

Årsredovisning 2024

LANDSKAPET ÅLANDS EKONOMI OCH FÖRVALTNING

Innehåll

Landskapsregeringens översikt	3
Självstyrelsemyndigheterna	5
Ålands lagting	5
Ålands delegation i Nordiska rådet	8
Östersjösamarbete BSPC.....	9
Lagtingets bibliotek	10
Landskapsrevisionen	10
Ålands landskapsregering.....	12
Landskapsregeringen och dess verksamhet.....	12
Regionkommittén.....	14
Landskapsförvaltningens övergripande områden.....	16
Landskapets ekonomi.....	16
Strategisk samhällsutveckling	20
Landskapsförvaltningens organisation.....	24
Personalen.....	25
Allmänna förvaltningen.....	32
Intern styrning och kontroll.....	32
Risker och osäkerhetsfaktorer	35
Regeringskansliet.....	37
Lagberedningen	47
Finansavdelningen.....	51
Social- och miljöavdelningen.....	60
Utbildnings- och kulturavdelningen	70
Näringsavdelningen.....	81
Infrastrukturavdelningen	93
Fristående enheter	104
Ålands fiskevårdscentrum	104
Verkstad och lager	105
Vägunderhållsverksamhet.....	106
Myndigheter	108
Ålands Statistik- och utredningsbyrå.....	108
Datainspektionen	112
Ålands energimyndighet	115
Ålands polismyndighet	117

Ålands ombudsmannamyndighet	122
Ålands hälso- och sjukvård	125
Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet	131
Högskolan på Åland	136
Ålands folkhögskola	142
Ålands musikinstitut	145
Ålands gymnasium	148
Ålands sjösäkerhetscentrum	153
Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet	157
Fordonsmyndigheten	162
Årsbokslut	165
Resultaträkning	165
Balansräkning	167
Noter	169
Bilagor till bokslutet	185
Finansieringsanalys	192
Uppföljning av budget	194
Bilagor till förvaltningsberättelsen	211
Bilaga 1: Landskapets fastighetsverk	211
Revisionsberättelse	217

Landskapsregeringens översikt

Enligt 20 § i finansförvaltningslagen (2012:69) omfattar landskapsbokslutet en resultaträkning, balansräkning, finansieringsanalys, budgetuppföljning samt noter för att ge en sådan rättvisande bild som avses i 19 § 2 mom. sagda lag.

Inledningsvis kan konstateras att år 2024 verksamhetsmässigt var ett någorlunda normalår för Ålands landskapsregerings förvaltning och för hela det åländska samhället. Både ränteläget och inflationen var väsentligt lägre under 2024 jämfört med 2023, där den genomsnittliga årsinflationen sjönk från 7,9 procent till 2,7 procent. Då både verksamheten samt de ekonomiska faktorerna stabiliserats under 2024 visar bokslutet och det negativa resultatet om 17,2 miljoner euro att den offentliga ekonomin på Åland står inför stora utmaningar speciellt med beaktade av behovet av stora investeringar i form av t.ex. ett föråldrat sjukhus, behov av digitaliserade tjänster och en föråldrad flotta inom skärgårdstrafiken. Utan att för i stor utsträckning vara alarmistisk visar även det ökade relativa genomsnittliga arbetslöshetstalet 4,6 procent under 2024 jämfört med 4,2 procent under 2023 samt de preliminära siffrorna om en negativ BNP utveckling om 1 procent på Åland under 2024 att Åland som samhälle är i stort behov av tillväxt. Vi måste tillsammans få den åländska samhällsskutan att ändra kurs och skapa de ekonomiska förutsättningar som krävs för att Åland fortsättningsvis ska vara en av de bästa platserna i världen att bo och verka på.

Att Åland däremot fortsättningsvis ses som ett attraktivt samhälle visar den ökade befolkningen. Åland har de senaste årtiondena haft en stabil befolkningsökning och denna trend fortsatte under 2024 då befolkningen steg från 30 541 invånare till preliminärt 30 710 invånare, vilket är en befolkningstillväxt om 0,55 procent. Då födelsetalen och Ålands åldrande befolkning gör att vi för att få befolkningstillväxt är helt beroende av inflyttning måste alla som flyttar till Åland känna sig välkomna i det åländska samhället. Detta gör vi genom att kunna erbjuda attraktiva arbetsplatser med möjlighet till egen försörjning, goda förutsättningar att lära sig svenska och att genom bland annat en aktiv tredje sektor skapa sociala sammanhang där alla finner sin plats i det åländska samhället. Det går inte att bortse från faktumet att över 38 procent av Ålands befolkning inte är födda på Åland och att hela vår samhällsstruktur bygger på att personer i arbetsför ålder flyttar till Åland med viljan att på ett eller annat sätt bistå i vårt samhällsbygge.

För att vi som samhälle ska dra nytta av befolkningsökningen och ökade intäkter för samhället krävs också att samhällskostnaderna inte ökar mera än intäkterna. Utgående från det negativa resultatet om 17,2 miljoner euro, den minskade kassan om 46 miljoner euro, den ökade nettokostnaden per ålänning om 5,9 procent, den minskade självfinansieringsgraden om 0,5 procentenheter samt det stora investeringsbehovet inom det offentliga Åland så kan konklusionen göras att om ingen förändring sker och trenden håller i sig så hamnar vi snabbt i en ekonomiskt ohållbar situation. I korthet pekar de flesta nyckeltal för 2024 åt fel håll och en förändring måste ske ifall vi ska hålla den åländska samhällsskutan flytande samt rustad för framtida stormar.

Trots att de ekonomiska utmaningarna kan se oövervinnerliga ut måste vi när behövliga åtgärder görs utgå ifrån och beakta de positiva faktorer som gör Åland till Åland. Hit hör absolut att inom självstyrelsen och våra behörigheter kunna forma strukturerna för vårt eget samhälle. Åland är i grunden ett tryggt demokratiskt samhälle med hög mellanmänsklig tillit där ingen ska vara rädd för att lämnas vind för våg. Dessa faktorer är absolut styrkor som både behöver och ska beaktas när vi tillsammans behöver hitta lösningar på de ekonomiska utmaningarna och behovet av tillväxt på Åland.

Nettokostnad per ålänning	2022	2023	2024
Befolkningsantal 31.12 respektive år	30 359	1) 30 541	2) 30 710
Verksamhetsbidrag (utan indexjustering)	-309 510 321,26	-327 496 731,41	-348 753 964,47
Nettokostnad per ålänning, euro	10 195	10 723	11 356
Indexjusterat verksamhetsbidrag till 2024 års prisnivå	-342 829 101,85	-336 390 972,33	-348 753 964,47
Indexjusterad nettokostnad per ålänning, €	11 293	11 014	11 356

Beräkningen av nettokostnad per ålänning utgår från befolkningsantalet per 31.12. I ovanstående tabell har jämförande års verksamhetsbidrag räknats om så att det motsvarar 2024-års prisnivå. För beräkningen har konsumentprisindex för Åland (2015=100) använts. 1) Befolkningsantalet år 2023 var preliminärt i föregående årsredovisning och har justerats till slutligt antal i denna tabell. 3) Befolkningsantalet för år 2024 är preliminära.

Nettokostnaden per ålänning ökade med 5,9 procent.

Om verksamhetsbidraget för år 2023 räknas om till 2024 års prisnivå så stiger nettokostnaden per ålänning med 3,1 procent.

Självstyrelsemyndigheterna

Ålands lagting

Sammansättning 1.1.2024 - 31.12.2024

Presidium:

Talman: Veronica Thörnroos, Mariehamn (1.1-10.3.2024)

Talman: Jörgen Pettersson, Mariehamn (11.3-31.12.2024)

Första vicetalman: Marcus Måtar, Mariehamn

Andra vicetalman: Rainer Juslin, Mariehamn (1.1-2.11.2024)

Andra vicetalman: Pernilla Söderlund, Mariehamn (3.11-31.12.2024)

Ledamöter

Asumaa Tony, Lemland

Eckerman Jessy, Mariehamn

Egeland Stellan, Hammarland

Ekström Anders, Mariehamn

Fellman Nina, Mariehamn

Gustafsson Jörgen, Brändö

Holmberg Anders, Mariehamn

Holmberg John, Mariehamn

Holmberg-Jansson Annette, Mariehamn

Höglund Roger, Finström

Jansson Harry, Jomala

Juslin Rainer, Föglö (3.11-31.12.2024)

Kanborg Andreas, Finström

Lindbäck Peter, Saltvik

Lindholm Mikael, Vårdö (4.3-23.6.2024)

Lindström Johan, Saltvik

Lindén Mogens, Mariehamn

Listherby Sandra, Jomala

Löthman Henrik, Mariehamn

Mansén Robert, Lemland

Mattsson Liz, Hammarland (1.1-3.3.2024 och 24.6-31.12.2024)

Nordberg Mika, Jomala

Pettersson Benny, Kumlinge

Pettersson Jörgen, Mariehamn (1.1-10.3.2024)

Påvals Simon, Mariehamn

Röblom Alfons, Mariehamn (1.1-3.11.2024)

Söderlund Pernilla, Mariehamn (1.1-2.11.2024)

Thörnroos Veronica (11.3-31.12.2024)

Valve Wille, Jomala

Waller Aino, Mariehamn (4.11-31.12.2024)

Wikström Christian, Mariehamn

Lagtingsarbetet

Sammanträden

Under kalenderåret 2024 var lagtinget församlat till 66 plenum, 8 frågestunder och övriga sammankomster. Sammanträdesperioderna inföll under tiden 15.1-29.1, 5.2-12.2, 4.3-22.3, 3.4-29.4, 6.5-29.5, 3.6-12.6, 2.9-30.9, 30.10, 4.11-20.11 och 2.12-18.12.2024.

Ärenden

Under kalenderåret 2024 överlämnades till lagtinget följande framställningar, förslag, meddelanden, motioner, spörsmål och skriftliga frågor:

Ärendeslag	2022	2023	2024
Från republikens president			
Framställningar angående internationella fördrag	15	5	10
Framställningar angående självstyrelsen	0	0	0
Totalt från republikens president	15	5	10
Från landskapsregeringen			
Lagförslag	35	34	35
Budgetförslag	6	4	7
Meddelanden	6	5	6
Totalt från landskapsregeringen	47	43	48
Från lagtingsledamöterna			
Lagmotioner	0	0	4
Åtgärdsmotioner	15	6	12
Budgetmotioner	136	52	91
Spörsmål	1	1	0
Skriftliga frågor	36	24	14
Totalt från lagtingsledamöterna	188	83	121
Från talmanskonferensen			
Framställningar	2	4	5

Härutöver har till lagtinget överlämnats och där behandlats följande berättelser:

- Landskapsregeringens årsredovisning för 2023
- Landskapsrevisionens berättelse över effektivitetsrevisionen för 2023
- Landskapsrevisionens verksamhetsberättelse för 2023
- Ålands delegation i Nordiska rådets berättelse för 2023 samt
- Landskapsregeringens redogörelse enligt AO 36 §.

Antalet samråds- och informationsärenden som rör EU framgår av landskapsregeringens meddelanden över EU-ärenden.

Besök, arrangemang, uppvaktningar och resor

Enligt lagtingsordningen beslutar lagtinget på förslag av talmanskonferensen när arbetsåret ska öppnas. Lagtingets arbetsår 2023-2024 öppnades den 31 oktober 2023 med ett traditionellt program med tal av republikens president Sauli Niinistö. Självstyrelsedagen 2024 uppvaktade lagtinget traditionsenligt vid Julius Sundbloms staty. Därefter fortsatte firandet i lagtingets plenisal. På programmet stod utdelning av stipendier ur Ålands självstyrelses jubileumsfond samt musikframträdande av Intermezzokören.

Under året gästades lagtinget av Danmarks ambassadör Jakob Nymann-Lindegren, Spaniens ambassadör H.E. Fernando Fernandez-Arias Minuesa, Storbritanniens biträdande bestickningschef Kirsti Bourret, samt republikens president Alexander Stubb med fru Innes Stubb. Färöarnas kultur- och utbildningsutskott besökte lagtingets lag- och kulturutskott. Dessutom gästades lagtinget under året av Finlands riksdags grundlagsutskott, stora utskott, protokolltjänst samt jaktklubb.

Övrigt

Lagtingets verksamhet inleddes med ett kombinerat studiebesök till Sveriges riksdag och EU-institutionerna Bryssel. Verksamhetsåret 2024 präglades av politiska avhopp från regeringspartierna, och bildandet av tre nya lagtingsgrupper. Detta innebär vissa praktiska anpassningar för lagtingets interna arbete. Vidare var lagtingsåret det första då det nya finanspolitiska ramverket tillämpades, och lagtingets kansli och lagtingsgrupperna behandlade de bägge processerna kring vårbudgeten och höstbudgeten givet de anpassningarna i lagtings- och arbetsordningen som införts tidigare mandatperiod. Frågan om revideringen av självstyrelselagen samt beredskapsfrågor behandlades i lagtingets självstyrelsepolitiska nämnd. Under året utsågs en ny biträdande lagtingsdirektör samt en ny landskapsrevisor.

Kanslikommissionen gav arvodeskommissionen i uppdrag att jämföra bl.a. arvoden i de nordiska parlamenten vilket presenterades i form av en redogörelse i december 2024. Ett konstverk om Fanny Sundström beslöts av kanslikommissionen att tas fram av Satu Kiljunen, och avtäckes i lagtingets aula.

Åtgärdsuppsmaningar

Ärende	Behandling i lagtinget	Åtgärder av landskapsregeringen
LF 9/2023-2024 Ny yrkeshögskolelag	Lagtingets beslut 29.4.2024	Lagtinget ger landskapsregeringen i uppdrag att, mot bakgrund av att Åland ska vara ett utbildningsland, föreslå åtgärder för att tydliggöra profilen för Högskolan på Åland.

Uppföljning

Sammandrag	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024
Avgiftsintäkter			200,00	
Övr verksamh intäkt	118,47			
Summa Verksamhetens intäkter	118,47		200,00	
Personalkostnader	-2 271 384,65	-2 247 258,94	-2 274 578,15	-2 279 060,74
Köp av tjänster	-55 491,09	-86 179,21	-100 021,71	-176 265,39
Material förnödenh	-4 519,75	-1 139,92	-1 723,18	-9 029,32
Övr verksamh kostn	-1 416,00	-600,00	-812,73	-9 960,20
Summa Verksamhetens kostnader	-2 332 811,49	-2 335 178,07	-2 377 135,77	-2 474 315,65
Summa Verksamhetsbidrag	-2 332 693,02	-2 335 178,07	-2 376 935,77	-2 474 315,65
Övr finansiella kost	-8,06			
Summa Finansiella intäkter och kostnader	-8,06			
Summa Årsbidrag	-2 332 701,08	-2 335 178,07	-2 376 935,77	-2 474 315,65
Avskrivn enl plan				-15 359,19
Summa Av- och nedskrivningar				-15 359,19
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-2 332 701,08	-2 335 178,07	-2 376 935,77	-2 489 674,84
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-2 332 701,08	-2 335 178,07	-2 376 935,77	-2 489 674,84

Organisation	Budget 2024	Utfall 2024	Återstår 2024
10100 Lagtinget, verksamhet	-2 694 000,00	-2 489 674,84	-204 325,16

Sammandrag	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024
Försäljningsintäkter		1 125,00		541,96
Övr verksamh intäkt	8 525,22	2 300,00	2 160,00	2 970,24
Summa Verksamhetens intäkter	8 525,22	3 425,00	2 160,00	3 512,20
Personalkostnader	-640 431,46	-648 636,69	-656 788,83	-683 154,50
Köp av tjänster	-65 528,34	-284 703,06	-97 822,33	-110 036,69
Material förnödenh	-33 943,13	-31 051,30	-37 465,31	-40 724,59
Övr verksamh kostn	-601 646,37	-628 583,25	-605 532,14	-594 221,53
Summa Verksamhetens kostnader	-1 341 549,30	-1 592 974,30	-1 397 608,61	-1 428 137,31
Övriga ink kap överf	-225 444,16	-240 656,30	-243 046,84	-247 927,78
Summa Utgift ink o kap öv	-225 444,16	-240 656,30	-243 046,84	-247 927,78
Summa Kostn ink o kap öv	-225 444,16	-240 656,30	-243 046,84	-247 927,78
Summa Verksamhetsbidrag	-1 558 468,24	-1 830 205,60	-1 638 495,45	-1 672 552,89
Räntekostnader	-35,76		-19,30	-100,50
Summa Finansiella intäkter och kostnader	-35,76		-19,30	-100,50
Summa Årsbidrag	-1 558 504,00	-1 830 205,60	-1 638 514,75	-1 672 653,39
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-1 558 504,00	-1 830 205,60	-1 638 514,75	-1 672 653,39
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-1 558 504,00	-1 830 205,60	-1 638 514,75	-1 672 653,39

Organisation	Budget 2024	Utfall 2024	Återstår 2024
11100 Lagtingets kansli	-1 605 000,00	-1 347 332,10	-257 667,90
11130 Lagtingets bibl, verksamhet	-39 000,00	-9 004,70	-29 995,30
11210 BSPC, Östersjösamarbete	-30 000,00	-25 649,82	-4 350,18
11220 Dispositionsmedel, lagting	-110 000,00	-42 738,99	-67 261,01
11290 Till lagt.grupp disp för kansl	-255 000,00	-247 927,78	-7 072,22
Summa 1100_7 Lagtinget, kansli	-2 039 000,00	-1 672 653,39	-366 346,61

Ålands delegation i Nordiska rådet

Delegationen avger en egen berättelse till lagtinget över delegationens aktiviteter inom ramen för Nordiska rådet samt för de frågor som har väsentlig betydelse för Åland i det nordiska samarbetet.

Delegationen har under året sammanträtt sju gånger.

Ålands delegation i Nordiska består av de av lagtinget valda medlemmarna samt de av landskapsregeringen utsedda representanterna.

Delegationens sammansättning 1.1-31.12.2024	
Ordinarie medlemmar	Suppleanter
Annette Holmberg-Jansson, ordförande	Nina Fellman
Sandra Listerby, viceordförande	Liz Mattsson
Av landskapsregeringen utsedda medlemmar	
Lantrådet Katrin Sjögren	
Vicelantrådet Annika Hambrudd	
Minister Camilla Gunell	
Minister Jesper Josefsson	
Minister Mats Perämaa	
Minister Arsim Zekaj	
Minister Ingrid Zetterman	

Uppföljning

Sammandrag	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024
Försäljningsintäkter		1 021,90	3 469,86	25 309,94
Övr verksamh intäkt	8,00		9 453,07	
Summa Verksamhetens intäkter	8,00	1 021,90	12 922,93	25 309,94
Personalkostnader		-960,19	-952,16	-495,25
Köp av tjänster	-7 713,87	-34 567,16	-35 550,33	-66 732,77
Material förnödenh			-531,26	-97,21
Övr verksamh kostn	-126,00	-12 172,55		-14 878,06
Summa Verksamhetens kostnader	-7 839,87	-47 699,90	-37 033,75	-82 203,29
Summa Verksamhetsbidrag	-7 831,87	-46 678,00	-24 110,82	-56 893,35
Räntekostnader			-34,45	-4,06
Summa Finansiella intäkter och kostnader			-34,45	-4,06
Summa Årsbidrag	-7 831,87	-46 678,00	-24 145,27	-56 897,41
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-7 831,87	-46 678,00	-24 145,27	-56 897,41
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-7 831,87	-46 678,00	-24 145,27	-56 897,41

Organisation	Budget 2024	Utfall 2024	Återstår 2024
13010 Nordiska Rådet	-70 000,00	-56 897,41	-13 102,59
Summa 1300_7 Nordiska Rådet	-70 000,00	-56 897,41	-13 102,59

Östersjösamarbete BSPC

Lagtinget deltar inom ramen för den Parlamentariska Östersjökonferensen (BSPC) i ett samarbete kring Östersjön som ursprungligen bestod av 11 nationella parlament, 11 regionala parlament och 5 interparlamentariska organisationer. Som en följd av Rysslands anfallskrig mot Ukraina uteslöts de ryska medlemmarna duman, federationsrådet och de regionala parlamenten från arbetet i organisationen redan i mars 2022. BSPC består i fortsättningen av 10 nationella parlament, 7 regionala parlament och 5 interparlamentariska organisationer.

I lagtingets BSPC-delegation ingick lagtingsledamöterna Alfons Röblom, ordförande, Johan Lindström, viceordförande, Anders Holmberg, Henrik Löthman och Benny Pettersson. Lagtingets representanter har deltagit i den årliga konferensen, den ständiga kommittén (4 möten) och i arbetsgruppen för energisäkerhet, självförsörjning, motståndskraft och anslutning av energi (4 möten).

I likhet med systemet i Nordiska rådet betalar Finlands riksdag medlemsavgiften för Åland.

Ordförandeskapet för BSPC har innehafts av Danmark, som också arrangerade den årliga BSPC konferensen i Helsingör i augusti 2024. I samband med konferensen övertog Åland ordförandeskapet för ett år och den årliga konferensen under 2025 kommer således att arrangeras i Mariehamn.

Lagtingets bibliotek

Arbetet med att skanna in äldre lagtingshandlingar och göra dem tillgängliga på lagtingets webbplats avslutades under året. Lagtingshandlingarna från och med 1922 finns nu tillgängliga på hemsidan.

Lånen uppgick till 960 (1.216) varav 23 (18) utgjordes av fjärrlån från Finland och Sverige. Antalet unika låntagare var 125 (120). Den 20.12.2024 utgjordes bokbeståndet av 13.935 (14.405) dokument.

215 (143) nya dokument registrerades och 840 (336) gallrades.

Under 8 veckor räknades 273 besökare i biblioteket, vilket ger ett medeltal på cirka 34/vecka (30/vecka). Till besök räknas också frågor per telefon och e-post.

Bibliotekariens arbetstid var 100 procent och arbetsuppgifter inom receptionen har utförts.

Landskapsrevisionen

Landskapsrevisionens översikt

Utöver denna redogörelse lämnar landskapsrevisionen en separat verksamhetsberättelse till lagtinget.

En berättelse med resultaten från effektivitetsrevisionen under 2024 överlämnades till lagtinget i februari 2025. Berättelsen innehöll två granskningsrapporter:

- 1) Effektivitetsrevision av polismyndighetens förvaltning, löner och schemaläggning
- 2) Effektivitetsrevision av infrastrukturavdelningens upphandlingar och landskapsregeringens budgeteringsprocess.

Inom EU-revisionen avgavs i februari 2025 ett revisionsuttalande och en kontrollrapport gällande Europeiska regionala utvecklingsfonden och Europeiska socialfonden (ERUF/ESF) respektive Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF). 2024 utfördes granskningar av stöd till nio enskilda insatser inom programmen.

En revision av landskapsrevisionen inom ramen för landskapsrevisionens roll som revisionsmyndighet för de åländska programmen för Europeiska regionala utvecklingsfonden och Europeiska socialfonden (ERUF/ESF) har utförts av EU-kommissionens revisorer under året.

Revisionsberättelsen för finansåret 2023 överlämnades till landskapsregeringen den 23 april 2024.

Ålands självstyrelses jubileumsfond granskades och revisionsberättelse överlämnades till kanslikommissionen.

Uppföljning

Ekonomi

Sammandrag	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024
Personalkostnader	-163 892,72	-162 684,02	-180 574,76	-101 745,64
Köp av tjänster	-29 519,22	-30 339,13	-33 211,53	-68 446,93
Material förnödenh	-185,46	-405,23	-174,69	-783,52
Övr verksamh kostn	-68,77	-33,95	-56,84	-94,16
Summa Verksamhetens kostnader	-193 666,17	-193 462,33	-214 017,82	-171 070,25
Summa Verksamhetsbidrag	-193 666,17	-193 462,33	-214 017,82	-171 070,25
Summa Årsbidrag	-193 666,17	-193 462,33	-214 017,82	-171 070,25
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-193 666,17	-193 462,33	-214 017,82	-171 070,25
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-193 666,17	-193 462,33	-214 017,82	-171 070,25

Organisation	Budget 2024	Utfall 2024	Återstår 2024
12010 Landskapsrevision, verksamhet	-240 000,00	-171 070,25	-68 929,75
Summa 1200_7 Landskapsrevision, v	-240 000,00	-171 070,25	-68 929,75
Summa 1200 Landskapsrevisionen	-240 000,00	-171 070,25	-68 929,75

Målsättningar

Väsentliga förändringar

Under året har personalen på landskapsrevisionen ändrats helt då den tidigare personalen dels gått i pension, dels övergått i annan tjänst.

I ett övergångsskede i samband med detta har landskapsrevisionen inte varit aktivt bemannad under några månader. Detta har inverkat i reducerande mån på antalet effektivitetsrevisioner som har utförts.

Det ekonomiska utfallet för 2024 påverkas även av ovan nämnda i form av att inköp av externa tjänster är högre än tidigare år samtidigt som personalkostnaderna är avsevärt lägre.

Ålands landskapsregering

Landskapsregeringen och dess verksamhet

	Sammansättning 11.12.2023 -
Lantråd	Katrin Sjögren, sjukskötare och lagtingsledamot, Mariehamn, 66; 23
Vicelantråd	Annika Hambrudd, socionom, Jomala, 72; 23
Ministrar	Ingrid Zetterman, samhällsplanerare, Mariehamn, 81; 23
	Jesper Josefsson, egenföretagare och lagtingsledamot, Saltvik, 93; 23
	Arsim Zekaj, företagare, Jomala, 83; 23
	Mats Perämaa, företagare, Kumlinge, 64; 23
	Camilla Gunell, Mariehamn, 70; 23

Föredragning av ärenden i landskapsregeringen

De ärenden i vilka landskapsregeringen fattar beslut var fördelade mellan ministrarna enligt följande:

Lantråd Katrin Sjögren. Övergripande självstyrelsepolitiska frågor, lagberedning samt från regeringskansliet personal- samt beredskapsfrågor.

Vicelantråd Annika Hambrudd. Utbildnings- och kulturavdelningen med ansvar för Nordiska samarbetsfrågor samt barnrättsansvarig.

Minister Ingrid Zetterman. Regeringskansliet med ansvar för rättsliga enheten, digitalisering, EUfrågor, public service, polisen samt kommunala frågor.

Minister Jesper Josefsson. Näringsavdelningen förutom sjöfartsfrågorna med ansvar för digitalisering, från social- och miljöavdelningen miljöfrågor samt Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet (ÅMHM).

Minister Arsim Zekaj. Utbildnings- och kulturavdelningen med ansvar för social- och hälsovårdsfrågor, Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS), jämställdhet, integration samt äldreansvarig.

Minister Mats Perämaa. Finansavdelningen förutom digitalisering med ansvar för skattegränsfrågor, samt från näringsavdelningen sjöfartsfrågor

Minister Camilla Gunell. Infrastrukturavdelningen med ansvar för klimatfrågor, energi och vindkraft.

Som ett komplement till det formella beslutsfattandet sammankommer landskapsregeringen regelbundet till politiska överläggningar, vid vilka landskapsregeringen diskuterar dels aktuella planerings- och samarbetsfrågor, dels sådana enskilda ärenden som kräver en mera ingående politisk beredning.

Externa kontakter

Den 13 mars besökte Ålandsminister Anna-Kaisa Ikonen Åland på inbjudan av lantrådet Katrin Sjögren.

På inbjudan av vicelantrådet Annika Hambrudd besökte undervisningsminister och minister för nordiskt samarbete Anna-Maja Henriksson Åland den 27 maj.

Den 3 september besökte ärkebiskop Tapio Luoma Åland tillsammans med en delegation på ytterligare nio biskopar Åland och träffade lantrådet Katrin Sjögren.

Gränsbevakningschef generallöjtnant Pasi Kostamovaara besökte Åland den 13 september på inbjudan av lantrådet Katrin Sjögren.

Den 20 september besökte minister för social trygghet Sanni Grahn-Laasonen Åland på inbjudan av minister Arsim Zekaj.

På lantrådet Katrin Sjögrens inbjudan besökte statsminister Petteri Orpo Åland den 27 september.

Den 20 oktober besökte högsta förvaltningsdomstolens president Kari Kuusiniemi Åland och träffade lantrådet Katrin Sjögren, vicelantrådet Annika Hambrudd och minister Ingrid Zetterman.

Skyddspolischefens chef, direktör Juha Martelius besökte Åland den 29 november på inbjudan av lantrådet Katrin Sjögren.

Resor

Ministrarna inledde reseåret 2024 den 19 januari då vicelantrådet besökte Helsingfors och representerade Åland på premiärvisningen av Stormskärs Maja.

Den 28–29 januari besökte minister Jesper Josefsson kungliga skogs- och lantbruksakademins årliga sammankomst i Stockholm.

Samarbetsminister Annika Hambrudd besökte den 9 februari Köpenhamn för att delta i samarbetsministermöte.

En exklusiv visning av Stormskärs Maja med levande musik visades på musikhuset i Helsingfors den 3 februari. Vid evenemanget deltog lantrådet Katrin Sjögren, vicelantrådet Annika Hambrudd, minister Arsim Zekaj, minister Ingrid Zetterman, minister Jesper Josefsson och minister Mats Perämaa.

Den 1 mars besökte lantrådet Katrin Sjögren Helsingfors för att delta vid president Alexander Stubbs installation.

Lantrådet Katrin Sjögren, vicelantrådet Annika Hambrudd, minister Camilla Gunell, minister Ingrid Zetterman, minister Jesper Josefsson och minister Mats Perämaa besökte den 3 april Helsingfors för att delta i aftonskolan.

Den 18 juni reste samarbetsminister Annika Hambrudd till Malmö och deltog i nordiskt samarbetsministermöte.

Minister Mats Perämaa deltog vid Nordiska ministerrådets finansministermöte i Stockholm den 3–4 juni.

Minister Jesper Josefsson deltog i nordiska ministermöten inom regionalpolitik, fiskeri, jordbruk, livsmedel och skog i Karlstad den 17–20 juni.

Den 25–26 juni deltog minister Mats Perämaa vid Suomi Arena i Björneborg.

Minister Camilla Gunell deltog i nordiska ministerrådets bygg- och bostadsministermöte i Göteborg den 13 augusti.

Den 8–10 september besökte lantrådet Katrin Sjögren Helsingfors och träffade bland annat utrikesminister Elina Valtonen och Ålandsminister Anna-Kaisa Ikonen.

Den 10–12 september besökte minister Camilla Gunell och minister Mats Perämaa först Helsingfors där minister Gunell hade ett möte med Hållbarhetskommissionen och minister Perämaa hade ett möte med Ålandsminister. Ministrarna hade sedan ett gemensamt möte i Åbo med Finferries.

Minister Ingrid Zetterman deltog i nordiskt justitieministermöte i Uppsala den 19–20 september.

Den 27–31 oktober deltog lantrådet Katrin Sjögren, vicelantrådet Annika Hambrudd och minister Arsim Zekaj vid nordiska ministerrådets session i Reykjavik.

Minister Ingrid Zetterman deltog vid nordiska ministerrådet för digitalisering den 7–8 november.

Den 20 november deltog minister Ingrid Zetterman i nordiskt demokratiforum.

Minister Arsim Zekaj deltog i jämställdhetsministermöte i Stockholm den 26–27 november.

Den 2 december deltog vicelantårdet Annika Hambrudd vid ett förberedande möte inför det Finländska / Åländska ordförandeskapet i nordiska ministerrådet 2025.

Lantådet Katrin Sjögren besökte den 6 december Helsingfors och deltog i självständighetsfirandet på slottet.

Uppföljning

Sammandrag	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024
Avgiftsintäkter		40,00		-540,00
Övr verksamh intäkt	2 163,84	1 867,74	1 678,06	1 680,00
Summa Verksamhetens intäkter	2 163,84	1 907,74	1 678,06	1 140,00
Personalkostnader	-833 597,14	-810 694,49	-768 051,74	-956 688,77
Köp av tjänster	-42 592,47	-58 266,63	-99 427,59	-98 377,19
Material förnödenh	-9 118,43	-25 360,98	-11 443,53	-2 172,24
Övr verksamh kostn	-59 866,45	-85 411,89	-46 112,68	-52 562,41
Summa Verksamhetens kostnader	-945 174,49	-979 733,99	-925 035,54	-1 109 800,61
Summa Verksamhetsbidrag	-943 010,65	-977 826,25	-923 357,48	-1 108 660,61
Räntekostnader			-22,33	-117,55
Övr finansiella kost			-5,00	-91,24
Summa Finansiella intäkter och kostnader			-27,33	-208,79
Summa Årsbidrag	-943 010,65	-977 826,25	-923 384,81	-1 108 869,40
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-943 010,65	-977 826,25	-923 384,81	-1 108 869,40
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-943 010,65	-977 826,25	-923 384,81	-1 108 869,40

Organisation	Budget 2024	Utfall 2024	Återstår 2024
20010 ÅLR, verksamhet	-953 000,00	-1 053 465,52	100 465,52
20020 ÅLR, dispositionsmedel, regeri	-73 000,00	-55 403,88	-17 596,12
Summa 2000_7 ÅLR Regeringen	-1 026 000,00	-1 108 869,40	82 869,40

Orsaken till budgetöverskridningen om 100.465,52 euro vad gäller anslaget 20010 ÅLR verksamhet är enbart att den justering av landskapsregeringens arvoden som skedde 1.11.2023 inte beaktades i budgeten för 2024.

Regionkommittén

En av Finlands nio platser i Regionkommittén tillsätts, enligt självstyrelselagen, av Åland. Landskapsregeringen föreslår sina representanter inför arbets- och näringsministeriet.

Åländska medlemmar är för närvarande: ordinarie medlem Anders Ekström med ersättande medlem: Marcus Måtar.

För Åland har Regionkommittén betydelse bland annat genom möjligheten att påverka de utlåtanden som Regionkommittén avger. Den kontaktskapande verksamheten med andra regioner och lokala samfund från EU länderna, i avsikt att skapa nätverk och allianser för att driva frågor som är av betydelse för Åland, är viktig.

Den åländska ledamoten och suppleanten sitter i utskottet för ekonomisk politik (ECON) samt naturresurser och landsbygdsutveckling (NAT). Ledamoten Anders Ekström är medlem i Renew

Europa-gruppen som representerar europeiska liberaler; suppleanten Marcus Måtar är med i EPP-gruppen som är en center-höger grupp.

Landskapsförvaltningens övergripande områden

Landskapets ekonomi

Budgeten

Finansåret 2024 inleddes med ett underskott i grundbudgeten om drygt 15,2 miljoner euro. I detta belopp ingick, liksom år 2023, en "fondering" av penningautomatmedel om 10 miljoner euro för att trygga den tredje sektorns framtida verksamhet. I och med denna avsättning uppgår den sammanlagda "fonderingen" för detta ändamål till 30 miljoner euro.

Under året har sammanlagt fyra ändringsbudgetar samt en komplettering till ändringsbudget lämnats till lagtinget.

Förslaget till första ändring av budgeten för år 2024 lämnades i mars, och berörde uteslutande ytterligare anslag för ÅHS investering i det nya vårdinformationssystemet samt fullmakt för ökade driftskostnader till följd av att investeringen ökas. Dessutom upptogs en ytterligare inkomst av stöd ur EU:s fond för återhämtning och resiliens som delfinansiering av investeringsutgifterna.

Ökningen av driftskostnaderna jämfört med tidigare fullmakt beräknades uppgå till ca 2,8 miljoner euro exklusive avskrivningar. För att minska ökningen av driftskostnaderna föreslogs att reserverade penningautomatmedel används för att täcka de investeringskostnader som inte täcks av tidigare beviljade budgetmedel samt resiliensmedel. För att inte öka på landskapets underskott ska de ökade driftskostnaderna, utöver tidigare beviljad fullmakt, minskas genom ett bestående effektiviseringskrav på ÅHS om 700.000 euro per år för åren 2026-2029.

Förslaget till andra ändring av budgeten för år 2024 lämnades i maj, och där föreslog landskapsregeringen bland annat att drygt 1,3 miljoner euro intäktsförs som extraordinär intäkt till följd av att kostnaden för förlikningsavtalet ned Ansgar Ab och Finlands färjetrafik Ab angående den avbrutna elhybridsupphandlingen understiger det belopp som tidigare deponerats. I och med detta uppgick det slutliga skadeståndet till drygt 12,4 miljoner euro.

I förslaget till tredje ändring av budgeten för år 2024, som lämnades i september upptogs medel för de tilläggskostnader som förorsakats av de avbrutna avtalen för skärgårdstrafiken under resterande del av år 2024, medel för utvecklingen av skärgårdstrafiken, samt fullmakt för den framtida driften av densamma. I denna ändringsbudget upptogs även tilläggsinkomster om drygt 45,4 miljoner euro till följd av att Ålandsdelegationen fastställt avräkningsbeloppet för år 2023.

Den tredje ändringsbudgeten kompletterades i oktober med ny, till väsentliga delar ändrad information om utvecklingen av skärgårdstrafiken och därmed en ny fullmakt om 22 miljoner euro årligen för upphandling av sjötrafik som en totalentreprenad inkluderande en köpklausul på de 5 färjor som berörs av nämnda upphandling. Här upptogs även en sänkning av förskottet på skatteavräkningen för år 2024 om 8 miljoner euro.

I förslaget till fjärde och sista ändring av budgeten för år 2024, som lämnades i november, föreslog landskapsregeringen bland annat nytt anslag för kompensation av kommunernas kostnader för barnomsorg och grundskola för Ukrainaflyktingar, medel för att upprätthålla patientflygtransport till Åbo, medel för avveckling av Ålands Utvecklings Ab samt som extraordinarie kostnad en överföring om 40 miljoner euro till landskapet Ålands pensionsfond för att trygga framtida pensionsutbetalningar och möjliggöra en aktivare roll som investerare i främst vård- och sociala byggnader.

I och med dessa ändringsbudgetar budgeterades under året ett underskott uppgående till drygt 27 miljoner euro.

Samtliga ändringsbudgetar godkändes av lagtinget utan ändringar.

Budgetuppföljning

Försäljningsintäkterna var högre än budget bland annat hos ÅHS från kommunernas ersättningar för klinikfärdiga patienter och övriga ersättningar samt så var biljett- och fraktintäkterna högre såväl för sjötrafiken som kollektivtrafiken. För övriga verksamhetsintäkter har det flutit in högre intäkter än budgeterade belopp för bland annat ÅHS samt intäkter för utauktionering av utsläppsrätter för Ålands energimyndighet.

Av budgeterade personalkostnader förverkligades totalt sett närmare 98 %. Större underskridningar av budget noteras för ÅHS, Högskolan på Åland, det centrala anslaget för personalkostnadsökningar kopplat till löneharmoniseringen, finansavdelningens allmänna förvaltning, lagberedningen samt Ams anslag för sysselsättningsåtgärder. Större överskridningar av budgeten för personalkostnader noteras för Ålands gymnasium, infrastrukturavdelningens allmänna förvaltning och Ålands fiskevårdscentrum, Guttorp. Överskridningarna förklaras till största delen av att periodiserade semesterlöner fördelades ut till respektive anslag där personalkostnader förekommer, men att inget belopp hade beaktats för det i budgeten.

Förverkligandegraden för verksamhetskostnaderna netto steg från år 2023 till 2024 med 0,4 procentenheter till 95,5 procent. Det har varit en uppåtgående trend för förverkligandegraden sedan första pandemiåret 2020. Landskapsregeringen har målmedvetet arbetat med att höja förverkligandegraden vilket bland annat innefattar en mer exakt budgetering.

Förverkligandegraden för överföringskostnaderna netto steg med 4,1 procentenheter till ca 78,2 procent. Det låga förverkligandet beror till stor del på eftersläpningar i förverkligandet av de EU-program som landskapet är med i. I resultaträkningen ingår dessa avvikelser på överföringsintäkter på raden Europeiska Unionen samt på kostnadssidan på raderna för primärnärings samt övrigt näringsliv. Av de anslag netto som var tillgängliga för EU-program under år 2024 överförs drygt 12,6 miljoner euro till år 2025. Av detta belopp hör drygt 4,7 miljoner euro till programperioden 2014 – 2020, medan resterande dryga 7,9 miljoner euro hör till nuvarande programperiod. Även för anslag ur penningautomatmedel är förverkligandegraden låg och drygt 6,5 miljoner euro i kvarstående anslag förs över som tillgängliga till år 2025.

Utfallet av skatteintäkter var 100 procent i och med att budgetbeloppen justerats i ändringsbudgetar under året.

Avvikelsen jämfört med budgeterat belopp på raden för ökning eller minskning av reserver hänför sig till indragning av anslag ur penningautomatmedel.

Budgetens förverkligandegrad	2020	2021	2022	2023	2024
Verksamhetsbidrag	85,60 %	86,50 %	86,70 %	87,60 %	89,80 %
Verksamhetskostnader netto	91,30 %	92,90 %	94,50 %	95,10 %	95,50 %
Överföringskostnader netto	76,40 %	75,90 %	72,80 %	74,10 %	78,25 %

Sammanställning över budgetens förverkligandegrad för de senaste fem åren.

Avräkningsbeloppet och skatteavräkningsbeloppet

Bestämmelserna i självstyrelselagen om överföringarna till landskapet ändrade från början av år 2021 i enlighet med riksdagens och lagtingets beslut om regeringens proposition till ändring av självstyrelselagen (RP 320/2018 rd). Under hösten 2020 höjdes avräkningsgrunden i enlighet med tidigare överenskommelser till 0,47 procent. Målet var att uppnå den ursprungliga avsikten enligt propositionen att landskapets grundfinansiering ska öka med i genomsnitt ca 10 miljoner euro per år i jämförelse med vad utfallet skulle ha blivit enligt det gamla systemet. Enligt de beräkningar som har gjorts var överföringarna cirka 18,7 miljoner euro högre för år 2021 respektive knappt 8,3 miljoner euro högre för år 2022 vid en jämförelse mellan det nya och gamla systemet. Till följd av landskaps- och vårdreformen i riket och de skatteförändringar som var en del av reformen är det inte längre

möjligt att jämföra utfallet i det nya och gamla systemet från och med uppgifterna för statsbokslutsår respektive skatteår 2023.

Ålandsdelegationen har under året fastställt förskotten för år 2025 till sammanlagt drygt 317,6 miljoner euro.

Skattegottgörelsen som utbetalades under år 2022 uppgick till knappt 7,8 miljoner euro och var den sista skattegottgörelsen enligt det gamla ekonomiska systemet. Från och med år 2023 erhåller landskapet överföringar endast i enlighet med det nya ekonomiska systemet som började tillämpas den 1 januari 2021.

Skattefinansiering åren 2020 – 2024	År 2020	År 2021	År 2022 (1)	År 2023 (2)	År 2024
Avräkningsbelopp					
Förskott för året	222 482 705	194 073 000	202 195 000	201 645 000	204 976 000
Förskott föregående år				-3 948 000	
Slutreglering föregående år, 3)	-2 941 988	843 832		718 589	44 460 363
Totalt avräkningsbelopp	219 540 717	194 916 832	202 195 000	198 415 589	249 436 363
Skatteavräkning					
Förskott för året		79 600 000	84 800 000	104 100 000	106 700 000
Förskott föregående år				7 200 000	
Slutreglering föregående år, 4)				11 250 421	-6 305 599
Totalt skatteavräkning		79 600 000	84 800 000	122 550 421	100 394 401
Skattegottgörelse	7 293 092	13 602 918	7 791 184		
Total finansiering	226 833 809	288 119 750	294 786 184	320 966 010	349 830 764

1) ÅD beslutade den 21 december 2022 att sänka förskottet på avräkningsbeloppet för år 2022 med 3.948.000 euro, att fastställa avräkningsbeloppet för år 2021 till 194.791.589 euro varför landskapet ska erhålla ytterligare 718.589 euro, att öka förskottet på skatteavräkningen för år 2022 med 7.200.000 euro samt att fastställa beloppet för skatteavräkningen för år 2021 till 90.850.421 euro varför landskapet ska erhålla ytterligare 11.250.421 euro. Eftersom besluten fattades i slutet av år 2022 verkställdes tilläggs- och återbetalningarna först under år 2023. 2) ÅD beslutade den 22 november 2023 att fastställa avräkningsbeloppet för år 2022 till 197.240.139 euro. Såsom förskott på avräkningsbeloppet har landskapet erhållit 198.247.000 euro varför landskapet ska återbetala 1.006.861 euro. Eftersom beslutet fattades i slutet av år 2023 kommer återbetalningen att verkställas först under år 2024. 3) Slutregleringarna till och med år 2021 är med ett års eftersläpning, år 2023 är med två års eftersläpning medan år 2024 innehåller slutreglering för de två föregående åren. 4) Slutregleringarna från och med år 2023 är med två års eftersläpning.

Bokslutet

Räkenskapsperiodens resultat uppvisade ett underskott på 17,2 miljoner euro. Under året ökade verksamhetsintäkterna med 2,1 miljoner och verksamhetskostnaderna ökade med 15,1 miljoner. På kostnadssidan är det främst personalkostnader och köp av tjänster som har ökat jämfört med år 2023. Under år 2024 genomfördes en löneharmonisering som innebar att grundlönerna höjdes och ålderstilläggen slopades och i stället infördes tre erfarenhetstillägg. Förändringen beräknades kosta landskapet ca 2,4 miljoner euro. Under året ökade även lönerna med 1,9 procent från den 1 juni 2024 enligt kollektivavtalet.

När det gäller köp av tjänster så är det främst övriga experttjänster inom IT som har ökat samt kostnaderna för färjetransporter. Färjetransportkostnaderna ökade i och med att EW Finland Oy och Nordic Jetline Finland Oy inte kunde uppfylla sina förpliktelser och landskapsregeringen var tvungen att teckna temporärt avtal med Ansgar Ab.

Pensionskostnaderna ökade med 5,9 procent netto.

Inkomst- och kapitalöverföringarna ökade med 6,9 procent netto. Intäkterna minskade med 2 miljoner år 2024 vilket beror på att landskapet under år 2023 fick temporärt kostnadsstöd för

jordbruk på 1 miljon och även 1 miljon till europeiska jordbruksfonden för lantbruksutveckling. På kostnadssidan gavs under året ett understöd på ca 1,1 miljon till kommunerna för mottagning av flyktingar från Ukraina. Stöden till primärnäringsarna var ca 2,2 miljoner högre under år 2024 och kompletteringen av skatteinkomster till kommunerna steg med 1,2 miljoner.

Verksamhetsbidraget ökade med 6,5 procent eller 21,3 miljoner euro.

Skatteinkomsterna inklusive medieavgift och apotekavgifter uppgick till sammanlagt 353,5 miljoner euro och de ökade med 9,0 procent eller 29,1 miljoner euro.

De finansiella intäkterna var 40,4 miljoner och de minskade med 1 miljon euro medan ränteintäkterna ökade något. Det gjordes ett extra uttag på 1 miljon euro från penningautomatföreningen för att finansiera kostnader för ett projekt med inriktning på fritidsverksamhet för unga. Medlen placerades på ett balanskonto och enbart en mindre del förbrukades under år 2024 och motsvarande belopp intäktsfördes. De finansiella kostnaderna ökade med 0,9 miljoner på grund av nedskrivning av osäkra lånefordringar, den största på Ålands utvecklings Ab som likviderades under år 2024.

Årsbidraget ökade med totalt 6 miljoner och slutade på 43,8 miljoner.

Avskrivningarna enligt plan och nedskrivningar av engångskaraktär blev lägre med 1,4 miljoner men under året nedskrevs landskapets aktier i det avvecklade bolaget Ålands Utvecklings Ab med 1,3 miljoner. Avskrivningarna blev totalt 0,1 miljon euro lägre än år 2023.

För ÅHS investering i ett nytt VIS-system gjordes en investeringsreservering om 4,8 miljoner. Reserveringarna av penningautomatmedel blev mindre år 2024 med 10,9 miljoner. Detta beror främst på att man under år 2023 reserverade 10 miljoner extra till tredje sektorns framtida behov.

Under året investerade landskapet för 27,5 miljoner euro. Främst är det infrastrukturavdelningen som har gjort investeringar för 19,9 miljoner i vägar, broar, färjfasten och Lemströms kanal. ÅHS har under året fortsatt med VIS-projektet och i övrigt gavs ett kapitaltillskott till Kraftnät Åland Ab på 1 miljon och landskapet har även investerat 0,4 miljoner i ett nytt bolag för färjetrafiken.

För mera detaljerad information hänvisas till avsnittet Årsbokslut.

Självfinansieringsgrad	2022	2023	2024
Verksamhetens intäkter	26 345 460	23 686 258	25 825 231
Intäkt ink o kap öv	4 600 633	6 375 464	4 327 554
Summa Verksamhets- och överföringsintäkter	30 946 092	30 061 722	30 152 785
Verksamhetens kostnader	-222 136 123	-228 673 544	-243 801 508
Kostn ink o kap öv	-100 952 073	-109 177 689	-114 230 893
Summa Verksamhets- och överföringskostnader	-323 088 196	-337 851 233	-358 032 402
Summa Nettokostnader	-292 142 103	-307 789 511	-327 879 617
Självfinansieringsgrad	9,60 %	8,90 %	8,40 %

Landskapsförvaltningen har ingen målsatt nivå på självfinansieringsgraden. Det kan ändå konstateras att ambitionen att höja den totala självfinansieringsgraden för landskapsförvaltningen inte uppnåddes då den sjönk med 0,5 procentenheter.

Landskapet Åland	2020	2021	2022	2023	2024
Verksamhetsbidrag	-300 229 523	-299 748 365	-309 510 321	-327 496 731	-348 753 964
Årsbidrag	-15 317 081	23 740 502	15 824 242	37 743 113	43 772 645

Likviditeten

Vid ingången av år 2024 uppgick landskapets likviditet till ca 78,9 miljoner euro. I denna summa ingick en deposition på 3 miljoner euro som var gjord för Landskapets fastighetsverks räkning och som under år 2024 förfallit till utbetalning och överförts till fastighetsverkets bankkonto.

I vårbudgeten som uppgjordes i maj 2024 uppskattades likviditeten sjunka till 40 miljoner euro vid slutet av år 2024.

Det förverkligade utfallet under 2024 är att likviditeten sjunkit med ca 46,1 miljoner euro från det ingående saldot på 78,9 miljoner euro och uppgick per 31.12.2024 till 32,8 miljoner euro, dvs. ca 7 miljoner euro mindre än vad som estimerades på våren.

I enlighet med förlikningsavtalet med konsortiet bestående av Ansgar Ab och Finlands färjetrafik Ab betalades 11,9 miljoner euro ut i början av året.

En större händelse som under hösten påverkade likviditeten positivt var att landskapet erhöll ca 45,5 miljoner euro extra i avräkningsbelopp av staten. Av dessa medel behölls 5,5 miljoner euro medan 40 miljoner euro överfördes till landskapet Ålands pensionsfond. Större händelser som påverkat likviditeten negativt är bl.a. att förskottet på avräkningsbeloppet 2024 minskade med ca 8 miljoner euro. I slutet av året betalades ca 1 miljon euro ut till kommuner för kostnader de haft för flyktingars barnomsorg och skola. Även harmoniseringen av landskapets lönesystem ledde till mera kostnader. I detta sammanhang kan även nämnas att leverantörsskulderna minskat under året.

Den särskilda reserveringen av penningautomatmedel på 30 miljoner för att trygga tredje sektorn ingår i landskapets likviditet på 32,8 miljoner euro ovan.

Strategisk samhällsutveckling

Landskapsregeringen ansvarar för att proaktivt agera katalysator och koordinator för förverkligandet av utvecklings- och hållbarhetsagendan. De sju strategiska utvecklingsmålen för år 2030, inklusive dess 40 delmål och färdplaner, ligger till grund för regeringens strategiska riktning och för de verksamheter som bedrivs inom landskapsförvaltningen.

De sju strategiska utvecklingsmålen är följande:

- Välmående människor vars inneboende resurser växer
- Alla känner tillit och har verkliga möjligheter att vara delaktiga i samhället
- Allt vatten har god kvalitet
- Ekosystem i balans och biologisk mångfald
- Attraktionskraft för boende, besökare och företag
- Kraftig minskad klimatpåverkan
- Hållbar konsumtions- och produktion

Lantrådet leder som ordförande utvecklings- och hållbarhetsrådet, vilket består av representanter från alla sektorer i samhället. Syftet med rådet är en tvärspektoriell dialog som leder hållbarhetsarbetet framåt. Talmanen, lantrådet, finansministern och förvaltningschefen för allmänna förvaltningen är permanenta medlemmar i rådet.

Lagtinget har det övergripande politiska ansvaret för att förverkliga utvecklings- och hållbarhetsagendan. År 2020 skapades ett gruppleदारforum där gruppleдарna för samtliga partigrupper i lagtinget är representerade. Gruppleदारforumet är en del av nätverket bärkraft.

Under 2025 fortgår integrationen av utvecklings- och hållbarhetsagendans mål, åtgärder och uppföljning i verksamheternas ordinarie budgetprocess, planering, verkställande och uppföljning, varför formerna för utvecklings- och hållbarhetsagendan i budgetering och årsredovisning ser olika ut från år till år.

Koordinering av utvecklings- och hållbarhetsarbetet

Nätverket bärkraft skapades 2016 för att implementera Ålands utvecklings- och hållbarhetsagenda. Nätverket består i dagsläget av ett hundratal medaktörer i form av organisationer såsom företag, förbund, föreningar, kommuner etc., men även enskilda individer. Ålands landskapsregering är också medaktör inom nätverket. Som den största medaktören, vilken också förfogar över beslutande- och finansieringsmakt, har landskapsregeringen ett särskilt ansvar för implementeringen av utvecklings- och hållbarhetsagendan. För att koordinera och rapportera detta arbete finns sedan år 2018 arbetsgruppen för koordinering och rapportering (KORA).

KORA-gruppens uppdragsbeskrivning har fastställts av utvecklings- och hållbarhetsrådet. De ordinarie medlemmarna i KORA utses av utvecklings- och hållbarhetsrådets ordförandetrío (ordförande samt rådets båda vice ordföranden) på förslag av rådets huvudsekreterare. Till största delen har KORA under året varit förvaltningsintern, men genom bl.a. de målsvariga och hållbarhetslotsarna fanns också en koppling till övriga medaktörer i nätverket.

Under år 2024 har KORA utgjorts av följande roller inom förvaltningen:

KORA 2024	Ansvariga ledande tjänstemän	Processledare	Förvaltningsexterna målsvariga
Mål 1	Avdelningschef Niklas Stenbäck	Specialsakkunnig Ida-Mari Elfving-Gustafsson	Carolina Sandell
Mål 2	Avdelningschef Bengt Michelsson, efterträdd av avdelningschef Otto Ilmonen	Specialsakkunnig i jämställdhet Kristin Mattsson	Johanna Fogelström-Duns
Mål 3	Byråchef Jacob Nordlund	Projektkoordinator och senare specialsakkunnig i vattenförvaltning Annica Brink	Ann Nedergård
Mål 4	Byråchef Jacob Nordlund	Naturvårdsintendent David Abrahamsson, fr.o.m. 1.9.2024 vikarierad av Linnea Nordström	Kimberly Terry
Mål 5	Avdelningschef Linnéa Johansson	Attraktionskraftsstrategerna Viktoria Olsson och Hanna Saurén	Johanna Backholm
Mål 6	Byråchef Gustav Blomberg	Senior samhällsbyggnadsingenjör Yvonne Österlund och inspektör för el och energi Ylva Häggblom	David Karlsson
Mål 7	Avdelningschef Björn Snis	Utvecklings- och hållbarhetslots Karin Rosenberg-Brunila (t.o.m. 17.6.2024) och projektkoordinator Mats Örblom	Fredrik Rosenqvist

Definitionen av rollen som ansvarig ledande tjänsteman fastställdes av ledningsgruppen för Ålands landskapsregerings allmänna förvaltning den 9 mars 2022.

Övriga medlemmar under år 2024: hållbarhetslots Elise Åkerblom (t.o.m. 30.9.2024) och hållbarhetslots Sofia Enholm (fr.o.m. 1.8.2024); sakkunnig extern finansiering Jenny Jonstoj; specialsakkunnig i kommunikation Annica Jansson samt finanschef Conny Nyholm. Beredningsgruppen för KORA har bestått av förvaltningschef John Eriksson (ordförande), Petra Granholm (vice ordförande, förvaltningsextern medlem), byråchef Runa Tufvesson, utvecklings- och hållbarhetsrådets huvudsekreterare Micke Larsson samt ledande hållbarhetslots Karin Rosenberg-Brunila (t.o.m. 17.6.2024).

Rapportering av utvecklings- och hållbarhetsarbetet

År 2024 har utgjort ett rapporteringsår för utvecklings- och hållbarhetsarbetet, genom att landskapsregeringen för första gången gjorde en frivillig granskning av Ålands hållbarhetsarbetet till FN och den sjätte statusrapporten sammanställdes.

Första frivilliga granskningen till FN

Ålands utvecklings- och hållbarhetsagenda är Ålands lokala implementering av FN:s 17 globala hållbarhetsmål (Agenda 2030). I juni 2024 lämnade landskapsregeringen sin första frivilliga granskning gällande det lokala genomförandet av de globala målen till FN, "Everyone Can Flourish on the Islands of Peace - Åland Voluntary Review 2024". Se

https://sdgs.un.org/sites/default/files/vlrs/2024-06/voluntary_local_review_aland_2024.pdf.

I tillägg till rapportering om målens status innehöll granskningen en redogörelse för hållbarhetsarbetets vägledande princip "Alla kan blomstra".

Statusrapport 6 - hur går det för de sju strategiska utvecklingsmålen?

Den sjätte statusrapporten analyserar målens och delmålen nyläge utgående från de 25 huvudindikatorerna kompletterat med delindikatorer och bedömning av sakkunniga. Det huvudsakliga budskapet från Statusrapport 6 är att mycket görs men inte tillräckligt för att nå mål och delmål 2030 med befintliga åtgärder. Information om målen och indikatorerna finns på bärkrafts hemsida barkraft.ax. Där hittas också Statusrapport 6

<https://www.barkraft.ax/nulaget/statusrapport-6>.

Genom rapporteringen har följande framsteg mot våra sju strategiska utvecklingsmål identifierats:

- Den folkhälsostrategi som antogs 2023 ger en bra överblick över hälsoläget och en bra grund för konkreta åtgärder.
- Tack vare utvecklings- och hållbarhetsagendan har Åland mätt den sociala tilliten två gånger. Detta har bidragit till att öka kunskapen och är också ett verktyg i arbetet med att öka tilliten. Den senaste studien (2022) visade på en hög frekvens av upplevd korruption, särskilt så kallad "vänskapskorruption", vilket uppmuntrar till att arbeta mer konkret för att säkerställa att alla känner sig betrodda och har reella möjligheter att delta.
- Projektet Rent vatten 2030 tar fram åtgärdsplaner för 12 vattenförekomster. Dessa planer gör det möjligt att placera åtgärderna rätt utifrån plats och behov, vilket optimerar effekten och kostnadseffektiviteten. De underlättar prioriteringen mellan olika vattenförekomster och omfattar åtgärder som kan förbättra dräneringen eller markanvändningen.
- Den nya naturvårdsförordningen från 2023 och det frivilliga biotopskyddsprogrammet som lanserades samma år innebär stora framsteg för naturvården.
- Det pågående arbetet med att utveckla Åland som en plats att bo och verka på sker på många plan, bland annat genom "Story of Åland" som bidrar till attraktionskraft.
- Försäljningen av eldningsolja har mer än halverats sedan 2005.
- När Långnabba vindkraftpark togs i drift 2022 ökade vindkraftens andel av Ålands elförbrukning från 18,8 procent 2021 till 55,5 procent 2023.
- Ålänningarnas intresse för miljön växer.

Samtidigt finns det ett antal områden där Åland behöver arbeta hårdare. Statusrapport 6 fokuserar särskilt på följande områden:

- Inkomstskillnaderna ökar och andelen barn som lever i hushåll med risk för fattigdom har ökat de senaste åren.
- Våld och trakasserier av olika slag förekommer fortfarande, särskilt bland ungdomar, och våld i nära relationer är ett stort problem.

- Trots att Åland ligger bra till i internationella jämförelser av Gender Inequality Index (GII) har jämställdhet inte uppnåtts. Detta framgår av ojämlik representation i beslutsfattande organ och skillnader i inkomst.
- Vattenkvaliteten i kust- och inlandsvatten förbättras inte, trots kunskap och ansträngningar på Åland och i de omgivande länderna.
- Åland har ännu inte lyckats sluta kretsloppen av näringsämnen för att begränsa näringsförlusterna till vattendragen.
- Åland som region misslyckas med att strategiskt integrera ekosystem och biologisk mångfald i alla mark- och marina utvecklings- och planeringsprocesser (s.k. regional grön infrastruktur), och därmed används inte strategisk regional planering som ett verktyg för att mildra effekterna av klimatförändringarna, motverka fragmentering och försämring av livsmiljöer och säkerställa gröna korridorer.
- Åland förlorar natur - arter och livsmiljöer - och i vissa fall, på grund av de särskilda förhållanden som råder på en ö, innebär förlusten av livsmiljöer på Åland också en förlust av arter för Finland som helhet.
- Utsläppen är generellt sett höga, och i synnerhet är Åland inte på rätt väg när det gäller att minska utsläppen från vägtrafiken. I själva verket har antalet fordon fördubblats sedan år 2000.
- Ålands luftutsläpp i CO₂-ekvivalenter per capita är höga, både vad gäller ålänningarnas konsumtion av varor och tjänster (inklusive det som har sitt ursprung utanför Åland) och vad gäller de utsläpp som genereras inom Åland.
- Offentlig upphandling har en stor potential att driva företag och resten av samhället i en hållbar riktning, men denna potential utnyttjas inte.
- Det finns en brist på kunskap och beteende hos konsumenterna när det gäller produkter som innehåller hälso- och miljöfarliga kemikalier.

Färdplaner

Färdplanerna är ett levande verktyg med de väsentliga åtgärder och steg som hela samhället behöver ta sig an för att målen ska uppnås. Färdplanerna revideras och fylls på regelbundet. I samband med uppdateringarna har ansvarsgruppen för de olika målen analyserat vad som är väsentligt att ingå i färdplanerna.

Färdplanerna består av målens alla delmål, ansvarsorganisationer samt status för väsentliga och prioriterade åtgärder. Läs mer om färdplanerna här:

<https://www.barkraft.ax/fardplaner?goal%5B%5D=36&status%5B%5D=started&status%5B%5D=ongoing>

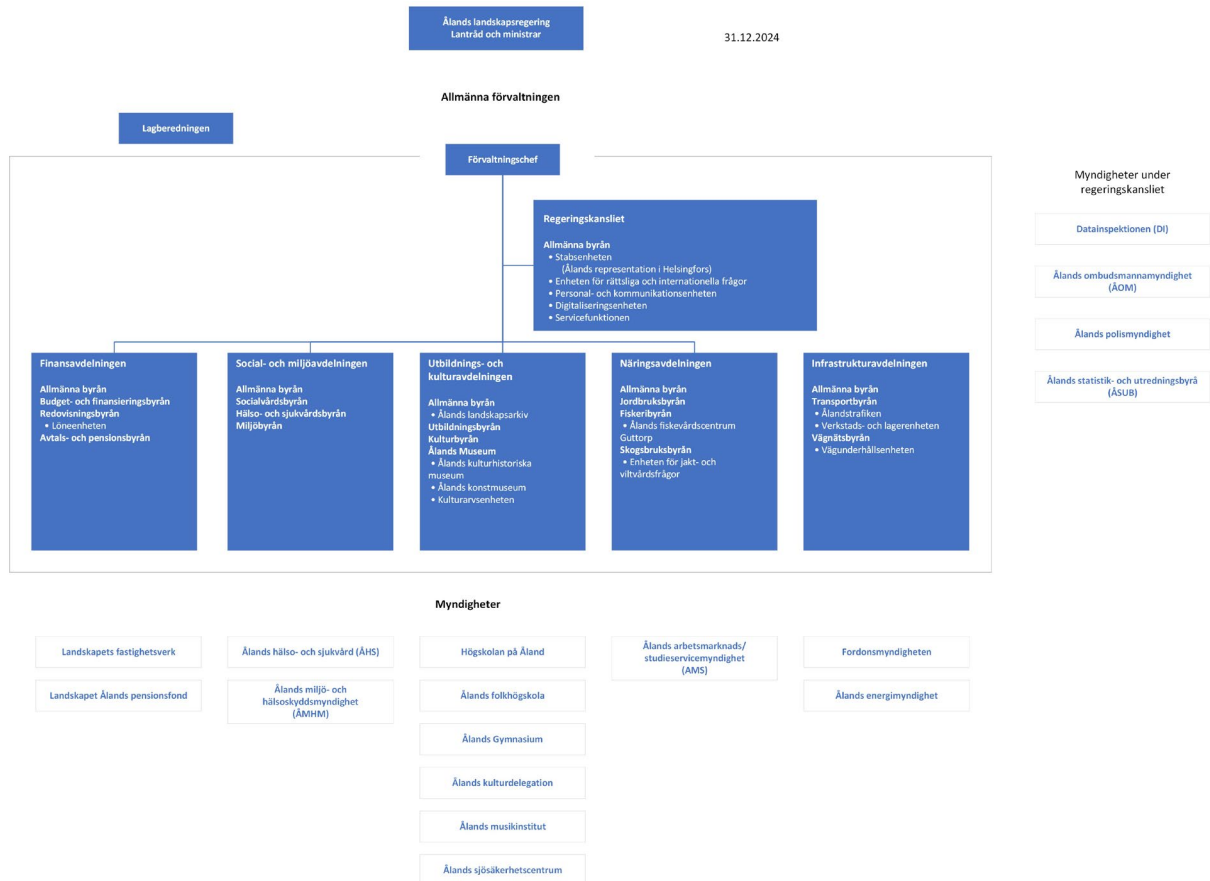
Avvikelse från skrivningar i budget 2024

Jämfört med de specifika målsättningarna för de strategiska utvecklingsmålen som sattes i budget 2024 (Åland och omvärlden/De strategiska utvecklingsmålen för 2030, ss.11-15) har i princip allt utom några målsättningar för mål 3 (Allt vatten har god kvalitet) genomförts.

P.g.a. resursbrist har arbetet med den regionala vattenförsörjningsplanen endast påbörjats och planeras fortsätta under 2025. Det EU-finansierade projektet (ökad havskunskap för att långsiktigt gynna de ekosystemtjänster som hälsosamma fiskbestånd och biologisk mångfald bidrar med i kust och hav) påbörjas nästa år p.g.a. godkännandet av projektansökan dröjt.

Landskapsförvaltningens organisation

Landskapsförvaltningen består av allmänna förvaltningen och lagberedningen samt 16 underställda myndigheter. Landskapets fastighetsverk är ett affärsverk underställt landskapsregeringen och ingår inte i begreppet landskapsförvaltningen.

Personalen

I detta kapitel redovisas nyckeltal för personalresurserna inom landskapsförvaltningen.

Sammandrag	2022	2023	2024
Inrättade tjänster	1)	1)	1 620
Antal anställda	1 837	1 914 (2	1 908
Kvinnor/män	1 297/540	1 342/572	1 323/585
Ordinarie anställning	1 361	1 416	1 513
Kvinnor/män	984/377	1 008/408	1 074/439
Tidsbegränsad anställning	476	498	395
Kvinnor/män	313/163	334/164	249/146
Årsverken	1 680	1) 1 679	1 702
Medelålder	48	47	48
Hälsorelaterad frånvaro genomsnitt/anställd	21 dagar	17 dagar	15 dagar
Kvinnor/män	24/14	19/11	18/9
Personalkostnad (löner) 2)	3)	116 962 608	124 721 582
Antalet arbetsolycksfall	3)	3)	84
Pensionsavgångar	3)	3)	38
Genomsnittlig pensionsålder	3)	3)	65 år
Företagshälsovård, kostnad netto	255 433	356 507	353 692
Genomsnittlig kostnad per anställd	139 € (4	186 €	188 €

1) Årsverken för 2023 för ÅHS har justerats. 2) Personalkostnaderna omfattar landskapsförvaltningen, regeringen och lagtinget. 3) Det har inte gått att få fram uppgifter från alla myndigheter. 4) År 2022 redovisades för lågt antal anställda för LR.

Årsverken

Årsverken beskriver personalresurserna på ett bra sätt trots att det finns variationer i andelen deltidsarbetande och i personalstyrkan under året. Ett årsverke motsvarar ett års heltidsarbete.

Under året uppgick antalet årsverken, exklusive timavlönade, till sammanlagt 1.702 för landskapsförvaltningen.

Årsverken 1)	2022	2023	2024
Månadsavlönade ÅHS	849	865	873
Timavlönade ÅHS	31	38	36
Månadsavlönade landskapsförvaltningen exkl. ÅHS	800	814	829
Timavlönade landskapsförvaltningen exkl. ÅHS	43	24	12
Totalt	1 723	1 741	1 750

1) Årsverke = avlönade anställningsdagar angivna i kalenderdagar/365*(deltidsprocenten/100).

Deltidsarbete räknas om till årsverken i förhållande till deltidsprocenten (t.ex. en person som arbetar 50 procent hela året = 0,5 årsverken). Avlönade anställningsdagar kan vara både arbetade dagar eller frånvarodagar med lön (semestrar, sjukledigheter och andra ledigheter med lön).

Årsverken per verksamhet	2023	2024
Allmänna förvaltningen		
Finansavdelningen	36,82	36,95
Infrastrukturavdelningen	89,38	93,96
Näringsavdelningen	39,73	40,56
Regeringskansliet	50,87	51,85
Social- och miljöavdelningen	31,65	31,85
Utbildnings- och kulturavdelningen	48,44	49,75
Lagberedningen	10,86	11,53
Totalt allmänna förvaltningen	307,76	316,44
Myndigheter med över 5 årsverken/myndighet		
AMS	25,61	23,89
Fordonsmyndigheten	14,78	14,87
Ålands polismyndighet	94,63	94,38
ÅMHM	39,75	39,97
ÅSUB	10,3	11,01
Högskolan på Åland	60,69	65,81
Ålands folkhögskola	12,48	12,48
Ålands gymnasium	212,39	214,58
Ålands musikinstitut	16,1	19,15
Ålands sjösäkerhetscentrum	14,02	12,58
ÅHS (1)	865	873
Totalt myndigheter med över 5 årsverken	1 365,75	1 381,72
Myndigheter med under 5 årsverken/myndighet (2)		
Datainspektionen		
Lotteriinspektionen (3)		
Upphandlingsinspektionen (3)		
Ålands energimyndighet		
Ålands ombudsmannamyndighet		
Landskapet Ålands pensionsfond (4)		
Totalt myndigheter under 5 årsverken	5,01	3,90
Totalt myndigheter	1 679	1 702

1) ÅHS ingick inte i fjolårets sammanställning. 2) Myndigheter med under fem årsverken redovisas inte separat för att undvika redogörelser på individnivå. 3) Upphörde 31.12.2023. 4) Bildades 1.4.2024.

Anställda

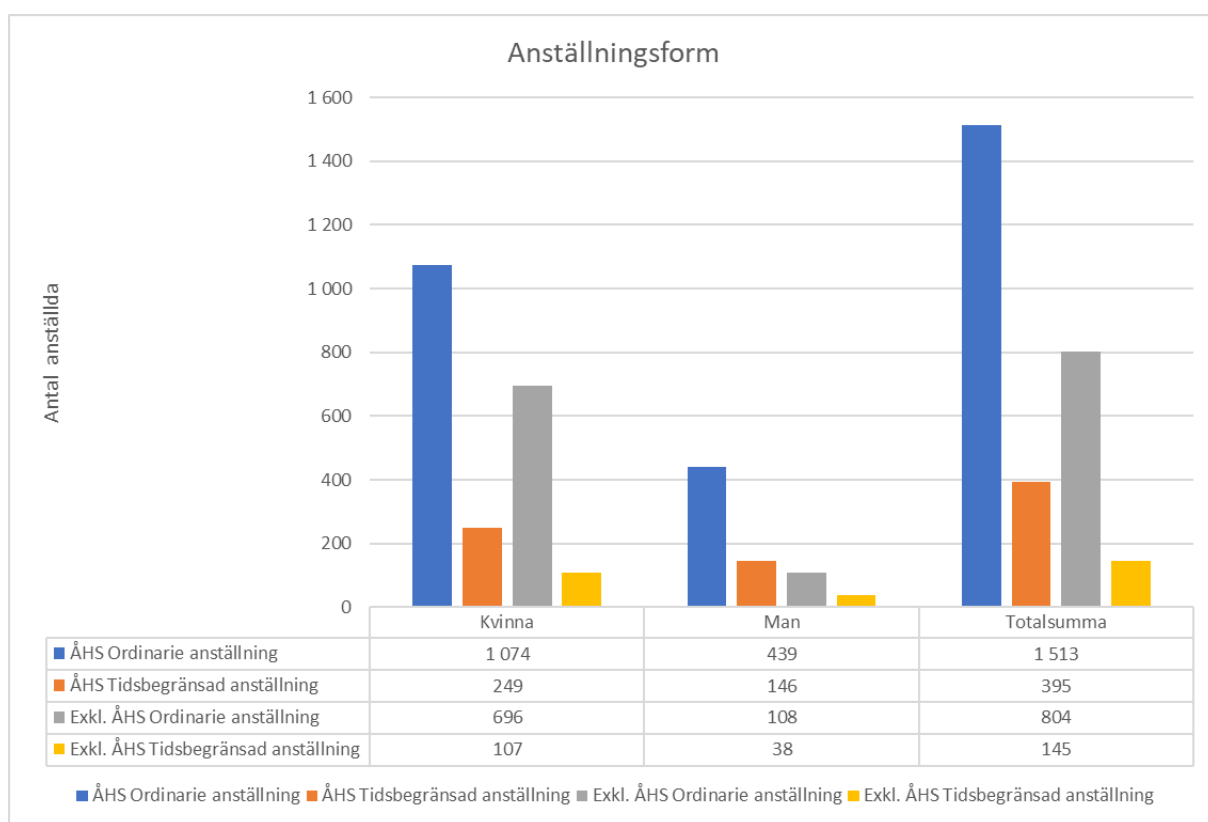
Sista december 2024 hade sammanlagt 1.908 personer en anställning inom landskapsförvaltningen, vilket är 6 personer färre jämfört med samma tidpunkt föregående år.

Till antalet anställda räknas alla personer som har ett anställningsförhållande per 31.12 även om de inte är i arbete på grund av exempelvis föräldraledighet eller sjukledighet. Även timavlönade ingår i statistiken om de har en anställning den sista december.

Antal anställda	2022	2023	2024
ÅHS Kvinnor	827	843	803
ÅHS Män	137	141	146
ÅHS Totalt	964	975	949
Landskapsförvaltningen exkl. ÅHS Kvinnor	1) 470	508	520
Landskapsförvaltningen exkl. ÅHS Män	1) 403	431	439
Landskapsförvaltningen exkl. ÅHS Totalt	1) 873	939	959
Sammanlagt	1 837	1 914	1 908

1) I samband med ibruktagande av elektroniska och helt digitala personaladministrationssystem justerades beräkningen av antalet anställda för landskapsförvaltningen exklusive ÅHS från år 2023 varför siffrorna inte är jämförbara mot tidigare år. Enligt nuvarande system har tidigare års antal anställda redovisats för lågt.

Anställda enligt anställningsform

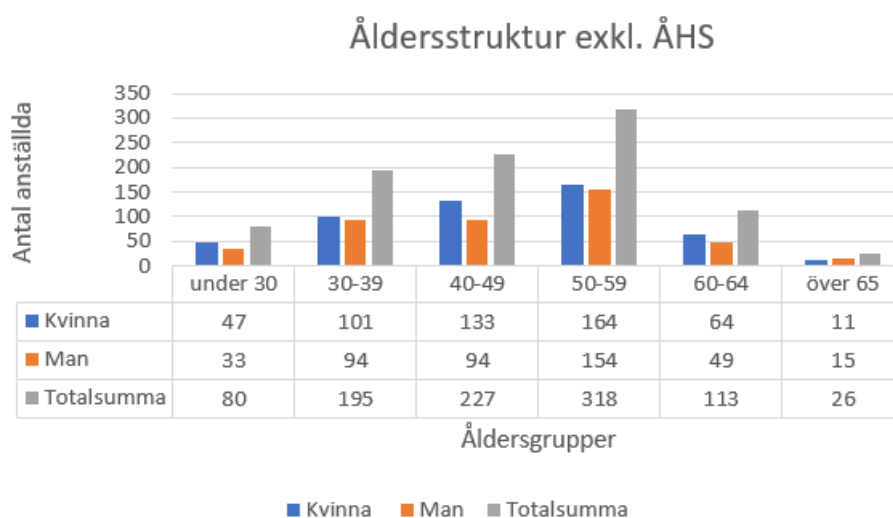

Majoriteten av personalen inom landskapsförvaltningen, 1.513 personer eller 79 procent, hade en ordinarie anställning och 395 personer eller 21 procent hade en tidsbegränsad anställning per 31.12.2024.

Högskolepraktikanter

Landskapsförvaltningen hade 10 högskolepraktikanter via AMS under år 2024, samtliga var kvinnor. Tre av dessa praktiserade i Bryssel och två vid jakt- och fiskemuséet, resterande var utspridda till Ålands kulturhistoriska museum, regeringskansliet, Ålands ombudsmannamyndighet, Husö biologiska station och Åsub.

Åldersstruktur

Medelåldern per den 31.12.2024 var 48 år.

Pensionsavgångar

Totalt gick 38 personer inom landskapsförvaltningen i ålderspension 2024. Den genomsnittliga åldern i samband med pensionsavgång var 65 år.

Ålderspension	2022	2023	2024
Antal personer ÅHS	1)	1)	16
Genomsnittlig ålder ÅHS	1)	1)	65 år
Antal personer ex. ÅHS (2	24	23	22
Genomsnittlig ålder ex ÅHS (2	64,4 år	64,8 år	64,9 år

1) ÅHS har uppgifter enbart för år 2024. 2) Landskapsförvaltningen exklusive ÅHS.

Kompetensutveckling

Kompetensutveckling	Kostnad	Personalkostnader	Procent av personalkostnaderna
Allmänna förvaltningen	52 826	21 624 714	0,24 %
Ålands statistik- och utredningsbyrå	2 079	841 628	0,25 %
Datainspektionen (1			
Ålands polismyndighet	80 876	7 266 800	1,11 %
Ålands ombudsmannamyndighet (1			
Ålands hälso- och sjukvård (2	422 591	63 345 634	0,67 %
Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet	12 090	2 963 783	0,41 %
Högskolan på Åland	97 542	4 985 507	1,96 %
Ålands folkhögskola	1 518	777 780	0,20 %
Ålands musikinstitut	9 612	1 050 755	0,91 %
Ålands gymnasium (3	240 000	13 778 888	1,74 %

Kompetensutveckling	Kostnad	Personalkostnader	Procent av personalkostnaderna
Ålands sjösäkerhetscentrum (4)			
Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet (AMS) (5)			
Fordonsmyndigheten på Åland	5 698	888 144	0,64 %
Ålands energimyndighet (1)			
Landskapet Ålands pensionsfond (6)			
Total för redovisade enheter	924 832	117 523 633	0,79 %

1) Myndigheter med färre än 5 anställda redovisas inte. 2) ÅHS redovisar sina kostnader för kompetensutveckling i sin verksamhetsberättelse i förhållande till fasta lönekostnader. I denna tabell redovisas kostnaderna i förhållande till personalkostnaderna. Landskapsregeringen särredovisar inte de fasta lönekostnaderna i ekonomisystemet och därför beräknas nyckeltalet i förhållande till de verksamhetsspecifika personalkostnaderna. 3) Ålands gymnasium särredovisar inte personalens kompetensutveckling från andra utbildnings- och resekostnader, t.ex. personalens deltagande i Erasmus+ utbyten. 4) Har inte redovisat kostnader för kompetensutveckling. 5) Särredovisar inte kostnader för kompetensutveckling. 6) Pensionsfonden hanteras utanför budget.

Friskvård

Friskvård (1)	Kostnad	Antal anställda (2)	Snittkostnad per anställd
Allmänna förvaltningen	75 629	360	210
Ålands statistik- och utredningsbyrå	4 494	14	321
Datainspektionen (3)			
Ålands polismyndighet	31 279	113	277
Ålands ombudsmannamyndighet (3)			
Ålands hälso- och sjukvård	216 982	949	229
Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet	11 670	45	259
Högskolan på Åland	23 223	85	273
Ålands folkhögskola	2 497	12,2	205
Ålands musikinstitut	2 930	14	209
Ålands gymnasium (4)	71 850	240	299
Ålands sjösäkerhetscentrum (5)			
Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet	7 213	25	289
Fordonsmyndigheten på Åland	4 261	16	266
Ålands energimyndighet (3)			
Landskapet Ålands pensionsfond (3)			

1) Friskvård består av motion, kultur, massage och övriga kostnader för friskvård, t.ex. föreläsningar. 2) I denna sammanställning kan andra utöver fast anställda ingå, t.ex. praktikanter, projektanställda samt föräldralediga som i enlighet med anvisningarna har beviljats friskvård. Därför skiljer sig totalantal anställda mot tabellen "Antal anställda" ovan. 3) Myndigheter med färre än 5 anställda redovisas inte. 4) Under 2024 fick 240 personer friskvårdsförmån i någon mån för olika antal månader. 5) Har inte lämnat in redovisning.

Hälsorelaterad frånvaro

Den hälsorelaterade frånvaron för landskapsförvaltningen uppgick till cirka 28.600 kalenderdagar år 2024, vilket motsvarar i genomsnitt 15 dagar/anställd. Det är två dagar färre per person i genomsnitt jämfört med 2023.

Landskapsregeringen, hälsorelaterad frånvaro exkl. ÅHS	Kvinnor	Män	Totalt år 2024
Sjukfrånvaro, högst 3 dagar	1 688	1 116	2 804
Sjukfrånvaro, 4 dagar eller fler	3 927	2 287	6 214
Sjukfrånvaro sammanlagt	5 615	3 403	9 018
Antal dagar/årsverke (genomsnitt per årsverke)	12,54	8,92	10,89
Antal dagar/anställd (genomsnitt per anställd)	10,8	7,77	9,4

Hälsorelaterad frånvaro i genomsnitt/anställd = antalet sjukfrånvarodagar i kalenderdagar/antalet anställda den 31.12. Det har varit färre sjukskrivningar jämfört med föregående år, antal dagar i genomsnitt per anställd har gått från 14,95 till 9,40. Sjukfrånvaro, i fyra dagar eller mer, har gått från totalt 10.556 dagar 2023 till 6.214 dagar år 2024.

ÅHS hälsorelaterad frånvaro, antal dagar	2022	2023	2024
Hälsorelaterad frånvaro (genomsnitt per anställd)	25 dagar	19 dagar	20 dagar
Antal dagar kvinnor/män	26/13 dagar	20/11 dagar	22/11 dagar

För ÅHS har antalet sjukfrånvarodagar ökat från 19 dagar 2023 till 20 dagar för år 2024.

Företagshälsovård

Förutom den lagstadgade företagshälsovården klass I, erbjöds anställda vid landskapsförvaltningen sjukvård på allmänläkarnivå, klass II. För allmänna förvaltningen och de underliggande myndigheterna, exklusive ÅHS, uppgick under år 2024 den totala kostnaden för företagshälsovård till 392.030 euro, vilket är en minskning med 2,45 procent från föregående år. Ersättningen från FPA uppgick till 207.570 euro vilket ger en nettokostnad om totalt 184.460 euro för år 2024.

Landskapsregeringen företagshälsovård, kostnader (1)	2021	2022	2023	2024
Klass I	-192 084	-178 158	-207 054	-183 706
Klass II	-161 196	-180 367	-194 818	-208 324
Sammanlagt brutto	-353 280	-358 525	-401 872	-392 030
FPA-ersättning	174 493	191 725	176 221	207 570
Sammanlagt netto	-178 787	-166 800	-225 651	-184 460

1) Sammanställningen omfattar landskapsförvaltningen exkl. ÅHS.

ÅHS företagshälsovård, kostnad netto	2022	2023	2024
Ersättningsklass I	24 599	47 719	86 453
Genomsnittlig kostnad per anställd	26	49	91
Ersättningsklass II	64 034	83 137	82 780
Genomsnittlig kostnad per anställd	66	85	87
TOTALT	88 633	130 856	169 232
Genomsnittlig kostnad per anställd	92	134	178

Under 2024 anmäldes totalt 84 arbetsolycksfall vid landskapsförvaltningen. Arbetsolycksfallen hanteras av arbetsgivaren och följs upp i samarbete med arbetarskyddet och företagshälsovården.

Personalkostnader

Personalkostnaderna exkl. ÅHS uppgick till 61.375.888,06 euro år 2024, vilket är en ökning med ca 7 procent från föregående år. Ålands landskapsregerings beräknade semesterlöneskuld inklusive lönebikostnader uppgick till 8.005.282,14 euro per 31.12.2024. Semesterlöneskulden ökade med 718.582,49 euro under året.

Personalkostnader	2020	2021	2023	2024
Löner och arvoden	-44 492 618,11	-46 211 180,94	-49 380 650,71	-51 998 398,00
Pensionspremier	-7 683 069,46	-8 043 638,20	-8 649 446,66	-8 998 549,32
Övriga lönebikostnader	-736 423,47	-884 221,80	-854 356,12	-723 746,56
Personalersättningar	397 164,86	439 024,33	618 033,95	479 476,50
Personalrättelser	1 022 020,28	455 605,66	246 194,94	575 397,65
Periodiserad semesterlöneskuld (inkl lönebikostnader) (1)	-940 911,53	55 704,69	-92 953,18	-718 582,49
Övriga periodiserade lönekostnader (inkl lönebikostnader)	-181 183,99	-22 965,80	616 379,84	8 514,16
Löneutjämningsreservering	0,00	0,00	0,00	0,00
Sammanlagt	-52 615 021,42	-54 211 672,06	-57 496 797,94	-61 375 888,06

Sammanställningen omfattar landskapsförvaltningen exklusive ÅHS. 1) En korrigering har gjorts mot tidigare års resultat på 1.700.193,32 euro. Semesterlöneskulden borde ha varit 7.286.699,65 euro per 31.12.2023 men i denna tabell har inte den periodiserade semesterlöneskulden justerats. Semesterlöneskulden för år 2024 ökade därmed med 718.582,49 euro jämfört mot de korrigerade siffrorna för år 2023.

Personalkostnader totalt	2023	2024
Löner och arvoden	-100 657 061,29	-105 713 903,10
Pensionspremier	-17 342 163,76	-17 961 250,64
Övriga lönebikostnader	-1 720 840,96	-1 456 993,63
Personalersättningar	1 580 377,97	1 373 488,44
Personalrättelser	331 344,74	577 479,85
Periodiserad semesterlöneskuld (inkl lönebikostnader)	174 611,16	-1 407 886,13
Övriga periodiserade lönekostnader (inkl lönebikostnader)	671 123,40	-132 517,36
Summa personalkostnader	-116 962 608,74	-124 721 582,57

Sammanställningen omfattar landskapsförvaltningen, regeringen och lagtinget.

Allmänna förvaltningen

Intern styrning och kontroll

Delegeringsbeslut och arbetsordning

Den interna styrningen och kontrollen inom allmänna förvaltningen är integrerad i verksamhetsprocesserna och bedöms vara välfungerande. Landskapsregeringens delegeringsbeslut samt regeringskansliets, lagberedningens och avdelningarnas arbetsordningar uppdateras kontinuerligt för att motsvara kraven på en effektiv förvaltning. Delegeringsbeslutet anger beslutsnivå och fördelade uppgifter medan arbetsordningen anger föredragningsrätt och budgetansvar för respektive tjänsteman samt deras utnämnda ersättare. Dokumenten ger därmed en tydlig ansvarsfördelning. Allmänna förvaltningen följer båda dessa styrdokument väl och några problem med efterlevnaden har inte noterats.

En förutsättning för ett effektivt beslutsfattande är modern och uppdaterad lagstiftning. Utgående från lagstiftningen kan sedan mer detaljerade anvisningar för handläggning av ärenden tas fram. Av denna orsak har arbetet att uppdatera föråldrad lagstiftning som styr Ålands landskapsregerings ärendehantering och beslutsfattande prioriterats i den pågående förvaltningsreformen. Parallellt med att lagstiftningen uppdateras, utarbetas även anvisningar/handläggningsrutiner. Detta är dock ett långsiktigt arbete som kommer att fortgå under flera års tid eftersom arbetet är omfattande och sker parallellt med handläggningen av löpande ärenden.

Ärendehantering

Alla beslut förs in i landskapsregeringens system för ärendehantering. Just nu pågår en process att upphandla ett nytt ärendehanteringssystem. Landskapsregeringens registratur sänder två gånger per år ut listor över öppna ärenden till respektive enhet, avdelning och ansvarig minister. Berörda tjänstemän kontrollerar sedan vad det beror på att ärendena inte är avslutade och en motivering förs in i ärendehanteringssystemet. På så sätt följs öppna ärenden upp kontinuerligt och ärenden där den lagstadgade handläggningstiden om 3 månader inte följts granskas. Dessutom får landskapsrevisorn och förvaltningschefen årligen en lista över öppna ärenden inom förvaltningen. Landskapsrevisorn tillställs på begäran listor över öppna ärenden rörande enskilda enheter eller avdelningar.

Upphandling och avtalshantering

Upphandlingen är decentraliserad så att olika verksamheter är upphandlande enheter. Det finns däremot ett centraliserat upphandlingsstöd för hela landskapsförvaltningen vid finansavdelningen, som ger ett praktiskt och juridiskt upphandlingsstöd. Varje verksamhet ansvarar för sina egna ingångna avtal och avtalen registerförs i ärendehanteringssystemet för enkel uppföljning under avtalsperioden. För att centralisera och minska personberoende ingår upphandlingsfunktionen i ett pågående projekt som bland annat ska överföra upphandlingsfunktionen till ett servicecenter.

Kvalitetsutveckling

Regelbundna regeringskanslimöten, lagberedningsmöten, avdelnings-, byrå-, enhets- och arbetsgruppsmöten hålls för att stämma av att arbetet bedrivs i enlighet med fastställda mål och rutiner. Det sker ett löpande utvecklingsarbete för att höja kvaliteten och säkerheten inom administrationen bl.a. för att öka automatiseringen av rapportering.

Under året har igen i ledningsforumet, som en prioriterad ledarskapsfråga, lyfts alla chefers regelbundna enskilda dialog med sina medarbetare. Även de årliga medarbetarsamtalen med uppföljning är viktiga för arbetsledningen och en ny mall för medarbetarsamtal har tagits fram. Avdelningarnas och enheternas ledningsgrupper träffas regelbundet och avdelningscheferna har regelbundna avstämningsmöten med ansvarig minister. Förvaltningschef och lagberedningschef

rapporterar regelbundet till lantrådet. Ledningsgruppen för hela allmänna förvaltningen träffas varannan vecka och varje avdelningschef har en regelbunden avstämning med förvaltningschef.

Verksamhetsplanerna ser olika ut till innehåll och utformning. Systematiska riskbedömningar och åtgärdsplaner för hur man säkerställer en relevant riskhantering hanterar avdelningarna och enheterna var för sig. Enskilda enheter och avdelningar har särskilt tydliga externa krav på en omfattande kontroll, uppföljning genom årsrapporter, regelbunden revision av ärenden och system samt utvärdering vilket görs av antingen landskapsrevisionen eller externa aktörer.

Andelen rättelseyrkanden eller besvär som har lett till ändrade beslut och beslut om återkrav är låg inom hela förvaltningen. Sammantaget tillgodoser de tillämpade systemen kraven för att säkerställa lagligheten, att verksamhetsmålen uppnås på ett resurseffektivt sätt och att den finansiella rapporteringen är korrekt. Regeringskansliet stöttar verksamheten i förvaltningsrättsliga frågor och finansavdelningen i ekonomiska frågor. Man uppmärksammar kontinuerligt de brister som uppmärksammas i syfte att uppnå en god kvalitet vid handläggningen av ärenden inom förvaltningen. Årligen hålls t.ex. kurser för nyanställda och övrig personal där bland annat grundläggande förvaltningsrätt och offentlighetslagstiftning ingår i syfte att höja personalens kompetens. Tjänstemän deltar kontinuerligt i fortbildning inom sina verksamhetsområden för att ta del av ny lagstiftning, anvisningar, utlåtanden, EU:s krav på uppföljning av EU-programmen och Skatteförvaltningens anvisningar för att säkerställa att bestämmelser, föreskrifter och beslut beaktas i arbetet. Årligen håller även förvaltningschefen och rättschefen två obligatoriska möten för alla handläggande tjänstemän i den allmänna förvaltningen. Vid dessa möten lyfts aktuella frågor kopplade till allmänna förvaltningsprinciper och eventuella nya förvaltningsrutiner. Handläggningsmötena spelas i regel in och finns tillgängliga digitalt. Utbildning i beredning av EU-ärenden har ordnats enskilt för de nyanställda som har behövt det.

Enheten för rättsliga och internationella frågor vid regeringskansliet har också fått uppdraget att företräda landskapsregeringen vid rättegångar och gör det i mån av tid.

För att hantera självstyrelsejuridiska och självstyrelsepolitiska frågor på ett konsekvent sätt finns en process där självstyrelsefrågor efter dialog med berörd avdelningschef ska lyftas av alla tjänstemän till förvaltningschef, rättschef och senior rättssakkunnig. Även lagberedningen och dess lagberedningschef konsulteras vid behov.

Vad gäller beslut i förvaltningen finns även en kvalitetssäkringsprocess som utgår ifrån fyraögonsprincipen där föredragande/protokollförande tjänstemän alltid ska diskutera samtliga föredragningar eller beslut med sin närmaste chef.

Budget och uppföljning

Den interna styrningen och kontrollen handlar till stora delar om att säkra kvaliteten i beslutsfattandet och budgetuppföljning. Budget och kostnader följs kontinuerligt upp av de budgetansvariga utgående från rapportmöjligheterna i systemet för budget och uppföljning. Avsikten är att införa en kvartalsrapportering under år 2025.

Så långt som möjligt tillämpas principen att två personer ska läsa igenom mer komplicerade beslutsförslag innan beslutet fattas. Syftet är att säkerställa en jämn och hög kvalitet i beslutsfattandet. Anvisningar för upprättande av budget, verkställande av budget och uppföljning i årsredovisning revideras årligen för att beakta förändrade behov. Systemet för budget- och verksamhetsstyrning har bidragit till förbättrade möjligheter av styrning och kontroll gällande budgetering och måluppföljning. Uppföljningen kan göras både på mål, åtgärder och olika objektstyper enligt behov (t.ex. budgetmoment, kostnadsställe, projekt, aktivitet och frikod). Därmed ges förvaltningen bättre möjligheter att göra en tillförlitlig bedömning av verksamheten och få en rättvisande bild av ekonomin. Tillräckliga resurser behöver avsättas för underhåll och utveckling av systemet. Utbildningar har hållits inom förvaltningen och ytterligare utbildningar planeras allt eftersom ny funktionalitet utvecklas och tas i bruk.

Styrningen av budget, uppföljnings- och årsredovisningsprocesserna hanteras bland annat i systemet för budget- och verksamhetsstyrning. Det sker genom att lägga upp processer och ansvariga, implementera start- och slutdatum och till användare tilldela uppgifter som utförs i systemet. För att uppnå en ändamålsenlig styrning har en behörighetsmodell byggts upp. Behörigheter tilldelas dels utgående från vilka processer och vilken funktionalitet användaren ska använda, dels vilken data och vilka rapporter användaren har behov att se. Behörigheter tilldelas utifrån fastställda arbetsordningar, informationsbehov utgående från tilldelade arbetsuppgifter samt i förhållande till de system som integreras. Behörigheten styrs antingen direkt per anställd, position, enhet, byrå, avdelning eller annan struktur eller via definierade roller.

En risk för verksamheten är att förvaltningen saknar en regelbunden rapportering och en internkontrollplan, dock har t.ex. näringsavdelningen som hanterar en stor mängd finansiella överföringar till externa parter en etablerad rutin för intern styrning och kontroll.

Ekonomiförvaltning

I ekonomisystemet finns funktionalitet för att lägga upp mallar med behörigheter beroende på behov och ansvarsområde/uppgift. Tjänstemännen kopplas sedan till respektive mall för att på det sättet ge behörighet exakt till den data och funktionalitet uppdraget kräver. Därmed styrs behörigheten på nivåerna databas, affärsenhet, dataregister, applikationer och operationer. I det elektroniska fakturahanteringssystemet styrs behörigheterna utifrån de fastställda arbetsordningarna.

Landskapsregeringen följer principen om separering av funktioner genom att dela upp arbetsuppgifter så att s.k. farliga arbetskombinationer inte förekommer. Det görs t.ex. genom att en tjänsteman som deltar i verkställandet av utbetalningar i banksystemet inte har behörighet att uppdatera uppgifter i leverantörsregistret eller registrera in utbetalningar i reskontran. Ändring av bankkontouppgifter i leverantörsregistret loggas även så att man kan se vem som varit in och ändrat uppgifterna. Därutöver kan inte en tjänsteman ensam verkställa utbetalningar.

Kundfakturerings och påminnelser är centraliserat till finansavdelningen. Underlagen förmedlas till finansavdelningen och påminnelser och indrivningsärenden sker, beroende av ärende, antingen av inkassobyrå eller av landskapsfogdeämbetet. Alla leverantörsfakturer skannas in och atteras i fakturahanteringssystemet. Atteststrätten i systemet följer budgetanvisningarna och arbetsordningarna. Varje förvaltningsenhet granskar att fakturorna motsvarar beslut och beställningar och att de belastar rätt budgetmoment. Finansavdelningen utför stickprovsbaserade kontroller på fakturorna i fakturaflödena enligt riskbaserade urval under året för att säkerställa en korrekt fakturahantering med avseende på betalningsmottagare, budget och moms. Alla utgifter kontrolleras och godkänns också av två olika personer.

Antikorrupcion

Enligt antikorrupcionspolicyn har anställda vid landskapsregeringens allmänna förvaltning skyldighet att rapportera vid misstanke om korrupcion och andra oegentligheter som kan förekomma på arbetsplatsen. Rapporteringen ska göras via tillbudsrapporten på intranätet, till avdelningschefen eller förvaltningschefen. All inrapporterad information om misstänkt korrupcion och andra oegentligheter ska hanteras av ledningsgruppen på ett enhetligt sätt, där genomförda åtgärder ska dokumenteras och sammanställas. Under året har ett handläggarmöte med temat antikorrupcion hållits och förvaltningen har på olika sätt uppmanats att delta i uppdateringen av antikorrupcionspolicyn som färdigställdes under 2024. I korthet har en nolltolerans mot förmåner kopplade till myndighetsfunktionen införts. Under 2024 inkom inga rapporter om misstänkt korrupcion eller andra oegentligheter.

Risker och osäkerhetsfaktorer

Personal och arbetsbelastning

Under året har flera lyckade rekryteringar av avdelnings- och byråchefer gjorts. Det finns dock fortsättningsvis en stor konkurrens på arbetsmarknaden speciellt vad gäller kompetenser inom IT och juridik. Flera delar av förvaltningen har haft fortsatt svårt att rekrytera och behålla behörig och kompetent personal, vilket utgör ett allvarligt hot mot möjligheterna att bedriva en verksamhet med bibehållen hög kvalitet. Det är därför av största vikt att landskapsregeringen fortsätter med åtgärder som bidrar till att landskapsregeringen är en attraktiv arbetsplats. I den medarbetarenkät som genomfördes 2024 framkom tydligt att både arbetsmängden och lönesättningen var faktorer som påverkade benägenheten att rekommendera Ålands landskapsregering som arbetsgivare.

Arbetsbelastningen är generellt hög och ibland ojämnt fördelad p.g.a. få personer med nischade sakområden. Konsekvensen av bristande resurser är att alla arbetsuppgifter inte kan utföras och att vissa arbetsuppgifter inte kan utföras inom rimlig tid. Avsaknaden av personella resurser inom förvaltningen leder även till att reformer, särskilt lagreformer, riskerar bli fördröjda. Föråldrad lagstiftning leder också till tolkningssvårigheter vid beslutsfattandet. Verksamheten påverkas även när flera medarbetare på kritiska positioner går i pension inom den närmaste framtiden.

Inom lagstiftningsområdet, där arbetet är personal- och kunskapsintensivt, kan oförutsedda händelser inom personalen medföra resursproblem. Till den del det handlar om mera allmänna frågor har målet alltid varit att upprätthålla en viss dubblering av kompetensen eller parallella strukturer för att minska sårbarheten. Till den del det handlar om mer omfattande enskilda ärenden finns det en risk för störningar. Störningarna kan få direkt genomslag. Effekten är huvudsakligen på kort sikt och det är i praktiken inte realistiskt att bygga upp strukturer för att undvika den. Störningarna kan dock kräva omprioriteringar som har en kortare eller längre inverkan.

Projekt med stor specialiseringsgrad är speciellt utsatta för risk om en medarbetare väljer att avsluta sin anställning. Det finns även en stor tröghet i att nyanställa och hela processen påverkar projektframskridandet negativt. Det bör noga övervägas hur större projekt skall drivas och om dessa ska genomföras enligt landskapets förvaltningsregler.

Arbetsmiljön

Utrymmessituationen i självstyrelsegården är fortfarande ansträngd. Av arbetsskyddsskäl ingicks i slutet av 2023 ett hyreskontrakt med Åland Post Ab rörande godkända och tillgängliga kontorsarbetsplatser i Sviby och behovet av lokalerna kvarstod under 2024. För att åtgärda fuktproblem på våning 1 i norra delen av självstyrelsegården verkställdes under året en projektering för sanering och ombyggnation som medför att cirka 10 flera arbetsplatser tillkommer. Ombyggnationen beräknas utföras under hösten 2025 och början av år 2026. Nästa steg är att utreda motsvarande behov av sanering och ombyggnation på våning 1 i södra delen av självstyrelsegården. Även Ålands museums lokaler behöver renoveras och delar av lokalen fuktsaneras.

Säkerhetsfrågor

Det finns en utsedd säkerhetsarbetsgrupp som kontinuerligt arbetar med informationssäkerhet, den fysiska säkerheten och riskbedömningar med åtgärdsplaner.

Rättssäkerhet

Med tanke på att det inom Ålands landskapsregerings förvaltning under 2024 fattades cirka 6.000 förvaltningsbeslut är det ytterst få beslut där besvär inlämnas. Under år 2024 avgjordes sammanlagt 13 besvär över landskapsregeringens beslut. Vägplaner hör till de beslut som mer än andra överklagas och rättsprocesserna tar i regel lång tid, med fördröjningar av projekt som följd. Planering och budgetering försvåras då man varken kan förutse vilka planer som kommer att överklagas eller när ett utslag från domstolen kommer. I samband med att vägplaner fastslås, beaktas och bemöts

intressenternas argument i syfte att minska antalet besvär. Ett annat område där besvär förekommer är beslut rörande hembygdsrätt och jordförvärvstillstånd. Under 2024 inlämnades även flera besvär rörande sekretess.

Under året har Högsta förvaltningsdomstolen avslagit fyra besvär gällande jordförvärvstillstånd och två besvär gällande hembygdsrätt, varav följande prejudikat kan noteras:

- två sammanhängande avgöranden bekräftade att begränsningarna i jordförvärvslagstiftningen är tillämpliga även vid förvärv av enbart byggnader.
- ett avgörande bekräftade att landskapsregeringen kan avslå en juridisk persons ansökan om jordförvärvstillstånd om avsikten med förvärvet har svag anknytning till den juridiska personens verksamhet.
- ett avgörande bekräftade att det EU-rättsliga undantaget gällande unionens tjänstemäns skattestatus inte gäller vid tillämpningen av hembygdsrättslagstiftningen.

Rättssäkerheten påverkas även av att det råder en fortsatt osäkerhet kring hur Åland ska förhålla sig till och koppla sig till rikets olika digitala administrativa system för dess medborgare. Ny lagstiftning och reformer inom myndighetsorganisationer leder till utmaningar då Åland är beroende av nationella system för skötseln av myndighetsuppdrag inom landskapets behörighet. Ett digitalt utanförskap medför en rättsosäkerhet samtidigt som alla administrativa system på Åland måste fungera fullt ut på svenska.

Risk för felaktiga bedömningar och misstag som inte upptäcks under lagtingsbehandlingen eller lagstiftningskontrollen kan få konsekvenser.

Omvärldsfaktorer

Omvärldsfaktorer som material- och energipriser påverkar verksamheten kraftigt. Vår infrastruktur och transportsystem kräver underhåll och drift som är kapitalintensivt. Stora sparkrav på verksamheten i kombination med den ökade risken omvärldsfaktorerna bjuder på innebär att prioriteringar måste ses över.

Stora nedskärningar i investeringsbudgeten för infrastruktur kommer att påverka hela landskapet negativt om de införs för snabbt. Det är i nuläget svårt att få anbud och vid ytterligare nedskärningar ökar risken att färre entreprenörer lämnar anbud.

Trögheten i systemet kan även innebära en viss risk, särskilt i förhållande till de krav som den Europeiska Unionens organ och unionsrätten ställer.

Regeringskansliet

Översikt

Under året verkställde en extern utredare tillsammans med en styrgrupp budgetuppgiftet kring att skapa en förstärkt och samlad HR-funktion. Enligt slutrapporten föreslås att personalfrågorna sammanslås med avtalsfrågorna till en renodlad HR-enhet under regeringskansliet. Receptionen flyttar i sin tur till servicefunktionen och kommunikationsfrågorna till stabsenheten medan pensionsfrågorna flyttar till finansavdelningens allmänna byrå. Berörda har redan hörts under utredningen samt under 2025 ska en ny förordning för Ålands landskapsregerings allmänna förvaltning tas fram som ligger till grund för de formella samarbetsförfarandena med personal.

Under året har budgetuppgiftet att utreda strukturen och organiseringen av arbetet med utvecklings- och hållbarhetsagendan verkställts med konkreta åtgärder så som att (i) tjänsten som huvudsekreterare för utvecklings- och hållbarhetsagendan ombildats till ett mera oberoende arbetsavtalsförhållande motsvarande uppdragstiden, (ii) frågan kring eventuellt resultatavtal och huvudmannaskap kopplat till föreningen Bärkraft.ax har lyfts med föreningens styrelse och (iii) rollerna och mandatet inom arbetet med utvecklings- och hållbarhetsagendan har setts över. Enligt tidsplanen ska arbetet kring strukturen och organiseringen av arbetet med utvecklings- och hållbarhetsagendan färdigställas under våren 2025.

Personal

Landskapsregeringen strävar till att erbjuda anställningstrygghet och bra personalförmåner för att kunna rekrytera och behålla professionell och motiverad personal. Anställda inom landskapsregeringen erbjuds olika förmåner för att förebygga alla kategorier av ohälsa och främja både fysisk-, psykisk- och social hälsa.

Friskvård

I syfte att upprätthålla och förbättra personalens hälsa och välbefinnande erbjuds anställda inom landskapsregeringen möjlighet till subventionerad friskvård. Personal- och kommunikationsenheten ansvarar för friskvården för allmänna förvaltningens personal och målsättningen för år 2024 var att få en högre utnyttjandegrad av friskvårdsförmånerna. Under året nyttjades friskvårdsförmånen för motion och kultur till ett värde av 58.163 euro eller i genomsnitt 162 euro per anställd, vilket är lite högre än 2023. Personalen subventioneras även med 120 euro/år för förebyggande massage för att förebygga muskelrelaterade besvär. Kostnaderna för massagen uppgick till totalt 17.466 år 2024, vilket motsvarar i genomsnitt 48 euro per anställd. Även detta är något högre än föregående år.

Utbildning

Personal- och kommunikationsenheten ansvarar för att allmänna personalutbildningar arrangeras i enlighet med de områden som fastställs i allmänna förvaltningens utbildningsplan. Under året erbjöds personalen att ta del av bland annat introduktionsutbildningar för nyanställda, inspirationsföreläsning, allmän brandkurs och första hjälp, ledarskapsutbildning i svåra samtal, en workshop kring psykologiskt stöd och önskat beteende, projektledning och en utbildning i Excel.

Förutom personalutbildning som samordnas av personal- och kommunikationsenheten har anställda möjlighet till yrkesspecifik utbildning som bekostas av respektive avdelning/enhet. Allmänna förvaltningens kostnader för utbildning, både allmän samt yrkesspecifik, uppgick till 52.826 euro eller i genomsnitt 147 euro per anställd. Utbildningskostnaderna steg från föregående år då de uppgick till i genomsnitt 90 euro per anställd. Till utbildningskostnader räknas alla utgifter (kurskostnad, dagtraktamente, resekostnader, lokalhyra, traktering m.m.) förutom löner för den utnyttjade tiden.

Arbetsvälbefinnande

För att mäta arbetsvälbefinnandet inom allmänna förvaltningen och för att följa upp den psykosociala arbetsmiljön genomförs årligen i november en enkät. KivaQ W enkätens resultat vintern 2023 visade att personalen i det stora hela mår bra och trivs på sin arbetsplats, detta visade inte minst KivaQ W indexet som var det högsta någonsin. Det som väckte frågor och diskussion efter att enkäten genomfördes var eNPS-talet (Employee Net Promoter Score), dvs talet man får då man ställer frågan: Hur sannolikt skulle du rekommendera din arbetsgivare för andra? Att mäta eNPS-talet är i dagens läge både vanligt och viktigt på många arbetsplatser. Svarsskalan är från 0 till 10, där 0 är inte alls sannolikt och 10 mycket sannolikt. Om du besvarar frågan med talen 0–6 kategoriseras du som en kritiker, svarar du 7–8 kategoriseras du som passiv och svarar du med talen 9–10 kategoriseras du som en ambassadör för arbetsplatsen.

Därmed gick vi i år in för en enkät med färre frågor som fokuserar på eNPS-talet. Målsättningen med årets enkät var att förstå mera om vad som skulle stärka eNPS-talet, i syfte att kunna stärka arbetsplatsens medarbetarupplevelse och därmed arbetsgivarbild. Totalt har 70,8 % av personalen svarat. På frågan "Hur sannolikt skulle du rekommendera din arbetsgivare för andra" förändrades e-NPS talet från -16 år 2023 till -20 det här året. Dock är skalan inte helt jämförbar med tidigare år då frågan ställdes lite annorlunda år 2024 än tidigare år. Tidigare har frågan varit "Hur sannolikt skulle du rekommendera din arbetsgivare för andra?" och i år var frågan "Hur sannolikt skulle du rekommendera allmänna förvaltningen som arbetsplats till en vän eller kollega?".

Bland externa faktorer ansågs "politikens uttalande i media" och "politiska faktorer så som beslut" ha störst inverkan på den svarandes e-NPS, om de är så att de skulle utvecklas eller förändras. "Konkurrenskraftiga löner", "ledarskapet" och "arbetets belastning och/eller ansvarsmängd" var de interna faktorer som skulle ha störst påverkan på e-NPS om de förändrades eller utvecklades. Det som medarbetarna uppskattar och tycker är viktigast och som bidrar positivt till medarbetarupplevelsen i organisationen var det flexibla arbetstiderna, det stabila och trygga arbetsförhållandet samt att arbeta för en meningsfull grunduppgift (självstyrelsen).

Enkätundersökning, arbetsvälbefinnande	2020	2021	2022	2023	2024
KivaQ- index	7,57	7,55	-	7,9	-
Svarsprocent	78,00 %	71,10 %	-	77,30 %	70,80 %
e-NPS		-32	-	-16	-20

År 2022 gjordes en KivaQ ledarskapsenkät som relaterade till ledarskapet inom allmänna förvaltningen. 2024 gjordes en enkät som fokuserade på e-NPS talet och bakomliggande faktorer till resultatet från föregående år. 2024 gjordes en KivaQ enkät som fokuserade på frågan "om att rekommendera Ålands landskapsregerings allmänna förvaltning som arbetsgivare". Frågorna som ställdes relaterade till vilka externa och interna faktorer som, om de skulle förbättras och utvecklas skulle ge ett bättre eNPS tal. År 2024 var frågan annorlunda formulerad än 2023 och därför är årets e-NPS tal (Employee Net Promoter Score) inte helt jämförbart med år 2023.

Kommunikation

Under 2024 har det övergripande arbetet bland annat inkluderat framtagande av en policy för sociala medier, en kriskommunikationsplan, utbildning i effektiv användning av reklam- och kommunikationsbyrå samt mediaträning (för både regering och anställda inom allmänna förvaltningen) och införandet av regelbundna mediaträffar med målsättningen att ge tillfälle för lokalmedia att få djupare kunskap och förståelse kring komplexa ämnen. Premiären av filmen Stormskärs Maja under våren användes för att skapa uppmärksamhet för Åland och för att i samarbete med regeringen och berörda inom förvaltningen bygga och underhålla relationer både i Helsingfors och Stockholm. Under året har vidare strategiskt arbete kopplat till Utvecklings- och hållbarhetsagendan för Åland (Bärkraft) varit en del av arbetet. Varumärkesarbetet har dels varit kopplat till Åland som en plats att arbeta och bo – inklusive beställning av varumärkesundersökningar och anordnandet av ett publikt seminarium om Ålands attraktionskraft hos dagens och

morgondagens arbetstagare. Dels inleddes under slutet av året också ett arbete med uppdatering och breddning av Ålands platsvarumärke, en process Ålands landskapsregering leder.

Ålands representation i Helsingfors

Ålands representation i Helsingfors har på olika plan arbetat med att utveckla kommunikationen mellan Åland och Finland samt att stärka den positiva Ålandsbilden. Detta har förverkligats genom att man kontinuerligt upprätthåller kontakter till myndigheter, tjänstemän, politiker och journalister gällande aktuella gemensamma frågor. Orsaken till budgetunderskridningen om 53.862,66 euro är främst kopplade till att investeringsförslaget kring nya lokaler inte antogs av lagtinget medan budgeterade medel för inventarier m.m. kvarstod.

Främjande av jämställdhet

Landskapsregeringen har fortsatt implementera Ålands agenda för jämställdhet 2019 – 2030. Agendan bidrar till att uppfylla den fjärde hållbarhetsprincipen i Utvecklings- och hållbarhetsagenden för Åland. Fokusområden har varit jämställdhet i politiken, hbtqia, ekonomisk jämställdhet samt våld i nära relationer. Under året gjordes insatser med information och kunskapshöjning särskilt gällande hbtqia-personers livsvillkor samt det första målet i jämställdhetsagendan: En jämn fördelning av makt och inflytande.

Planen på överförandet av förvaltningsansvaret för ATV - Alternativ till Våld – till ÅHS inleddes med diskussioner och förankring. Verkställandet sker från och med 2026. Under 2024 utredes möjligheter till stödlinjer för våldsutsatta män och transpersoner. Diskussioner fördes med NCK (Nationellt centrum för kvinnofrid) som upprätthåller kvinnofridslinjen som landskapsregeringen redan har samarbete med. En utökning av linjer för Ålands del är möjlig och ändamålsenligast under 2025 då NCK tar i bruk nya EU-nummer.

Under år 2024 genomfördes av Ålands statistik- och utredningsbyrå (ÅSUB) en utredning över ålänningars tidsanvändning, på uppdrag av Ålands landskapsregering, med syfte att mäta skillnader i tidsanvändning mellan kvinnor och män, med särskilt fokus på obetalt hem- och omsorgsarbete. Rapporten utgör kunskapsunderlag för att underlätta politiska beslut.

Förvaltningen har arbetat systematiskt med jämställdhets- och likabehandlingsplanering. Under 2024 har en likabehandlingsplan för verksamheten tagits fram enligt de nya lagkraven.

Främjande av integration

Under året har Ålands landskapsregering antagit ett nytt program för integrationsfrämjande som sträcker sig över perioden 2024–2027. Programmet innehåller tydliga mål och konkreta åtgärder för att skapa ett inkluderande och delaktigt samhälle på Åland. Fokus ligger på att bygga broar mellan olika kulturella och etniska grupper samt att främja ömsesidig förståelse, respekt och värdesättning av mångfald. Som en del av satsningen tillsattes landskapets första integrationsråd. Rådet har en rådgivande roll i integrationspolitiska frågor och fungerar som en plattform för dialog och samarbete. Dess mål är att stärka banden mellan inflyttade, etniska minoriteter, myndigheter och organisationer. Genom detta arbete ska rådet bidra till att utveckla en sammanhållen integrationspolitik för Åland.

Under året har landskapsregeringen fört aktiv dialog med olika ministerier och myndigheter i riket. Diskussionerna har främst kretsat kring kommande lagstiftning och dess påverkan på Åland. En revidering av landskapslagen om främjande av integration pågår. Flera revideringar av rikets integrationslagstiftning har dock försenat arbetet då de har påverkat de åländska förhållandena.

En viktig del av det integrationspolitiska arbetet har varit att höja kunskapen hos kommuner, myndigheter och det civila samhället. Under året har flera utbildningstillfällen arrangerats för att ge aktörer verktyg och insikter för att främja integration på lokal nivå. Dessutom har ett samarbete förts med Åland Living i framtagandet av informationsmaterial för personer som flyttar till Åland inom Norden. Informationskontoret Kompassen har fortsatt finansierats för att stödja inflyttade.

Ungdomspolitik

Ålands landskapsregering har deltagit i Nordiska barn- och ungdomskommitténs (Nordbuk) arbete. Enligt demokratistrategin som uppgjordes 2024 ska landskapsregeringen arbeta för att öka ungas demokratiska deltagande, intresse och kunskap. Ett koncept med ungdomsforum, där ungdomar får lära sig mer om demokrati samt diskutera aktuella samhällsfrågor, togs fram i samarbete med bärkraft.

Lagstiftningsprojekt

Under året överlämnades till lagtinget landskapslagar om jordförvärvsrätt och jordförvärvstillstånd, upphävande av styrelsen för Ålands polismyndighet, tillfälligt likviditetsstöd till kommuner, informationshantering samt cybersäkerhet och motståndskraft. Till lagberedningen överlämnades två lagstiftningspromemorior; en om ändring av vallagen och en om ändring av kommunstrukturlagen. Vidare trädde överenskommelseförordningar om skötseln på Åland av vissa uppgifter enligt lagen om förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism samt skötseln på Åland av vissa uppgifter enligt landskapslagen om tillgängliga digitala tjänster i kraft. Under året har det även arbetats intensivt med två stora revideringar gällande den grundläggande lagstiftningen rörande Ålands landskapsregering samt kommunallagen.

Demokratiutveckling och val

I februari tillsatte landskapsregeringen en permanent arbetsgrupp för demokratiutveckling. Arbetsgruppens första uppdrag var att bereda en demokratistrategi med ett tillhörande åtgärdsprogram. Demokratistrategin "Vår demokrati, landskapsregeringens demokratistrategi för 2025–2031", fastställdes i december. Samtidigt fastställdes ett åtgärdsprogram för perioden 2025–2027. Strategin och åtgärdsprogrammet skickades som ett meddelande till lagtinget.

Valutvecklingsarbetet fortsatte under året bland annat genom en översyn av vallagstiftningen. Samarbetet mellan de nordiska valmyndigheterna är fortsatt mycket viktigt för att värna demokratin i allmänhet och de allmänna valen i synnerhet. I samband med EU-valet i maj besöktes justitieministeriet i riket, valmyndigheten i Sverige samt valnämndens kansli i Stockholms stad. I september deltog landskapsregeringen i en konferens i Norge för de nordiska staternas och autonomiernas övergripande valmyndigheter.

Digitaliseringsenheten

Digitaliseringsenheten har under året drivit flera initiativ inom Ålands landskapsregering. En förstudie för ett nytt telefonisystem genomfördes i samarbete med myndigheter för att analysera behov och lösningar för en mer modern och effektiv kommunikationsplattform.

Som en del av arbetet med förbättrad informationshantering genomfördes även en marknadsundersökning av ett nytt ärende- och elektroniskt mellanarkiveringssystem, vilket ledde till att en upphandling inleddes tillsammans med offentliga aktörer. Parallellt genomförde enheten den initiala fasen av en kartläggning av processer för digital livscykelhantering av ärenden och handlingar. Detta arbete syftar till att effektivisera processer och minska den manuella hanteringen i förvaltningen.

Enheten har också haft en central roll i framtagandet av lagförslaget för en ny informationshanteringslag samt en cybersäkerhetslag. Dessa lagar syftar till att säkerställa en rättssäker och strukturerad informationshantering samt möjliggöra implementeringen av NIS2-direktivet, vilket stärker Ålands beredskap och motståndskraft mot cyberhot.

Arbetet med informationssäkerhet har intensifierats genom utvecklingen av ett ledningssystem som omfattar policyer, riktlinjer och rutiner för att stärka organisationens säkerhetsmedvetenhet och efterlevnad av lagkrav. Inom ramen för informationssäkerhetsprogrammet har en ny hostingmiljö genomgått en pilotstudie, där migreringen av applikationer för att säkerställa säkerhet och prestanda har påbörjats.

Utvecklingen av medborgarportalen fortskrider. En initial version av tjänstekomponent för inloggning har utvecklats och den första fasen av digitaliseringen av livshändelser, som grund för framtida e-tjänster, har inletts. En säker driftsmiljö för datautbyte i testmiljö har implementerats som en del av prototyparbetet.

Som en del av enhetens innovationsinitiativ har projektet ÅlexGPT inletts. Detta projekt syftar till att utveckla en AI-baserad juridisk assistent specifikt anpassad för Ålands lagstiftning. Genom att använda avancerad språkteknologi har projektet potential att effektivisera juridiska processer, automatisera informationssökning och förbättra tillgången till rättslig information för både tjänstemän och beslutsfattare.

Vidare har enheten påbörjat moderniseringen av jaktportalen, där arbetet syftar till att övergå till en modern plattform. Syftet är att förbättra både användarupplevelsen och den administrativa hanteringen av jaktrelaterade ärenden.

Uppföljning

Ekonomi

Sammandrag	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024
Försäljningsintäkter	160 476,88	148 309,67	157 846,57	195 112,14
Avgiftsintäkter	162 405,24	189 610,04	216 893,95	239 550,29
Erhållna bidrag	311 966,15	363 386,04	355 296,33	333 983,54
Övr verksamh intäkt	144 321,97	76 535,69	109 959,50	72 114,45
Summa Verksamhetens intäkter	779 170,24	777 841,44	839 996,35	840 760,42
Personalkostnader	-2 754 520,96	-2 865 440,48	-3 093 083,20	-3 460 346,51
Köp av tjänster	-2 506 550,36	-4 162 512,52	-4 799 200,69	-5 729 822,66
Material förnödenh	-221 761,23	-411 282,50	-796 546,46	-463 794,42
Övr verksamh kostn	-1 183 928,75	-1 214 571,37	-1 216 760,93	-1 213 712,28
Summa Verksamhetens kostnader	-6 666 761,30	-8 653 806,87	-9 905 591,28	-10 867 675,87
Övr ink o kap överf	178 175,00	169 291,15	164 495,44	229 839,86
Summa Intäkt ink o kap	178 175,00	169 291,15	164 495,44	229 839,86
Summa Intäkt ink o kap öv	178 175,00	169 291,15	164 495,44	229 839,86
Övrigt näringsliv	-50 000,00			
Övriga ink kap överf	-2 147 365,58	-2 764 191,64	-2 322 268,64	-2 627 566,23
Summa Utgift ink o kap öv	-2 197 365,58	-2 764 191,64	-2 322 268,64	-2 627 566,23
Summa Kostn ink o kap öv	-2 197 365,58	-2 764 191,64	-2 322 268,64	-2 627 566,23
Summa Verksamhetsbidrag	-7 906 781,64	-10 470 865,92	-11 223 368,13	-12 424 641,82
Ränteintäkter		98,88	3 807,91	3 850,13
Räntekostnader		-31,46	-340,03	-370,17
Övr finansiella kost			-18,00	-58,29
Summa Finansiella intäkter och kostnader		67,42	3 449,88	3 421,67
Summa Årsbidrag	-7 906 781,64	-10 470 798,50	-11 219 918,25	-12 421 220,15
Avskrivn enl plan				-23 029,05
Summa Av- och nedskrivningar				-23 029,05
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-7 906 781,64	-10 470 798,50	-11 219 918,25	-12 444 249,20
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-7 906 781,64	-10 470 798,50	-11 219 918,25	-12 444 249,20

Organisation	Budget 2024	Utfall 2024	Återstår 2024
21010 Regeringskansliet, verksamhet	-3 624 000,00	-3 568 429,29	-55 570,71
25210 Serviceverksamhet	-382 000,00	-197 677,82	-184 322,18
26000 Regeringen övriga kostnader	-240 000,00	-56 982,77	-183 017,23
26004 Ålandsdelegationen	-11 000,00	-3 655,45	-7 344,55
Summa 2100_7 Reg.kansliet allm by	-4 257 000,00	-3 826 745,33	-430 254,67
21510 Ål representation Helsingfors	-104 000,00	-50 137,34	-53 862,66
22000 Främjande av jämställdhet	-95 000,00	-91 822,25	-3 177,75
22500 Främjande av integration	-79 000,00	-43 238,78	-35 761,22
26003 Utveckla tillväxt på hållbart Åland	-155 000,00	-153 988,80	-1 011,20
Summa 2101 Stabsenheten	-433 000,00	-339 187,17	-93 812,83
21200 Digitalisering o inform teknol	-4 866 000,00	-4 935 049,19	69 049,19
Summa 2104 Digitaliseringsenhet	-4 866 000,00	-4 935 049,19	69 049,19
21500 Kommunikationsverksamhet	-76 000,00	-79 991,63	3 991,63
25000 Utbildn,företagshälsov,arbetar	-363 000,00	-350 288,23	-12 711,77
Summa 2105 Pers- o kom.enheten	-439 000,00	-430 279,86	-8 720,14
23000 Valkostnader	-6 000,00	-5 714,08	-285,92
23200 Stöd till politisk verksamhet	-23 000,00	-23 000,24	0,24
24000 Brand- och räddning	-80 000,00	-79 938,07	-61,93
24010 Landsk stöd materialanskaffn	-538 875,00	-110 000,00	-428 875,00
26005 Central Baltic 2021-2027	0,00	0,00	0,00
26006 Nordiska skärgårssamarbetet	0,00	0,00	0,00
26007 Danaarv	0,00	0,00	0,00
26500 Konsumentskydd	-3 000,00	-1 601,82	-1 398,18
27000 Radio- o TV-verksamhet	-2 710 000,00	-2 692 733,44	-17 266,56
Summa 2106 Enh rätsl o interna	-3 360 875,00	-2 912 987,65	-447 887,35
Summa 2100 Regeringskansliet	-13 355 875,00	-12 444 249,20	-911 625,80

Orsaken till att regeringskansliet som helhet underskred budget var främst att landskapsstöden för materialanskaffningar inom brand- och räddning blev väsentligt lägre än beräknat samt att servicefunktionen kraftigt underskred budgeten p.g.a. av återhållsamhet, större återanvändning av inventarier, bra inköpspriser, uteblivna renoveringar och att de planerade inköpen av inventarier/arbetsutrustning p.g.a. saneringen och ombyggnationen av våning 1 norra i Självstyrelsegården uteblev 2024 då ombyggnationen är försenad. Vad gäller överskridningen av budgeten för digitaliseringsenheten rör det kostnader hänförliga till Åda Ab och aktiverade avskrivningskostnader då projekt färdigställts tidigare än beräknat.

Målsättningar

Organisation: Stabsenheten Rapportperiod: 31.12.2024

Budgetmål	Bedömning	Kommentar
Revidera landskapslagen om främjande av integration för att skapa en mer inkluderande och effektiv lagstiftning som främjar integration och mångfald på ett hållbart sätt		Arbetet pågår med en lagstiftningspromemoria. Eftersom rikets motsvarande lagstiftning ändrats upprepade gånger under de senaste åren så har arbetet dragit ut på tiden. Det finns även politiska frågor som ännu behöver klargöras om hur man önskar gå vidare.

Budgetmål	Bedömning	Kommentar
Bistå den nya regeringen som bildas efter valet i att komma in i arbetsrutinerna samt etablera externa kontakter så att övergången till en ny regering blir så smidig som möjligt		Arbetet med att introducera den nya regeringen i arbetet efter valet har genomförts.
Ökade kunskaper och jämställdhetsintegrering för att uppnå de jämställdhetspolitiska målen i Ålands agenda för jämställdhet		Kunskapshöjning har skett genom bl.a. seminarier, informationsspridning och utredning för uppföljning av det jämställdhetspolitiska målet jämn fördelning av det oavlönade hem- och omsorgsarbetet. Jämställdhet har integrerats i demokrati strategiarbetet och integreras fortlöpande i förvaltningens verksamhet.

Organisation: Enheten för rättsliga och internationella frågor **Rapportperiod:** 31.12.2024

Budgetmål	Bedömning	Kommentar
Bygga upp strukturer för lotteritillsynen i och med att lotteriinspektionens uppgifter flyttas till enheten för rättsliga och internationella frågor från och med 1.1.2024		Verkställt

Organisation: Digitaliseringsenheten **Rapportperiod:** 31.12.2024

Budgetmål	Bedömning	Kommentar
Inom en treårsperiod ska ett informationssäkerhetsprogram implementeras för att uppnå en hög nivå på informationssäkerhet inom Ålands landskapsregering, med syftet att offentliga Åland ska kunna ansluta sig till och använda nationella system		Inom ramen för informationssäkerhetsprogrammet har arbetet med att implementera åtgärder för att möta EU:s cybersäkerhetskrav pågått. Arbetet har inneburit en stärkt motståndskraft mot cyberhot och en förbättrad medvetenhet kring IT-säkerhet inom organisationen. Ett ledningssystem har utvecklats, innehållande flertalet policyer för att skapa en strukturerad och enhetlig styrning av informationssäkerheten. Vidare har en ny hostingmiljö som uppfyller lagkraven tagits fram och genomgår en pilotstudie där utvalda applikationer migreras för att säkerställa kompatibilitet och säkerhet.
Inom en treårsperiod ska en första version av en åländsk datautbytesplattform utvecklas och implementeras för att möjliggöra standardiserad kommunikation och datautbyte mellan olika aktörer som myndigheter, kommuner och företag på Åland		För att möjliggöra standardiserad kommunikation och datautbyte mellan myndigheter, kommuner och företag på Åland har en första version av en datautbytesplattform utvecklats. Plattformen har lanserats som en intern prototyp där initiala tjänster har utvecklats i en testmiljö. Denna plattform inkluderar en integrationsfunktion som möjliggör kommunikation mellan olika system, applikationer och tjänster. Vidare har e-tjänster lanserats internt i testmiljön som en del av plattformens första fas.

Organisation: Personal- och kommunikationsenheten **Rapportperiod:** 31.12.2024

Budgetmål	Bedömning	Kommentar
Förnyad telefonväxelpattform för att upprätthålla god intern och extern kommunikation och information för allmänna förvaltningen och de myndigheter som använder växeltjänsten		Förstudien är klar och nästa steg är upphandlingen.

Nyckeltal

Självfinansieringsgrad	2022	2023	2024
Verksamhetens intäkter	777 841,44	839 996,35	840 760,42
Intäkt ink o kap öv	169 291,15	164 495,44	229 839,86
Summa Verksamhets- och överföringsintäkter	947 132,59	1 004 491,79	1 070 600,28
Verksamhetens kostnader	-8 653 806,87	-9 905 591,28	-10 867 675,87
Kostn ink o kap öv	-2 764 191,64	-2 322 268,64	-2 627 566,23
Summa Verksamhets- och överföringskostnader	-11 417 998,51	-12 227 859,92	-13 495 242,10
Summa Nettokostnader	-10 470 865,92	-11 223 368,13	-12 424 641,82
Självfinansieringsgrad	8,3%	8,2%	7,9%

Orsaken till att regeringskansliets självfinansieringsgrad sjunkit är främst satsningen kring digitaliseringen av gemensamma verksamhetssystem och informationssäkerhet för hela förvaltningen där regeringskansliet får väsentligt ökade kostnader som inte medför avgiftsintäkter då det rör intern service.

Registrerade ärenden	Registrerade	Pleni ensk.	Tjm Tjb	Öppna ärenden inkomna 2024 (1	Öppna ärenden totalt (1
Regeringskansliet					
Allmänna byrån	107	36	108	1	1
Enheten för rättsliga ärenden	815	148	670	16	26
Personal- och kommunikation	12	2	1	0	0
Stabsenheten	36	33	2	5	5
Servicefunktionen	0	0	0	0	0
Digitaliseringsenheten	45	22	15	5	10
Regeringskansliet totalt	1 015	241	796	27	42
Finansavdelningen					
Allmänna byrån	256	70	201	8	9
Budget- och finansieringsbyrån	87	91	17	6	8
Redovisningsbyrån	32	3	40	0	0
Avtals- o. Pensionsbyrån	601	64	638	4	5
Finansavdelningen totalt	976	228	896	18	22
Social- och miljöavdelningen					
Allmänna byrån	46	16	49	0	0
Socialvårdsbyrån	74	77	18	2	2
Hälso- och sjukvårdsbyrån	109	22	43	2	7
Miljöbyrån	310	106	207	25	50
Social- och miljöavd. totalt	539	221	317	29	59
Utbildnings- och kulturavdelningen					
Allmänna byrån	45	4	159	0	0
Ålands landskapsarkiv	6	4	2	0	14
Utbildningsbyrån	191	62	120	43	50
Kulturbyrån	225	78	115	11	27
Ålands museum	23	2	26	2	5
Ålands kulturhistoriska museum	3	0	1	0	0

Registrerade ärenden	Registrerade	Pleni ensk.	Tjm Tjb	Öppna ärenden inkomna 2024 (1)	Öppna ärenden totalt (1)
Ålands konstmuseum	16	0	0	1	1
Kulturarvsenheten	3	0	4	0	0
Utbildnings- och kulturavdelningen totalt	512	150	427	57	97
Näringsavdelningen					
Allmänna byrån	170	41	276	7	10
Jordbruksbyrån	679	17	2 185	164	165
Fiskeribyrån	94	16	69	11	33
Skogsbruksbyrån	948	5	950	7	15
Jakt- och viltvårdsenheten	300	6	294	4	5
Näringsavdelningen totalt	2 191	85	3 774	193	228
Infrastrukturavdelningen					
Allmänna byrån	416	97	619	16	30
Transportbyrån	130	79	47	12	17
Vägnätsbyrån	274	59	184	20	59
Vägunderhållsenheten	6	12	0	0	0
Infrastrukturavdelningen totalt	826	247	850	48	106
Lagberedningen totalt	77	113	6	0	0
Allmänna förvaltningen totalt	6 136	1 285	7 066	372	554

1) Här inkluderas endast öppna ärenden som inte avslutats inom den lagstadgade handläggningstiden på tre månader

Registrerade ärenden Allmänna förvaltningen totalt	Registrerade	Pleni ensk.	Tjm Tjb	Öppna ärenden inkomna 2024 (1)	Öppna ärenden, totalt (1)
2017	7 363	1 236	7 476	301	616
2018	8 801	1 698	11 472	761	1 023
2019	7 058	1 160	9 138	249	450
2020	7 252	1 406	8 168	406	700
2021	7 707	1 513	8 615	471	700
2022	8 052	1 403	7 830	398	547
2023	7 095	1 338	7 387	770	985
2024	6 136	1 285	7 066	372	554

1) Här inkluderas endast öppna ärenden som inte avslutats inom den lagstadgade handläggningstiden på tre månader

Registratur och reception	2020	2021	2022	2023	2024
Registrerade ärenden ÅLR					
Kvinnor	1 091	1 246	1 662	1 252	977
Män	2 103	2 578	2 748	2 443	1 709
Övrigt	4 058	3 883	3 642	3 400	3 450
Registrerade ärenden totalt	7 252	7 707	8 052	7 095	6 136
Postförsändelser	17 740	16 002	14 933	14 491	11 711
Besökare	9 769	9 389	9 554	10 921	10 152
Besvarade telefonsamtal	44 031	45 525	31 772	26 884	24 468

Väsentliga förändringar

Den största organisatoriska förändringen under 2024 var att regeringskansliet tog över uppgifterna från den avskaffade enmansmyndigheten Lotteriinspektionen samt den största ekonomiska förändringen var att kostnaderna för digitalisering och informationsteknologi genom en aktiv satsning ökade med 1.053.789 euro.

En annan väsentlig förändring i form av en effektivisering för hela landskapsregeringens allmänna förvaltning är att genom fortsatta ändringar av landskapsregeringens delegeringsbeslut samt digitalisering av främst interna processer har antalet förvaltningsärenden minskat med ytterligare 13,5 procent från 7 095 ärenden under 2023 till 6 136 ärenden under 2024.

Lagberedningen

Översikt

Ålands författningssamling

I Ålands författningssamling (ÅFS) publiceras landskapslagar, landskapsförordningar, överenskommelseförordningar och vissa andra beslut som lagtinget och landskapsregeringen fattar och som är av allmän betydelse. Författningssamlingen administreras av lagberedningen. I författningssamlingen publicerades under året 101 nummer. Under året tillställdes lagtinget 36 lagförslag.

Något om lagstiftningskontrollen av vissa lagförslag

Vid den lagstiftningskontroll som Republikens president utövar granskas om lagtinget vid antagandet av en landskapslag har överskridit sin lagstiftningsbehörighet eller om landskapslagen rör rikets inre eller yttre säkerhet.

Inför presidentens behandling av de landskapslagar som antogs under året inhämtades Högsta domstolens utlåtande i två fall. Sammanlagt tre lagtingsbeslut om antagande av landskapslagar ingick i dessa. Att ett utlåtande av Högsta domstolen först inhämtas är enligt 19 § 2 mom. i självstyrelselagen ett absolut krav för att presidenten ska kunna förordna ett lagtingsbeslut att förfalla i sin helhet eller till viss del.

I ett av dessa två fall ansågs det inte finnas några hinder för att lagarna kunde träda i kraft, medan det i det andra fallet ansågs finnas en bestämmelse som var av en sådan natur att det fanns grund för ett partiellt veto. Här kommenteras endast det fall där högsta domstolen fann att en behörighetsöverskridning förelåg.

Ärendet där högsta domstolen fann att en landskapslag skulle fällas partiellt gällde en ny yrkeshögskolelag för Åland. I lagtingsbeslutet ingick en bestämmelse om tystnadsplikt och behandling av känsliga uppgifter. Högsta domstolen konstaterade i sitt utlåtande att det enligt bestämmelsen i yrkeshögskolelagen skulle vara möjligt att informera utomstående om personliga eller ekonomiska omständigheter gällande både en studerande och dennes familj. Enligt högsta domstolen gjorde bestämmelsens ordalydelse det oklart om en studerandes samtycke skulle vara tillräckligt för att man skulle kunna informera utomstående även om personliga eller ekonomiska omständigheter som rör en studerandes familjemedlemmar. Dessutom hade möjligheten att informera utomstående inte preciserats så att den skulle gälla endast nödvändig information trots att det kan vara fråga även om sekretessbelagda uppgifter. Med beaktande av dessa omständigheter ansåg högsta domstolen att regleringen trots att överlämnandet av information som utgångspunkt baserar sig på samtycke inte var tillräckligt exakt och noggrant avgränsad. Bestämmelsen i yrkeshögskolelagen för Åland ansågs därför med tanke på skyddet för privatlivet enligt 10 § 1 mom. i grundlagen och den därtill av riksdagens grundlagsutskott utvecklade utlåtandepraxisen utgöra en behörighetsöverskridning. Högsta domstolen ansåg att lagrummet skulle förordnas att förfalla.

Vidare ingick det en bestämmelse i yrkeshögskolelagen enligt vilken den som är anställd vid högskolan trots bestämmelserna i den i föregående stycke nämnda bestämmelsen och vad som i övrigt bestäms om tystnadsplikt skulle få lämna uppgifter till varandra samt till andra instanser inom landskapets förvaltning, om uppgifterna är nödvändiga för att en studerandes skolgång ska kunna ordnas på ett ändamålsenligt sätt. Inte heller hindrade bestämmelserna att uppgifter lämnas till den som på tjänstens vägnar har rätt att få kännedom om saken. I detta avseende hänvisar högsta domstolen till riksdagens grundlagsutskotts praxis och mer specifikt till ett utlåtande som utskottet lämnat år 2010 i fråga om en ändring av universitetslagen. Sammanfattningsvis ansåg högsta domstolen inte att den i yrkeshögskolelagen intagna bestämmelsen var tillräckligt exakt och det framgick inte klart av bestämmelsen vilka uppgifter som får lämnas och i vilket syfte och vem som har rätt att få uppgifter. Rätten att få och lämna sekretessbelagda uppgifter hade inte heller specifikt

knutits till de situationer där det kunde vara motiverat att få och lämna ut information av nödvändighetsskäl och begränsats till de personer som av dessa orsaker måste få information. Därför ansåg högsta domstolen med tanke på 10 § 1 mom. i grundlagen att även denna bestämmelse i yrkeshögskolelagen för Åland utgjorde en behörighetsöverskridning och därmed skulle förordnas att förfalla. Presidenten förenade sig med högsta domstolens slutsats vad gäller de båda ovannämnda bestämmelserna i yrkeshögskolelagen och fann samtidigt att övriga delar av landskapslagen höll sig inom ramen för landskapets behörighet och kunde träda i kraft. Yrkeshögskolelagen för Åland trädde i kraft den 1 augusti 2024.

Andra lagförslag av betydelse

Orsaken till att ett lagförslag tillställs lagtinget under året varierar. Det finns bland annat sådant som har sin grund i regeringsprogrammet och sådant som har sin grund i krav som följer av medlemskapet i den Europeiska unionen och också sådant som har en annan grund.

I början på året överlämnade landskapsregeringen ett förslag till en ny lagstiftning om miljöskadeavgifter till lagtinget. Genom förslaget skulle rikets lag om miljöskadefonden göras tillämplig på Åland till de delar det är landskapets lagstiftningsbehörighet. Att uppbära miljöskadeavgifter från verksamheter som medför risk för förorening av miljön är landskapets behörighet. Även att besluta om systemet för ersättning för miljöskador är landskapets behörighet, däremot är det system som finns i rikslagen rikets behörighet. Landskapets bedömning var att ett gemensamt system med riket skulle vara det bästa alternativet för Åland. Genom lagstiftningen samordnades det åländska systemet med rikets system så långt det var möjligt. Sedermera utfärdades även en överenskommelseförordning där myndighetsuppgifter inom landskapets behörighet överfördes till den riksmyndighet som sköter dessa uppgifter i riket. Lagstiftningen trädde i kraft den 1 januari 2025.

Under verksamhetsåret överlämnades även ett lagförslag om en åländsk referensram för examina och övriga samlade kompetenser (AxQF) till lagtinget. Enligt förslaget skulle en landskapslagstiftning antas som skulle reglera kvalifikationsnivåer för examina, lärokurser och övriga samlade kompetenser utfärdade på Åland. I en landskapsförordning utfärdades sedermera dessutom närmare bestämmelser om hur dessa examina, lärokurser och de övriga omfattande samlade kompetenserna skulle inplaceras på de olika kvalifikationsnivåerna. Genom att inrätta ett AxQF-ramverk är avsikten att synliggöra de examina som ingår i det åländska utbildningssystemet och övriga samlade kompetenser samtidigt som förutsättningarna för internationell rörlighet och utbildningsexport torde förbättras. Ramverket kopplar till den europeiska referensramen för kvalifikationer (EQF) och kan därmed även ses som en kvalitetsgaranti för den åländska utbildningen. Lagstiftningen trädde i kraft den 1 januari 2025.

I sammanhanget kan även lagförslaget om en ny informationshanteringslag nämnas. Det här är ett ärende där beredningen har pågått under flera års tid och som överlämnades till lagtinget inför septembersessionen 2024. Genom förslaget flyttades bestämmelserna om vidareutnyttjande av information till informationshanteringslagen, bestämmelser som tidigare fanns i en separat lagstiftning. Därutöver föreslogs vissa ändringar i förvaltningslagen, offentlighetslagen och landskapslagen om tillgängliga digitala tjänster. Syftet med den nya lagstiftningen är att främja digitaliseringen av, höja informationssäkerheten för och effektivisera den offentliga förvaltningen och dess tjänsteproduktion, möjliggöra ett bättre tillvaratagande av möjligheterna i det datadrivna samhället, tillgodose att medborgarnas rättigheter tas tillvara och att höja Ålands digitala beredskap. Vidare syftar den föreslagna lagstiftningen till att åstadkomma en utökad elektronisk kommunikation mellan den offentliga förvaltningen och allmänheten, ett utökat och informationssäkert elektroniskt informationsutbyte inom den offentliga förvaltningen, en utvidgning av de digitala tjänster som den offentlig förvaltningen tillhandahåller allmänheten och möjliggöra en utveckling av gemensamma digitala tjänster för Åland. Gränserna för landskapets lagstiftningsbehörig inom rättsområdet torde snart klarna då lagstiftningskontrollen är genomförd.

Uppföljning

Ekonomi

Sammandrag	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024
Försäljningsintäkter	1 366,02	1 091,30	1 080,00	806,00
Avgiftsintäkter	150,00			
Summa Verksamhetens intäkter	1 516,02	1 091,30	1 080,00	806,00
Personalkostnader	-903 232,82	-882 155,31	-893 357,36	-947 387,14
Köp av tjänster	-50 228,44	-29 133,38	-62 329,16	-110 493,40
Material förnödenh	-1 592,19	-1 952,55	-1 296,37	-4 589,89
Övr verksamh kostn	-87,49	-219,01	-93,77	-92,98
Summa Verksamhetens kostnader	-955 140,94	-913 460,25	-957 076,66	-1 062 563,41
Summa Verksamhetsbidrag	-953 624,92	-912 368,95	-955 996,66	-1 061 757,41
Summa Årsbidrag	-953 624,92	-912 368,95	-955 996,66	-1 061 757,41
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-953 624,92	-912 368,95	-955 996,66	-1 061 757,41
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-953 624,92	-912 368,95	-955 996,66	-1 061 757,41

Organisation	Budget 2024	Utfall 2024	Återstår 2024
28010 Lagberedning	-1 201 000,00	-1 061 757,41	-139 242,59

Utfallet av köp av tjänster varierar ofta från år till år beroende på behovet av vissa tjänster. Inte sällan kolliderar dessutom olika faktorer med varandra, såsom behov och tid, vilket påverkar förutsättningarna för inköp av vissa specialisttjänster. En beredskap med tillgängliga resurser bör dock alltid finnas, såvida en kvalitetssäkring av lagberedningsarbetet eftersträvas.

Under verksamhetsåret slutfördes arbetet med utgivningen av en ny lagsamling i pappersformat. Lagsamlingen förväntas komma från trycket i början på år 2025. Eftersom det är sju år sedan en lagsamling gavs ut senast samtidigt som innehållet har växt i omfattning med mer än 200 sidor har arbetsprocessen med lagsamlingen medfört en hel del extra arbete för såväl redaktörn som ombrytaren. Detta har i sin tur försenat hela utgivningsprocessen med några månader.

Under året sköttes uppdateringen av Ålex av interna resurser, eftersom detta visat sig vara mera ändamålsenligt.

Målsättningar

Nyckeltal

Självfinansieringsgrad	2022	2023	2024
Verksamhetens intäkter	1 091,30	1 080,00	806,00
Summa Verksamhets- och överföringsintäkter	1 091,30	1 080,00	806,00
Verksamhetens kostnader	-913 460,25	-957 076,66	-1 062 563,41
Summa Verksamhets- och överföringskostnader	-913 460,25	-957 076,66	-1 062 563,41
Summa Nettokostnader	-912 368,95	-955 996,66	-1 061 757,41
Självfinansieringsgrad	0,1%	0,1%	0,1%

Publiceringar	2020	2021	2022	2023	2024
Ålands författningssamling	132	172	99	137	101
Landskapslagar	79	116	53	73	42
Självstyrelselagen (ändring)	1	0	0	0	0
Landskapsförordningar	21	30	21	35	35
Beslut om budget	6	5	5	4	5
Beslut av lagtinget om int. fördrag (inkl. AO)	9	5	9	9+1	7+1
Beslut av landskapsregeringen	9	11	7	10	7
Överenskommelseförordning	4	5	4	5	4
Lagförslag (inkl TMK 1)	46	26	35	35+1	35+1
Kompletterande lagförslag	0	0	0	0	0
Totalt	307	370	233	310	238

Väsentliga förändringar

Efterfrågan på lagberedningens tjänster har under året varit fortsatt stor, vilket tvingat fram en tuff prioritering mellan de ärenden som ska beredas. Lagberedningsarbetet är personalintensivt och påverkas märkbart av personella förändringar.

Finansavdelningen

Översikt

Finansavdelningen med sina ca 40 anställda har det övergripande ansvaret för landskapets finansförvaltning. Med detta avses skötseln av landskapets finanser som förutom ekonomiförvaltning även omfattar planering, beslutsfattande, verkställighet, uppföljning och övervakning i samband med skötseln av landskapets finanser. Principen om en sund ekonomisk förvaltning gäller. En sund ekonomisk förvaltning baserar sig på principerna om sparsamhet, effektivitet och ändamålsenlighet.

Avdelningen hanterar frågor som gäller landskapets finanser, skatter och avgifter, uppföljning av strategisk samhällsutveckling, samordning och stöd i upphandlingsfrågor, ägarstyrning, kommunernas ekonomi, intern styrning och kontroll, räntestöd och landskapsborgen för privatbostäder samt stöd ur penningautomatmedel. Avdelningen hanterar också landskapets ekonomiförvaltning inklusive utbetalningen av löner med mera samt kollektiva avtal och tolkningen av dessa, de landskapsanställdas rättsliga ställning, tjänsteregleringar och pensioner. Verksamheten är i hög grad lagstyrd.

Uppföljning av strategisk samhällsutveckling

För verksamhetsområdet uppföljning av strategisk samhällsutveckling, se avsnittet 1.1.2 Rapportering om utvecklings- och hållbarhetsarbetet under kapitlet Landskapsförvaltningens övergripande områden.

Skattegränsen

Kontaktgrupp och referensgrupp

En kontaktgrupp tillsattes under år 2023 mellan Finansministeriet och landskapsregeringen. Finansministeriets statssekreterare/kanslichef är ordförande för gruppen som utgörs av företrädare för Finansministeriet och landskapsregeringen. Gruppen har sammanträtt två gånger under år 2024, i maj respektive i december. Vid mötena behandlades översiktligt aktuella frågor såsom skattegränsproblematiken, finansierings- och skattefrågor samt planerade och pågående lagstiftningsprojekt.

Landskapsregeringen har bedrivit ett intensivt arbete med att identifiera och hantera de problem skattegränsen medför, bland annat har man utsett en referensgrupp till finansministern för arbetet med skattegränsen. I referensgruppen ingår lagtingsledamöter från de större partierna, Ålands Näringsliv och Företagarna på Åland. Vid gruppens möten har även företrädare för t.ex. Åsub och Consilia Ab deltagit vid specifika frågeställningar.

Utöver referensgruppen ingår landskapsregeringen och Ålands Näringsliv i en separat samarbetsgrupp. Från landskapsregeringen har tjänstemän från både finans- och näringsavdelningen deltagit. Gruppen har arbetat med att identifiera konkreta åtgärder för att underlätta de svårigheter skattegränsen medför för åländska företagen.

Landskapsregeringen genomförde inom ramen för referensgruppen för skattegränsen i samarbete med Åsub, Ålands näringsliv, Åland Post Ab och Consilia Ab två informations- och diskussionsträffar kring skattegränsen i mars och november 2024. Mötena var välbesökta och som konkret resultat beslutades att gå vidare med att bereda ett underlag för en beställning av en utredning av hur skattegränsen påverkar den åländska ekonomin.

Samarbeten med finska och svenska myndigheter

Finansministeriet har efter kontakter med landskapsregeringen uttryckt att man avser att tillsätta en samarbetsgrupp avseende skattegränsen med representanter för ministeriet och landskapsregeringen i början av år 2025. Vidare för landskapsregeringen diskussioner med den finska

tullen om att tillsätta en grupp med representanter för de finska och svenska tullmyndigheterna samt landskapsregeringen. Syftet med gruppen är att försöka hitta förenklingar i tullförfarandena.

Skärpta svenska krav från oktober

Avtalet mellan Tullverket, Mälardalsregionen (SE) och Ålands tulldistrikt (FIN) avseende gränstullsamarbete är uppsagt från och med januari 2024. I januari hölls därför ett informationsmöte med Tullverket i Sverige om nya förutsättningar för export från Sverige till Åland. I juni besökte landskapsregeringen Finansdepartementet i Stockholm för att framföra effekterna av de ändrade förutsättningarna.

Tullverket införde den 1 oktober 2024 skärpta krav vid export. Skärpningen innebär att Tullverket kräver en exportdeklaration då en vara exporteras från Sverige till Åland. Regeln om exportdeklaration har funnits länge, EU:s krav på digitalisering gör dock att den nu har implementerats fullt ut. En följd av detta merarbete är att fler leverantörer till åländska företag börjat anlita speditör och debitera den åländska köparen för tullhanteringen. Landskapsregeringen inledde under året en utredning av möjligheterna att med ett tillfälligt stöd till åländska företag lindra effekterna av de skärpta kraven.

Tullhanteringen inom Finland

Tullhanteringen vid handel med Finland är mindre komplicerad än vid handel med Sverige eftersom det inte finns ett krav på att upprätta en exportdeklaration vid inrikeshandel. Avseende handeln inom Finland har landskapsregeringen finansierat en s.k. skattegränsportal. Skattegränsportalen är ett förtullningsprogram som ska automatisera och effektivisera förfarandet och spara arbetstid. Som ett första steg finansierar LR en demoversion av programmet och en testperiod genomförs av Consilia Ab och Ålands näringsliv, med hjälp av företag som anmält ett intresse för att utvärdera systemet.

EU:s tullkodex

Kommissionen antog den 17 maj 2023 ett tullreformpaket i syfte att reformera unionens centrala tullagstiftning. Reformen innehåller bland annat ett förslag till förordning om fastställande av en tullkodex och Europeiska unionens tullbyrå. Behandlingen av förslaget pågår i Europeiska unionens råd. Landskapsregeringen samarbetar nära med Finansministeriet i ärendet och deltog 2024 i de två möten med arbetsgruppen för tullunionen där de för Åland intressanta artiklarna behandlades. Arbetet fortsätter under år 2025.

Budget och uppföljning

Under året bereddes fyra förslag och ett kompletterande förslag till ändringsbudget för innevarande år, förslaget till vårbudget med budgetpolitiska mål samt förslaget till grundbudget för år 2025. Detta arbete inkluderade även utarbetande av anvisningar för insamling av budgetunderlag för åren 2025 – 2027, budgetramar och anvisningar för uppgörande av budgetförslaget för år 2025. Under året togs inte anvisningar för verkställande av budgeten för år 2024 fram på grund av resursbrist.

Det ekonomiska systemet

Enligt 48 § i självstyrelselagen gör finansministeriet och landskapsregeringen minst vart tredje år en bedömning av om det finns grunder enligt 47 § 2–4 mom. Självstyrelselagen för Åland (1991:71) att ändra avräkningsgrunden och ger sitt förslag till Ålandsdelegationen. Under år 2023 inleddes arbetet med att ta fram underlagsmaterial inför bedömningen och en arbetsgrupp tillsattes. Arbetet med översynen har fått stå tillbaka till följd av andra arbetsuppgifter under en stor del av år 2024, men under slutet av året har ytterligare ett internt bedömningsmöte samt ett bedömningsmöte tillsammans med finansministeriet hållits. Arbetet är inte klart och fortsätter under år 2025.

Den under år 2023 tillsatta kontaktpersonsgruppen med företrädare för finansministeriet och landskapsregeringen har hållit två möten under året.

Kommunernas ekonomi

Landskapsregeringen deltar i finansieringen av kommunernas lagstadgade uppgifter främst genom landskapsandelssystemet. Övrig finansiering av kommunerna inkluderar samarbetsstöd, likviditetsstöd, kompensationer och övriga stöd.

Landskapsandelarna är att betrakta som en helhet och kommunerna avgör hur medlen ska fördelas inom sina olika verksamhetsområden. Inom den allmänna förvaltningen hanteras landskapsandelarna inom respektive avdelnings verksamhetsområde.

Sedan 2023 betalar landskapsregeringen kompensation till kommunerna för den förlust av skatteintäkter som orsakas av resekostnadsavdraget och grundavdraget. Kompensationen uppgår till 70 % av bortfallet av skatteintäkter till följd av grundavdraget och resekostnadsavdraget. För skatteåret 2024 beräknades kompensationen till ca 5 miljoner euro. Detta belopp utbetalades som förskott. Slutreglering kommer att göras efter att beskattningen för år 2024 har slutförts, vilket i praktiken betyder i början av år 2026. Dessutom kompenserar landskapsregeringen kommunerna från och med 2023 för minskad samfundsskatt till följd av landskaps- och vårdreformen i riket. Kompensationen för skatteåret 2024 beräknades till ca 3,9 miljoner euro. Detta belopp utbetalades som förskott. Slutreglering kommer att göras efter att beskattningen för år 2024 har slutförts, och Ålandsdelegationen har verkställt skatteavräkningen för samma år. Se tabellen under kapitlet "Nyckeltal" för närmare information om hur finansieringen till kommunerna fördelats under året.

Lagen om kompensation till kommunerna för förlust av skatteintäkter till följd av vissa avdrag ändrades under året. Bakgrunden till detta är ändringen av kommunalskattelagen (2011:119) för landskapet Åland, där landskapsregeringen beslutade att avskaffa sjukdomskostnadsavdraget vid kommunalbeskattningen från och med skatteåret 2025. Detta avskaffande resulterar i ökade skatteintäkter för kommunerna från och med skatteåret 2025. För att fördela dessa ökade intäkter mellan landskapet och kommunerna justerades lagen om kompensation till kommunerna för förlust av skatteintäkter på grund av vissa avdrag.

Enligt den ändrade lagen kompenserar landskapsregeringen kommunerna för 70 % av kommunens förlust av skatteintäkter på grund av resekostnadsavdraget från förvärvsinkomsten och 60 % av kommunens förlust av skatteintäkter på grund av grundavdraget, från och med skatteåret 2025.

Under hösten har en utvärdering av det nuvarande landskapsandelssystemet gjorts. Utvärderingen slutfördes i januari 2025.

Lagstiftningen om tillfälligt likviditetsstöd har under året utarbetats. Lagen trädde i kraft den 1 januari 2025 och tillämpas retroaktivt för 2024.

Ägarstyrning

Under året har ansvaret för Långnäs hamn överförts till finansavdelningen och landskapsregeringen har tillsammans med Finferries bildat bolaget Axferries. Parterna äger 50 procent vardera.

Harmonisering

Landskapsförvaltningen har haft två olika avlöningssystem som har förenhetligats fr.o.m.1.6.2024. Allmänna lönetillägget har inkluderats i grundlönen och utöver grundlönen finns möjlighet till tre erfarenhetstillägg.

Revidering av tjänstemannalagen

En revidering av tjänstemannalagen har beretts i flera år. I slutet av året godkände landskapsregeringen förslag till ny lagstiftning om landskapets tjänsteinnehavare.

Stöd ur penningautomatmedel

Finansavdelningen handlägger stöd ur penningautomatmedel för verksamhet, evenemang, integration, investeringar och lån. Målet är att stöden bidrar till ett livskraftigt samhälle med

möjlighet till möten och samverkan mellan människor så att de kan utvecklas. Under år 2024 inkom 50 ansökningar om stöd och sammanlagt har drygt 4 miljoner euro utbetalats.

Uppföljning

Ekonomi

Sammandrag	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024
Försäljningsintäkter	205 909,81	198 301,31	203 061,61	268 731,23
Avgiftsintäkter	637,50	225,00	75,00	
Övr verksamh intäkt	1 331,27	206,65	548,37	1 522,71
Summa Verksamhetens intäkter	207 878,58	198 732,96	203 684,98	270 253,94
Personalkostnader	-1 889 375,14	-1 937 518,60	-2 441 010,00	-2 250 544,69
Köp av tjänster	-2 459 201,06	-958 719,26	-856 399,15	-934 622,99
Material förnödenh	-91 854,57	-5 144,98	-5 306,27	-6 165,08
Övr verksamh kostn	-2 787 759,18	-2 784 113,16	-2 788 769,14	-2 789 940,98
Summa Verksamhetens kostnader	-7 228 189,95	-5 685 496,00	-6 091 484,56	-5 981 273,74
Pensionsintäkter	20 275 000,00	21 400 000,00	22 400 000,00	24 025 000,00
Pensionskostnader	-37 342 790,32	-38 768 217,82	-42 107 220,35	-44 899 347,97
Summa Pensioner	-17 067 790,32	-17 368 217,82	-19 707 220,35	-20 874 347,97
Summa Pensionsint o kostn	-17 067 790,32	-17 368 217,82	-19 707 220,35	-20 874 347,97
Övr ink o kap överf	1 407,66	192 427,05	100,00	
Summa Intäkt ink o kap	1 407,66	192 427,05	100,00	
Summa Intäkt ink o kap öv	1 407,66	192 427,05	100,00	
Bostadsproduktion				-73 567,42
Övrigt näringsliv				-15 687,50
Allmänna stöd	-17 238 317,63	-15 596 262,18	-24 156 445,09	-25 970 873,71
Övriga ink kap överf	-5 646 431,41	-5 156 466,68	-4 562 755,54	-4 018 282,47
Summa Utgift ink o kap öv	-22 884 749,04	-20 752 728,86	-28 719 200,63	-30 078 411,10
Summa Kostn ink o kap öv	-22 884 749,04	-20 752 728,86	-28 719 200,63	-30 078 411,10
Summa Verksamhetsbidrag	-46 971 443,07	-43 415 282,67	-54 314 120,56	-56 663 778,87
Övr finansiella int				25 506,00
Räntekostnader	-547,46	-1 854,78		-8,24
Övr finansiella kost	-4 051,81	-1 198,37	-1 013,09	-1 320,91
Summa Finansiella intäkter och kostnader	-4 599,27	-3 053,15	-1 013,09	24 176,85
Summa Årsbidrag	-46 976 042,34	-43 418 335,82	-54 315 133,65	-56 639 602,02
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-46 976 042,34	-43 418 335,82	-54 315 133,65	-56 639 602,02
Ökning eller minskning av reserver	-1 590 825,38	-791 458,46	-2 696 845,75	-1 164 542,82
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-48 566 867,72	-44 209 794,28	-57 011 979,40	-57 804 144,84

Organisation	Budget 2024	Utfall 2024	Återstår 2024
30010 Finans, verksamhet	-2 997 000,00	-2 654 812,64	-342 187,36
36000 Räntestöd landskapsb privatper	-50 000,00	-48 061,42	-1 938,58
39099 Internhyra	-2 780 000,00	-2 776 774,20	-3 225,80

Organisation	Budget 2024	Utfall 2024	Återstår 2024
Summa 3100 Finans allm byrån	-5 827 000,00	-5 479 648,26	-347 351,74
33000 LR andel o stöd kommunerna	-28 461 051,37	-25 970 873,71	-2 490 177,66
35000 Penningautomatmedel	-8 709 116,46	-5 182 825,29	-3 526 291,17
Summa 3101 Budget-finans.byrån	-37 170 167,83	-31 153 699,00	-6 016 468,83
38000 Pensioner o pensionsrelat utg	-20 180 000,00	-21 339 352,39	1 159 352,39
Summa 3200 Avtals- o pensionsby	-20 180 000,00	-21 339 352,39	1 159 352,39
39050 Bokföringsmässiga korr.	-351 000,01	168 554,81	-519 554,82
Summa 3300 Redovisningsbyrån	-351 000,01	168 554,81	-519 554,82
Summa 3000 Finansavdelningen	-63 528 167,84	-57 804 144,84	-5 724 023,00

Utfallet 2024 för politikområde 3 Finansavdelningens förvaltningsområde uppgick till ca 57,8 miljoner euro. Årets budget uppgick till ca 56,0 miljoner euro. Därtill fanns reserverade medel från tidigare år om sammanlagt ca 7,6 miljoner euro avseende Paf-stöd samt landskapsandelar och stöd till kommuner. Totalt disponibla medel 2024, uppgick därmed till totalt ca 63,5 miljoner euro. För politikområdet återstod således ca 5,7 miljoner euro av de disponibla medlen vid årets slut.

- Moment 30010 Finansavdelningen – Ca 340.000 euro av budgeten återstod vid årets slut. Avvikelsen förklaras till betydande del av lägre personalkostnader till följd av vakanser samt lägre kostnader för köp av tjänster än vad som budgeterats.
- Moment 33000 Landskapsandelar och stöd till kommunerna – Hela årets budget samt ca 870.000 euro av reserverade medel från tidigare år förbrukades. Slutregleringen av 2023 års kompensation till kommunerna för sänkta samfundsskatter och skatteavdrag innebar en ökad budgetbelastning jämfört med vad som budgeterats.
- Moment 35000 Penningautomatmedel – 2024 års budget uppgick till ca 4,5 miljoner euro. Därutöver fanns reserverade medel från tidigare år varvid totalt disponibla medel för året uppgick till ca 8,7 miljoner euro. Utfallet 2024 landade på ca 5,2 miljoner euro.
- Moment 36000 Räntestöd och landskapsborgen för privatbostäder – Utfall i paritet med budget
- Moment 38000 Pensioner och pensionsrelaterade utgifter - Pensionsutbetalningarna blev högre än vad som budgeterats, främst till följd av högre indexuppräknings än vad som budgeterats. Momentet överskreds med knappt 1,2 miljoner euro.
- Moment 39050 Bokföringsmässiga korrigeringar – I grundbudgeten upptogs ett centralt anslag för kostnader som beräknades uppkomma i samband med löneharmoniseringen. Anslaget fördelades ut till berörda moment genom ändringsbudget, så när som på 351.000 euro som kvarstod vid årets slut. Anslaget används även för bokföringsmässiga korrigeringar som kan vara såväl positiva som negativa. Under år 2024 var de positiva.
- Moment 39099 Internhyra – Utfall i paritet med budget

Målsättningar

Organisation: Allmänna byrån, finansavd. **Rapportperiod:** 31.12.2024

Budgetmål	Bedömning	Kommentar
Att det ska vara lätt att handla över skattegränsen samtidigt som person- och godstransporter till och från Åland kan upprätthållas		Arbetet är ständigt pågående, se beskrivning i avsnittet Översikt.
Att skatter och avgifter ska bidra till förverkligandet av agendans strategiska delmål		En revidering av avgifterna är inledd och avsikten är att avgifterna baseras på en ny enhetlig beräkningsmodell från 2026.

Budgetmål	Bedömning	Kommentar
Att bolagen ska arbeta för att uppnå de strategiska delmålen i utvecklings- och hållbarhetsagendan		PAF, Åland Post och Landskapets fastighetsverk är aktiva i nätverket Bärkrafts grupp Hållbara storföretag. Ägar- och beställarrollen gentemot Landskapets fastighetsverk är tydliggjord genom att ansvaret för ägande och förvaltning av fastigheter är överfört till infrastrukturavdelningen
Att synliggöra vad som krävs av landskapsregeringen för att nå delmålen till 2030		Landskapsregeringen har finansierat Statusrapport 6 för Utvecklings- och hållbarhetsagenda för Åland
Att säkra en effektiv förvaltning och att undvika att det begås allvarliga fel		Arbetet är ständigt pågående
Det upphandlingsstöd finansavdelningen erbjuder har som mål att uppnå goda affärer som skapar hållbart värde och bygger tillit		Utvärderingsenkäter har varit mycket positiva till stödet med upphandlingsprocessen
Intern strategisk verksamhetsutveckling		

Organisation: Budget- och finansieringsbyrån Rapportperiod: 31.12.2024

Budgetmål	Bedömning	Kommentar
Varaktigt stärka landskapets finanser		Det finanspolitiska ramverket har under året implementerats. Det innehåller kostnadstak för de kommande tre åren samt ett överskottsmål att Ålands budget ska uppvisa ett nollresultat senast år 2030. De av lagtinget fastställda kostnadstaken styr nivån på budgetramarna och därmed resultatutvecklingen så att överskottsmålet kan nås. Utöver detta ger den extra överföring om 40.000.000 euro som under året gjordes till pensionsfonden en långsiktig förstärkning av landskapets finanser då förslaget är att årligen återföra 1.480.000 euro till Ålands budget.
Att ge den kommunala sektorn förutsägbara och likvärdiga ekonomiska förutsättningar så att den kan bedriva sin verksamhet effektivt och med hög kvalitet		Den utvärdering av landskapsandelssystemet som under året gjorts utgör en nödvändig och värdefull grund för det fortsatta arbetet att skapa förutsägbara och likvärdiga ekonomiska förutsättningar.
Att bidra till ett livskraftigt samhälle med möjlighet till möten och samverkan mellan människor så att de kan utvecklas		Under året har fördelningsprinciperna vid fördelning av penningautomatmedel uppdaterats men det kvarstår fortsättningsvis behov av ytterligare revideringar. Det finns även behov av en genomgripande översyn av regelverket som ligger till grund för fördelningen av penningautomatmedel. Detta behov har beskrivits i flera parlamentariska kommittéer och även i budgeterna för såväl 2022, 2023 och 2024. Landskapsregeringen avser att under 2025 inleda detta arbete.

Organisation: Redovisningsbyrån Rapportperiod: 31.12.2024

Budgetmål	Bedömning	Kommentar
Förenklad och effektiviserad administration, med stöd av modern teknik		Fler verksamheter har fått tidrapporteringsprogrammet Tidomat. Arbetet fortsätter under år 2025. Planering för uppföljning och prognos av budget 2025 påbörjades i slutet av år 2024. Arbetet fortsätter under år 2025.

Organisation: Avtals- och pensionsbyrån **Rapportperiod:** 31.12.2024

Budgetmål	Bedömning	Kommentar
Skapa stabilitet och förutsägbarhet inom avtalsperioden		Förhandlingarna pågår.
Ett modernt och harmoniserat avlöningssystem inom landskapsförvaltningen		
En enkel och tydlig lönesättningsmodell för åtgärdsarvoden inom hälsocentralen		Arbetet fortsätter när tjänstekollektivavtal om prestationslön har ingåtts i riket.
Enhetlig tillämpning av kollektivavtal inom landskapsförvaltningen		

Nyckeltal

Självfinansieringsgrad	2022	2023	2024
Verksamhetens intäkter	198 732,96	203 684,98	270 253,94
Intäkt ink o kap öv	192 427,05	100,00	
Summa Verksamhets- och överföringsintäkter	391 160,01	203 784,98	270 253,94
Verksamhetens kostnader	-5 685 496,00	-6 091 484,56	-5 981 273,74
Kostn ink o kap öv	-20 752 728,86	-28 719 200,63	-30 078 411,10
Summa Verksamhets- och överföringskostnader	-26 438 224,86	-34 810 685,19	-36 059 684,84
Summa Nettokostnader	-26 047 064,85	-34 606 900,21	-35 789 430,90
Självfinansieringsgrad	1,5%	0,6%	0,7%

Landskapsandelar och kompensationer till kommunerna	Utfall 2022 3)	Utfall 2023	Budget inkl. ÄB 2024	Tidigare anslag	Utfall 2024	Utfall i %
Landskapsandelar						
Skattekomplettering	15 389 863	15 730 465	16 930 000		16 920 146	99,94 %
Socialvårdsområdet	10 487 665	9 185 870	9 760 000		9 806 323	100,47 %
Bildningssektorn	12 163 487	13 355 199	13 934 000		13 971 883	100,27 %
Kultur	476 249	497 126	520 000		522 448	100,47 %
Medborgarinstitut 1)	108 013					
Samarbetsstöd 2)	104 943	67 888	1 000 000	1 163 109	150 728	6,97 %
Anläggningsstöd			47 000		27 000	57,45 %
Likviditetsstöd 2)	180 000			357 348		
Totalt landskapsandelar	38 910 220	38 836 548	42 191 000	1 520 457	41 398 528	94,71 %
Kompensationer						
Kompensation för arbets- och pensionsavdrag 4)	-78 544					
Kompensation för övriga ändringar i kommunalbeskattningen 5)		5 000 000	5 000 000	110 595	5 000 000	97,84 %
Kompensation bortfall av samfundsskatteintäkter 6)		3 358 092	3 900 000		3 900 000	100,00 %
Totalt kompensationer	-78 544	8 358 092	8 900 000		8 900 000	98,77 %

Landskapsandelar och kompensationer till kommunerna	Utfall 2022 3)	Utfall 2023	Budget inkl. ÅB 2024	Tidigare anslag	Utfall 2024	Utfall i %
Totalt landskapsandelar och kompensationer	38 831 676	47 194 640	51 091 000	1 631 052	50 298 528	95,40 %

1) Exklusive extra stöd om 100.000 euro år 2022, helt ny finansieringsmodell från år 2023 som inte syns här. 2) I förslag till ändringsbudget 3 år 2024 föreslås en ökning om 1 miljon euro för samarbetsstöd och tillfälligt likviditetsstöd. Det finns reservationsanslag sparade. 3) Inklusiv extra höjningen om ca 2,1 miljoner år 2022. 4) Slutreglering av arbets- och pensionsinkomstavrdraget skatteår 2020 (budgeterat 2021), syns år 2022. 5) Nya kompensationer från år 2023, kompensation för bortfall av skatteintäkter pga grundavdrag och resekostnadsavdrag. Det finns reservationsanslag sparade. 6) Ny kompensation från år 2023, kompensation till kommuner för minskade samfundsskatteintäkter.

Beviljade pensioner			2022			2023			2024
	K	M	Totalt	K	M	Totalt	K	M	Totalt
Ålderspension	113	74	187	114	62	176	114	49	163
Partiell förtida åp	49	29	78	22	29	51	30	18	48
Anpassningsbidrag				1	1	2		3	3
Invalidp./rehab.stöd	20	6	26	19	8	27	24	6	30
Delinvalidpension	7	-	11	5	3	8	6	1	7
Yrkesinriktad rehab.	1	-	1	2	-	2	3		3
Familjepension	25	6	31	12	2	14	19	1	20
Totalt	215	119	334	175	105	280	196	78	274
Antal pensionstagare i december	2 089	1 135	3 224	2 135	1 170	3 305	2 190	1 179	3 369

Leverantörsfakturor	2021	%	2022	%	2023	%	2024	%
E-fakturor	14 742	36,7	18 695	45,5	20 990	50,7	22 629	53,7
Pappers- och PDF-fakturor	25 445	63,3	22 420	54,5	20 385	49,3	19 493	46,3
Totalt	40 187		41 115		41 375		42 122	

Väsentliga förändringar

Under året har det finanspolitiska ramverket införts. För första gången lämnades en vårbudget med förslag till kostnadstak för åren 2025-2027 samt överskottsmål med sikte på en budget i balans år 2030. Budgetprocessen präglas nu av stramhet med fastställda ramar som begränsar kostnadsutvecklingen.

Den under år 2023 mellan avtalsparterna överenskomna löneharmoniseringen genomfördes i juni 2024. Harmoniseringen innebär att grundlöner, minimigrundlöner och årsbaserade tillägg (erfarenhetstillägg och ålderstillägg) mellan de tidigare två skilda systemen förenhetligats och att det allmänna lönetillägget inkluderats i grundlönen.

Ansaret för handläggning av räntestöd och landskapsgarantier för privatbostäder överfördes den 1 april till finansavdelningen från infrastrukturavdelningen.

Samma datum trädde Landskapslag om ändring av landskapslagen om landskapet Ålands pensionsfond (ÅFS 2024/20) i kraft. Pensionsfonden fick i och med lagändringen en mer fristående ställning inom landskapsförvaltningen, som en myndighet underställd landskapsregeringen

(finansavdelningen). Förändringen innebär att pensionsfondens styrelse har övertagit verksamhets-, budget- och resultatansvar för fonden samt att vissa befogenheter inom personalområdet överflyttats från landskapsregeringen till fonden. Lagändringen medför dock inga förändringar med avseende på fondens syfte och ändamål. I nuvarande lag framkommer att pensionsfonden inte ingår i budgeten för landskapet Åland. Det finns skäl att se över lagstiftningen huruvida fondens administration tvärtom ska ingå i budgeten och därmed styras som övriga myndigheter.

En utredning om förstärkt HR-funktion genomfördes under året som kommer att beröra avtals- och pensionsbyrån inom finansavdelningen. Utredaren föreslår att personal- och kommunikationsenheten ombildas till en HR-enhet, som även kommer att hantera avtalsfrågor. Förslaget planeras att genomföras till sommaren 2025.

I slutet av året påbörjades projektet "Servicecenter – samordnad service", i enlighet med vad som aviserades i budgeten för 2025. Projektet ska förbereda bildandet av ett gemensamt servicecenter under finansavdelningen, med uppdrag att erbjuda tjänster inom redovisning, löneadministration och upphandling till landskapsförvaltningen. Syftet är bland annat ökad effektivitet och minskade administrationskostnader inom landskapsförvaltningen.

Social- och miljöavdelningen

Översikt

Social- och miljöavdelningens huvudsakliga verksamhetsområde är att sörja för välbefinnandet hos människor, djur och miljö. Avdelningens övergripande uppgift är att planera, leda och utveckla, samordna och övervaka verksamhetsområdena socialvård, hälso- och sjukvård och miljövård. Avdelningen samverkar med och stöder andra avdelningar i deras uppdrag i synnerhet inom miljöområdet. Underlydande myndigheter är Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet (ÅMHM) och Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS). Myndigheterna avger separata verksamhetsberättelser.

Allmänna byrån

Vid allmänna byrån har handlagts ärenden som gäller den övergripande ledningen, förvaltningen och utvecklingen inom avdelningens verksamhetsområden. Särskilda tyngdpunktsområden har varit att leda arbetet, att delta i arbetet med revideringen av självstyrelselagen beträffande smittsamma sjukdomar hos människor och djur samt kemikalier, höja nivån på beredskapsarbetet, delta i det nordiska samarbetet inom NMR samt därtill hantera personalfrågor och rekrytering. Samarbetsgruppen mellan social- och hälsovårdsministeriet och social- och miljöavdelningen har hållit ett möte.

Socialvårdsbyrån

Vid socialvårdsbyrån har handlagts ärenden som gäller främjande av social välfärd och förebyggande av sociala problem. Särskilt utvecklings- och hållbarhetsagendans strategiska utvecklingsmål 2 har konkretiserats. Landskapsregeringen har fullgjort sin planerings-, lednings- och övervakningsfunktion angående den sociala verksamheten bland annat genom att kontinuerligt ha sett över och vid behov reviderat lagstiftningen inom området. En ökad kvalitetssäkring och kostnadseffektivitet beträffande socialvården kräver strategier för att förutse och bedöma risker och därigenom en utveckling av de tidiga förebyggande insatserna, liksom en fortsatt satsning på det sektors- och myndighetsövergripande samarbetet. Utvecklingen av lagstiftningen inom socialvården har fortsatt med målsättningen att uppnå tillgänglighet och delaktighet för alla i samhället.

Hälso- och sjukvård

Vid hälso- och sjukvårdsbyrån har handlagts ärenden som gäller främjande av hälsa och förbyggande av sjukdomar. Särskilt det strategiska utvecklingsmålet 1: "Välmående människor vars inneboende resurser växer" har operationaliserats. Landskapsregeringens målsättning för hälso- och sjukvården har varit att främja förutsättningarna för en god hälsa hos befolkningen. Denna målsättning har befrämjats särskilt genom satsningar på hälsofrämjande och förebyggande åtgärder samt genom att verka för att alla i landskapet ska ha tillgång till en god hälso- och sjukvård.

Delar av året inriktades på att främja fysisk aktivitet och påbörja projektet "Styrning av kost och nutritionsfrågor i landskapet" i enlighet åtgärdspaketet 2023-2025. Målsättningen har varit att främja fysisk aktivitet och hälsosamma matvanor i linje med Folkhälsostrategin för Åland 2023-2030. Under året inleddes arbetet med att utarbeta en hälso- och sjukvårdsstrategi fram till 2040.

Miljö

Miljöbyrån har handlagt ärenden som gällt miljömedvetenhet, miljöskydd, biologisk mångfald, minimerad klimatpåverkan, avfall, hälsosam livsmiljö för människor, djurhälsa, djurvälstånd, livsmedelssäkerhet samt ärenden som gäller vattenvård. Den övergripande målsättningen med landskapsregeringens miljö- och hälsoskyddsarbete har varit att bidra till att nå ett hållbart samhälle.

Allmän miljövård

Den övergripande målsättningen har varit en hållbar utveckling där miljön skyddas och vårdas på ett sätt som särskilt främjar vatten av god kvalitet, ekosystem i balans och biologisk mångfald. Hantering

av miljöaspekterna kopplat till havsbaserad vindkraft har varit ett prioriterat ansvarsområde för miljöbyrån.

För att lagen om miljöskadefonden (FFS 1262/2022), som antogs i riksdagen i slutet av år 2022, ska gälla i sin helhet på Åland antogs landskapslag (2024:55) om tillämpning av lagen om miljöskadefonden. I samarbete med lagberedningen har en överenskommelseförordning som samverkar med lagen tagits fram.

Landskapsregeringen har bevakat förhandlingarna om direktiv (EU) 2024/1203 om skydd för miljön genom straffrättsliga bestämmelser och om ersättande av direktiven 2008/99/EG och 2009/123/EG (miljöbrottsdirektivet).

Landskapsregeringen har bevakat förhandlingarna om miljöbrottskonventionen.

Utlåtanden gavs till kommunikationsministeriet och kommunikationsutskottet om ändringar i bland annat miljöskyddslagen (FFS 1672/2009) för sjöfarten, MARPOL-konventionen och Londonprotokollet samt godkännande av Hongkongkonventionen.

Utlåtande gavs till miljöministeriet om ändring i godkännandelag till Londonprotokollet samt till arbets- och näringsministeriet om förslag till lagstiftning som behövs för genomförandet av EU:s förordning om allmän produktsäkerhet och till lag om konsumtionstjänsters säkerhet.

Ett antal EU-direktiv om farliga ämnen i elektrisk och elektronisk utrustning samt EU-förordningar om fluorerade växthusgaser och ämnen som bryter ned ozonskiktet genomfördes under året.

Naturvård

Verksamheten inom naturvårdsområdet har bedrivits utifrån den övergripande målsättningen att bevara livskraftiga populationer av åländsk flora och fauna. Naturvården har bidragit till att skydda både naturliga livsmiljöer och artrika livsmiljöer. Insatser för att öka och förbättra hävden av naturbetesområden har satts in i form av ett naturbetesprojekt.

Bevarandet av ursprungsraser av husdjur samt gamla arter av kulturväxter och deras vilda släktingar har främjats, både inom pågående projekt och genom andra löpande insatser. Skadlig påverkan av invasiva främmande arter har minskats och återskapande av livsmiljöer för hotade arter samt restaureringsåtgärder för skadade biotoper har utförts som en del av bevarande och utvecklande av landskapsbilden. Naturinventeringar har utförts för en del av landskapsregeringens markområden och inom flera naturreservat och Natura 2000-områden för att ge grund till framtida bevarandearbete. En biotopinventering genomfördes på hösten och data som levereras kommer att användas för att uppdatera landskapets GIS-data lager med särskilt skyddsvärda biotoper enligt Landskapsförordning (2023:88) om naturvård.

Det program för frivilligt skyddad natur som antogs i september 2023 uppdaterades april 2024 och nästan hela summan av de 100.000 euro som budgeterats för projektet kunde användas för att skydda 79,95 ha. Inom projekten Biodiversea och VikarLife har arbetet med skyddandet av åländska vattenområden fortlöpt, främst genom utarbetande av förvaltningsplaner för skyddsområden men också genom utseende av nya potentiella skyddsområden samt genom koordinering av kommande åtgärder. Sex utkast till förvaltningsplaner för Natura 2000-områden och två förslag till fredningsbeslut för nya naturreservat och två förslag till uppdaterade fredningsbeslut för tidigare naturreservat har varit på remiss.

Penningautomatmedel för miljöverksamhet

Penningautomatmedel om sammanlagt 620.000 euro beviljades som verksamhetsstöd och stöd för särskilda ändamål för miljöverksamhet och arbete för hållbar utveckling till ideella organisationer eller andra som uppfyller principerna för verksamhetsstöd.

Vattenförsörjning och vattenvård

Målsättningen har varit att uppnå god vattenkvalitet i grundvatten, sjöar, kustvatten och hav enligt det tredje strategiska utvecklingsmålet och lagstadgade krav. Fokus har legat på en ekosystembaserad och hållbar vattenförvaltning och vattenförsörjning som säkerställer tillgång till vatten av god kvalitet för olika användningsområden. Arbetet har inkluderat genomförande av åtgärdsprogram i linje med EU-direktiv, samt samarbete lokalt och internationellt. Lagstadgad och vetenskaplig övervakning av vattenmiljön har möjliggjort en helhetsbild av tillstånd och förändringar och information har tillhandahållits för allmänhet och berörda parter.

Cirkulär ekonomi

Landskapsregeringens långsiktiga målsättning är att uppnå strategiskt utvecklingsmål nummer 7, hållbara och medvetna konsumtions- och produktionsmönster genom att materialflödena övergår från linjära till cirkulära och avfallsmängderna minskar. Fokus har legat på att hitta en lösning för producentansvaret för förpackningar på Åland.

Miljöhälsovård

Miljöhälsovårdens uppdrag är att upprätthålla säkerhet och kvalitet i livsmedelskedjan, främja djurvälstånd samt upprätthålla förutsättningar för en hållbar djurproduktion. Uppdraget har inkluderat ett kontinuerligt förebyggande arbete och övervakning av smittosamma sjukdomar hos husdjur och djurhälsan i landskapet. Inom miljöhälsovården har insatser gjorts som befrämjat och stött utvecklingsmål 7 hållbara och medvetna konsumtions- och produktionsmönster.

Uppföljning

Ekonomi

Sammandrag	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024
Försäljningsintäkter	140 713,00	33 993,00	34 790,51	34 610,43
Avgiftsintäkter	16 505,00	16 385,00	21 283,00	21 703,00
Erhållna bidrag	652 188,82	695 497,35	985 496,26	934 053,73
Övr verksamh intäkt	5 804,78	53 979,14	25 199,02	88,39
Summa Verksamhetens intäkter	815 211,60	799 854,49	1 066 768,79	990 455,55
Personalkostnader	-1 706 022,83	-1 897 548,12	-2 151 386,05	-2 384 720,65
Köp av tjänster	-798 748,70	-728 557,74	-890 638,93	-1 053 872,07
Material förnödenh	-4 309,78	-6 002,61	-4 217,10	-3 712,00
Övr verksamh kostn	-240 612,97	-315 995,73	-428 757,99	-452 688,83
Summa Verksamhetens kostnader	-2 749 694,28	-2 948 104,20	-3 475 000,07	-3 894 993,55
Soc hälsovård utsksk	-25 719 055,15	-27 819 908,63	-27 038 516,75	-28 011 814,46
Övrigt näringsliv		-844,25	-8 309,60	-12 409,51
Allmänna stöd				-150 000,00
Övriga ink kap överf	-47 072,00	4 454,73	-143 673,72	-128 739,98
Summa Utgift ink o kap öv	-25 766 127,15	-27 816 298,15	-27 190 500,07	-28 302 963,95
Summa Kostn ink o kap öv	-25 766 127,15	-27 816 298,15	-27 190 500,07	-28 302 963,95
Summa Verksamhetsbidrag	-27 700 609,83	-29 964 547,86	-29 598 731,35	-31 207 501,95
Övr finansiella kost				-59,10
Summa Finansiella intäkter och kostnader				-59,10
Summa Årsbidrag	-27 700 609,83	-29 964 547,86	-29 598 731,35	-31 207 561,05
Avskrivn enl plan				-70 656,92
Summa Av- och nedskrivningar				-70 656,92

Sammandrag	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-27 700 609,83	-29 964 547,86	-29 598 731,35	-31 278 217,97
Ökning eller minskning av reserver	-97 308,23	-86 340,31	-58 284,15	-112 733,16
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-27 797 918,06	-30 050 888,17	-29 657 015,50	-31 390 951,13

Organisation	Budget 2024	Utfall 2024	Återstår 2024
40010 Soc- och miljö, verksamhet	-2 399 000,00	-2 357 529,51	-41 470,49
Summa 4100 Soc o miljö allm byr	-2 399 000,00	-2 357 529,51	-41 470,49
41000 Övriga sociala uppgifter	-173 000,00	-35 945,30	-137 054,70
41010 Övr sociala uppg, överföring	-13 910 000,00	-13 184 425,61	-725 574,39
41500 LR andel o stöd socialv omr	-9 807 000,00	-9 833 302,79	26 302,79
44510 Paf-medel sociala sektorn	-4 739 674,50	-3 683 924,65	-1 055 749,85
Summa 4200 Socialvårdsbyrån	-28 629 674,50	-26 737 598,35	-1 892 076,15
42000 Övrig hälso- och sjukvård	-195 000,00	-127 030,97	-67 969,03
Summa 4300 Hälso o sjukvårdsbyr	-195 000,00	-127 030,97	-67 969,03
43000 Allmän miljövård	-102 000,00	-100 743,24	-1 256,76
44000 Naturvård	-731 000,00	-703 372,28	-27 627,72
44520 Paf-medel miljö sektorn	-752 006,20	-710 026,94	-41 979,26
45000 Vattenförsörjning- och vård	-1 223 000,00	-581 452,51	-641 547,49
46000 Cirkulär ekonomi	-42 832,33	-25 703,93	-17 128,40
47000 Miljöhälsovård	-68 000,00	-47 493,40	-20 506,60
Summa 4400 Miljöbyrån	-2 918 838,53	-2 168 792,30	-750 046,23
Summa 4000 Social o miljöavdeln	-34 142 513,03	-31 390 951,13	-2 751 561,90

Verksamhetsutfallet motsvarar som helhet planering även om nyttjandegraden av anslagna medel blev lägre än beräknat. Intäkterna påverkas förutom av den ordinarie verksamheten av miljöprojekt och åtagandet som förvaltningsorgan för nordiska arbetsgruppen för hav och kust. Erhållna bidrag blev mycket högre än budgeterat.

Allmänna byråns överskott på 769.740,82 euro beror dels på en ändringsbudget (369.000 euro) för att täcka kommande återbetalning i anknytning till förvaltningsuppdraget för det nordiska hav- och kustosamarbetet, dels på icke-budgeterade bidrag.

Inom socialvården blev överföringarna lägre än budgeterat inom områden moderskapsunderstöd (76.000 euro), bostadsbidrag (234.000 euro), barnbidrag (250.000 euro samt underhållsstöd (174.000 euro).

Den låga utnyttjandegraden för vattenförsörjning- och vård, 51,7% beror på att utredningar, upphandlingar och framtagande av åtgärdsplaner har krävt mera tid än förväntat, vilket har fördröjt implementeringen av kostnadsdrivande praktiska åtgärder.

Av verksamhetsanslagen användes 90,0% vilket är en minskning från år 2022 då användningsgraden var 90,5%. Av avdelningens utgifter på 30,7 miljoner euro utgjorde överföringarna ca. 27,4 miljoner euro eller 89,3%. Ifråga om överföringskostnaderna blev förverkligandegraden 93,8%.

Målsättningar

Organisation: Allmänna byrån, social- o. miljöavd. **Rapportperiod:** 31.12.2024

Budgetmål	Bedömning	Kommentar
Öka den arbetsrelaterade hälsan och välmåendet		Under år 2024 hölls fem avdelningsmöten och en avdelningsdag med målsättning att utveckla kommunikationen och sammanhållningen inom avdelningen. Beslutet att flytta projektpersonalen till utrymmen vid Åland Post Ab i Sviby hade en negativ påverkan på välmåendet vilket även uppmärksammades i arbetshälsovårdens årsrapport. Åtgärder behöver vidtas för att förbättra välmåendet och den arbetsrelaterade hälsan på avdelningen.

Organisation: Socialvårdsbyrån **Rapportperiod:** 31.12.2024

Budgetmål	Bedömning	Kommentar
Öka kunskapen hos berörda aktörer i syfte att säkerställa kvaliteten inom socialvården		Avsedd kurs i alkoholservering hållen
Möjliggöra delaktighet för och förankra lagstiftnings- och utvecklingsarbete hos berörda aktörer		ANDTS-arbete utförts i enlighet med plan. En parlamentarisk referensgrupp för framtagande av en strategi för barn och unga tillsätts år 2025.
Säkerställa högkvalitativa beslutsunderlag både beträffande lagstiftning och reformer inom socialvårdens olika delområden		Omprioritering i stället för avgiftstak-högekostnadsskydd med fokus på hemvård inleddes under 2024. En utredning gällande delegeringar/läkemedelshantering inom socialvården.
Öka kunskapen hos berörda aktörer i syfte att säkerställa kvaliteten inom socialvården		Behovet mindre än beräknat pga. uppskjutna reformer.
Möjliggöra delaktighet för och förankra lagstiftnings- och utvecklingsarbete hos berörda aktörer		Rådet för funktionsnedsättning har verkat i enlighet med plan. Arbetsgrupp för funktionshinderslagstiftning ej tillsatts pga. att arbetet skjutits upp. Klientavgiftslag steg tre, uppskjutet.
Säkerställa högkvalitativa beslutsunderlag både beträffande lagstiftning och reformer inom socialvårdens olika delområden		Reformen av den sociala tryggheten-konsekvenserna ännu inte möjliga att bedöma pga. bristfällig information och pågående process varför inte heller någon FUI-verksamhet skett. Funktionshindersreformen har senarelagts. Barnskyddslagsreformen har senarelagts. Statistikutredning är påbörjad och planeras slutföras under 2025.
Säkerställa att anställda inom socialvården uppfyller de kvalitetskrav som lagstiftningen och klientens bästa kräver		Kostnader i enlighet med överenskommelseförordning och avtal.
Motverka ekonomisk utsatthet och skapa ett inkluderande samhälle		Finansiering av socialtrygghetsförmåner i enlighet med gällande lagstiftning. Utvecklingsanslag till KST. Utkomstskydd för personer med fibromyalgi (ej lagstadgat).

Budgetmål	Bedömning	Kommentar
Ett rikt föreningsliv som främjar och stödjer allmännyttiga ändamål med särskilt fokus på minskad marginalisering, ökad social delaktighet för äldre, ett ökat välbefinnande hos barn och unga samt ett Åland där ANDTS-bruk minskar		PAF-medel till ca femtio föreningar och projekt sammanlagt. Projektmedel beviljats till projektet Barns och ungas välmående (2022-2026), ANDTS-politiska programmet 2022 – 2024, Ett Åland för alla 2023-2025) samt för studieplats vid Red Cross Nordic United World college.
Utjämna kommunernas förutsättningar att tillhandahålla lagstadgad service inom socialvården		Landskapsandelar har utbetalats i enlighet med gällande lagstiftning för äldreomsorgen och den samordnade socialtjänsten.

Organisation: Hälso- och sjukvårdsbyrån **Rapportperiod:** 31.12.2024

Budgetmål	Bedömning	Kommentar
En uppdaterad och reformerad hälso- och sjukvårdslag med syfte att bättre kunna motsvara de förändringar som har skett i samhället		Arbetet inleddes med att ta fram ett första underlag för det fortsatta arbetet. Arbetet fortsätter 2025.
Uppfylla de obligatoriska krav i den förordning som utarbetas av Europaparlamentet gällande ett europeiskt hälsodataområde samt möjliggöra koppling till Kanta genom nödvändig lagstiftning		Lagberedning av elektronisk behandling av klient- och patientuppgifter inom social- och hälsovården har påbörjats efter att lagPM tidigare överförts till lagberedningen. Lagstiftning gällande sekundär användning av personuppgifter planeras att inledas 2026.
Säkerställa att lagstiftningen inom området hälso- och sjukvård är uppdaterad och att ta fram underlag för att säkerställa kvaliteten inom hälso- och sjukvården		Under året färdigställdes förslag till vissa ändringar i landskapslag (1978:52) om tobak gällande förslag om att införa rökförbud på olika platser samt införa bestämmelser gällande nikotinpåsar (vitt snus). Arbetet med att ta fram underlag till en patientsäkerhetsstrategi påbörjades.
Klar ansvarsfördelning mellan myndigheter och tydliga begrepp gällande medicinsk rehabilitering samt möjlighet att samordna och koordinera hjälpmedel samt välfärdsteknik i landskapet		Arbetet har påbörjats gällande en förordning med klargörande och användningen av begrepp som gäller medicinsk rehabilitering. Arbetet fortsätter under år 2025. På grund av resursbrist har arbetet med att utreda möjligheterna att samordna och koordinera hjälpmedel och välfärdsteknik skjutits upp till år 2026.
Att på längre sikt höja kunskapsnivån, förbättra arbetsmodeller och vid behov revidera lagstiftning som främjar barn och ungdomars hälsa och välmående		Inom projektet Barn och ungas välmående påbörjades analys av elev- och studerandehälsan för att utreda om de uppfyller dagens behov eller om det är motiverat att ändra arbetsmodeller, organisationsgränser och lagstiftning. Med uppdrag att förbättra stödinsatser till barn och unga inom utbildningssektorn tillsattes en arbetsgrupp där projektet ingår tillsammans med representanter från utbildningsbyrån.
Öka kunskapen om förebyggande arbete gällande suicid		Ett seminarium anordnades 11.10.2024 för att uppmärksamma världsdagen för psykisk hälsa (samt uppmärksamma suicidprevention). Fortsatt genomgång av programmet för suicidprevention.

Budgetmål	Bedömning	Kommentar
Folkhälsostrategi för Åland 2023-2030 har tagits fram vars mål är att hälsan ska förbättras för Ålands befolkning samtidigt som hälsoskillnader som beror på sociala och ekonomiska faktorer samt de påverkbara skillnaderna mellan könen ska minska till år 2030. Fokus 2023-2025 kommer att vara främjande av fysisk aktivitet och hälsosamma matvanor		Fysisk aktivitet Rekommendationer för fysisk aktivitet togs fram för den åländska befolkningen riktade till tre målgrupper, 0–5 år, 6–17 år samt vuxna. Samtidigt lanserades informationskampanjen för fysisk aktivitet, "Heja", och skolor besöktes med syfte att diskutera fysisk aktivitet. Hälsosamma matvanor En projektledare anställdes i maj till det två-åriga projektet "Styrning av kost och nutritionsfrågor i landskapet" och en styrgrupp tillsattes. Utgående från nationella näringsrekommendationer, med fokus på hälsa och miljö, tas material fram i syfte att användas som information till allmänheten. Under 2024 deltog Åland åter (senast 2022) i befolkningsundersökningen "Hälsosamma Finland".
Främjande av god tandhälsa hos äldre		Under året har arrangerats två utbildningstillfällen för berörd personal inom äldreomsorgen.
Associerad medlem i Världshälsoorganisationen (WHO)		På grund av resursbrist har dialogen och utredningen gällande Ålands möjligheter att bli associerad medlem i WHO inte fortsatt under året.
Budgetmål		

Organisation: Miljöbyrån Rapportperiod: 31.12.2024

Budgetmål	Bedömning	Kommentar
Långsiktigt säkerställa tillgången på dricksvatten av god kvalitet		Implementering av delar av dricksvattendirektivet genomförda.
En marknad utan miljöfarliga produkter		Fortlöpande arbete.
En för Åland praktiskt lämplig fördelning av lagstiftning och förvaltningsbehörighet på kemikalieområdet		Revidering av självstyrelselagen/framtagande av överenskommelseförordning pågår.
Rättvis och transparent miljölagstiftning som skyddar miljön		Miljöbrottsdirektivet bevakas.
God luftkvalitet utan risk för negativa hälsoeffekter		Anbud för luftkvalitetsmätning antaget.
Enbart användning av godkänt bränsle förekommer		Bränslekvalitetskontroll genomförd.
Utveckling av havsbaserad vindkraft på naturens villkor		Deltagande i miljöbedömningsprocessen för delgeneralplan för projekt Sunnavind.
God ekologisk status på kustvatten, sjöar och grundvatten till 2027		Ingen nämnvärd förbättring har skett ännu, trots genomförda åtgärder, återhämtningstiden är lång.
Livskraftiga fiskbestånd och livskraftiga undervattensmiljöer		Projektansökan inlämnad.
Strategi för naturskyddet fram till år 2030		Utkast till strategi framtagen, naturskyddsprojektet har fortgått.

Budgetmål	Bedömning	Kommentar
Återvinningsgraden ökar		Implementering och tillsyn av nya avfallsblankettlagen. Utveckling av producentansvaret.
Säkra livsmedel		Kontroll av främmande ämnen i livsmedel genomförd
God djurvälstånd		Fortlöpande övervakning av djurs identitet, registrering och djurförflyttningar.
Frihet från smittosamma djursjukdomar som ska bekämpas		IHN utrotad. Bekämpning av Varroa fortgår.
Inga invasiva arter på Åland		Riktlinjer för beviljande av understöd för att understöda arbete mot invasiva däggdjur och fåglar har fastställts.

Nyckeltal

Självfinansieringsgrad	2022	2023	2024
Verksamhetens intäkter	799 854,49	1 066 768,79	990 455,55
Summa Verksamhets- och överföringsintäkter	799 854,49	1 066 768,79	990 455,55
Verksamhetens kostnader	-2 948 104,20	-3 475 000,07	-3 894 993,55
Kostn ink o kap öv	-27 816 298,15	-27 190 500,07	-28 302 963,95
Summa Verksamhets- och överföringskostnader	-30 764 402,35	-30 665 500,14	-32 197 957,50
Summa Nettokostnader	-29 964 547,86	-29 598 731,35	-31 207 501,95
Självfinansieringsgrad	2,6%	3,5%	3,1%

Ärenden	Pleni		Enskilda		TjB - TjF		Brev	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Allmänna byrån	0	0	11	16	42	49	70	77
Socialvårdsbyrån	2	0	72	77	16	18	113	106
Hälsö- och sjukvårdsbyrån	12	0	35	22	43	43	112	86
Miljöbyrån	8	4	126	101	100	207	267	357
Totalt hela avdelningen	22	4	244	216	201	317	562	626

Sammanställning över naturreservat och skyddade områden på Åland per kommun

Kommuner	Samhällsägt land hektar	Privatägt land hektar	Samhällsägt vatten hektar	Privatägt vatten hektar
Brändö	139,6	0	1 009,30	0
Eckerö	41	157,7	0	0
Finström	45	33	238	0
Föglö	256,5	175	6 536,00	0
Geta	26,1	19	0	5
Hammarland	468,1	46	22 198,00	0
Jomala	16	21	0	0
Kumlinge	51,8	28	0	0
Kökar	306	12,5	3 042,00	670
Lemland	178	10	755	1
Lumparland	16	2,5	0	0
Mariehamn	7	0	0	0
Saltvik	589	15	1 585,00	0
Sottunga		200		1 200,00
Sund	343,3	94	307	0
Vårdö	18	257	195	0
Totalt	2 501,40	1 070,70	35 865,30	1 876,00

Areal	Naturskyddat område	Andel naturskyddat område	Åland
Vattenareal	40 093 hektar	3,40 %	1 180 000 hektar
Landareal	3 682 hektar	2,40 %	155 330 hektar
Totalt	43 775 hektar	3,30 %	1 335 330 hektar

Naturminnen på Åland	
Naturbildningen "Källskärskannen"	Kökar
Tvenne slånbuskar på Svinö Holme, Jomala	Jomala
Gammal ek på Hamnholm	Saltvik
Säregen tall i Torp by	Eckerö
Säregen björk i Möckelö by	Jomala
Två popplar i Tjudö by	Finström
Fyra askar i Prästgården by	Jomala
Stenåkern "Stenögat" i Åsgårda by	Saltvik
En ek och ett flyttblock i Kvarnbo vy	Saltvik
En allé i Nääs by	Saltvik

Väsentliga förändringar

Socialvård

Avvikelse i blankettlag om allmänt bostadsbidrag för att uppnå målsättningen i regeringsprogrammet om att åtgärder ska riktas så att välfärden för de svagaste och barnen i samhället skyddas.

Hälso- och sjukvård

Landskapslag (2024:29) om privat hälso- och sjukvård trädde i kraft 1.5.2024. Året 2024 var en övergångsperiod då landskapsregeringen samarbetade med ÅMHM för att säkerställa kontinuiteten gällande privat hälso- och sjukvård inför att tillståndsverksamhet och tillsyn av privat hälso- och sjukvård överförs från landskapsregeringen till ÅMHM 1.1.2025.

Vattenförsörjning och vattenvård

Det fyraåriga projektet Vattenförbättrande åtgärder/Rent Vatten 2030 finansieras i sin helhet genom överföring av penningautomatmedel som reserverats för ändamålet under moment 89250. Projektets outnyttjade medel, drygt 540.000 euro, beror på att utredningar, upphandlingar och framtagande av åtgärdsplaner har krävt mycket tid, vilket har fördröjt implementeringen av kostnadsdrivande praktiska åtgärder. Dessa planeras i stället att genomföras under 2025 och 2026.

En del av projektet Baltic Reeds inkomster inflyter under 2025, då EU-medlen inbetalas retroaktivt.

Arbetet med den regionala vattenförsörjningsplanen startade inte under 2024. Projektets outnyttjade medel, 50.000 euro, planeras att användas under 2025.

Cirkulär ekonomi

Enbart ca 11.000 euro av det budgeterade anslaget för verksamhet om 27.000 euro har förbrukats under år 2024. Orsaken är att fokus under året varit lagstiftning och tillsyn framom arbete som syftar till påverkan och beteendeförändringar kring avfall och cirkulär ekonomi, vilket är åtgärder som är mera kostnadsdrivande.

Miljöhälsovård

Väsentliga förändringar av budgeten under året har bestått i såväl oplanerade intäkter som ökade utgifter och utgifter som skjuts på framtiden. Ärenden har hanterats vid byrån som genererat inkomster till budgetmomentet. Kostnaden för den årliga kontrollen av främmande ämnen i livsmedel steg i jämförelse med tidigare år. Utrotningen av honungsbisjukdomen Varroa på Brändö drar ut något på tiden och investeringar i så kallade sentineldjur har inte varit lika omfattande som budgeten planerades för.

Utbildnings- och kulturavdelningen

Översikt

En av självstyrelsens grundläggande behörigheter ligger på utbildnings- och kulturområdet. Området omfattar barnomsorg och förundervisning, grundskoleverksamhet, utbildning på gymnasialstadiet och högskolenivå. Till ansvarsområdet hör även att medverka till att skapa förutsättningar för ett rikt kulturutbud. Kulturarv, arkiv och kunskapsförmedling är områden som berör historia, identitet, förvaltning och respekt inför kommande generationers möjligheter att utveckla förvaltandet av vår gemensamma historia och självstyrelse.

Inom utbildningsbyrån pågick flera lagstiftningsarbeten under året. En ny yrkeshögskolelag samt tillhörande förordning arbetades fram och antogs under året, likaså en lag för en åländsk anslutning till det europeiska utbildnings och kvalitetsramverket benämnt EQF. Arbetet med att revidera gymnasielagen pågår, i vilken även ingår en möjlig inkorporering av Ålands folkhögskola. Likaså har studiestödslagen genomgått revideringar. En IKT-strategi för grundskolorna har framtagits. Gällande de studieadministrativa systemen har arbetet fortsatt med integreringen av Åland i de nationella studie- och examensregistren, i första hand Koski och Virta. Ett antal tillsynsärenden som berörde grundskolan pågick under året och ett projekt som utredde frågan kring tillsynens organisering och struktur genomfördes.

Ersättningen till de åländska kommunerna för kostnaderna för de ukrainska barnen som flytt kriget och som finska staten utlovat har ännu inte erlagts. Landskapsregeringen har nu ersatt kommunerna för åren 2022-2023 och fortsätter efterfråga staten på pengarna.

Inom kulturbyrån fördelades medel för kulturell verksamhet genom kulturdelegationen. Arbetet med att ta fram förslaget till en åländsk Unescostrategi samt lagstiftning har fortsatt. Under året startade projektet ÅL IN Fritid som ska stärka barn och ungas möjligheter till en meningsfull och hållbar fritid. Arbetet med att stärka Åland som filmproduktionsplats resulterade i succén med den nya filmen Stormskärs Maja som hade premiär i början på året. Inom kulturmiljöarbetet genomfördes större arkeologiska undersökningar i Tengsöda, Saltvik samt vid Grelsby kungsgård. Restaureringsstöd för kulturhistoriskt värdefulla byggnader har utbetalts under året.

Ålands museum åskådliggör Ålands historia och kultur genom tiderna, och är den institution som vårdar och bevarar de landskapsägda museala samlingarna. Ålands museums sevärdheter och miljöer erbjuder identitetsskapande mötesplatser och konst- och kulturhistoriska utställningar och upplevelser för såväl ålänningar som besökare utifrån.

Ålands landskapsarkiv är det självstyrda landskapet Ålands arkivinstitution, i vilket delar av Gustaf Eriksons arkiv ingår. Detta arkiv är numera upptaget i Unescos världsminnesregister. Under året har arbetet fortsatt med bl a att stödja kommuner och andra myndigheter med deras arkivplaner samt deltagit i processarbeten kring olika verksamhetssystem.

Uppföljning

Ekonomi

Sammandrag	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024
Försäljningsintäkter	424 483,04	544 419,16	469 451,61	504 418,32
Avgiftsintäkter	15 040,00	11 326,00	8 473,00	14 942,00
Erhållna bidrag		10 055,00	97 000,00	
Övr verksamh intäkt	26 640,30	39 187,13	33 316,90	42 415,41
Summa Verksamhetens intäkter	466 163,34	604 987,29	608 241,51	561 775,73
Personalkostnader	-3 399 703,89	-3 381 961,81	-3 457 534,74	-3 809 324,95
Köp av tjänster	-10 122 874,00	-10 105 832,17	-10 338 830,62	-10 749 430,84

Sammandrag	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024
Material förnödenh	-170 411,35	-237 274,71	-257 036,30	-209 791,17
Övr verksamh kostn	-1 671 934,15	-1 855 408,10	-1 894 596,72	-1 903 375,37
Summa Verksamhetens kostnader	-15 364 923,39	-15 580 476,79	-15 947 998,38	-16 671 922,33
Återbet av överf	39 335,20	77 176,81	105 580,17	60 693,31
Summa Intäkt ink o kap	39 335,20	77 176,81	105 580,17	60 693,31
Summa Intäkt ink o kap öv	39 335,20	77 176,81	105 580,17	60 693,31
Undervisn kultur idr	-17 148 676,62	-17 253 987,55	-18 626 417,20	-19 406 757,08
Soc hälsovård utsksk	-8 039 758,91	-8 525 313,26	-9 052 237,44	-9 805 269,89
Övriga ink kap överf			-15 750,00	-36 180,00
Summa Utgift ink o kap öv	-25 188 435,53	-25 779 300,81	-27 694 404,64	-29 248 206,97
Summa Kostn ink o kap öv	-25 188 435,53	-25 779 300,81	-27 694 404,64	-29 248 206,97
Summa Verksamhetsbidrag	-40 047 860,38	-40 677 613,50	-42 928 581,34	-45 297 660,26
Räntekostnader	-75,47	-34,32	-66,88	-117,95
Övr finansiella kost	-50,00	-3 099,48	-9,00	
Summa Finansiella intäkter och kostnader	-125,47	-3 133,80	-75,88	-117,95
Summa Årsbidrag	-40 047 985,85	-40 680 747,30	-42 928 657,22	-45 297 778,21
Avskrivn enl plan				-83 519,92
Summa Av- och nedskrivningar				-83 519,92
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-40 047 985,85	-40 680 747,30	-42 928 657,22	-45 381 298,13
Ökning eller minskning av reserver	-101 616,91	-233 562,40	-125 151,33	-107 677,51
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-40 149 602,76	-40 914 309,70	-43 053 808,55	-45 488 975,64

Organisation	Budget 2024	Utfall 2024	Återstår 2024
50010 Utb och kultur, verksamhet	-4 679 000,00	-4 725 634,29	46 634,29
50200 Studiestöd	-8 406 000,00	-8 663 673,09	257 673,09
Summa 5100 Utb.avd allm byrån	-13 085 000,00	-13 389 307,38	304 307,38
52000 Andel kommunernas utbild verk	-13 934 000,00	-13 984 036,23	50 036,23
52500 Barnomsorg o grunsk flyktingar	-1 100 000,00	-1 080 903,49	-19 096,51
53500 Vuxen utbildning	-1 550 000,00	-1 440 471,16	-109 528,84
53510 Utvecklingsarb inom utbildn	-555 000,00	-458 662,22	-96 337,78
53520 Högskoleutbildning	-8 161 000,00	-8 161 000,00	0,00
Summa 5200 Utbildningsbyrån	-25 300 000,00	-25 125 073,10	-174 926,90
50500 Bibliotek	-170 000,00	-148 223,46	-21 776,54
51000 LR andel medb.insti o kulturv	-767 000,00	-761 285,11	-5 714,89
51010 Ål Kulturdeleg o nord.kultursa	-43 000,00	-40 113,01	-2 886,99
51100 Kultur o kulturmiljöförvaltn	-816 000,00	-744 584,94	-71 415,06
51500 Paf-medel ungdom och idrott	-2 869 570,76	-2 638 726,78	-230 843,98
51600 Paf-medel kultur	-3 176 470,31	-2 490 339,21	-686 131,10
51700 Paf-medel fritidssedel barn	-1 000 000,00	-17 619,53	-982 380,47
Summa 5300 Kulturbyrån	-8 842 041,07	-6 840 892,04	-2 001 149,03
54000 Ålands museum	-181 000,00	-133 703,12	-47 296,88

Organisation	Budget 2024	Utfall 2024	Återstår 2024
Summa 5400 Ål museum	-181 000,00	-133 703,12	-47 296,88
Summa 5000 Utbildn o kulturavd	-47 408 041,07	-45 488 975,64	-1 919 065,43

Avdelningens lönekostnader (bm 50010) blev något högre än beräknat.

En viss felprognostisering av studiestöden (bm 50200) medförde att utfallet blev ca 103 % i förhållande till budget.

Landskapsandelarna för kommunernas utbildningsverksamhet (bm 52000) blev något kostsammare än budgeterat pga hög indexering.

Utfallet för Ålands museum (bm 54000) blev lägre än budgeterat. Dels var intäkterna från entréavgifter och museibutikens försäljning högre än beräknat, dels var verksamhetens kostnader lägre pga en längre vakans för enhetschef. Vakansen påverkade verksamhetens omfattning i förhållande till planer och budget, bl.a. hann två publikationer inte bli färdiga för tryckning.

Målsättningar

Organisation: Allmänna byrån, utbildnings- o. kulturavd. **Rapportperiod:** 31.12.2024

Budgetmål	Bedömning	Kommentar
Vidareutveckla arbetsrutiner inom avdelningen och gentemot underliggande myndigheter		En större revidering av avdelningens arbetsordning gjordes i början av året, i vilken mötesstrukturer m m tydliggjordes. Arbete pågår med att effektivisera de administrativa uppgifterna och ge stöd för de föredragandena i samband med tjänstemannabeslut. Möten med de underliggande myndigheternas ledningar har fortsatt att struktureras och utvecklas.
Fortsätta utveckla Högskolan på Åland		En ny yrkeshögskolelag har antagits. Ett nytt utbildningsavtal mellan landskapsregeringen och högskolan har godkänts, i vilken bl a finansieringsmodellen har utvärderats och uppdaterats enligt plan. Ett åländskt ramverk som ansluter sig till det europiska kvalitetsramverket EQF har tagits fram med tillhörande lagstiftning, vilket stärker de åländska högskoleutbildningarna i ett internationellt perspektiv.
Utveckla dokumentförvaltningen och arkivfunktionen vid Ålands landskapsarkiv		Instruktioner och styrdokument som stöd för myndigheter har tagits fram och arkivplaner för myndigheter har fastställts. Besök hos myndigheter, handledning, inspektioner, styrning samt handräkningsuppdrag har genomförts. Deltagande i lagberedning med kopplingar till dokumenthanteringen och arkivfunktionen, deltagande i det arbete som utförs i arbetsgrupper med olika förvaltningsgrenar i åtanke samt utredning om befintligt ärendesystem. Arbetsgruppen för e-arkivering tillsattes. Arbetet med övergång till nytt bibliotekssystem och en ny webbplats inleddes.

Budgetmål	Bedömning	Kommentar
Öka tillgängligheten till digitalt arkivmaterial och fortsätta arbeta med digitaliseringen av Rederiaktiebolaget Gustaf Eriksons arkiv		Digitaliseringen av Rederiaktiebolaget Gustaf Eriksons arkiv har fördröjts på grund av ett antal juridiska utmaningar. Utredningar pågår.

Organisation: Utbildningsbyrån Rapportperiod: 31.12.2024

Budgetmål	Bedömning	Kommentar
Fortsätta implementeringen av barnomsorgens och grundskolans läroplan		Implementeringsplanen för barnomsorgen har reviderats och förlängts. Ledarskapscoaching, fortbildning och utvärdering har genomförts.
Uppfylla lagen gällande tillsyn inom grundskola och gymnasium		Ett 9 månader långt tillsynsprojekt resulterade i en projektrapport med förslag på fortsatta åtgärder.
Uppfylla målen i EU:s referensram för digital kompetens bland medborgare samt UNESCO:s ramverk för medie- och informationskunnighet		Fortbildning för personal från utbildningsverksamheterna har hållits i samarbete med CLL vilket har resulterat i ett förslag på lärtig för alla utbildningsverksamheter på Åland.
Projektrapport "Gymnasieutbildning för alla unga"		Projektet resulterade i en projektrapport som antecknats för kännedom och förslaget att planera för och starta utbildning som förbereder för gymnasiestudier har tagits med i utbildningsbyråns fortsatta arbete.
Säkerställa åländska medborgares möjlighet att ingå i och använda nationella studieregistersystem		Arbetsgruppens mandatperiod har förlängts, det åländska lagstiftningsarbetet är i slutskedet och övrigt arbete fortskrider enligt plan.
Säkerställa vuxenutbildning utgående från arbetsmarknadens och samhällets behov		Vuxenutbildning erbjuds kontinuerligt enligt arbetsmarknadens och samhällets behov. Under året har kurser i svenska för nyanlända, sysselsättningsfrämjande kurser, utbildning till omsorgsassistent, speciallärare samt hälsovårdare erbjudits.
Ingå i EQF senast 2025		Lagstiftning träder i kraft 1.1.2025 och rapporten färdigställs under 2025.

Organisation: Kulturbyrån Rapportperiod: 31.12.2024

Budgetmål	Bedömning	Kommentar
Alla innevånare ska ha tillgång till alla allmänna bibliotek och hela det åländska biblioteksbeståndet, oavsett var man bor		Under 2024 har ett nytt avtal tagits fram. Centralbibliotekets roll har tydliggjorts, både generellt och specifikt gentemot kommunbiblioteken. Upphandlingen av ett nytt molnbaserat Book-it-system där alla åländska bibliotek ingår har genomförts.
Tillgång till konst och kultur - en mänsklig rättighet som stärker hälsan		Kultur i skolan - en satsning för att stimulera barn och unga att pröva på olika former av kultur- och konstaktiviteter i anslutning till skoldagen. Ingår i ÅL-IN, treårigt projekt. Kulturkraft i skolan. Samarbete mellan KUD och NIPÅ om en ny satsning till barn- och ungas

Budgetmål	Bedömning	Kommentar
		tillgång till kultur i sin skolmiljö. Avtalet går ut våren 2025 men eventuell förlängning inom ÅL-IN projektet. Återkommande årliga stöd för kulturell verksamhet och kulturprojekt inom föreningsverksamheten har beviljats.
Kulturmiljöns betydelse för minskad miljöpåverkan, cirkulär ekonomi och goda livsmiljöer lyfts fram		Investeringsstöd för kulturhistoriskt värdefulla byggnader beviljades under året. Arbetsgrupp tillsattes för planläggningsprocesser och fysisk strukturutveckling. En byggnad på Kökar byggnadsminnesförklarades. Genomgång och uppdatering av skyddsbestämmelser görs fortlöpande, liksom dokumentation och tillsyn. Arbetet med att undersöka möjligheterna för Åland att få ett eget biosfärsområde inom ramen för Ålands Unescoarbete har påbörjats.
Skapa attraktiva besöksmål och destinationer		Planerna gällande förstudie och genomförande av en Konstfestival omprioriterades och ingår istället som en del i det treåriga ESF+ projektet Kreativ kompetens. Projektet ska stärka kultursektorn och arbeta strategiskt med externa aktörer.
Varaktigt intresse för fysisk aktivitet i vardagen		Skola i rörelse - ett stöd för att stimulera barn och unga till fysisk aktivitet i anslutning till skoldagen. Ingår i ÅL-IN, treårigt projekt.
Stärka bilden av Åland som idrottsdestination		Ålands Idrott beviljades medel för att genomföra Åland Sport Week - internationellt sportevenemang under en tidpunkt med låg beläggning.
Främja tillgång till information om kulturarvet som bevaras och förmedlas till kommande generationer		Årliga stöd till Ålands sjöfartsmuseum och museifartyget Pommern samt till Ålands jakt- och fiskemuseum har beviljats.
Bevara, sköta om och levandegöra det monumentala kulturarvet som är bärkraftigt för vår identitet		Ett flerårigt ruinvårdsprojekt för Bomarsunds fästningar påbörjades tillsammans med fastighetsverket. Ersättning för skötsel av landskapets kulturhistoriskt värdefulla hus och fornlämningsmiljöer utbetalades till fastighetsverket.

Organisation: Ålands museum **Rapportperiod:** 31.12.2024

Budgetmål	Bedömning	Kommentar
Anpassa museibutikernas produktutbud		Genom omvandling av tjänst har landskapsregeringen stärkt möjligheten för museibutikens utveckling. Museibutikens exponeringsytor i Ålands kulturhistoriska museum och Ålands konstmuseum har utökats och det nya kassasystemet har förenklat inventering och lagerhållning. Utbudet har genomgått granskning och gallring med hänsyn

Budgetmål	Bedömning	Kommentar
		tagen till hållbarhetsaspekter. Nya produkter har tillkommit, främst lokalproducerade. Försäljningsintäkterna har ökat.
Uppmärksamma Ålands museum 90 år		Jubileumsåret sträcker sig fram till 1.11.2025. Uppmärksammandet startade 1.11.2024 med fri entré och kalas för allmänheten, en utställning i anslutning till riktade insamlingsinsatser, utgivning av Åländsk odling som temanummer samt lansering av det pedagogiska konceptet Fabelfamiljen.
Utveckla sevärdheten Kastelholms slott		Projektet var från början tänkt som ett 3-årigt projekt, omfattande åren 2019-2021. För projektet har investeringsanslag utgått. Brist på resurser och vikariebemanningar ledde till att projektet inte framskred som planerat. Utställningskonceptet har inte fullt ut färdigställts. Fr.o.m. 31.12.2024 kan inte längre avsatta investeringsmedel nyttjas. För resterande utställningsdelar nyttjas ordinarie verksamhetsanslag. På borggården har en scen byggts, och genom den har tillgängligheten inne på området stärkts genom anslutande ramper.
Utveckla Jan Karlsgårdssområdet		Arbetet har påbörjats genom en omfattande inventering av växtligheten på Kastelholmsområdet, och uppstarten av ett slätterprojekt på Jan Karlsgården, som lyfter kunskapen om ängar som kultur och kulturlandskap. Kursverksamheten är ett samarbetsprojekt mellan Ålands Natur & Miljö, Medborgarinstitutet och landskapsregeringen, genom Miljöbyrån och Ålands museum. Åtgärden sträcker sig över flera år.
Utveckla Bomarsunds besökscenter med kringområde		Åtgärden sträcker sig över flera år. Besökscentret har i begränsad omfattning börjat nyttjas av externa aktörer för föreningsverksamhet, föredrag och evenemang. Konferensutrustning och stolar har införskaffats för ändamålet. Nya broschyrer om Bomarsundsområdet har tryckts på flera språk. Digitala och analoga aktiviteter har utarbetats och nya bokningsbara aktiviteter har utarbetats för såväl skolgrupper som företag och researrangörer.
Översyn av de obemannade sevärdheterna		Den länge eftersatta utställningen i radiofyren på Rödhamn har genomgått en total förnyelse, med ny formgivning och lättare, kortare texter. Tilläggsmaterial och fördjupningar har styrts till Ålands museums hemsida.
Kvalitetssäkra museets hållbarhetsarbete i den dagliga verksamheten		Genom att sammanställa åtgärder från olika policydokument i en och samma checklista underlättas personalens dagliga arbete och risken för att förbise hållbarhetsaspekter i

Budgetmål	Bedömning	Kommentar
		förmedlingsarbetet minskar. Checklistan ska användas i produktionen av utställningar och publikationer, vid evenemang, aktiviteter och vernissager, i marknadsföringssammanhang och i arbetet med museibutikerna.
Öka den digitala tillgängligheten till Ålands museums samlingar och arkiv		Förseningar i rekryteringsprocessen har försenat uppstarten. Projektets arbetsledare påbörjar sin anställning i januari 2025. Under våren 2025 övergår Ålands museum från databasen Primus till MuseumPlus, och personal för skanning av bilder ställs enligt överenskommelse till förfogande genom AMS. Digitaliseringsprojektets första fas är 3-årig.
Utveckla sevärdheten Eckerö post- och tullhus		Renoveringen av de bägge våningarnas publika delar har slutförts. Personalens utrymme färdigställs under vintern 2024-2025. Installationen av en personlift mellan våningarna beräknas vara klar innan sevärdheten öppnar i maj 2025. Därefter återstår tillgänglighetsanpassning utanför entrén, men den ingick inte i den ursprungliga beställningen.
Pedagogisk satsning i Ålands kulturhistoriska museum		Basutställningens formgivare har producerat modeller av Ålands kulturhistoriska museums maskot. Figurerna har integrerats i utställningen, och genom dem ska besökare på ett lust- och lekfullt sätt lotsas genom Ålands historia. Arbetet med berättelserna i det s.k. Familjespåret fortsätter fram till sommaren 2025.

Nyckeltal

Självfinansieringsgrad	2022	2023	2024
Verksamhetens intäkter	604 987,29	608 241,51	561 775,73
Intäkt ink o kap öv	77 176,81	105 580,17	60 693,31
Summa Verksamhets- och överföringsintäkter	682 164,10	713 821,68	622 469,04
Verksamhetens kostnader	-15 580 476,79	-15 947 998,38	-16 671 922,33
Kostn ink o kap öv	-25 779 300,81	-27 694 404,64	-29 248 206,97
Summa Verksamhets- och överföringskostnader	-41 359 777,60	-43 642 403,02	-45 920 129,30
Summa Nettokostnader	-40 677 613,50	-42 928 581,34	-45 297 660,26
Självfinansieringsgrad	1,6%	1,6%	1,4%

Studerande efter grundskola höstterminen	Gymnasienivå	Högskolan på Åland	Övrig utbildning	Totalt
Hemort				
Åland	1 101	333	46	1 480
Finland	24	96	-	120
Sverige	7	42	-	49

Studerande efter grundskola höstterminen	Gymnasienivå	Högskolan på Åland	Övrig utbildning	Totalt
Övriga	26	6	-	32
Ålder				
15-19 år	989	18	32	1 039
20-24 år	58	160	3	221
25-29 år	20	106	1	127
30-39 år	51	133	3	187
40-49 år	29	47	2	78
50-59 år	11	13	5	29
60+ år	-	-	-	-
Kön				
Kvinnor	568	197	25	790
Män	589	280	21	890
Totalt	1 157	477	46	1 680

Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

Erkännande av yrkeskvalifikationer, jämställande av högskolestudier och dispens från föreskrivna behörighetsvillkor	2020	2021	2022	2023	2024
Barnskötare	-	4	5	-	2
Barntädgårdslärare, familjedagvårdare	2	10	6	4	7
Lärare i förundervisning	-	-	-	5	12
Klasslärare	19	13	18	18	16
Elev- och studiehandledare	-	-	-	1	3
Lektor i ämnesundervisning grundskola	-	-	-	7	11
Fritidspedagog	-	-	-	1	1
Ämneslärare gymnasium	10	16	11	8	9
Yrkeslärare	1	4	2	1	-
Bibliotekarie	-	1	-	1	-
Socialarbetare 1)	16	-	-	-	-
Speciallärare	-	-	2	1	1
Beslut gällande erkännande av yrkeskvalifikationer	48	48	44	47	62
Beslut gällande jämställande av högskolestudier	-	-	-	-	-
Beslut gällande dispens från behörighetsvillkor	2	2	1	1	-
Totalt antal beslut	50	50	45	48	62

Beslut fattats i enlighet med Landskapslag (2017:22) om erkännande av yrkeskvalifikationer, Landskapslag (2017:23) om jämställande av högskolestudier samt Landskapsförordning (2011:75) om gymnasieutbildning. 1) Behörighet överförd från år 2021 till Valvira.

Förberedande undervisning och ämnesspecifikt språkstöd, stadium och kön höstterminen	Flickor	Pojkar	Lågstadiet	Högstadiet	Totalt
Förberedande undervisning	36	24	42	18	60
Ämnesspecifikt språkstöd	23	22	22	23	45

Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

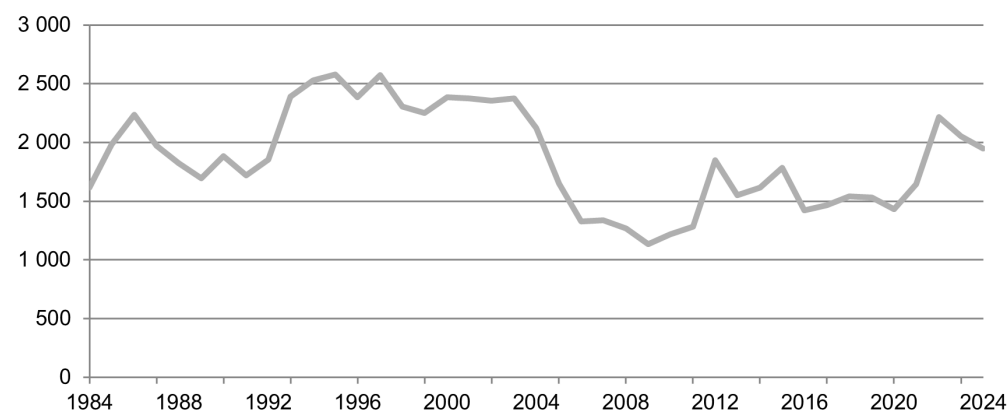
Stöd för grundskoleelever Andel av alla elever, procent, höstterminen	Flickor, totalt	Pojkar, totalt	Lågstadiet	Högstadiet
Antal elever	1 519	1 582	2 058	1 041
Allmänpedagogiskt stöd (%)	7,6	7,8	8,2	6,6
Specialpedagogiskt stöd (%)	13,7	17,4	14,3	18,2
Mångprofessionellt stöd (%)	3,6	6,1	4,6	5,5
Träningsundervisning (%)	0,8	1,7	1,3	1,2

Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

Antal besök Ålands landskapsarkivs forskarservice	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kvinnor	745	726	715	899	1 106	946	891
Män	794	806	718	747	1 110	1 105	1 054
Totalt	1 539	1 532	1 433	1 646	2 216	2 051	1 945

Antal utlånade arkivalier från Ålands landskapsarkiv	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Forskare							
Kvinnor	481	300	511	365	369	306	307
Män	611	650	359	337	502	461	487
Forskare totalt	1 092	950	870	702	871	767	794
Tjänstebruk							
Kvinnor	432	633	461	534	737	640	553
Män	278	362	395	409	608	644	499
Tjänstebruk totalt	710	995	856	943	1 345	1 284	1 052
Totalt	1 802	1 945	1 726	1 645	2 216	2 051	1 846

Ålands landskapsarkivs forskarservice - antal besök år 1983-2024

Forskerservicen vid landskapsarkivet noterade 92 (år 2023 157) skriftligen besvarade förfrågningar. Antalet inkomna arkivleveranser 93 (år 2023 89). Uppgjorda och reviderade arkiv var till antalet 71 (år 2023 80) motsvarande 60,28 hyllmeter (år 2023 79,95 hyllmeter).

Ålands museums besöksstatistik	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ålands kulturhistoriska museum & Ålands konstmuseum	20 885	13 248	23 683	25 310	23 863	24 982
Kastelholms slott	36 577	22 303	37 224	40 114	37 073	39 091
Fängelsemuseet Vita Björn	30 960	19 660	25 827	36 453	22 904	21 346
Lotsstugan i Bomarsund	2 072	1 151	-	-	-	-
Bomarsunds besökscenter	-	-	-	20 521	22 927	20 252
Skärgårdshemmanet Hermas	559	261	517	354	335	334
Ålands skolmuseum	673	221	428	171	491	498
Eckerö post- och tullhus	15 706	11 332	14 266	17 747	17 779	16 003
Totalt	107 432	68 176	101 945	140 670	125 372	122 506
Sålda årskort till Ålands museum	674	762	782	816	741	685
Sålda sommarbiljetter till Ålands museum					280	242

Samtliga museer har periodvis varit stängda under år 2020 och 2021 pga Covid-19 pandemin. Lotsstugan i Bomarsund stängde efter säsongen 2020, det nya besökarcentret öppnade i juni 2022.

Ålands museum	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Besökare i grupp						
Daghem	463	219	84	144	478	129
Grundskola	1 050	697	453	730	1 273	768
Ålands gymnasium	497	223	272	330	571	668
Medis SFI	144	71	44	106	237	266
Folkhögskolan					116	65
Hemskolning					65	98
Officiella besök					167	118
Digitala gruppguidningar		354	225	2 004	-	-
Museiambulansen, skolor			675	850	385	558
Museiambulansen, hemskolning					-	68
Exkursioner, gruppguidningar			91	1 072	96	-
Övriga grupper	867	301	21	1 024	454	1 006
Totalt	3 021	1 865	1 865	6 260	3 842	3 744
Aktiviteter						
Barnaktiviteter	823	501	59	237	884	1 541
Guidningar	692	597	415	463	5 143	6 987
Föreläsningar	352	313	112	209	261	217
Filmvisningar	105	49	91	198	179	76
Vernissager	1 364	546	522	371	1 097	898
Övrigt	757	934	606	1 024	558	625
Evenemang						
Busisdagen					121	125

Ålands museum	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Internationella museidagen					912	523
Självstyrelsedagen					432	682
Kulturnatten	3 244	0	1 334	2 355	3 416	2 569
Natt på museum					146	99
ÅM i historiekunskap					132	165
Skördefesten					921	382
Totalt	7 337	2 940	3 139	4 857	14 202	14 889

Åren 2019-2022 är statistik för Ålands kulturhistoriska museum och Ålands konstmuseum. I tabellens kolumner för 2023 och 2024 har statistik från Kastelholm, Bomarsund och Eckerö post- och tullhus inkluderats.

Beviljade stipendier under året för kulturverksamhet till enskilda	Kvinnor	Belopp	Män	Belopp	Totalt
Konststipendier	1	2 000	4	12 500	
Arbetsstipendier	2	37 141	-	-	
Konst totalt	3	39 141	4	12 500	51 641
Litteraturstipendier	1	5 000	-	-	
Arbetsstipendier	-	-	2	37 141	
Stipendier för utgiven litteratur	7	5 250	4	3 000	
Litteratur totalt	8	10 250	6	40 141	50 391
Musikstipendier	1	3 000	3	5 248	
Arbetsstipendier	1	12 380	1	12 380	
Musik totalt	2	15 380	4	17 628	33 008
Teater-, film- och övr. stipendier	3	7 350	-	-	
Arbetsstipendier	-	-	-	-	
Teater, dans, film och övrigt totalt	3	7 350	-	-	7 350
Totalt	16	72 121	14	70 269	142 390

Utöver dessa har kulturstipendium under solidariskt ansvar beviljats 6 arbetsgrupper till en summa om 24 000 euro.

Väsentliga förändringar

Inga större eller väsentliga organisatoriska förändringar har gjorts inom avdelningen under året. Inte heller har det varit så många pensionsavgångar. Däremot har flera tjänster varit vakanta och tillsats, särskilt inom kulturbyrån och Ålands museum. Detta har inneburit omfattande anställningsprocesser och inskolning av ny personal. Avdelningen har även haft flera projekt med projektanställningar.

En tjänst som var svår att tillsätta var cheftjänsten för enheten Ålands kulturhistoriska museum. Tjänsten var vakant under nära sex av arbetsårets månader, vilket medfört förseningar inom flera projekt, bristande personalledning och ökad arbetsbelastning för medarbetare.

Året kan framförallt karaktäriseras av att många ärenden och processer kring lagstiftning, digitalisering och strukturella frågor har ökat och flera har kommit till arbetsintensiva faser. Många medarbetare vittnar om ökad arbetsbörda och en svår arbetssituation, trots en viss förbättrad personalsituation.

Näringsavdelningen

Översikt

Näringsavdelningens verksamhetsområde är att främja näringarna, sysselsättningen och en regional balans. Till avdelningens uppgifter hör därmed att allmänt planera, leda, utveckla, samordna, följa upp och utöva tillsyn inom områdena utveckling av näringarna och innovationssystem, regional utveckling, arbetsmarknadsfrågor, jordbruk med binärningar, fiske, fiskodling, fiskevård, skogsbruk samt jakt- och viltvård.

Näringsliv

Kärnan i de näringslivsutvecklande åtgärderna under 2024 har bestått av projekt- och företagsfinansiering. Stöd har beviljats utgående från befintlig lagstiftning, EU:s regelverk för statligt stöd, av kommissionen godkända program med medfinansiering från de europeiska strukturfonderna, landskapets årliga budget samt av landskapsregeringen fastställda principer, där landskapsregeringen prioriterat åtgärder som ökar företagets export av tjänster och varor, internationalisering samt åtgärder som stöder en året runt detaljhandelsverksamhet i skärgården.

Finansiering för ett treårigt skattegränsprojekt har beviljats för verksamheten 2024 och utgör en viktig del i landskapsregeringens arbete med att förenkla hanteringen kring skattegränsen. Genom projektet möjliggör kan avgiftsfri skattegränsrådgivning erbjudas företag och privatpersoner.

Jordbruk

Primärnäringarna tillsammans med den nära sammankopplade livsmedelsindustrin har som helhet stor betydelse för den åländska ekonomin, det åländska samhället, miljön och landskapet. Övergripande målsättning för lantbruket och livsmedelsproduktionen är en hållbar och ekonomisk utveckling som bidrar till en tillväxt på landsbygden.

Landsbygdsprogrammet 2014 - 2020 (LBU-programmet) är har haft ett framgångsrikt genomförande med i princip 100 procent måluppfyllelse. Programmet avslutas under år 2025 med de sista utbetalningarna. Totalt omfattade landsbygdsprogrammet 75,6 milj euro och delfinansieringen från EU var 36,5 procent.

Det nya programmet (CAP 2023 - 2027) och genomförande av CAP-strategin framflyttades till år 2023 då arealstöden började tillämpas. Under året togs alla projektstöd i bruk förutom stöd till icke produktiva åtgärder. De åländska åtgärderna ingår numera som en del i den med Finland gemensamma CAP-strategiplanen. Totalt omfattar CAP strategiplanen 42,2 milj. euro och delfinansieringen från EU är 43 procent. Programmet har startat med stort intresse för åtgärderna.

Under året har ett nytt avtal ingåtts med livsmedelsverket om avtal om delegering av det utbetalande organets uppgifter för utbetalning av delfinansierade stöd. I avtalet ingår bl.a. uppgifter om rapportering, kontroller och krav på datasäkerhet enligt ISO 27001.

Som en följd av kriget mot Ukraina och svårigheter med förhöjda insatsvaror betalades ett krisstöd till mjölkproducenter ut i januari. Kostnadsersättningsstöd betalades även under året till exporterande livsmedelsföretag.

Inom avbytarlagstiftningen har avbytarlagen uppdaterats. Avbytarverksamheten har genomförts enligt plan. Budgeten kan hållas delvis på grund av att antalet som erhåller avbytarstöd minskar. Inom områdena för växtinspektion och ekologisk produktion har verksamheten genomförts enligt plan. En ny lag om flyghavre har stiftats. Arbetet med beredskapsåtgärder inom livsmedelsförsörjningen har ökat i takt med det osäkra läget.

Fiskerinäringen

Under året beviljades de första stöden från Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfondens program för perioden 2021 - 2027.

Landskapsregeringen genomför årligen flera undersökningar och forskningsprojekt om tillståndet för fiskbestånd som underlag för en långsiktigt hållbar förvaltning. Projektet EmpowerUs (2022 – 2025), som finansieras genom programmet 'HORIZON Research and Innovation Actions' kommer att avslutas under år 2025. Projektet fokuserar på konflikten mellan säl och fiskerinäring genom att involvera lokalsamhället och olika intressegrupper. Under året har projektets pilotstudie startat.

Skogsbruk

Avverkningarna i de åländska skogarna har minskat med ca 15 procent och uppgick år 2024 till ca 221.000 m3 industrivirke. Glädjande är att de stora angreppen av granbarkborre har avtagit. Landskapsregeringen har fortsatt utvecklingen av Skogsportalens interaktiva tjänster så att förnyelseplaner och avverkningsanmälningar kan göras i portalen. Under året har arbetet med frivilligt biotopskydd resulterat i ytterligare 21 fredningsavtal, omfattande totalt 80 hektar. Vidare har EU:s avskogningsförordning samt förslaget till övervakning av skogar tagit mycket tid i anspråk.

Jakt och viltvård

Under året påträffades två vargar på Åland. Under sommaren och början av hösten inträffade sammanlagt tre angrepp på får och efter att skyddsjakt beviljats fälldes sedan en varg i Geta. Tillsammans med Sveriges lantbruksuniversitet och Åbo Universitet genomfördes inventeringar i fält för att få bättre kunskap om hur mellanartskonkurrensen och födoresurserna påverkar hjortdjursstammarna. I samarbete med Ålands fågelskyddsförening r.f., Archipelago Pares r.f. och Svenska jägareförbundet genomfördes ett projekt där ådor som häckade på Lågsjär och Båtskären försågs med GPS-sändare för att få mer kunskap om hur de rör sig efter att ungarna kläckts.

Uppföljning

Ekonomi

Sammandrag	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024
Försäljningsintäkter	98 835,01	115 102,08	117 642,05	116 600,82
Avgiftsintäkter	172 723,10	163 950,38	161 833,92	168 337,30
Erhållna bidrag	213 194,42	247 890,44	117 003,87	559 841,70
Övr verksamh intäkt	38 985,61	61 118,13	80 145,85	5 630,62
Summa Verksamhetens intäkter	523 738,14	588 061,03	476 625,69	850 410,44
Personalkostnader	-2 312 275,02	-2 545 043,31	-2 530 774,97	-2 682 594,47
Köp av tjänster	-243 554,02	-394 634,61	-608 444,24	-694 655,55
Material förnödenh	-155 950,02	-147 830,60	-146 577,69	-119 624,17
Övr verksamh kostn	-303 301,29	-313 439,92	-302 467,12	-292 914,90
Summa Verksamhetens kostnader	-3 015 080,35	-3 400 948,44	-3 588 264,02	-3 789 789,09
Överföring fr EU	4 649 680,26	4 041 147,33	4 031 432,81	3 930 970,69
Övr ink o kap överf			2 000 000,00	
Summa Intäkt ink o kap	4 649 680,26	4 041 147,33	6 031 432,81	3 930 970,69
Summa Intäkt ink o kap öv	4 649 680,26	4 041 147,33	6 031 432,81	3 930 970,69
Undervisn kultur idr	-370 281,38	-292 186,20	-2 161 553,14	-969 570,13
Soc hälsovård utsk		-6 294,00		
Primärnärningar	-9 638 930,42	-12 259 758,45	-8 225 234,96	-10 428 177,87
Övrigt näringsliv	-5 281 436,08	-1 584 541,58	-2 680 120,27	-988 939,31

Sammandrag	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024
Övriga ink kap överf	-84 186,32	-71 370,37	-96 746,19	-80 026,96
Summa Utgift ink o kap öv	-15 374 834,20	-14 214 150,60	-13 163 654,56	-12 466 714,27
Summa Kostn ink o kap öv	-15 374 834,20	-14 214 150,60	-13 163 654,56	-12 466 714,27
Summa Verksamhetsbidrag	-13 216 496,15	-12 985 890,68	-10 243 860,08	-11 475 122,23
Ränteintäkter	283,87	309,76	1 303,14	246 546,28
Räntekostnader			-2,60	
Övr finansiella kost	-11 442,21	-9 628,19	-16 324,15	-3 724,01
Summa Finansiella intäkter och kostnader	-11 158,34	-9 318,43	-15 023,61	242 822,27
Summa Årsbidrag	-13 227 654,49	-12 995 209,11	-10 258 883,69	-11 232 299,96
Avskrivn enl plan				-2 152,14
Summa Av- och nedskrivningar				-2 152,14
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-13 227 654,49	-12 995 209,11	-10 258 883,69	-11 234 452,10
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-13 227 654,49	-12 995 209,11	-10 258 883,69	-11 234 452,10

Organisation	Budget 2024	Utfall 2024	Återstår 2024
60010 Näringsavdelningen, verksamhet	-2 494 000,00	-2 018 950,27	-475 049,73
61000 Näringslivets främjande	-1 178 000,00	-871 834,74	-306 165,26
61099 Återförda anslag	100 000,00	255 676,26	-155 676,26
61100 Ålands landsbygdscentrum	-125 000,00	-123 605,18	-1 394,82
62100 EU, ERUF och ESF 2014-2020	-640 030,07	89 809,72	-729 839,79
62102 EU, ERUF och ESF 2021-2027	-2 589 795,55	-925 204,41	-1 664 591,14
Summa 6100 Näringsavd allm byrå	-6 926 825,62	-3 594 108,62	-3 332 717,00
61500 Främj av livsmedelsproduktion	-2 308 411,70	-891 588,60	-1 416 823,10
61550 Avbyterservice	-350 000,00	-247 054,65	-102 945,35
62300 EU, EJFLU 2014-2020	-4 282 663,97	-1 293 253,22	-2 989 410,75
62302 EU, EJFLU 2021-2027	-7 708 061,27	-3 754 158,34	-3 953 902,93
62390 Leaderfinansiering m paf-medel	-316 919,42	-54 732,90	-262 186,52
Summa 6200 Jordbruksbyrån	-14 966 056,36	-6 240 787,71	-8 725 268,65
62500 EU, EHFF 2014-2020	-971 959,34	43 732,53	-1 015 691,87
62502 EU,EHFFV 2021-2027	-2 360 000,00	-333 279,06	-2 026 720,94
67000 Främj av fiskerinäringen	-120 000,00	-100 749,53	-19 250,47
86500 Ålands fiskevårdscentrum	-638 000,00	-664 411,85	26 411,85
Summa 6300 Fiskeribyrån	-4 089 959,34	-1 054 707,91	-3 035 251,43
64000 Främjande av skogsbruket	-733 000,00	-307 417,44	-425 582,56
65000 Jakt- och viltvård	-109 968,12	-37 430,42	-72 537,70
Summa 6400 Skogsbruksbyrån	-842 968,12	-344 847,86	-498 120,26
Summa 6000 Näringsavdelningen	-26 825 809,44	-11 234 452,10	-15 591 357,34

Avdelningens största budgetposter består av de fleråriga näringslivs- och utvecklingsprogrammen med delfinansiering av EU och som budgeterats linjärt med fleråriga EU-anslag med överskridningsrätt. De senaste åren har olika programperioder överlappat varandra med perioden 2014—2020, tilläggsperiod till följd av pandemin 2021—2023 och den nya perioden 2021—2027.

Historiskt har nyttjandegraden av de sjuåriga programmen legat på 93 - 98 procent med stora årliga variationer. För att hantera investeringscykler i näringslivet och ett fullt nyttjande av den externa finansieringen har budgetutrymmet varit betydligt större än den årliga utfallet. Verksamheten och genomförandet av åtgärder går i det stora hela enligt plan.

Målsättningar

Organisation: Allmänna byrån, näringsavd. **Rapportperiod:** 31.12.2024

Budgetmål	Bedömning	Kommentar
Förutsättningar för en hållbar ekonomisk tillväxt, Eruf		Implementeringen av Ålands strukturfondsprogram kom igång våren 2023 men den totala programbudgeten har budgeterats in proportionerligt med start från 2021, i likhet med tidigare programperioder. Den senarelagda programstarten märks inom regionalfonden och företagsstöden med en något långsammare implementering än vad som förutsågs vid programskrivandet, vilket delvis förklaras med att företagsstöden är nya stödtyper i programmet samt rådande internationella konjunkturläge. Erfarenheterna från tidigare perioder (2000 - 2006, 2007 - 2013 samt 2014 - 2020) påvisar också en viss tröghet i början av respektive programperiod där den slutliga utbetalningsprocenten vid programavslut ändå fastställts till 93-98 procent. Per den 31.12.2024 har 25 procent av det programmerade regionalfondsmedlen bundits upp genom finansieringsbeslut.
Ökad delaktighet på arbetsmarknaden, ESF		Implementeringen av Ålands strukturfondsprogram kom igång våren 2023 men den totala programbudgeten har budgeterats in proportionerligt med start från 2021, i likhet med tidigare programperioder. Erfarenheterna från tidigare perioder (2000 - 2006, 2007 - 2013 samt 2014 - 2020) påvisar en viss tröghet i början av respektive programperiod där den slutliga utbetalningsprocenten vid programavslut ändå fastställts till 93-98 procent. Per den 31.12.2024 har 71 % av det programmerade socialfondsmedlen för ökad delaktighet på arbetsmarknaden bundits upp genom finansieringsbeslut.
Förutsättning för en hållbar ekonomisk tillväxt, nationella medel		Stöd har beviljats utgående från befintlig lagstiftning, EU:s regelverk för statligt stöd, av kommissionen godkända program med medfinansiering från de europeiska strukturfonderna, landskapets årliga budget samt av landskapsregeringen fastställda principer, där landskapsregeringen prioriterat åtgärder som ökar företagets export av tjänster och varor, internationalisering samt åtgärder som stöder en året runt

Budgetmål	Bedömning	Kommentar
		detaljhandelsverksamhet i skärgården. Med beaktande av tillgängliga medel från tidigare anslogs 570.000 euro för år 2024 gällande nationellt företagsstöd, totalt beviljades 679.487 euro. Ett treårigt skattegränsstöd beviljades finansiering för år 2024 för att ge rådgivning i handel över skattegränsen.
Kontinuerlig dialog gällande skärgårdsfrågor		Skärgårdsnämndens arbete fortgår. Ett nytt resultatavtal, ett nytt reglemente samt en ny nämnd har utsetts.
Ökad kompetens i arbetslivet, ESF		Implementeringen av Ålands strukturfondsprogram kom igång våren 2023, men den totala programbudgeten har budgeterats in proportionerligt med start från 2021, i likhet med tidigare programperioder. Erfarenheterna från tidigare perioder (2000 - 2006, 2007 - 2013 samt 2014 -2020) påvisar en viss tröghet i början av respektive programperiod där den slutliga utbetalningsprocenten vid programavslut ändå fastställts till 93-98 procent. Per den 31.12.2024 har 49 procent av det programmerade socialfondsmedlen för investeringar i livslångt lärande bundits upp genom finansieringsbeslut.
Digitalisering av livsmedelsföretagens administration, marknadsföring och försäljning		Ett projekt har planerats samt startat upp med målsättning att stimulera digitalisering. Projektet kommer att genomföras under en treårsperiod och omfattar perioden 1.6.2024 – 31.5.2027.

Organisation: Jordbruksbyrån Rapportperiod: 31.12.2024

Budgetmål	Bedömning	Kommentar
Hållbart jordbruk		Åtgärder inom CAP-planen påbörjades och är delvis genomförda. Arealstöden följer plan. Projektstöden kommer att öka i omfattning.
Livsmedelssäkerhet och -kvalitet		Ekologisk produktion stimuleras genom olika åtgärder och kontroller för certifiering. Växtinspektionen pågår enligt plan, ny lagstiftning om flyghavre har utarbetats och åtgärden med stöd för djurens välbefinnande har påbörjats.
Öppet landskap med hög biodiversitet		De arealbaserade stöden för ökad biodiversitet inom CAP-planen pågår som planerat. Stöd har betalats under två år av den femåriga perioden. Det projektbaserade stödet för icke-produktiva åtgärder startar under år 2025.
Konkurrenskraftig livsmedelsproduktion		Projektstöd beviljas i enlighet med den femåriga CAP-planen. Stöden togs i bruk under året och nyttjandet förväntas öka under år 2025. Helt landskapsfinansierade stöd genomförs för lantbruksavbytarverksamhet och

Budgetmål	Bedömning	Kommentar
		kostnadsersättningsstöd för att öka konkurrenskraften.
Hållbar livsmedelsproduktion		CAP-planen är det centrala verktyget för att stärka den hållbara livsmedelsproduktionen. Planen sträcker sig över fem år och innehåller såväl areal- som projektstöd.

Organisation: Fiskeribyrån Rapportperiod: 31.12.2024

Budgetmål	Bedömning	Kommentar
Hållbar förvaltning av fiskbestånd		I Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbrukfondens program finns 1,6 miljoner euro tillgängligt för insatser för att bevara och återställa biologisk mångfald och stärka en hållbar förvaltning av kust och hav. Fram till den 31.12.2024 hade 100.000 euro betalats ut i stöd från dessa insatser. Därutöver fanns ansökningar om ca 500.000 euro i stöd inlämnade.
Främja en hållbar fiskerinäring		Finansieringsramen för Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbrukfondens program för perioden 2021 - 2027 är 8.256.000 euro. Från och med år 2021 har ramen budgeterats in jämnt varje år. I praktiken är det alltid en fördröjning innan ett tidigare program avslutas och nästa kommer igång. De första stöden från programmet för perioden 2021 - 2027 beviljades under hösten 2024. Per den 31.12.2024 hade totalt 709.776,69 euro beviljats från programmet. Detta utgör 8,65 procent av ramen.
Främjande av fiskevården i landskapet		
Förutsättningar för en hållbar livsmedelsproduktion		Finansieringsramen för Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbrukfondens program för perioden 2021-2027 är 8.256.000 euro. Från och med år 2021 har ramen budgeterats in jämnt varje år. I praktiken är det alltid en fördröjning innan ett tidigare program avslutas och nästa kommer igång. De första stöden från programmet för perioden 2021 - 2027 beviljades under hösten 2024. Per den 31.12.2024 hade totalt 709.776,69 euro beviljats från programmet. Detta utgör 8,65 procent av ramen.

Organisation: Skogsbruksbyrån Rapportperiod: 31.12.2024

Budgetmål	Bedömning	Kommentar
Främja ett hållbart skogsbruk		Naturresursinstitutet har inte färdigställt resultaten från den senaste riksskogstaxeringen (RST 13, 2023).
Hållbar förvaltning av skogsresurserna		Naturresursinstitutet har inte ännu publicerat uppgifter om den totala avgången.
Tillhandahålla aktuell skogs- och miljödata		

Budgetmål	Bedömning	Kommentar
Skydd av skogens naturvärden		
Stärka viltvårdsarbetet för sjöfågel		I samarbete med Ålands fågelskyddsförening r.f., Archipelago Pares r.f. och Svenska jägareförbundet genomfördes ett projekt där ådor som häckade på Långskär och Båtskären försågs med GPS-sändare för att ge mer kunskap om hur ådorna rör sig efter att ungarna kläckts. Den planerade skyddsjakten på havsörn stoppades av HFD efter att Ålands fågelskyddsförening och BirdLife Finland besvärat sig mot beslutet. I övrigt genomfördes säsongen enligt plan.
Stöda jaktvårdsföreningarnas verksamhet		
Bra möjligheter till övningskytte		

Nyckeltal

Självfinansieringsgrad	2022	2023	2024
Verksamhetens intäkter	588 061,03	476 625,69	850 410,44
Intäkt ink o kap öv	4 041 147,33	6 031 432,81	3 930 970,69
Summa Verksamhets- och överföringsintäkter	4 629 208,36	6 508 058,50	4 781 381,13
Verksamhetens kostnader	-3 400 948,44	-3 588 264,02	-3 789 789,09
Kostn ink o kap öv	-14 214 150,60	-13 163 654,56	-12 466 714,27
Summa Verksamhets- och överföringskostnader	-17 615 099,04	-16 751 918,58	-16 256 503,36
Summa Nettokostnader	-12 985 890,68	-10 243 860,08	-11 475 122,23
Självfinansieringsgrad	26,3%	38,8%	29,4%

Beviljad finansiering för näringslivets främjande		2022		2023		2024
Stödtyp	Antal	Beviljat	Antal	Beviljat	Antal	Beviljat
Turismens främjande						
Visit Åland	1	1 660 000	1	1 700 000	1	1 500 000
Skärgårdsutveckling						
Företagsam skärgård	1	40 000	1	40 000	1	40 000
Tillfälligt skattegränsstöd						
Ålands Näringsliv r.f			1	50 000	1	90 000
Nationellt företagsstöd						
Internationalisering	7	129 590	5	28 972	7	138 034
Investeringsbidrag	10	596 172	10	377 809	9	182 532
Attraktionskraftsprojekt TB 1 2021	1	21 000	0	-	0	-
Detaljhandel skärgård och landsbygd i form av						
Driftsbidrag	11	195 344	11	198 912	11	236 012,00
Investeringsbidrag	7	33 778	2	10 837	3	5 509
Evenemangsbidrag	1	6360	0	-	1	51 400
Skärgårdsstöd	11	66 000	2	12 000	11	66 000

Beviljad finansiering för näringslivets främjande		2022		2023		2024
Internationella utvecklingsprojekt , avser slutliga medfinansieringsåtaganden	2	160 416	4	384 109	1	22 000
Finnvera						
Förordade lån	1	20 000	3	63 500	1	40 000
Förordade garantier	13	831 249	10	743 153	6	782 000
Stöd från EU-medfinansierade program						
Eruf 2014-2020	0	-	0	-	0	-
ESF 2014-2020	2	292 368	1	72 966	0	-
Eruf 2021-2027			11	1 547 555	14	490 928
ESF 2021-2027			9	2 190 892	4	1 064 795
LBU, livsmedelsinvesteringar 2014-2020	5	417 154	2	41 700	4	74 700
Leader projekt 2014-2020	9	367 449	0	-	0	-
Eruf finansieringsinstrument 1)	0	-	1	46 159	0	-
Finansiering med anledning av Covid-19					0	-
Totalt	81	4 873 547	74	7 508 564	75	4 783 910

1) Finansieringen avser förvaltningsarvode inom ramen för det offentliga riskkapital som beviljats ÅUAB år 2015 i form av ett lån om 3 019 300 euro.

Jordbrukets nyckeltal	2021	2022	2023
Lantbrukets totalproduktion (ton)	56 120	48 750	57 000
Lantbrukets bruttointäkter (1000 euro)	26 800	29 100	28 600
Medelareal (ha), gårdar	39	39	41
BNP-andel; jord- och skogsbruk, fiske	2,9 % (2019)	2,4 % (2020)	2,2% (2021)
Jordbrukets fosforbelastning av total belastning	8,4 ton (9,2 %)	8,4 ton (9,2 %)	ej uppdaterade
Jordbrukets kvävebelastning av total belastning	264 ton (8,1 %)	264 ton (8,1 %)	ej uppdaterade

Antal förnyelseplaner och anmälningar om beståndsvårdande avverkning	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Förnyelseplaner	318	422	390	331	282	268
Anmälan om beståndsvård	25	187	297	324	393	366
Totalt	343	609	687	655	675	634

Källa: Ålands landskapsregering, skogsbruksbyrån

Stöd för skogsbruksåtgärder, euro	2021	2022	2023	2024
Markberedning	74 699,00	102 422,60	36 002,00	39 498,00
Kompletteringsplantering	14 333,25	14 598,98	31 554,56	17 576,69
Röjning	102 241,03	66 881,64	128 915,66	109 832,65
Skydds- och iståndsättningsdikning	9 252,50	7 005,00	2 962,50	1 630,00

Stöd för skogsbruksåtgärder, euro	2021	2022	2023	2024
Grundförbättring av vägar	0	0	0	0
Skogsbruksplanering	0	1 127,25	3 107,40	1 701,37
Bekämpning av rotröta	12 199,00	10 324,00	10 833,00	9 772,11
Alfrida, plantor och plantering	212 937,66	266 843,87	0	0
Rådgivning	120 000,00	120 000,00	120 000,00	120 000,00
Totalt	545 662,44	589 203,34	333 375,12	300 010,82

Beviljade stöd Källa: Ålands landskapsregering, skogsbruksbyrån

Utförd plant- och ungskogsröjning	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Hektar, ha	332,8	572,7	660,7	440	784,4	688,2

Inklusive landskapets egna skogar. Källa: Ålands landskapsregering, skogsbruksbyrån

Utförda skogsvårdsarbeten	2022 Ha	Kostnad /ha	2023 Ha	Kostnad /ha	2024 Ha	Kostnad/ha
Markberedning högläggare	276,2	398,42	74,65	450	74,95	465
Markberedning grävmaskin	257,3	589,41	118	596,72	122,54	621,11
Sf-plantering	23,1	i.u.	45,8	i.u.	23,2	i.u.
Plant- och ungskogsrojning	440	372,83	784,4	394,76	688,2	413,08
Preparat mot rotröta	427,2	24,25	374,4	23,24	364,2	23,23
	Meter	Kostnad/m	Meter	Kostnad/m	Meter	Kostnad/m
Skydds- och istandsättningsdikning	9 910	3	3 900	2,08	1 970	2
Grundförbättring av skogsbilväg	-	-	-	-	-	-

Inklusive landskapets egna skogar. Kostnaden är en medelkostnad per hektar och meter. Källa: Ålands landskapsregering, skogsbruksbyrån

Fällda vilt	2020	2021	2022	2023	2024
Älg	94	103	81	12	3
Rådjur	6 005	5 930	5 717	4 883	4 934
Vitsvanshjort	195	129	145	101	142
Säl	215	207	132	172	188
Skarv	2 420	1 645	1 635	1 880	1 878

Källa: Ålands landskapsregering, skogsbruksbyrån

Antal jaktkort	2020	2021	2022	2023	2024
Åländska jägare	3 300	3344	3 401	3 361	3 280
Män	3 001	3031	3 051	3 010	2 925
Kvinnor	299	313	350	351	355
Utländska jägare	958	827	964	962	960
Män	948	814	951	923	906

Antal jaktkort	2020	2021	2022	2023	2024
Kvinnor	10	13	13	39	54
Totalt	4 258	4171	4 365	4 323	4 240
Avlagda jägarexamina	84	71	89	90	42
Män	56	46	60	61	33
Kvinnor	28	25	29	29	9
Influtna jaktvårdsmedel (euro)	149 030	145 985	152 775	151 305	148 400

Källa: Ålands landskapsregering, skogsbruksbyrån

Bidrag till jaktvårdsföreningarna ur jaktvårdsmedel (euro)	2020	2021	2022	2023	2024
Verksamhet	52 034	57 536	43 435	41 521	47 567
Skjutbanor	16 903	10 675	9 840	38 969	8 669
Viltvårdsprojekt	3 018	2 677,80	5 390		
1) Premie för mårdhund och mink			19 920	20 490	22 150
2) Understöd för arbete mot invasiva arter			26 976	14 943	14 692
Totalt	71 955	70 889	105 561	115 923	93 078

1) Har tidigare redovisats under verksamhet. 2) Har tidigare redovisats under viltvård. Källa: Ålands landskapsregering, Skogsbruksbyrån

Beviljade stöd till fiskerinäringen		2022		2023		2024
	Antal	Bev. belopp	Antal	Bev. belopp	Antal	Bev. belopp
Hållbart fiske	25	98 807,85	22	96 892,36	25	136 322,69
Hållbart vattenbruk	3	173 463,36	4	248 437,85	3	413 454,00
Fiskerikontroll och övervakning						
Leader	5	125 542,80			1	160 000,00
Förädling och saluföring	1	634 000,00	1	13 080,00		
Integrerade havspolitik	1	110 000,00				
Totalt	35	1 141 814,01	27	358 410,21	29	709 776,69
Nationella stöd		50 000,00		50 000,00		50 000,00

Utveckling av fiskerinäringen	2020	2021	2022	2023
Yrkes- och binäringsfiske				
Förstahandsvärde (€)	2 873 518	2 831 552	3 237 029	3 610 509
På Åland landad fisk (€)	817 093	982 904	1 191 010	1 062 162
Inköpt fisk av handeln på Åland (€)	709 038	797 365	915 842	783 284
Antal registrerade fiskare, män	218	218	223	193
Antal registrerade fiskare, kvinnor	18	18	18	11
Registrerade fiskebåtar	269	273	279	286
Fiskodling				

Utveckling av fiskerinäringen	2020	2021	2022	2023
Förstahandsvärde (milj. €)	26,28	29,42	41	35,23
Försäljning av matfisk (kg)	5 570 584	4 908 238	5 629 649	5 001 515
Värde (milj. €)	24	26,37	37,23	31,65
Försäljning av rom (kg)	196 919	168 167	201 011	179 116
Värde (milj. €)	2,28	3,05	3,77	3,58
Antal verksamma företag	6	6	6	6
Antal produktionsenheter	26	25	25	25
Sysselsättning (heltid)	94,25	94,91	104,32	103,84
Direkt fiskodling, män	56,7	54,75	53,33	49,34
Direkt fiskodling, kvinnor	2,5	1,5	0,33	1,83
Fiskodlingens förädling, män	24,3	22,8	31,33	34
Fiskodlingens förädling, kvinnor	10,75	16,86	22,33	18,67
Fiskhandel och förädling 1)				
Omsättning	46 994 571	30 121 579	65 484 649	49 377 661
Sysselsättning, män	37,65	17,91	28,33	26,92
Sysselsättning, kvinnor	18,75	13,75	17,42	16,5

1) OBS! 2021 års siffror ofullständiga p.g.a. bristfällig rapportering

Landskapets andelar av Finlands fiskekvoter för strömming, vassbuk och lax	Andel i % av Finlands kvoter	2021/kg	2022/kg	2023/kg	2024/kg
Årskvot, strömming Bottniska viken	5,87	3 127 303	5 355 534	3 850 139	2 645 412
Överföringar och köpta kvoter		9 572 982	9 858 992	3 021 452	702 999
Slutlig kvot		12 700 285	15 214 526	6 871 591	3 348 411
Årsfångst		3 176 230	4 633 614	5 501 009	1 446 290
Nyttjandegrad		25 %	30 %	80 %	43,19 %
Årskvot, strömming centrala Östersjön och Finska viken	15,15	3 241 168	1 782 620	2 353 040	1 341 283
Överföringar och köpta kvoter		1 530 573	253 492	688 547	-43 453
Slutlig kvot		4 771 741	2 036 112	1 664 494	1 297 830
Årsfångst		4 683 826	1 954 229	1 627 946	1 303 361
Nyttjandegrad		98 %	96 %	98 %	100,14 %
Årskvot, vassbuckskvot	8,6	990 118	1 118 860	995 278	892 594
Överföringar och köpta kvoter		400 555	1 133 000	747 171	30 000
Slutlig kvot		1 390 673	2 251 860	1 742 449	922 594
Årsfångst		1 366 732	2 251 860	1 742 449	883 220
Nyttjandegrad		98 %	100 %	100 %	95,73 %
Årskvot, lax	8,36	2 042	2 045	1 379	1 374
Överföringar och köpta kvoter		130	93	701	-

Landskapets andelar av Finlands fiskekvoter för strömming, vassbuk och lax	Andel i % av Finlands kvoter	2021/kg	2022/kg	2023/kg	2024/kg
Slutlig kvot		2 172	2 138	2 080	1 374
Årsfångst		2 079	2 103	1 318	929
Nyttjandegrad		96 %	98 %	63 %	67,61 %

Väsentliga förändringar

De senaste årens externa chocker i ekonomin som efter pandemin fortsatte med Rysslands invasion av Ukraina, stigande energipriser och hög inflation har haft en dämpande effekt på den ekonomiska aktiviteten även om inflationen nu ligger på målnivån. Under år 2024 steg arbetslösheten något. För lantbruksbranschen har priserna för gödsel och insatsvaror dock stabiliserat sig och räntorna har kommit ned lite mot slutet av året.

Avvecklingen av Ålands Utvecklings Ab som inleddes år 2020 slutfördes under året.

Infrastrukturavdelningen

Översikt

Avdelningens ansvarsområde omfattar förvaltning och utveckling av landskapets infrastruktur och offentligt tillhandahållna trafik på ett så miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbart sätt som möjligt, så att trafikanternas krav och förväntningar på tillförlitliga och säkra trafiklösningar tillgodoses. Ansvaret omfattar även plan- och byggfrågor, bostadsfrågor, el- och energifrågor, yrkesmässig trafik, landskapets vägnämnd och expropriationsnämnd samt hållbar samhällsteknikutveckling. Avdelningen är organiserad som en beställar-utförarorganisation, och består av tre byråer, enheten Ålandstrafiken som sköter bokning och biljettering inom skärgårds- och kollektivtrafik och två resultatenheter; vägunderhållsenheten och verkstads- och lagerenheten. Till avdelningen hör även två underställda myndigheter; Ålands energimyndighet och Fordonsmyndigheten.

Allmänna byrån

Allmänna byrån har hand om den övergripande förvaltningen och utvecklingen av infrastrukturavdelningens verksamhetsområden, fordonsfrågor, enskilda vägar, yrkesmässig trafik, byggnads- och planläggningsväsendet, expropriation, bostadsproduktion och -förbättringar för flerbostadshus, hyresförhållanden, strategisk styrning av landskapets fastighetsförmögenhet, el- och energifrågor, elsäkerhet, brandalarmanläggningar, automatiska släckningsanläggningar och hissäkerhet. Allmänna byrån har även hand om det klimatpolitiska arbetet och är ansvarig för Utvecklings- och hållbarhetsagendans strategiska utvecklingsmål 6.

Planläggnings- och byggnadsväsendet

Under året har revideringen av Ålands byggbestämmelsesamling fortlöpt med avsnitt 1, 2, 3 och 5, varav avsnitt 1, 2 och 5 har skickats vidare till lagberedningen. Projektet gällande ändringarna i avsnitten ingår i ett större flerårigt projekt att modernisera hela Ålands byggbestämmelsesamling. Ett arbete som fortskrider även kommande år.

Arbetet med fysisk strukturutveckling har fortsatt enligt plan under året, bland annat genom kommunforum om planerings- och markanvändningsfrågor och stora infrastrukturprojekt. Arbetet med strategin för hållbart byggande färdigställdes och strategin antogs av landskapsregeringen i december.

Stöd för byggnadsrelaterade åtgärder

Under året har flera byggnadsrelaterade renoveringsåtgärder i hushåll fått stöd för att förbättra boendemiljön och stötta pensionärer och låginkomsttagare. Regelverken och villkoren för flera av stöden har uppdaterats under året för att säkerställa att de förblir moderna och relevanta.

Bostäder och byggande

Fram till 1.4.2024 skötte infrastrukturavdelningens allmänna byrå handläggningen av landskapsborgen och räntestöd för anskaffning eller nyproduktion av ägarbostäder. Därefter övergick ansvaret till allmänna byrån vid finansavdelningen.

Under året har landskapsregeringen tagit två slutgiltiga beslut om räntestödslån och fyllnadsborgen för två större nyproduktionsprojekt av hyresbostäder. Under året har också stödordningen för räntestöd för bostadsproduktion av hyresbostäder reformerats för att bättre anpassa stödvillkoren mot hållbart byggande och energieffektivitet.

Elsäkerhet och energi

Företagsstöden för främjande av en hållbar energiomställning har varit i kraft under året och ca 100.500 euro har betalats ut till olika klimatfrämjande och energieffektiviserande åtgärder till företag.

Stöden för förstudier och installation av solceller togs bort under året. Även det stöd som gällde för snabbbladdningsinfrastruktur har reviderats och en ny stödordning för elbilsladdare i flerbostadshus har trätt ikraft.

Medel avsattes från EU:s facilitet för återhämtning och resiliens (RRF) för utveckling av solcellsparker på Åland och tre projekt beviljades stöd under 2023. Ett av dessa projekt förverkligades under 2024, slutredovisades och stöd betalades ut.

Produktionsstöd för åländsk vindkraft har inte beviljats under första halvan av 2024, däremot betalades 36.000 euro ut under början av året för andra halvan av 2023. Andra halvan av 2024 var marknadspriserna på el mycket låga och stöd kommer betalas ut för perioden under början av 2025.

Projekt Sunnanvind

Projekt Sunnanvind framskred 2024 enligt projektdirektivet och projektplanen, dock med vissa förseningar i tidsplanen på grund av underbemanning i projektet.

Planläggnings- och miljöbedömningsarbetet, som påbörjades 2023, fortsatte i samarbete med WSP Sverige under hela året med mål att leverera generalplansförslag och miljörapport i maj 2025. Som ett steg i processen producerades en "Medverkans- och informationsplan samt samrådsunderlag inför avgränsningssamråd". Efter avslutat samråd producerades en samrådsredogörelse med sammanställning och bemötande av alla kommentarer som publicerades under hösten. Under året genomfördes inventeringar inom planområdet och arbetet med miljöbedömningsrapporten påbörjades.

Projektets juridiska rådgivare Bird&Bird utförde ett antal juridiska utredningar som stöd för den kommande konkurrensutsättningen av havsområdena.

Utöver projektets tidigare finansiering från EU:s fond för återhämtning och resiliens på 1,7 miljoner euro, beviljades projektet tilläggsfinansiering på 700.000 € från RePowerEU-medel för utredningar som berör vätgas och energitransmission. Landskapsregeringen överförde ytterligare 400.000 euro RRF-medel till vindkraft för att minska risker kopplade till genomförandet av solparksinvesteringar efter godkännande av EU kommissionen.

Projekt Sunnanvind delades under året i två projekt, av vilka det ursprungliga projektet benämndes Sunnanvind alfa och det projekt som ska handa auktionsprocessen Sunnanvind beta. Projektet utförde under året en rekryteringsprocess för projekt Sunnanvind beta. Processen resulterade i lyckade rekryteringar för projektledare och affärsutvecklare vilka båda påbörjade arbetet i december 2024.

Projekt Sunnanvind har fortsatt dialogen med de berörda kommunerna och ordnade därtill en exkursion för lokala beslutsfattare till Björneborg och Korsnäs för att ta del av kommunernas erfarenheter och utvecklarnas planer för utveckling av havsbaserad vindkraft.

Samhällsteknikutveckling

Den viktigaste aktiviteten inom samhällsteknikutveckling var vidareutvecklingen av landskapsregeringens energiportal i samarbete med näringslivet. Energiportalen vidareutvecklas för att på ett bättre och bredare pedagogiskt sätt kunna åskådliggöra energirelaterad data och information som berör det åländska samhället. Detta gäller även uppföljningen av Utvecklings- och hållbarhetsagendans delmål för mål 6 "Kraftigt minskad klimatpåverkan". Arbeta med vidareutvecklingen fortsätter under år 2025.

Transportbyrån

Transportbyrån har hand om transportlogistik, färjor, färjetrafik, kollektivtrafik, flygtrafik och oljeskydd och utför tjänster inom färjedrift och verkstads- och lagerverksamhet.

Beredskapsfrågor

Det har utfärdats en Republikens Presidents förordning om Gränsbevakningsväsendets uppgifter på Åland med ikraftträdande 1.6.2024. Arbetet med ändring av överenskommelse förordningen har fortsatt under året.

Flygtrafik och kollektivtrafik

Avtal för tätortstrafiken löpte ut 30.06.2024 och en ny entreprenör tillträdde 01.07.2024. Då besvär hade framförts mot upphandlingen och besvären avslogs i Marknadsdomstolen först 24.04.2024 anordnades trafiken till och med 30.06.2025 genom ett tillfälligt avtal. Det ordinarie avtalet trädde i kraft 01.07.2025.

Upphandling för landsortstrafik med trafikstart 01.01.2026 har påbörjats under året och slutförs i början av 2025.

Understöd för matartrafik har fördelats enligt fastslagna principer.

Flygtrafiken Mariehamn- Arlanda upphandlades under året för perioden 01.10.2024 till och med 31.09.2028.

Diskussionerna med riket om införandet av trafikplikt på sträckan Helsingfors – Mariehamn har ej utmynnat i något ännu.

Medlen för att upprätthålla tillräckligt frekventa transporter av farligt gods på sträckan Nådendal – Långnäs har ej utnyttjats då stöd har betalats ut av andra myndigheter.

Ålandstrafiken

Den nya webbplatsen för Ålandstrafiken samt det nya webb-bokningssystemet hann inte lanseras under 2024. Lanseringen skedde stegvis i januari och februari 2025. I samband med ibruktagande av det nya systemet, infördes regeln att alla fordon ska vara förbetalda före ombordkörning. Tyvärr kunde inte funktionen med Special Remarks i webb-bokningssystemet sjösättas under 2024, lanseringen av funktionen görs under våren 2025. Funktionen med Special Remarks kan användas bland annat av personer med funktionshinder för att kommunicera behov av assistans till besättningen.

Projektet Ålandstrafikens digitaliseringsresa har därmed avslutats. För att fortsätta det påbörjade digitaliseringsarbetet startade under 2024 ett nytt projekt Utveckling digitala resetjänster med fokus på kundens och användarnas upplevelse. Se vidare information hos Digitaliseringsenheten.

Skärgårdstrafik

För information angående frigående skärgårdstrafik se väsentliga händelser.

För varutransporter till norra skärgården tillträdde en ny entreprenör från och med 01.01.2024. För södra skärgården upphandlades transporter under året för perioden 01.01.2025 – 31.12.2027.

Målet att inleda upphandling för driftsprivatisering av Töftölinjen har ej förverkligats under året på grund av resursbrist.

Avtalet om driftentreprenad av Björköfärjan förlängdes till och med 28.02.2027 och avtalet om driftentreprenad av Simskälafärjan förlängdes till och med 31.03.2027. Båda avtalen förlängdes genom utnyttjande av optionsavtal.

Tonnage

De frigående färjorna blir äldre och vissa delar för huvudmotorer, hjälpmotorer, turbiner med mera finns inte längre att beställa, att söka ersättande reservdelar blir alltmer tidskrävande.

Dockningar, reparationer och klassningar på samtliga färjor har utförts enligt uppgjort docknings- och översynsschema för att hålla fartygen i ett funktionsdugligt och ändamålsenligt skick.

Kartläggning av alla frigående linjer samt linfärjelinjer i detalj har ej förverkligats under året på grund av resursbrist.

Vägnätsbyrån

Till byråns uppgifter hör bland annat strategisk trafikplanering, byggande och underhåll av vägar, broar, hamnar samt farleder, upphandling, upprättande av vägplaner, handläggning av tillstånd kopplade till trafiknätet m.m. Till vägnätsbyrån hör även vägunderhållsenheten.

Under året trädde en ny åländsk vägtrafiklag, trafikbrottslag och vägmärkesförordning i kraft. Med anledning av detta har ett antal informationsinsatser ägt rum.

Under år 2024 har landskapsregeringen genomfört tolv öppna upphandlingar kopplade till byråns verksamhetsområde och fastställt tre vägplaner. Under året har även tre landsvägsförrättningar registrerats vilket medfört att berörda infrastrukturprojekt också har avslutats i ärendehanteringssystemet.

Trafiksäkerhet

Trafiksäkerhetsarbetet är centralt inom Ålands landskapsregerings trafikpolitiska område. Trafiksäkerhetsfrämjande insatser genomförs i trafiknätet och arbetet med att öka kunskapen hos trafikanter fortsätter. Verksamhetens mål på lång sikt är att antalet olyckor med dödlig utgång ska elimineras samtidigt som olyckor med bestående skador och invaliditet som följd ska minimeras för alla trafikantkategorier. Under året som gick skedde inga dödsolyckor i trafiken.

Vägnätsbyråns trafiksäkerhetskonsulent tillhandahåller kurser i alkohol- och trafik samt attityd- och trafik. Kurserna är obligatoriska för de personer som önskar återfå förlorad kör rätt. Under året har Alkohol- och trafikkurser genomförts vid tre tillfällen med sammanlagt 22 godkända deltagare. Attityd- och trafikkurser har genomförts vid sex tillfällen med sammanlagt sex godkända deltagare.

Hamnar

I landskapsregeringen trafiksystem finns 29 hamnar och färjfasten samt ett antal bryggor. Varje år utförs årliga inspektioner av hamnanläggningarna i syfte att få information om deras skick och behov av åtgärder. Beroende på typ av åtgärd belastas antingen driftsmomentet eller investeringsmomentet.

Under året har servicemanualer och scheman granskats och uppdaterats för att anpassas till landskapets moderna och standardiserade färjfasten. Renovering av pontonfasten, ponton och klaff, för linfärjor har genomförts enligt framtaget program.

Entreprenadarbeten vid Sottunga och Kumlinge norra färjfäste har slutförts, medan arbetet vid Enklinge färjfäste har påbörjats. Entreprenaden vid Lappo färjfäste var planerad att inledas under år 2024, men blev försenad. Upphandlingen av entreprenaden påbörjades i slutet av året och entreprenaden är planerad att påbörjas under år 2025.

Projektering av Hummelvik färjfäste, Överö färjfäste och Möckelö kaj har också påbörjats.

Broar

I landskapsregeringens trafiksystem finns 70 broar inklusive rörbroar. Varje år utförs en årlig inspektion av broarna för att kontrollera deras skick. Underlaget från inspektionerna utgör underlag för planering av eventuella åtgärder. Beroende på åtgärd belastas antingen driftsmomentet eller investering, samt reinvestering.

Entreprenadarbeten vid Askörsbron i Brändö och Kastörsbron i Kumlinge har slutförts.

Arbetet vid Lemströms kanalbro har inletts och beräknas vara klart år 2025. Även utbytet av den kommunala Dånösundsbron har påbörjats i samarbete med Geta kommun, med färdigställande planerat till samma år.

Projektering av Skinnarskärsbron i Brändö har inletts.

En uppdaterad förstudie för Prästösundsbron har tagits fram under år 2024. Studien syftar till att anpassa tidigare kalkylpriser och förutsättningar samt utreda de samhällsekonomiska nyttorna med en fast förbindelse till Vårdö. I slutet av året skickades den på hörande och väntas fastställas år 2025.

Vägar och gång- och cykelbanor

I landskapsregeringens trafiksystem finns ca 640 km väg och ca 90 km gång- och cykelväg. Under året har entreprenaderna för avfartsfilen från Sundsvägen till Godby centrum och utbyggnad av gång- och cykelväg längs med landsväg nr. 1, etapp Näfsby – Kattby, inklusive utbyte av Korsbro, färdigställt. Därtill har även grundförstärkning genom stabiliseringsfräsning genomförts i Kökars kommun. I entreprenaden ingick även utbyte av rörbron vid Flattö strömmen.

Under året har entreprenaden gällande om- och nybyggnad av landsväg nr 710, sträckan Kyrkvägens v.s. - Hummersö inklusive utbyte av rörbro i Björsboda sund, Föglö kommun inletts. Entreprenaden beräknas vara klar hösten 2026.

Vad avser projekt i tidiga skeden har landskapsregeringen inlett arbetet med programskedet för ny gång- och cykelbana och grundförbättring av Järsövägen BV30, samt utbyte av de fyra broarna längs vägen. Rapporten kommer att skickas på hörande under våren 2025. Under året har även en förstudie för trafiklösningar i Norra Mariehamn tagits fram och fastställts.

Farleder

Landskapsregering ansvarar för drift och underhåll av ca 480 km grunda farleder i den åländska skärgården.

Till grunda farleder räknas de farleder som har ett farledsdjup grundare än 4,1 meter, farlederna nyttjas främst av mindre tonnage samt fritidsbåtar.

Landskapsregeringens målsättning är att tillhandahålla sjösäkra grunda farleder i den åländska skärgården för brukarna. Under året har drift och underhåll av grunda farleder fortlöpt i enlighet med pågående avtal. Under vårgranskningen ersattes ett antal prickar med nya och prickar återplacerades till sina korrekta positioner. Fiskefyren på Långören i Brändö kommun har försetts med nytt ljus.

Uppföljning

Ekonomi

Sammandrag	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024
Försäljningsintäkter	6 352 441,10	7 272 219,72	7 747 586,32	7 553 947,97
Avgiftsintäkter	44 685,52	44 678,30	39 461,62	51 588,14
Erhållna bidrag		155 765,87	350 928,25	1 340 000,00
Övr verksamh intäkt	59 538,61	54 732,72	171 713,50	-55 313,81
Summa Verksamhetens intäkter	6 456 665,23	7 527 396,61	8 309 689,69	8 890 222,30
Personalkostnader	-5 532 406,83	-5 292 504,41	-5 556 350,71	-6 089 795,87
Köp av tjänster	-16 620 418,39	-22 640 924,01	-23 287 329,09	-26 357 910,26
Material förnödenh	-5 073 506,12	-8 731 807,62	-8 139 759,79	-7 841 709,45
Övr verksamh kostn	-422 383,20	-923 935,38	-436 245,13	-514 931,92
Summa Verksamhetens kostnader	-27 648 714,54	-37 589 171,42	-37 419 684,72	-40 804 347,50
Soc hälsovård utsk			747,27	
Bostadsproduktion	-524 467,21	-798 591,69	-1 205 793,95	-1 455 931,76
Övrigt näringsliv	-3 285 745,44	-2 786 556,21	-2 721 538,98	-2 865 677,38
Övriga ink kap överf			-217 356,85	-1 289 468,85
Summa Utgift ink o kap öv	-3 810 212,65	-3 585 147,90	-4 143 942,51	-5 611 077,99

Sammandrag	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024
Summa Kostn ink o kap öv	-3 810 212,65	-3 585 147,90	-4 143 942,51	-5 611 077,99
Summa Verksamhetsbidrag	-25 002 261,96	-33 646 922,71	-33 253 937,54	-37 525 203,19
Övr finansiella int		-3,93		
Räntekostnader	-15,16	-56,00	-46,50	-273,10
Övr finansiella kost	-5,09	-49,92		
Summa Finansiella int. och kostn.	-20,25	-109,85	-46,50	-273,10
Summa Årsbidrag	-25 002 282,21	-33 647 032,56	-33 253 984,04	-37 525 476,29
Avskrivn enl plan				-7 842 346,60
Avskrivn engångs				-124 851,91
Summa Av- och nedskrivningar				-7 967 198,51
Extraordinära intäkt				1 340 041,76
Extraordinära kostn			-13 181 491,77	0,00
Summa Extraordinära poster			-13 181 491,77	1 340 041,76
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-25 002 282,21	-33 647 032,56	-46 435 475,81	-44 152 633,04
Ökning eller minskning av reserver				89 725,49
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-25 002 282,21	-33 647 032,56	-46 435 475,81	-44 062 907,55

Organisation	Budget 2024	Utfall 2024	Återstår 2024
70010 Infrastruktur, verksamhet	-2 614 999,99	-2 692 865,80	77 865,81
71000 Planläggning- och byggnad	-60 000,00	-45 870,41	-14 129,59
71500 Stöd byggn relaterade åtg	-310 000,00	-104 321,61	-205 678,39
71510 Räntest o landsb.borgen, bost	-1 300 000,00	-1 351 610,15	51 610,15
72000 Elsäkerhet och energi	-80 000,00	-13 045,80	-66 954,20
72010 Främj hållbar energiomställn	-2 080 228,78	-136 179,81	-1 944 048,97
72030 Samhällsteknikutveckling	-160 000,00	-65 514,06	-94 485,94
72040 Havsbaserad vindkraft	-1 769 000,00	-727 998,92	-1 041 001,08
Summa 7100 Infra avd allm byrån	-8 374 228,77	-5 137 406,56	-3 236 822,21
74000 Ålandstrafiken	-499 000,00	-417 993,97	-81 006,03
74500 Oljeskydd	-188 000,00	-184 079,54	-3 920,46
74700 Understöd för övrig trafik	-7 050 000,00	-6 231 926,02	-818 073,98
75010 Upphandling av sjötrafik	-17 174 000,00	-17 782 542,26	608 542,26
75030 Upphandling av linfärjetrafik	-2 895 000,00	-2 318 237,22	-576 762,78
75100 Varutransporter i skärgården	-335 000,00	-274 541,28	-60 458,72
87300 Verkstad och lager	-7 000,00	31 951,63	-38 951,63
Summa 7400 Transportbyrån	-28 148 000,00	-27 177 368,66	-970 631,34
76000 Understöd kommunalvägar	-2 782 643,15	-1 289 610,91	-1 493 032,24
76010 Utg drift o underhåll vägar	-7 767 000,00	-7 813 326,78	46 326,78
76030 Utg underh farleder o fiskefyr	-415 000,00	-236 980,82	-178 019,18
76050 Utg drift o underh färjfast mm	-2 479 000,00	-2 490 499,95	11 499,95
87200 Vägunderhållet	0,00	82 286,13	-82 286,13
Summa 7600 Vägnätsbyrån	-13 443 643,15	-11 748 132,33	-1 695 510,82
Summa 7000 Infrastrukturavdeln	-49 965 871,92	-44 062 907,55	-5 902 964,37

Budgetutfallet på de flesta anslag ligger i linje med budget och de tidigare årens utfall, och de flesta anslag följde plan. Totalt på avdelningsnivå underskreds budgeten med strax över 10 procent.

Budgetmoment 71510 överskrider budget. Momentet används för utbetalning av ränstestöd för lån som beviljats inom ramen för landskapets åtaganden för att främja bostadsproduktion. Då räntenivåerna, efter många år på exceptionellt låga nivåer, steg rejält under 2022 och 2023 kom flera av de lån där landskapsregeringen garanterat räntenivån att hamna över gränsen vid vilken ränstestöd utbetalas. Kostnaden för ränstestöd överskred budget med ca 51.000 euro. Momentet är ett förslagsanslag och får därmed överskridas.

Budgetmoment 75010 överskrider kraftigt budget. I samband med konkursen av NJL blev det tydligt att kostnaden för att driva skärgårdstrafiken varit oskäligt prissatt. Temporära avtal slöts med Ansgar där kostnaden ökade avsevärt mot budgeten.

Målsättningar

Organisation: Infrastrukturavdelningen **Rapportperiod:** 31.12.2024

Budgetmål	Bedömning	Kommentar
Främjande av hälsosamma inomhus- och boendemiljöer för utsatta hyrestagare och husägare		
Främja solkraftprojekt som gynnar samhällsutveckling, ökar sysselsättning och ger inkomster till samhället		En av solcellsparkerna är färdigbyggd och slutredovisad och de två övriga pågår fortfarande.
Förbereda auktionsprocess för konkurrensutsättning av havsområde för havsbaserad vindkraft		Förberedelse enligt plan.
Utvecklad digitalisering av landskapsregeringens tjänster inom bygg och planläggning		Gripen 3.0 har installerats och tagit i bruk, och tillhörande regelverk har satts i kraft.
Modernisering av landskapslagen om yrkesmässig trafik, för att skapa en till viss del liberaliserad taximarknad och en tydligare och smidigare myndighetsutövning för yrkesmässig trafik		Lagberedningen arbetar med en ny lagstiftning som väntas vara klar under 2025.
Stöd till företag för att minska koldioxidutsläppen		
Minska riskerna för dödsfall eller allvarligt skada till följd av bristande elsäkerhet		Det finns under året inga rapporterade allvarliga olyckor relaterat till el.
Skapa förutsättningar för ökad folkhälsa, genom utbyggnad av gång- och cykelvägar längs alla huvudvägar på hela Åland		Gång och cykelväg anlagd väg mellan Näfsby och Kattby på 3.440 m.
Förbättrad tillgänglighet i landskapsregeringens hamnområden i form av tillgänglighetsanpassningar av toaletter och väntstugor		Förbättring och tillgänglighetsanpassning av befintligt bestånd i förhållande till anslag i budget.
Minska fysiska begränsningar med skadliga effekter på vattenkvaliteten		Under året har Korsbro, Flattö och Kastör förverkligats.
Koldioxidutsläpp begränsas i samband med Vagnätbyråns upphandlingar, genom att premiera anbudsgivare som har ett aktivt miljöarbete		

Budgetmål	Bedömning	Kommentar
Minska användning av fossila bränslen		Upphandling planeras under våren 2025. Repowering av M/S Skarven genomförs ej på grund av kommande försäljning av fartyget.
Minska elförbrukning vid drift av tonnage		
Öka attraktionskraften för kollektivtrafiken		
Minska miljöpåverkan vid service och underhåll av tonnage		
Öka andelen bokningar som görs av resenärerna själva via webben		
Förverkligandet av färdplan fysisk strukturutveckling 2030 påbörjas och dialogen mellan landskapsregeringen, kommuner och planläggningsbranschen upprätthålls på ett organiserat sätt		
Genomföra en översyn av planläggningsavsnittet i plan- och bygglagstiftningen samt en översyn av Ålands byggbestämmelsesamling i syfte att uppnå ett modernt och tydligt regelverk		
Säkerställa att el- och byggprodukter som säljs är förenliga med marknadskontrollagstiftningen och gällande standarder		Kontroller för att säkerställa att el- och byggprodukter till försäljning är förenliga med marknadskontrollagstiftningen är dyra, så i dagsläget görs inga kontroller då det saknas medel. Problemet adresseras på EU nivå.

I budgeten för år 2024 har både Energimyndighetens och Fordonsmyndigheten på Ålands budgetmål felaktigt tagits upp inom infrastrukturavdelningens verksamhetsområde. I årsredovisningen är dessa budgetmål och rapportering flyttad till respektive myndighets avsnitt.

Nyckeltal

Kostnader för drift och underhåll/invånare	2020	2021	2022	2023	2024
Vägunderhåll/invånare	70,55	77,88	86,88	88,45	91,17
Skärgårdstrafik/invånare	413,36	418,06	586,25	515,69	572,78

Kostnaden för skärgårdstrafiken har ökat kraftigt p.g.a konkursen av NJL, vägunderhållet ligger på en relativt stabil nivå.

Underhåll av vägar	2020	2021	2022	2023	2024
Grundförstärkta vägar	16 km	15,2 km	0 km	16,7 km	6,0 km
Grundförbättrade hamnplaner					5 583 kvm
Ny- och ombeläggning	27 km	26,7 km	0 km	26,8 km	14,8 km
Ny och ombyggnad av väg	1,6 km	7,9 km	0 km	4,2 km	4,3 km

Beläggningsarbetena, är på någorlunda stabila nivåer.

Cykelbanor och bilvägar	2021	2022	2023	2024	Förändring i km	Förändring i %
Totalt cykelbanor km	79,1 km	79,1 km	83,3 km	86,7 km	3,4	4,1
Totalt bilvägar km	640 km	640 km	640 km	640 km		
Andel cykelvägar / bilvägar	12,36 %	12,36 %	13,02 %	13,55 %		

Självfinansieringsgrad infrastrukturavdelningen	2022	2023	2024
Verksamhetens intäkter	7 527 396,61	8 309 689,69	8 890 222,30
Summa Verksamhets- och överföringsintäkter	7 527 396,61	8 309 689,69	8 890 222,30
Verksamhetens kostnader	-37 589 171,42	-37 419 684,72	-40 804 347,50
Kostn ink o kap öv	-3 585 147,90	-4 143 942,51	-5 611 077,99
Summa Verksamhets- och överföringskostnader	-41 174 319,32	-41 563 627,23	-46 415 425,49
Summa Nettokostnader	-33 646 922,71	-33 253 937,54	-37 525 203,19
Självfinansieringsgrad	18,3%	20,0%	19,2%

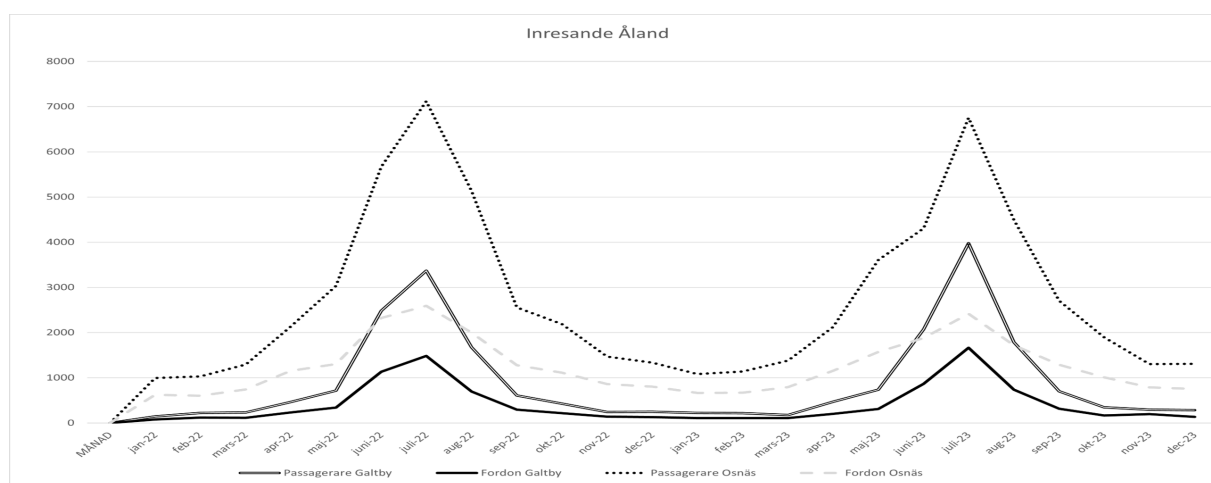
Skärgårdstrafik

Självfinansieringsgrad skärgårdstrafiken	2022	2023	2024
Verksamhetens intäkter	1 625 910,98	1 755 254,43	1 456 285,80
Summa Verksamhets- och överföringsintäkter	1 625 910,98	1 755 254,43	1 456 285,80
Verksamhetens kostnader	-19 460 878,87	-17 498 395,24	-19 476 008,22
Summa Verksamhets- och överföringskostnader	-19 460 878,87	-17 498 395,24	-19 476 008,22
Summa Nettokostnader	-17 834 967,89	-15 743 140,81	-18 019 722,42
Självfinansieringsgrad (moment 75010)	8,4%	10,0%	7,5%

Passagerare och fordon 2024	2024		2023		Förändring i %	
Passagerare/linje	Passagerare	Fordon	Passagerare	Fordon	Passagerare	Fordon
Björkölinjen	6 025	3 961	6 178	4 218	-2 %	-6 %
Brändö - Kumlingelinjen (1	5 128	3 285	9 755	5 686	-47 %	-42 %
Brändö - Osnäs-linjen	60 491	31 054	60 906	30 820	-1 %	1 %
Embarsundlinjen	47 956	33 919	50 508	34 399	-5 %	-1 %
Enklinge - Kumlinge-linjen	9 193	5 458	8 254	4 999	11 %	9 %
Föglölinjen	173 402	108 867	170 043	106 496	2 %	2 %
Norra linjen	78 100	46 795	80 653	46 926	-3 %	0 %
Seglingelinjen	20 730	13 454	19 894	12 875	4 %	4 %
Simskälalinjen	28 994	19 931	26 116	18 628	11 %	7 %
Södra linjen	77 065	38 363	103 440	38 088	-25 %	1 %
Tvärgående linjen	10 295	7 110	20 338	12 731	-49 %	-44 %
Töftölinjen (2	450 787	300 525	Saknas	Saknas		
Åva-Jurmolinjen	7 411	4 388	15 326	8 816	-52 %	-50 %
Ängösundlinjen	14 780	9 225	15 239	9 997	-3 %	-8 %
Totalt	990 357	626 335	586 650	334 679	69 %	87 %

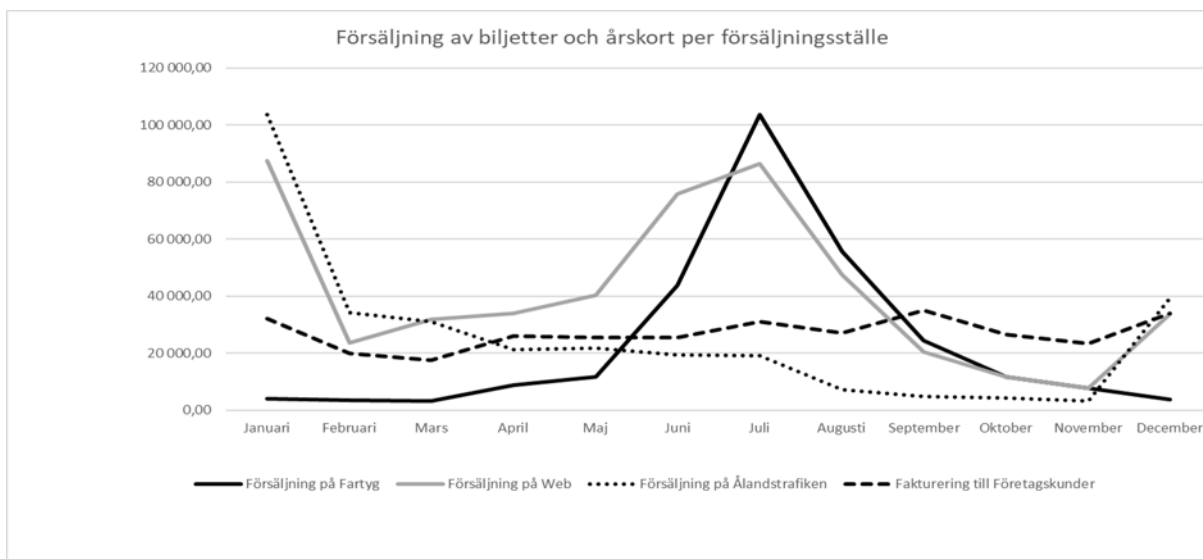
1) Statistiken är missvisande för Brändö - Kumlingelinjen då konkursen gjorde att linjen stod still under ca 2 månader. September och oktober står linjen still. 2) Tvärgående gick inte i juli.

Inresande år 2023	Passagerare	Fordon
Galtby	11 287	4 917
Osnäs	32 105	14 720
Totalt 2023	43 392	19 637
Inresande år 2024		
Galtby	12 229	6 443
Osnäs	29 139	15 296
Totalt 2024	41 368	21 739
Förändring	95 %	111 %

Antalet inresande är starkt koncentrerat till sommarmånaderna. Totalt ökar antal fordon vilket indikerar att antal resenärer ökat. Mätningen av antal passagerare har försämrats p.g.a. systembyte.

	Försäljning på Fartyg+Web	Försäljning på Fartyg	Försäljning på Web	Försäljning på Ålandstrafiken	Fakturering till företagskunder	Totalt
Jan	90 254,99	1 699,22	88 555,77	95 686,21	40 000,00	225 941,2
Feb	37 910,09	2 043,28	35 866,81	41 538,38	0,00	79 448,47
Mars	52 894,83	5 487,62	47 407,21	27 489,52	49 000,00	129 384,35
April	49 434,30	7 209,05	42 225,25	32 078,99	17 500,00	99 013,29
Maj	75 155,73	19 294,22	55 861,51	23 548,85	28 000,00	126 704,58
Juni	119 583,92	51 020,88	68 563,04	15 910,34	24 000,00	159 494,26
Juli	194 501,75	102 738,63	91 763,12	10 218,76	36 000,00	240 720,51
Aug	84 450,78	44 386,66	40 064,12	5 395,20	25 500,00	115 345,98
Sept	34 723,25	15 656,70	19 066,55	4 718,64	28 500,00	67 941,89
Okt	20 392,05	6 567,74	13 824,31	2 048,04	30 000,00	52 440,09
Nov	10 708,87	3 621,22	7 087,65	1 638,33	27 000,00	39 347,20
Dec	10 614,83	3 335,63	7 279,20	4 982,71	29 500,00	45 097,54
Totalt		263 060,85	517 564,54	265 253,97	335 000,00	1 380 879,36

Den totala försäljningen minskar gentemot förra året med 6 procent. Minskningen är främst relaterad till försäljning på Ålandstrafiken men även försäljningen via webben har minskat under året.

Väsentliga förändringar

Skärgårdstrafik

Den 5 juli informerade EW Finland Oy och Nordic Jetline Finland Oy om att de inte längre kan fylla sina förpliktelser för Åva-Osnäslinjen, Brändö-Kumlingelinjen, Tvärgående linjen, Föglölinjen och Södra linjen på grund av finansieringssvårigheter. Landskapsregeringen sade då upp avtalen och tecknade den 8 juli temporärt avtal med Ansgar Ab för Åva-Osnäslinjen, Föglölinjen och Södra linjen, vars extra fartyg M/S Knipan användes för tillfällig trafik mellan Långnäs och norra Kumlinge så att trafiken kunde fortsätta mitt i högsäsongen. Ålands sjöräddning skötte Brändö-Kumlingelinjen med M/S Svärtan tills M/S Knipan frigjordes från Långnäs-norra Kumlinge. För Tvärgående linjen tecknades temporärt avtal den 22 juli med Saariston Meritie som startade den 24 juli trafikeringen med M/S Ejdern. Brändö-Kumlingelinjen hade ett tidigare tecknat upphandlingsavtal som startade den 4 september med M/S Bogoy och Kymen Saaristoliikenne Oy som entreprenör.

Efter att lagtinget gett fullmakt till att upphandla trafik upphandlades Åva-Osnäs, Föglölinjen och södra linjen från 9.1.2025 och Hummelvik-Torsholma från 1.9.2025 i två-årigt avtal med option om ett tredje år. Upphandlingen vanns av Ålands Skärgårdsrederi Ab. Tvärgående linjen upphandlades från 1.2.2025 och vanns av Kuljetus-Savolainen Oy som Saarison Meritie Oy gått upp i 1.1.2025 och fortsätter trafik med M/S Ejdern.

I maj förlikades parterna i ärendet om elhybridfärjan.

Fristående enheter

Ålands fiskevårdscentrum

Målet för verksamheten är att upprätthålla förutsättningar för småskaligt yrkesmässigt fiske, sportfiske och fritidsfiske. Produktionen av fiskyngel vid Guttorp bidrar till att upprätthålla goda fiskbestånd. Produkterna är efterfrågade och de säljs till fiskelag, samfälligheter och Landskapets fastighetsverk.

Uppföljning

Sammandrag	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024
Försäljningsintäkter	87 152,62	103 629,36	107 305,68	107 219,00
Övr verksamh intäkt	22 855,50	42 169,25	18 131,85	
Summa Verksamhetens intäkter	110 008,12	145 798,61	125 437,53	107 219,00
Personalkostnader	-314 226,44	-331 381,45	-327 214,89	-386 443,09
Köp av tjänster	-21 389,69	-25 777,84	-23 401,15	-21 674,79
Material förnödenh	-107 342,36	-99 549,01	-109 523,52	-78 433,81
Övr verksamh kostn	-285 557,73	-285 035,16	-272 684,16	-285 079,16
Summa Verksamhetens kostnader	-728 516,22	-741 743,46	-732 823,72	-771 630,85
Summa Verksamhetsbidrag	-618 508,10	-595 944,85	-607 386,19	-664 411,85
Räntekostnader			-2,60	
Summa Finansiella intäkter och kostnader			-2,60	
Summa Årsbidrag	-618 508,10	-595 944,85	-607 388,79	-664 411,85
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-618 508,10	-595 944,85	-607 388,79	-664 411,85
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-618 508,10	-595 944,85	-607 388,79	-664 411,85

Organisation	Budget 2024	Utfall 2024	Återstår 2024
86500 Ålands fiskevårdscentrum	-638 000,00	-664 411,85	26 411,85

Utfallet år 2024 överskred budgeten. Orsakerna är periodisering av semesterlön, att lönekostnaderna var för lågt budgeterade och för nödvändiga vikariekostnader.

Målsättningar

För att uppnå målet har landskapsregeringen satt upp följande delmål för verksamheten år 2024:

- Verksamheten inriktas på produktion av fiskyngel för utplanteringsändamål.
- Under året produceras ca 120.000 smolt av havsöring och ca 150.000 1-somriga sikyngel samt att leverera 1,2 miljoner nykläckta gäddyngel varav hälften inköpes från privata aktörer och hälften produceras vid Ålands fiskevårdscentrum Guttorp.
- Bistå med hjälp för annan fiskevård, som att upprätthålla och restaurera lekområden för fisk.

Nyckeltal

Utplanteringsresultat i antal	2020	2021	2022	2023	2024
Havsöring, 2-årig	137 300	174 300	103 300	120 400	67 800
Sik, ensamrig	111 600	88 500	144 200	77 100	152 200
Sik, nykläckta	140 000				
Gädda, nykläckta	1 250 000	935 000	1 470 000	1 430 000	1 540 000
Inkomster, euro					
Utplanterad fisk			103 629,36	107 305,68	107 259,26
Övrig verksamhet, hyra			42 169,25	18 131,85	
Totalt			145 798,61	125 437,53	107 259,26

Verkstad och lager

Verkstaden underhåller landskapets tonnage och vägunderhållets maskinpark. Lagret sköter lagring av vissa förbrukningsmaterial och reservdelar för hela förvaltningen. Enheten har även ansvaret för att leda och administrera linfärjeförarnas arbete. Genom att ha en bra personalstyrka anpassad till behovet erbjuds en kostnadseffektiv verksamhet. Genom bra planering och hög kompetensnivå hos personalen uppnås en hög nivå av flexibilitet vilket gör att akuta problem som haverier snabbt kan åtgärdas. Kontorsutrymmen som finns på andra våningen i verkstadsbyggnaden renoverades samt uppdaterades så att tre nya kontorsrum skapades och en allmän uppfräschning av personalmatsalen genomfördes.

Uppföljning

Sammandrag	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024
Försäljningsintäkter	2 196 183,74	1 993 414,46	2 056 770,86	2 026 492,07
Övr verksamh intäkt	254,80	5 552,41	133 763,59	-84 483,17
Summa Verksamhetens intäkter	2 196 438,54	1 998 966,87	2 190 534,45	1 942 008,90
Personalkostnader	-1 649 425,55	-1 496 060,63	-1 503 318,64	-1 607 590,69
Köp av tjänster	-326 510,32	-293 207,16	-265 947,83	-75 406,28
Material förnödenh	-192 943,38	-181 595,25	-175 566,35	-172 592,00
Övr verksamh kostn	-9 593,80	-4 215,50	-8 366,53	-4 986,37
Summa Verksamhetens kostnader	-2 178 473,05	-1 975 078,54	-1 953 199,35	-1 860 575,34
Summa Verksamhetsbidrag	17 965,49	23 888,33	237 335,10	81 433,56
Övr finansiella int		-3,93		
Räntekostnader	-15,16	-51,00	-0,86	
Övr finansiella kost	-5,09	-5,00		
Summa Finansiella int. och kostn.	-20,25	-59,93	-0,86	
Summa Årsbidrag	17 945,24	23 828,40	237 334,24	81 433,56
Avskrivn enl plan				-49 481,93
Summa Av- och nedskrivningar				-49 481,93
Summa Räkenskapsperiodens resultat	17 945,24	23 828,40	237 334,24	31 951,63
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	17 945,24	23 828,40	237 334,24	31 951,63

Organisation	Budget 2024	Utfall 2024	Återstår 2024
87300 Verkstad och lager	-7 000,00	31 951,63	-38 951,63

Verksamheten finansieras av timdebitering för utfört arbete, serviceavgifter och hanteringspåslag för lagerhållna varor. Verksamheten ska vara självfinansierad och därutöver lämna ett nettoöverskott.

Enheten hade en bra omsättning och lämnade även ett högre överskott än budgeterat under 2024.

Målsättningar

Den övergripande planen är att tillhandahålla i LL (2018:8) om Landskapsregeringen angivna och av landskapsregeringen ålagda tjänster till rimlig kostnad, med en god servicenivå samt med hög kompetens och öppenhet.

Vägunderhållsverksamhet

Vägunderhållet sköter underhåll och mindre arbeten inom landskapets trafikinfrastruktur. Arbetet utförs enligt funktions- och standardbeskrivningen för vägnätet och enligt beställning av trafikingenjören, vägingenjören och bro- och hamningenjören. Arbetet har i stort utförts enligt plan men lite mer fokus på dikning av vägdiken. Fortsatt arbete med att uppgradera vägmärken och prefabricerade termoplast vägmärkningar i stället för att måla, med tanke på kommande autonom trafik.

Genom att ha en personalstyrka och en maskinpark anpassad till behovet kan en kostnadseffektiv service erbjudas. Med god planering och hög kompetensnivå hos personalen uppnås en hög nivå av flexibilitet

Verksamheten finansieras i huvudsak av beställarna ovan och av externa kunder så som kommuner och privatpersoner. Prissättningen till externa kunder hålls på en sådan nivå att enheten inte konkurrerar med privata aktörer.

Uppföljning

Sammandrag	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024
Försäljningsintäkter	2 689 952,80	2 943 093,50	3 172 786,19	3 184 189,15
Summa Verksamhetens intäkter	2 689 952,80	2 943 093,50	3 172 786,19	3 184 189,15
Personalkostnader	-1 485 434,68	-1 501 478,88	-1 593 015,67	-1 586 100,00
Köp av tjänster	-370 788,27	-367 664,40	-330 851,86	-306 393,74
Material förnödenh	-650 402,08	-856 351,30	-1 007 659,81	-964 364,00
Övr verksamh kostn	-183 327,77	-195 568,81	-217 531,99	-245 045,28
Summa Verksamhetens kostnader	-2 689 952,80	-2 921 063,39	-3 149 059,33	-3 101 903,02
Summa Verksamhetsbidrag	0,00	22 030,11	23 726,86	82 286,13
Räntekostnader			-4,04	
Summa Finansiella intäkter och kostnader			-4,04	
Summa Årsbidrag	0,00	22 030,11	23 722,82	82 286,13
Summa Räkenskapsperiodens resultat	0,00	22 030,11	23 722,82	82 286,13
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	0,00	22 030,11	23 722,82	82 286,13

Organisation	Budget 2024	Utfall 2024	Återstår 2024
87200 Vägunderhållet	0,00	82 286,13	-82 286,13

Enheten hade en förväntad omsättning och lämnade även ett visst överskott under 2024.

Målsättningar

Målet för året var ett högt förtroende från trafikanterna, fortbildning av personalen och en fortsatt god effektivitet i verksamheten.

Myndigheter

Ålands Statistik- och utredningsbyrå

Översikt

Myndigheten avger en separat verksamhetsberättelse med mer utförlig uppföljning.

I landskapslagen (1993:116) om Ålands statistik- och utredningsbyrå (ÅSUB) stadgas att ÅSUB är en fristående myndighet vars uppgift är att verka som Ålands officiella statistikmyndighet och bedriva forsknings- och utredningsverksamhet. ÅSUB leds av en direktion som representerar sakkunniga, de som efterfrågar byråns tjänster samt uppgiftslämnare. Under året har direktionen hållit fyra möten.

Statistikproduktionen regleras i statistiklag (1994:42) för landskapet Åland. ÅSUB utvecklar, framställer och sprider statistik samt samordnar statistikproduktionen och bidrar med statistik till internationella organisationer såsom det nordiska samarbetet och FN. Statistikframställningen har sin utgångspunkt i FN:s grundläggande principer för statistik och riktlinjer för europeisk statistik. Statistiken har en central roll i en demokrati, som underlag för beslut, och stärker förtroendet för beslutsprocesserna. Utrednings- och forskningsverksamhetens övergripande mål är att bidra till kunskap och insikt samt till relevant beslutsunderlag för det åländska samhället och beslutsfattarna.

Verksamheten inom ÅSUB kräver gedigen metod- och databearbetningskunskap, varför kompetensinsatserna har fortsatt i enlighet med myndighetens kompetensutvecklingsprogram. Kompetensinsatserna har under året till betydande delar fokuserat på metodik och programvaror, nationalräkenskaper, demokrati och delaktighet, automatisering, AI, informationssäkerhet, kvalitetsarbete samt hållbarhet.

Hållbarhetsstyrning

Landskapsregeringen fastställer de övergripande målen för ÅSUB. Bland dessa mål har fyra särskild betydelse för landskapsregeringens prioriterade hållbarhetsfrågor. (1) ÅSUB:s status som oberoende myndighet innebär att resultaten av verksamheten inte får styras av utomstående intressen. (2) Produktionen inom ÅSUB är relevant, aktuell och resultaten öppna för användarna. (3) ÅSUB är en attraktiv arbetsgivare som förmår dra till sig och behålla personal med hög kompetens. (4) Hållbarhetsperspektivet genomsyrar ÅSUB:s verksamhet och produktion.

Målen förverkligas genom byråns verksamhetsprogram och årliga verksamhetsplaner som antas av direktionen. Verksamhetsprogrammet för åren 2024–2027 har lyft fram fem verksamhetsmål: (1) Målgrupperna är aktiva användare av ÅSUB:s fakta, (2) Ändamålsenlig och säker uppgiftsinsamling, (3) Effektiv och säker produktion, (4) Organisation och samverkan med partners stöder ÅSUB:s utveckling, samt slutligen (5) Medarbetarnas kompetens utvecklar verksamheten för framtiden. I programmet fastslås även tre horisontella fokusområden med relevans för hållbarhetsarbetet: hållbar utveckling, genus- samt demokratiperspektivet.

ÅSUB:s främsta roll i hållbarhetsarbetet är att utveckla och presentera oberoende statistik, indikatorer och studier som underlag för beslut, debatt och forskning. Verksamheten bidrar därmed till utvecklingsmål 2 om tillit och delaktighet i Utvecklings- och hållbarhetsagendan för Åland. Den löpande statistikproduktionen inbegriper fakta inom många hållbarhetsområden, bland annat arbetsmarknad, utbildning, inkomster, konsumtion, miljö, primärproduktion, befolkningsrörelse och jämställdhet. ÅSUB tillämpar en systematisk modell för uppdatering och rapportering av de huvudindikatorer för Utvecklings- och hållbarhetsagendan som myndigheten har ansvar för. Temaområdet Hållbar utveckling på webbplatsen, med bland annat en sammanställning över FN:s fastställda indikatorer för de 17 globala målen för hållbar utveckling, uppdaterades under året och utvecklingen av nyckelindikatorer belystes i översikten Hållbar utveckling år 2024.

Flera utredningar som stöder hållbarhetsarbetet färdigställdes under året. I början av hösten, gjordes en undersökning om ANDTS-vanor (alkohol, narkotika, doping, tobaksprodukter och spelande) bland elever i årskurserna 7–9 i grundskolorna och studerande på årskurs I och II i gymnasiet på uppdrag av Folkhälsan på Åland. Jämställdheten kartlades i en studie om tidsanvändning och obetalt hem- och omsorgsarbete. Hållbara arbetsmarknadsperspektiv har studerats i den årliga arbetsmarknadsbarometern samt i forskningsprojektet Sustainable Nordic Remote Labour Markets (finansieras av NordForsk) och flyttningsrörelsen har kartlagts bland annat i rapporten Befolkningen 2023 samt i en studie om varför man väljer att flytta från Åland (studierna stöder hållbarhetsagendan, mål 1, 2, 5 och 7).

Två översikter belyste utvecklingen av inkomstfördelningen och välfärden på Åland samt ekonomisk och social trygghet (stöder hållbarhetsagendan, mål 1 och 2).

Uppföljning

Ekonomi

Sammandrag	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024
Försäljningsintäkter	281 605,49	295 841,31	283 361,01	307 404,78
Summa Verksamhetens intäkter	281 605,49	295 841,31	283 361,01	307 404,78
Personalkostnader	-701 423,05	-720 568,26	-762 895,33	-841 627,99
Köp av tjänster	-123 476,18	-154 709,48	-122 112,94	-113 876,53
Material förnödenh	-14 298,22	-12 073,62	-7 968,24	-12 748,62
Övr verksamh kostn	-69 323,69	-70 306,48	-74 211,42	-73 931,50
Summa Verksamhetens kostnader	-908 521,14	-957 657,84	-967 187,93	-1 042 184,64
Summa Verksamhetsbidrag	-626 915,65	-661 816,53	-683 826,92	-734 779,86
Summa Årsbidrag	-626 915,65	-661 816,53	-683 826,92	-734 779,86
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-626 915,65	-661 816,53	-683 826,92	-734 779,86
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-626 915,65	-661 816,53	-683 826,92	-734 779,86

Organisation	Budget 2024	Utfall 2024	Återstår 2024
82000 ÅSUB	-718 000,00	-734 779,86	16 779,86

Med hänvisning till 6 § LL (2012:69) om landskapets finansförvaltning, tillämpar ÅSUB nettoanslag vid budgeteringen. De externa projekt- och försäljningsintäkterna uppgick till 307.405 euro (283.361 euro 2023). ÅSUB:s verksamhetsbidrag var -712.277 euro för år 2024 (-683.827 euro 2023). Under personalkostnader har en kostnad om 22.503 euro som hänför sig till förändring av semesterlöneskuld kostnadsförts på myndigheten men budgeterats centralt. Kostnaden belastar inte det belopp som blir tillgängligt för 2025. Nettokostnaderna eller verksamhetsbidraget var fränsett detta belopp 5.723 euro lägre än budgeterat, ett överskott som förs över till 2025 enligt principen för ramanslag.

Verksamhetsåret har präglats av fortsatt hög aktivitet och efterfrågan, inkomsterna överstiger budgeten med 4,2 procent. Genomförandegraden av den planerade verksamheten är fortsatt god Statistikcentralen har höjt priserna markant för de statistiktjänster som ÅSUB använder och processerna för hantering av enkäter och formulär har automatiserats vilket syns som högre kostnader under posten inköp av tjänster.

Självfinansieringsgrad	2022	2023	2024
Verksamhetens intäkter	295 841,31	283 361,01	307 404,78
Summa Verksamhets- och överföringsintäkter	295 841,31	283 361,01	307 404,78
Verksamhetens kostnader	-957 657,84	-967 187,93	-1 042 184,64
Summa Verksamhets- och överföringskostnader	-957 657,84	-967 187,93	-1 042 184,64
Summa Nettokostnader	-661 816,53	-683 826,92	-734 779,86
Självfinansieringsgrad	30,9%	29,3%	29,5%

Målsättningar

Organisation: ÅSUB **Rapportperiod:** 31.12.2024

Budgetmål	Bedömning	Kommentar
ÅSUB stärker de demokratiska beslutsprocesserna genom att bidra med kvalificerat beslutsunderlag för självstyrelsen och näringslivet		
Medarbetarnas kunskande utvecklar verksamheten för framtiden		
Digitaliseringen bidrar till effektiv och säker uppgiftsinsamling och produktion.		Flera insamlingar och produktionsprocesser automatiserades under året genom stort engagemang bland medarbetarna. Digitaliseringen av processerna fortgår.

Nyckeltal

Översikt över ÅSUB:s produktion	ÅSUB generellt	Statistik	Utredningar	Totalt
Rapporter		4	7	11
Statistikmeddelanden		33		33
Översikter och indikatorer	6			6
Webbpubliceringar		62	1	63
Övrigt	3	2		5
Publiceringar, totalt	9	101	8	118
Databastabeller 1)		330	79	409

1) Ett större antal tabeller inom utredningsverksamheten har arkiverats varför antalet sjunkit.

Väsentliga förändringar

Efterfrågan på ÅSUB:s tjänster har generellt varit hög under senaste år och behovet av kvalificerade utredare, analytiker och statistiker är därmed stigande. EU:s dataskyddsförordning samt säkerhetsläget har inneburit att ÅSUB fortlöpande sett över tekniska lösningar, processer och det fysiska skyddet. En ny säkerhetspolicy togs fram.

Automatiseringsprocesserna har fortgått genom bland annat ökad tillämpning av R (programspråk för statistiska beräkningar), Power BI i statistikframställningen och analysarbetet, genom ökad användning av registeruppgifter i produktionen samt fortsatt ökad andel digitala svar från uppgiftslämnarna.

Risker och osäkerhetsfaktorer

ÅSUB tillämpar också en mall för systematisk riskkartläggning och konsekvensbedömning vid myndighetens insamling av nya uppgifter och vid nya förfaranden vid insamling av mikrodata.

ÅSUB bedömer att rekryteringen av kvalificerade statistiker, databasadministratörer och ekonomiska analytiker fortsatt kommer att vara en riskfaktor på grund av att efterfrågan av kompetensen stigit påtagligt inom det privata näringslivet såväl på Åland som utanför Åland.

Resurserna för den fortsatta digitaliseringen av myndighetens processer samt för att möta kraven vad gäller cybersäkerhet är en risk som ett resultat av de fortsatta besparingskraven. Implementeringen av automatiserade förfaranden är resurskrävande och vinsterna finns främst bland ÅSUB:s uppgiftslämnare och användare.

Redogörelse för den interna kontrollen

De europeiska riktlinjerna för officiell statistik som refereras i EU-förordning, liksom FN:s principer för officiell statistik, har varit utgångspunkter för det fortgående kvalitetsarbetet som syftar till hög effektivitet samt relevant, oberoende, opartisk och aktuell statistik. Därutöver regleras verksamheten främst av lagen om ÅSUB, statistiklag för Åland samt EU:s allmänna dataskyddsförordning.

Arbetsordningen anger ansvarsfördelningen och beslutsnivåerna mellan befattningarna och funktionerna inom myndigheten.

Upprätthållandet av manualer för varje produktionsprocess har varit fortsatt prioriterat. Varje statistik- och verksamhetsområde har en ansvarig samt en ersättare för att säkerställa produktionen och kvaliteten även vid ordinarie personals frånvaro. Vid prioritering mellan uppdrag tillämpas verksamhetsplanen och uppdragspolicyn som direktionen beslutat om.

Direktören följer upp utgifter och inkomster minst månatligen. Direktionen behandlar vid varje möte budgetuppföljning och prognoser med avvikelser samt information om publiceringar, projektaktivitet och andra aktuella händelser som bidrar till genomförandet av verksamhetsplanen.

ÅSUB har säkerställt att myndigheten använder fyra ögonprincipen vid tillämpningen av landskapsförvaltningens ekonomimodell, vid fakturahantering, kreditkortsfakturer och tjänsteresor. För varje roll finns en ersättare. Upphandling av IT-utrustning och -tjänster sker i samverkan med Åda Ab och följer myndighetens IT-program. Fakturering av ÅSUB:s uppdragsgivare sker i enlighet med leverans och avtal.

Datainspektionen

Översikt

Datainspektionen har ett (1) årsverke och var obemannad det första kvartalet (januari – mars) 2024 och det sista kvartalet (slutet av oktober – december) 2023. Datainspektionens särskilda fokus har resten av 2024 varit på att starta upp igen och stabilisera myndighetsverksamheten.

Uppföljning

Ekonomi

Sammandrag	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024
Personalkostnader	-76 251,05	-97 679,20	-80 424,19	-81 194,08
Köp av tjänster	-29 951,57	-35 593,38	-24 424,28	-21 123,23
Material förnödenh	-9 224,55	-6 465,41	-7 174,31	-6 165,01
Övr verksamh kostn	-15 916,33	-10 894,44	-18 048,75	-23 078,90
Summa Verksamhetens kostnader	-131 343,50	-150 632,43	-130 071,53	-131 561,22
Summa Verksamhetsbidrag	-131 343,50	-150 632,43	-130 071,53	-131 561,22
Summa Årsbidrag	-131 343,50	-150 632,43	-130 071,53	-131 561,22
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-131 343,50	-150 632,43	-130 071,53	-131 561,22
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-131 343,50	-150 632,43	-130 071,53	-131 561,22

Organisation	Budget 2024	Utfall 2024	Återstår 2024
82200 Datainspektionen	-235 000,00	-131 561,22	-103 438,78

Det ekonomiska utfallet står i proportion till att myndigheten under vissa perioder under 2024 var obemannad. Detta ledde även till anpassning av målen och måluppfyllnaden för 2024.

Friskvård

Ingick i den allmänna förvaltningen för en person.

Kompetensutveckling

En avsevärd del av myndighetens tidsresurs har upptagits av kompetensutveckling. Den snabba rättsutvecklingen i lagstiftning och rättspraxis har krävt kunskapsförsörjning på myndighetens operativa sida medan den tekniska utvecklingen har medfört krav på kompetensutveckling för myndighetens förvaltning.

Målsättningar

Organisation: Datainspektionen **Rapportperiod:** 31.12.2024

Budgetmål	Bedömning	Kommentar
Barn har färdigheter att skydda sig och sina vänner i den digitala världen		Datainspektionen gav i samarbete med de övriga nordiska dataskyddsmyndigheterna en vägledning om barns dataskydd i on-line-spel. Vägledningen finns på di.ax.
Datainspektionens tillsyn formaliseras för att öka transparensen		Datainspektionen har inlett formaliseringen av klagomålshanteringen, som pågår 2024-2025,

Budgetmål	Bedömning	Kommentar
		och deltagit i den nordiska samarbetsgruppen för klagomålshantering.
Alla är trygga i att Ålands offentliga sektor sköter om deras integritet lika väl som i närregionerna		Medvetandehöjande insatser hos myndigheterna genom en formalisering av ärendehanteringens påbörjades under hösten.
Produktionen och konsumtionen av den offentliga sektorns tjänster håller en hög integritetsskyddsnivå		En hög dataskyddsstandard i produktionen och konsumtionen av den offentliga sektorns tjänster har utvecklats genom ökad policy- och konsulteringsverksamhet. Framförhållning i det turbulenta verksamhetsområdet har skapats genom kompetensförsörjning och information till intressentgrupper.
Datainspektionen producerar högklassiga tillsynstjänster på området integritetsskydd		Målluppfyllningen pågår 2024-2026.

Nyckeltal

Självfinansieringsgrad	2022	2023	2024
Verksamhetens kostnader	-150 632,43	-130 071,53	-131 561,22
Summa Verksamhets- och överföringskostnader	-150 632,43	-130 071,53	-131 561,22
Summa Nettokostnader	-150 632,43	-130 071,53	-131 561,22

Inkomna ärenden 2024	Antal
Tillsyn och verkställighet	43
Policy och konsultering	24
Fördelningen av årsverkets resurs	
Ärendehantering (ovan)	30 %
Myndighetsärenden 1)	40 %
Kompetensförsörjning 2)	30 %

1) Myndighetens löpande ärenden, budgetering, planering för efterlevnad av ny landskapslagstiftning, inrättandet av tjänst och anställning. 2) Uppföljning av utvecklingen på verksamhetsområdet: rättspraxis från EU-domstolen, inhemska domstolar, tillsynsmyndigheternas praxis, EDPB:s vägledningar, ny lagstiftning på EU-nivå samt samarbeten med nordiska myndigheter.

Väsentliga förändringar

Myndigheten var obemannad det första kvartalet 2024 och det ekonomiska utfallet får ses mot denna bakgrund. Myndigheten inrättade en tjänst för en administratör i december och anställde en person för digitalisering av myndigheten för följande år. Rättspraxis och lagstiftning som direkt berör verksamhetsområdet eller överlappar det har under 2024 ökat exponentiellt med över 50 GDPR-ärenden i EU-domstolen och flera EU-rättsakter på det digitala området som trädde i kraft år 2024, däribland AI-förordningen som direkt berör dataskyddet. Samtidigt har lagstiftningstakten i landskapet på områden som berör dataskyddet och Datainspektionen varit hög.

Risker och osäkerhetsfaktorer

Den operativa risken är att myndighetsverksamheten avstannar, varför det är av särskilt intresse att fokusera på arbetshälsa. För det andra finns det en avsevärd rättslig osäkerhet på

verksamhetsområdet, eftersom både rättspraxis och lagstiftning i myndighetens verksamhetsområde utvecklas i rask takt. Det är myndighetens uppgift att ha expertis på dessa områden och tillgänglig personalresurs är bundet till detta.

Ålands energimyndighet

Översikt

Ålands energimyndighet (ÅEM) har under året utövat tillsyn över elmarknaden i enlighet med sitt uppdrag. I samråd med övriga nordiska energimyndigheter har regler fastställts för hur transmissionsnätsansvariga ska samordna regelverket inom det nordiska elområdet vilket bidrar till att förbättra förutsättningarna för en sammankoppling av unionens energimarknader.

ÅEM kontrollerar rapporter och utfärdar tillstånd gällande de åländska anläggningarna som ingår i utsläppshandelssystemet. Utsläppshandelssystemet (ETS1) utökas och från 2025 ingår sjöfarten i systemet för industriella anläggningar. Även ett separat utsläppshandelssystem (ETS2) som omfattar fossil-bränsle för uppvärmning, transport och privat konsumtion etableras och ska vara fullt driftsatt från 2027. Förändringarna innebär revideringar av och ny lagstiftning inom områdena. Under året har diskussioner pågått med riksmyndigheterna gällande fördelning av intäkter från utsläppsauktioner och lagstiftningsåtgärder. Den tidigare upprättade överenskommelseförordningen gällande utsläppshandelssystemet för industriella anläggningar måste förnyas och diskussioner gällande förvaltningsuppgifterna för (ETS2) pågår.

ÅEM utfärdar i samarbete med övriga nordiska energimyndigheter (NRA) tillstånd och lämnar utlåtande i frågor gällande elnätens anpassning och uppbyggnad mellan olika länder. Diskussioner förs gällande Kraftnät Ålands kabelförbindelse ÅL-Link, mellan Åland och Finland, där avsikten är att nyttja ledig kapacitet vid behov. Olika alternativ har presenterats och svenska kraftnät är inte överens med Kraftnät Åland och Fingrid gällande val av alternativ. De nordiska regulatormyndigheterna ska lämna ett utlåtande där det mest ändamålsenliga alternativet rekommenderas.

Myndigheten utövar tillsyn och övervakning inom energiområdet samt tillsyn gällande Europaparlamentets och rådets direktiv 98/70/EG om kvaliteten på bensen och dieselbränslen.

Hållbarhetsstyrning

Myndigheten medverkar i strävan att uppnå strategiskt utvecklingsmål 6 och har under året medverkat i arbetet i linje med landskapsregeringens hållbarhetsagenda.

Uppföljning

Ekonomi

Sammandrag	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024
Övr verksamh intäkt	229 405,99	286 162,04	162 497,96	393 421,07
Summa Verksamhetens intäkter	229 405,99	286 162,04	162 497,96	393 421,07
Personalkostnader	-23 279,98	-29 021,25	-25 416,07	-61 687,89
Köp av tjänster	-3 150,00	-3 271,00	-438,84	-50,00
Övr verksamh kostn		-21,05		
Summa Verksamhetens kostnader	-26 429,98	-32 313,30	-25 854,91	-61 737,89
Summa Verksamhetsbidrag	202 976,01	253 848,74	136 643,05	331 683,18
Summa Årsbidrag	202 976,01	253 848,74	136 643,05	331 683,18
Summa Räkningsperiodens resultat	202 976,01	253 848,74	136 643,05	331 683,18
Summa Räkningsperiodens under- eller överskott	202 976,01	253 848,74	136 643,05	331 683,18

Organisation	Budget 2024	Utfall 2024	Återstår 2024
82300 Ålands energimyndighet	0,00	331 683,18	-331 683,18

Enheten hade en bra omsättning och lämnade även ett högre överskott än budgeterat under 2024.

Målsättningar

Organisation: Ålands energimyndighet **Rapportperiod:** 31.12.2024

Budgetmål	Bedömning	Kommentar
Utveckla Energimyndighetens myndighetsutövning och verksamhet		Arbetet pågår och myndighetschefen har från den 1 oktober övergått till fulltid vid Ålands energimyndighet, varför behovet av delegeringsbeslutet blir mer angeläget framöver.
Sträva till konkurrenskraftigt elpris (i jämförelse med närregioner) för slutkunder		Styrelsen för Ålands energimyndighet har godkänt elnätbolagens nättjänsttariffer inför år 2025. Under inkommande år ingen höjning. Enligt elmarknadslagen är en höjning om max 8%/år tillåten.

I budgeten för år 2024 har Energimyndighetens budgetmål felaktigt tagits upp inom infrastrukturavdelningens verksamhetsområde. I årsredovisningen är dessa budgetmål och rapportering flyttad till Energimyndighetens avsnitt.

Nyckeltal

Självfinansieringsgrad	2022	2023	2024
Verksamhetens intäkter	286 162,04	162 497,96	393 421,07
Summa Verksamhets- och överföringsintäkter	286 162,04	162 497,96	393 421,07
Verksamhetens kostnader	-32 313,30	-25 854,91	-61 737,89
Summa Verksamhets- och överföringskostnader	-32 313,30	-25 854,91	-61 737,89
Summa Nettokostnader	253 848,74	136 643,05	331 683,18
Självfinansieringsgrad	885,6%	628,5%	637,2%

Väsentliga förändringar

Uppdraget som myndighetschef för Energimyndigheten är från år 2024 en heltidstjänst.

Risker och osäkerhetsfaktorer

De geopolitiska osäkerheter som under året fått stort genomslag på energipriset påverkar ännu detta år. Den ryska leveranskedjan gällande främst naturgas till europamarknaden påverkades av den pågående Ukrainakonflikten.

Energipriserna inom Europa är sammankopplade och får därmed genomslag inom flera områden, detta i form av dyrare el, fossilbränsle och gaspriser. Marknadspriser på utsläppsrätter varierar som tidigare, men även de har stigit i pris. Generellt är det svårt att uppskatta priset på förhand. Priset påverkas bl.a. av geopolitiska situationer, konjunktur, oljepris, ev. nya regler och industrins efterfrågan.

Ålands polismyndighet

Översikt

Polisverksamheten bedrivs i enlighet med bestämmelserna i landskapslagen och landskapsförordningen om Ålands polismyndighet (ÅFS 2000:26 och 2000:34) samt enligt ett av styrelsen för Ålands polismyndighet fastställt reglemente. I 3 § landskapslagen (ÅFS 2021:12) om tillämpning på Åland av polislagen stadgas om polisens uppgifter. Polismyndigheten sköter enligt rikets presidents förordning (2020:34) om polisförvaltningen i landskapet Åland de uppgifter som i riket ankommer på lokalpolisen.

Under år 2024 har arbetet med att förverkliga det kostnadsavtal som nämns 2 § i överenskommelseförordningen (2020:34) fortsatt och myndigheten har deltagit i arbetet. Även andra ärenden i relation till överenskommelseförordningen (2020:34) har behandlats i samarbete mellan polismyndigheten, landskapsregeringen och inrikesministeriet.

Polismyndighetens vision för 2030 och strategin för åren 2024–2028 fastslogs av styrelsen för Ålands polismyndighet.

Ålands flagga har ersatt Finlands flagga på polisuniformen.

Den arbetsgrupp som tillsattes 2023 för att lyfta åtgärdsbehov i förhållande till personalens arbetsvälmående och trivsel på arbetsplatsen har avgivit sin slutrapport. Slutrapportens förslag har i samarbete med myndighetens lokala samarbetsgrupp förverkligats till tillämpliga delar.

Hållbarhetsstyrning

Myndigheten har en styrelse, vars uppgifter är stadgade i landskapslagen (2000:26) om Ålands polismyndighet. Utöver styrelsens lagstadgade sammansättning är personalen representerad på styrelsens möten. Styrelsen avvecklas efter årets utgång och ersätts av månatliga möten med landskapsregeringen samtidigt som nya kontaktytor mot samhället identifieras och ett nytt system för insyn, delaktighet och samhällsdialog inrättas.

Myndighetens ledning har haft månatliga möten med landskapsregeringen för behandling av aktuella och principiellt viktiga frågor. Internt möts myndighetens lokala samarbetsgrupp varje månad och behandlar aktuella ärenden som sedan behandlas i ledningsgruppen. Budgetfrågor samt andra större och viktiga ärenden har behandlats av samarbetsgruppen, ledningsgruppen, vid de månatliga mötena mellan myndigheten och landskapsregeringen samt av styrelsen för Ålands polismyndighet.

Myndigheten har aktivt deltagit i arbetet för mål 2 om tillit och delaktighet i Utvecklings- och hållbarhetsagendan för Åland.

Uppföljning

Ekonomi

Sammandrag	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024
Försäljningsintäkter	54 518,24	59 170,53	59 003,29	119 232,71
Avgiftsintäkter	441 961,30	512 517,90	467 316,30	532 882,70
Övr verksamh intäkt	96 783,87	45 376,61	136 000,00	60 000,00
Summa Verksamhetens intäkter	593 263,41	617 065,04	662 319,59	712 115,41
Personalkostnader	-6 457 338,84	-6 641 775,97	-6 854 151,72	-7 266 799,76
Köp av tjänster	-1 241 334,84	-1 207 384,17	-1 271 040,33	-1 521 727,97
Material förnödenh	-214 795,10	-335 765,99	-287 513,99	-389 456,36
Övr verksamh kostn	-646 926,33	-1 223 347,29	-1 335 057,38	-1 342 379,52
Summa Verksamhetens kostnader	-8 560 395,11	-9 408 273,42	-9 747 763,42	-10 520 363,61

Sammandrag	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024
Summa Verksamhetsbidrag	-7 967 131,70	-8 791 208,38	-9 085 443,83	-9 808 248,20
Övr finansiella int	92,86	52,47	24,22	36,22
Räntekostnader				-9,30
Summa Finansiella intäkter och kostnader	92,86	52,47	24,22	26,92
Summa Årsbidrag	-7 967 038,84	-8 791 155,91	-9 085 419,61	-9 808 221,28
Avskrivn enl plan				-572 865,69
Summa Av- och nedskrivningar				-572 865,69
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-7 967 038,84	-8 791 155,91	-9 085 419,61	-10 381 086,97
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-7 967 038,84	-8 791 155,91	-9 085 419,61	-10 381 086,97

Organisation	Budget 2024	Utfall 2024	Återstår 2024
82500 Ålands polismyndighet	-10 897 000,00	-10 381 086,97	-515 913,03
Summa 8250 Ål polismyndighet	-10 897 000,00	-10 381 086,97	-515 913,03

I 2024 års utfall har 300.000 euro lämnats outnyttjade, medel som var öronmärkta för utvecklingen av nödvändiga datasystem när den nya åländska vägtrafiklagen träder i kraft. Lagen trädde i kraft 2024 men uppdateringen av polisens datasystem har inte genomförts under året.

Med det i beaktande blir det verkliga årsbidraget ca 97,2 procent och verksamhetens kostnader uppgår då till ca 99,7 procent av vad som budgeterats.

Personalkostnaderna uppgår till 96 %, inklusive FPA ersättningar som överstigit budgeterat med ca 51.000 euro. En inrättad befälstjänst som tillsattes först efter fem månader och effekterna av löneharmoniseringen den 1 juni kompenseras genom en ändringsbudget med 145.000 euro. Personalkostnaderna påverkades av antalet studeranden vid underbefälsutbildningen i form av minskade ersättningar för obekvämt arbetstid.

I verksamhetens intäkter ingår 60.000 euro vilket är en ersättning från riket för polisyrkeshögskolans praktikanter. Polisens avgiftsbelagda prestationer överstiger budgeterat såväl gällande rikslagsstiftningens- som landskapslagstiftningens avgifter. De elektroniska tjänsterna har under året utökats till att omfatta även vapenförvärvstillstånd.

Målsättningar

Organisation: Ålands Polismyndighet **Rapportperiod:** 31.12.2024

Budgetmål	Bedömning	Kommentar
Polisen strävar till att bibehålla nuvarande nivå på tillgängligheten		Tillgängligheten till polishuset har varit prioriterad. Detsamma gäller tillståndsverksamhetens skärgårdsbesök.
Den prioriterade satsningen på bekämpning av yrkesmässig och narkotikarelaterad brottslighet fortsätter		Myndigheten har fortsatt att betona effektivt bruk av tvångsmedel och förvaltningsförfarande.

Nyckeltal

Självfinansieringsgrad	2022	2023	2024
Verksamhetens intäkter	617 065,04	662 319,59	712 115,41
Summa Verksamhets- och överföringsintäkter	617 065,04	662 319,59	712 115,41
Verksamhetens kostnader	-9 408 273,42	-9 747 763,42	-10 520 363,61
Summa Verksamhets- och överföringskostnader	-9 408 273,42	-9 747 763,42	-10 520 363,61
Summa Nettokostnader	-8 791 208,38	-9 085 443,83	-9 808 248,20
Självfinansieringsgrad	6,6%	6,8%	6,8%

Polisens nyckeltal	2020	2021	2022	2023	2024
Gatusäkerhetsindex hela Åland	100,82	119,11	106,28	123,63	108,19
Gatusäkerhetsindex Mariehamn	65,94	68,97	62,32	68,3	67,99
Antal brott					
Antal anmälda brott, totalt	2 739	2 776	3 114	3 219	2 189
Strafflagsbrott	1 872	1 741	1 966	1 844	1 865
Strafflagsbrott (exklusive trafik)	1 268	1 065	1 347	1 248	1 401
Utredningstider (i genomsnitt antal dygn)					
Alla brott	78	51	58	55	88
Strafflagsbrott	122	87	102	106	109
Strafflagsbrott (exklusive trafik)	198	163	160	179	160
Uppklaringsprocent					
Alla brott	78,90 %	79,7 %	77,9 %	80,8 %	67,9 %
Strafflagsbrott	71,20 %	69,9 %	66,7 %	69,1 %	62,4 %
Strafflagsbrott (exklusive trafik)	59,80 %	54,9 %	54,1 %	52,9 %	53,3 %
Ärenden					
Tillståndsenhetens behandlade ärenden	8 433	10 155	12 389	11 460	13 430

Väsentliga förändringar

Den nya vägtrafiklagen (ÅFS 2023:108) med kringliggande lagstiftning trädde i kraft 1.4.2024. Polismyndigheten införskaffade ett utbildningspaket i förhållande till den nya lagstiftningen som även viktiga samarbetspartners hade möjlighet att ta del av. De administrativa avgifterna tillfaller enligt den nya vägtrafiklagen landskapet Åland.

En befälstjänst inrättades för de interna laglighetsövervakningstjänsterna. Funktionen motsvarar rikets polisriktsenheter. Resursökningen har märkbart förbättrat myndighetens möjlighet att sköta intern laglighetsövervakning, behandla klagomål och andra juridiska ärenden.

En specialresurs överfördes från brottsbekämpningsenheten till tillståndsenheten. Förflyttningen förverkligades för att bättre möjliggöra att myndigheten uppfyller lagstadgade krav på granskningar av sprängarbetsplatser, transporter, fyrverkerier och försäljning av fyrverkeripjäser.

Polismyndigheten deltar i rikets förebyggande On-line gaming projekt genom ungdomspolisen. Projektet riktar sig till unga som är aktiva på nätet. Projektet är flerårigt.

Närmare tio procent av myndighetens polispersonal påbörjade underbefälsstudier vid Polisyrkeshögskolan. Utbildningen sträcker sig från hösten 2024 till hösten 2025. Personalbortfallet ersattes under 2024 genom interna åtgärder.

Planeringen för en ny alarmoperatörsutbildning påbörjades i samarbete med landskapsregeringen och Ålands yrkesgymnasium. Utbildningen förverkligas 2025 och strävar till att skapa kompetens för att täcka de planerade pensionsbortfallen 2025 - 2027 då hälften av alarmoperatörerna uppnår pensionsålder.

Polismyndigheten fick i oktober ett extra uppdrag att delta i arbetet med att ta fram en övergripande räddningsplan för landskapet samt ansvar för att upprätta en gemensam lägescentral för landskapets myndigheter. Myndigheten har tillsatt en arbetsgrupp som förutom polismyndighetens representanter även består av deltagare från Ålands räddningsmyndighet, Räddningsverket i Mariehamn, Ålands miljö- och hälsomyndighet, Kommunernas socialtjänst k.f. samt Ålands hälso- och sjukvård. Gruppen arbetar fram grunden för en kommande gemensam lägescentral och arbetet fortskrider under inledningen av år 2025.

Risker och osäkerhetsfaktorer

Enligt 2 § i överenskommelseförordningen (2020:34) ska inrikesministeriet och landskapsregeringen avtala om kostnader som ska ersättas av staten. Trots att inrikesministeriet tillsatt en arbetsgrupp för ärendet har inget avtal slutits under 2024. Den avtalslösa situationen har pågått i över ett decennium, vilket inte är förenligt med överenskommelseförordningens (2020:34) stadganden. De tolk- och översättningskostnader som under året uppstått i förbindelse med förundersökning har sammanställts och tillställts inrikesministeriet för att ersättas.

Polismyndigheten begärde hösten 2024 handräckning av Polisstyrelsen i enlighet med 6 § överenskommelseförordningen. Handräckningsbegäran avslogs i strid mot överenskommelseförordningen. Ärendet lyftes till behandling vid samrådsdelegationen i enlighet med 11 § överenskommelseförordningen.

Oklarheterna gällande rikets ansvarområden i Republikens presidents förordning (2020:34) om polisförvaltningen i landskapet Åland har diskuterats med inrikesministeriet i syfte att säkra att överenskommelseförordningen efterföljs av bägge avtalsparter.

De förändringar av rikets förundersökningslag och lag om rättegång i brottsmål som förorsakade behovet av att utöka myndighetens barnutredarkapacitet med en tredje utredare samt behovet av en resurs för att bekämpa de kraftigt ökade nät- och telefonbedrägerierna förverkligades inte då ingen överenskommelse nåtts mellan landskapsregeringen och inrikesministeriet gällande tjänsternas finansiering. Lokalt har fenomenet med nät- och telefonbedrägerier effektivt bekämpats i nära samarbete med lokala nyckelinstanser.

Det förändrade säkerhetsläget i Europa och Finlands inträde i NATO har förändrat omvärldsmiljön och ökat komplexiteten både gällande planering och genomförande av främst beredskapsarbetet.

Polismyndigheten har avgett sina synpunkter till landskapsregeringen gällande rikets utkast till övergripande säkerhetsstrategi för samhället.

Diskussioner har förts med inrikesministeriet och systemleverantören gällande en integration av nödalarmeringssystemet Ålarm med rikets Erica-system. I centrum för diskussionerna står frågeställningen om finansiering av den investering som en integration skulle föranleda samt om fördelningen av påföljande driftskostnader. Ärendet har inte framskridit under året. Diskussioner om en systemlösning har även förts gällande ett eventuellt samarbete med det svenska nödalarmeringssystemet SOS-alarm.

Polishusets tvåårs kontrollsyn gjordes i januari 2024. En del av de då identifierade bristerna har ännu inte åtgärdats eller styrts upp. Diskussioner om bristerna pågår med Landskapets fastighetsverk.

Redogörelse för den interna kontrollen

Myndighetens arbete styrs genom ett fastställt reglemente, arbetsordningar och interna styrdokument. Verksamhetsplaner uppgörs årligen och kompletteras med en temakalender för övervakningsverksamheten. Utfallet av ekonomin följs upp månatligen för att säkerställa att budgeterade medel inte överskrids.

Myndigheten har följt de bestämmelser, föreskrifter och beslut som berör polisverksamheten samt de bestämmelser som reglerar den allmänna förvaltningen inom myndigheten. Intern övervakning har genomförts inom myndigheten på förmans nivå och stickprovskontroller har utförts inom de områden som nämnts i myndighetens plan för laglighetsövervakning 2024. Enhetscheferna rapporterar tre gånger i året till polismästaren. Det avges årligen en rapport över den laglighetsövervakning som företagits inom myndigheten.

Polisstyrelsen i Finland övervakar enligt en årligen fastslagen granskningsplan de områden av myndighetens verksamhet som ligger inom ramen för rikets lagstiftningsbehörighet. Rikets polisstyrelses laglighetsgranskning för år 2024 genomfördes i november och granskningen föranleder inga åtgärder. I granskningen lyfts utmaningen med utlänningsövervakning och bristerna i rikets utlänningshanteringssystem UMA, som endast fungerar på finska. Även biträdande justitiekanslers beslut OKV/894/70/2024 problematiserar situationen med ett system som inte uppfyller självstyrelselagens (ÅFS 1991:71) språkkrav.

Den 1 december 2024 tog myndigheten i bruk ett arbetstidsregistreringssystem och ett regelverk för flexibel arbetstid. I bruktagandet av regelverket gäller för personal som arbetar kansliarbetstid.

Myndighetens fakturering sker huvudsakligen centralt från landskapets finansavdelning för att underlätta bevakningen av fordringar. Polisens avgiftsbelagda prestationer bestäms årligen genom Ålands landskapsregerings beslut.

Avtalsverksamheten hanteras centralt i staben och avtal med större konsekvenser föredras i ledningsgruppen.

Hösten 2024 genomfördes en effektivitetsrevision hos polismyndigheten som fokuserade på ärendehandläggning, handläggningstider samt löner och arbetstidernas schemaläggning. Effektivitetsrevisionens rapport överlämnas till Ålands lagting i början av år 2025.

Ålands ombudsmannamyndighet

Översikt

Ålands ombudsmannamyndighet har till uppgift att främja och trygga jämställdhet, jämlikhet, likabehandling och förhindra diskriminering. Myndigheten ska främja och trygga barns ställning och rättigheter enligt FN:s konvention om barnets rättigheter samt genom rådgivning verka för att främja och trygga jämlikhet i frågor som gäller rättigheter för klienter i socialvården och patienter i hälso- och sjukvården. Myndighetens uppdrag omfattar även rådgivning vad gäller konsumenters rättigheter. År 2024 har myndighetens mandat utökats till att omfatta uppdraget som tillsynsmyndighet för offentlig upphandling i landskapet i enlighet med landskapslagen (2017:80) om tillämpning på Åland av riks författningar om offentlig upphandling.

All verksamhet är lagstadgad och har under 2024 skötts av en personalstyrka om fyra tjänstemän. Myndigheten avger en separat verksamhetsberättelse med omfattande och specifika uppgifter om verksamheten, se www.ombudsman.ax.

Hållbarhetsstyrning

Myndighetens verksamhet och uppdrag i sin helhet omfattar frågor med fokus på social hållbarhet och kan kopplas till utvecklings- och hållbarhetsagendans två första strategiska utvecklingsmål. Genom rådgivning och information stöttas personer som riskerar att falla utanför samhällets system och skyddsnät. De står ofta långt bort från att vara välmående, lever ibland i ekonomiskt utsatt position och känner sannolikt låg eller ingen tillit till, och delaktighet i, det åländska samhället. Tillsynsarbetet inom offentlig upphandling kan medverka till att motverka korruption. Myndighetens ambition är att genom utlåtanden, utredningar och rapporter bidra till att stärka sitt eget och det åländska samhällets kunskapsunderlag vad gäller social hållbarhet på Åland. Myndigheten är medaktör i nätverket bärkraft.ax.

Uppföljning

Ekonomi

Sammandrag	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024
Försäljningsintäkter	46 000,00	46 000,00	46 000,00	49 000,00
Summa Verksamhetens intäkter	46 000,00	46 000,00	46 000,00	49 000,00
Personalkostnader	-179 194,04	-182 541,90	-191 425,16	-247 625,50
Köp av tjänster	-21 229,09	-34 799,18	-27 829,51	-36 164,07
Material förnödenh	-4 263,80	-5 664,61	-3 568,27	-11 860,26
Övr verksamh kostn	-23 259,74	-23 548,02	-24 565,77	-30 520,76
Summa Verksamhetens kostnader	-227 946,67	-246 553,71	-247 388,71	-326 170,59
Summa Verksamhetsbidrag	-181 946,67	-200 553,71	-201 388,71	-277 170,59
Summa Årsbidrag	-181 946,67	-200 553,71	-201 388,71	-277 170,59
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-181 946,67	-200 553,71	-201 388,71	-277 170,59
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-181 946,67	-200 553,71	-201 388,71	-277 170,59

Organisation	Budget 2024	Utfall 2024	Återstår 2024
82600 Ålands Ombudsmannamyndighet	-341 000,00	-277 170,59	-63 829,41
Summa 8260 Ål ombudsmannamyndig	-341 000,00	-277 170,59	-63 829,41

Outnyttjade medel rör främst personalkostnader (två månader vakanser gentemot budget på grund av rekrytering) samt köp av tjänster. Myndigheten erhåller ersättning från staten för konsumentrådgivningen vilken för 2024 har ökat från 46.000 till 49.000 euro.

Självfinansieringsgrad	2022	2023	2024
Verksamhetens intäkter	46 000,00	46 000,00	49 000,00
Summa Verksamhets- och överföringsintäkter	46 000,00	46 000,00	49 000,00
Verksamhetens kostnader	-246 553,71	-247 388,71	-326 170,59
Summa Verksamhets- och överföringskostnader	-246 553,71	-247 388,71	-326 170,59
Summa Nettokostnader	-200 553,71	-201 388,71	-277 170,59
Självfinansieringsgrad	18,7%	18,6%	15,0%

Målsättningar

Organisation: Ombudsmannamyndigheten **Rapportperiod:** 31.12.2024

Budgetmål	Bedömning	Kommentar
Genomförd organisationsutveckling och fullt funktionerande myndighet		Myndigheten har under året arbetat med utveckling av rutiner, ärendehantering, rekrytering samt personalutveckling. Utvecklingsarbetet fortsätter.

Nyckeltal

Ombudsmannamyndighetens rådgivningsärenden	2023				2024			
	Kvinnor	Män	Annan	Totalt	Kvinnor	Män	Annan	Totalt
Klientombudsmannen	68	35	2	105	33	28	3	64
Patientombudsmannen	130	80	8	218	88	62	3	153
Konsumentrådgivningen	139	160	10	309	142	162	6	310
Diskriminerings- och barnombudsmannen	25	23	12	58	28	21	17	63
Totalt	362	298	32	690	291	273	29	590

Annan = myndighet/organisation eller kön ospecificerat NB totalt rådgivningsfrågor, inte alltid samma som antal kontakttagare.

Ombudsmannamyndighetens andra ärenden	2021	2022	2023	2024
Utlåtanden och remissvar	7	8	10	10
Tillsynsfrågor jämställdhet/diskriminering	4	2	6	4
Rapporter och studier	2	2	1	1
Tillsynsinsatser, upphandling (NY)				6

Väsentliga förändringar

Myndighetens mandat har utökats från 2024 till att även omfatta uppdraget som tillsynsmyndighet för offentlig upphandling i landskapet i enlighet med landskapslagen (2017:80) om tillämpning på Åland av riks författningar om offentlig upphandling. Personalstyrkan har utökats med en

upphandlingsinspektör (40%) samt en myndighetsjurist (100%) som förutom att vara beslutande i tillsynsfrågor för upphandling även stödjer hela myndighetens verksamhet.

Risker och osäkerhetsfaktorer

Ålands ombudsmannamyndighet är liten. Varje tjänstemans uppdrag har en hög grad av specialisering. Enskilda personer som inkommer med ärenden ges prioritet över proaktiva, förebyggande insatser och långsiktigt utvecklingsarbete. Planeringen och utförandet av de senare omges därför av en viss osäkerhet eftersom det inte på förhand går att förutse hur många inkommande ärenden som myndigheten anförtros. Ett ärende kan ta allt från under en arbetstimme till flera arbetsdagar i anspråk. Tillsynsärenden kan vara avsevärt mer omfattande. Delegering av roller vid frånvaro är svår att genomföra i praktiken med hänvisning till de olika sakkunskapsområdena. Frånvaro utgör därför en riskfaktor och en osäkerhetsfaktor vad gäller myndighetens servicenivå, planering, genomförande och uppföljning inom verksamheten. Myndigheten strävar efter att minska riskfaktorerna utifrån sina möjligheter.

Redogörelse för den interna kontrollen

Landskapslagen (2014:33) om Ålands ombudsmannamyndighet utgör grunden för myndighetens verksamhet. Vid handläggning av ärenden och beslutsfattande följer myndigheten förvaltningslagen (2008:9) för landskapet Åland och andra för ärendehanteringens relevanta lagar samt den egna arbetsordningen. Under året har myndigheten kvartalsvis avgivit en intern uppföljningsrapport till förvaltningschefen.

Ålands hälso- och sjukvård

Översikt

Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS) avger en separat verksamhetsberättelse på en mera omfattande och detaljerad nivå till styrelsen för ÅHS.

Verksamheten har under 2024 utgått från ÅHS strategiska inriktning 2021—2025. Ledningsgruppen har arbetat med målsättningar i relation till valda strategiska utmaningar som organisationen står inför samt målsättningar utgående från regeringsprogrammet. Utgående från det har fokus legat på att avsluta upphandlingen av ett nytt vårdinformationssystem samt att förbereda för implementering av det nya systemet, att utvärdera verksamhetens nuläge i syfte att ta fram utvecklings- och effektiviseringsförslag som grund för rambudgetering och effektiviseringsåtgärder för åren 2025–2029 och att ta fram en strategisk plan för perioden 2025–2028.

Andra fokusområden har varit att förbereda framtagning av fastighetsutvecklingsplan, delta i landskapsregeringens arbete med att ta fram en strategisk plan för hälso- och sjukvård fram till 2040, fortsätta arbetet med beredskapsfrågor samt att aktivt arbeta med att förverkliga innehållet i samverkansavtalen och att utveckla organisationens hållbarhetsarbete.

Under hösten antog styrelsen den första strategiska planen för ÅHS utgående från 25 § i landskapslag om hälso- och sjukvård (2011:114). Planen gäller för perioden 2025–2028 och ska fungera som vägledning för beslutsfattare och medarbetare inom organisationen och är också ett viktigt underlag för klinikernas och enheternas årliga verksamhetsplanering.

Den operativa verksamheten inom linjeorganisationen har under året granskats och utvärderats. Utgående från resultatet har ett antal utvecklings- och effektiviseringsprojekt formats och planerats över en tidslinje som överensstämmer med rambudgeteringen och effektiviseringskraven för åren 2025–2029.

IT-enheten har fortsatt arbetet utgående från den sårbarhets- och beredskapsanalys som togs fram tidigare. Syftet är att höja säkerhetsnivån och beredskapen för att identifiera, hantera och åtgärda säkerhetsincidenter i organisationens IT-miljö. På hösten 2024 deltog ÅHS i katastrofövningen ”Stormskär 24”.

Hållbarhetsstyrning

ÅHS har en nyckelroll i förverkligandet av utvecklings- och hållbarhetsagendan för Åland. ÅHS:s vision Välmående genom delaktighet – belyser ÅHS starka koppling till de två första av de sju strategiska utvecklingsmålen i agendan. Visionen visar vägen i verksamhetsutvecklingen och stärker verksamheternas fokus både på det förebyggande arbetet och på personcentrerad vård.

En av ledningsgruppens medlemmar har ingått i teamet kring utvecklings- och hållbarhetsagendans första strategiska utvecklingsmål ”Välmående människor vars inneboende resurser växer”. Under året presenterades resultatet från kartläggningen av ÅHS:s hållbarhetsutmaningar i förhållande till hållbarhetsprinciperna för organisationen. Målet var att under 2024 tillsätta en arbetsgrupp för att stärka det systematiska hållbarhetsarbetet. Behovet av kostnadsstävande åtgärder begränsade möjligheterna att engagera personal i andra uppgifter än det direkta patientarbetet, och tillsättande av arbetsgruppen flyttades fram till 2025.

Uppföljning

Ekonomi

Sammandrag	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024
Försäljningsintäkter	11 208 264,05	10 969 643,15	6 825 393,51	7 053 424,40
Avgiftsintäkter	2 937 768,18	2 940 517,61	3 053 979,21	3 045 034,12

Sammandrag	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024
Erhållna bidrag	115 829,60	146 465,54	128 787,56	141 097,81
Övr verksamh intäkt	449 105,70	355 224,53	331 628,85	474 818,43
Summa Verksamhetens intäkter	14 710 967,53	14 411 850,83	10 339 789,13	10 714 374,76
Personalkostnader	-57 782 257,07	-58 041 943,55	-59 465 810,80	-63 345 633,72
Köp av tjänster	-24 044 075,34	-26 037 166,17	-27 064 664,32	-28 166 079,54
Material förnödenh	-11 800 688,84	-10 310 273,30	-11 023 809,12	-11 160 600,34
Övr verksamh kostn	-8 860 494,60	-8 770 676,65	-8 809 527,11	-8 916 955,01
Summa Verksamhetens kostnader	-102 487 515,85	-103 160 059,67	-106 363 811,35	-111 589 268,61
Summa Verksamhetsbidrag	-87 776 548,32	-88 748 208,84	-96 024 022,22	-100 874 893,85
Ränteintäkter		0,00	397,72	609,08
Övr finansiella int	60 776,18	37 796,75	95 014,44	110 518,43
Räntekostnader	-12 678,86	-2 954,48	-672,89	-3 870,22
Övr finansiella kost	-17 201,14		-36 272,74	-23 284,15
Summa Finansiella intäkter och kostnader	30 896,18	34 842,27	58 466,53	83 973,14
Summa Årsbidrag	-87 745 652,14	-88 713 366,57	-95 965 555,69	-100 790 920,71
Avskrivn enl plan	-1 279 759,31	-1 416 690,00	-1 545 402,28	-1 458 402,76
Summa Av- och nedskrivningar	-1 279 759,31	-1 416 690,00	-1 545 402,28	-1 458 402,76
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-89 025 411,45	-90 130 056,57	-97 510 957,97	-102 249 323,47
Ökning eller minskning av reserver				-4 800 000,00
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-89 025 411,45	-90 130 056,57	-97 510 957,97	-107 049 323,47

Organisation	Budget 2024	Utfall 2024	Återstår 2024
8410 Medicinsk led. o utv	-15 216 574,00	-16 440 131,63	1 223 557,63
8414 Primärvårdskliniken	-11 108 116,00	-11 167 228,87	59 112,87
8418 Tandvårdskliniken	-1 542 766,00	-1 510 667,96	-32 098,04
8420 Akutkliniken	-4 432 518,00	-4 058 285,28	-374 232,72
8421 Medicinkliniken	-17 125 484,00	-16 635 796,83	-489 687,17
8422 Kirurgkliniken	-4 833 625,00	-5 019 132,46	185 507,46
8423 BB-/gynekologklinike	-2 523 637,00	-2 651 127,51	127 490,51
8424 Barn- o ungdomsklin	-4 285 922,00	-4 481 890,78	195 968,78
8425 Ögonkliniken	-849 496,00	-941 930,28	92 434,29
8426 ÖNH-kliniken	-756 811,00	-878 611,09	121 800,09
8427 Psykiatriska klinike	-5 757 841,00	-5 471 440,94	-286 400,06
8431 AN-OP-IVA kliniken	-5 188 603,00	-5 215 316,05	26 713,05
8432 Laboratorieenheten	-3 705 040,00	-4 251 809,50	546 769,50
8433 Radiologiska klinike	-1 828 450,00	-1 828 335,22	-114,78
8434 Sjukhusapoteket	-1 007 241,00	-991 960,77	-15 280,23
Summa 841 ÅHS - linjeorg	-80 162 124,00	-81 543 665,19	1 381 541,19
8412 Vårdutv. och ledning	-823 751,00	-735 047,48	-88 703,52
8450 Styrelsen	-45 570,00	-43 438,70	-2 131,30
8451 HSD-enheten	-8 045 132,00	-7 564 076,62	-481 055,38
8454 HR-enheten	-1 382 803,00	-1 258 870,11	-123 932,89
8455 Ekonomienheten	-1 518 636,00	-1 416 069,27	-102 566,73
8456 Upphandlingsenheten	-290 602,00	-243 809,20	-46 792,80

Organisation	Budget 2024	Utfall 2024	Återstår 2024
8457 Tekniska enheten	-1 712 494,00	-1 461 685,47	-250 808,53
8459 IT enheten	-2 548 742,00	-2 480 693,83	-68 048,17
8460 Intern service	-10 031 146,00	-10 301 967,59	270 821,59
Summa 845 ÅHS - stabsorg	-26 398 876,00	-25 505 658,27	-893 217,73
Summa 840 ÅHS	-106 561 000,00	-107 049 323,47	488 323,47

De totala nettokostnaderna för 2024 uppgår till 107,0 miljoner euro, budget 2024 ligger på 106,6 miljoner euro och den totala budgetavvikelsen uppgår därmed till -0,5 miljoner euro. Den negativa budgetavvikelsen är till största delen relaterat till högre kostnader för extern vård utanför Åland.

Under åren 2020-2022 erhöll ÅHS ersättning från staten för covidkostnader, varför jämförelse mellan dessa år svår.

Under 2024 tillkom två ändringsbudgeter. Den första ändringsbudgeten gällde en investeringsreservering för att täcka en del av de kommande avskrivningskostnaderna för vårdinformationssystemet (4,8 miljoner euro). Den andra ändringsbudgeten gällde fördelningen av kostnader för den s.k. löneharmoniseringen, vars effekt trädde i kraft under 2024 (2,1 miljoner euro).

Intäktsbudgeten för 2024 uppgick till totalt 9,0 miljoner euro. Utfallet blev 10,8 miljoner euro. Intäkterna lämnade en positiv budgetavvikelse på totalt 1,8 miljoner euro. Den positiva avvikelsen härrör sig från högre erhållna ersättningar än budgeterat. Anslagen för ersättningar är utmanade att budgetera och överskottet består dels av ersättningar för utskrivningsklara patienter och dels av övriga ersättningar för bl.a. sjuktransporter och sjukvård.

Driftskostnadsbudgeten inklusive avskrivningar och reserveringar uppgick till totalt 115,6 miljoner euro. Utfallet blev 117,9 miljoner euro. Driftskostnadsbudgeten visar därmed en negativ budgetavvikelse på totalt -2,3 miljoner euro.

De största avvikelserna mot budget utgörs av:

- Extern vård utanför Åland — negativ avvikelse om -1,8 miljoner euro. Antalet besök samt antal externa vårddygn har ökat något men orsaken till den stora avvikelsen härrör sig främst från större prisökningar hos vårdleverantörerna. Dessa prisökningar startade redan 2023 men ger en större effekt under 2024.
- Köpta tjänster — negativ avvikelse om -1,4 miljoner euro. Den främsta orsaken är vakanta läkartjänster som leder till höga kostnader för köpta tjänster för läkarvikarier. De köpta tjänsterna är dyrare och matchar därmed inte den positiva avvikelsen som finns på personalkostnaderna. Kostnaden för laboratorietjänster har ökat under de senaste åren, orsaken är delvis prisökningar men även att antalet prover ökat.
- Personalkostnader – positiv avvikelse om 1,0 miljon euro. Utmaningen att rekrytera läkare fortgår och följden av detta är ett antal vakanta läkartjänster som måste täckas med köpta tjänster. Under året tillsattes inte ett antal nya tjänster som budgeterades 2024 på grund av de resultatförbättringskrav som kommer under 2025.
- Materialkostnader — negativ avvikelse om -0,5 miljoner euro. Orsaken är främst prisökningar på vård- och laboratoriematerial men även på servicematerial såsom städmaterial och livsmedel.

Självfinansieringsgrad	2022	2023	2024
Verksamhetens intäkter	14 411 850,83	10 339 789,13	10 714 374,76
Summa Verksamhets- och överföringsintäkter	14 411 850,83	10 339 789,13	10 714 374,76
Verksamhetens kostnader	-103 160 059,67	-106 363 811,35	-111 589 268,61
Summa Verksamhets- och överföringskostnader	-103 160 059,67	-106 363 811,35	-111 589 268,61
Summa Nettokostnader	-88 748 208,84	-96 024 022,22	-100 874 893,85
Självfinansieringsgrad	14,0%	9,7%	9,6%

Målsättningar

ÅHS gör varje år upp en detaljerad verksamhetsplan där samtliga kliniker och enheter tar fram målsättningar för sin verksamhet. Verksamheten har under 2024 utgått från ÅHS:s strategiska inriktning 2021-2025 och de tre övergripande utvecklingsområdena; det ÅHS gör, vad ÅHS är och hur ÅHS samarbetar med andra.

Utvecklingsområde 1. Det ÅHS gör (hälso- och sjukvårdstjänsterna)

Upphandlingen av det nya vårdinformationssystemet avslutades under våren och implementeringen inleddes enligt tidsplan. Projektplan och tidplan godkändes. Under hösten genomfördes ett antal workshoppar där personalen har deltagit för att anpassa systemet till ÅHS:s behov. För att verifiera att de förändringar som har planerats i workshopparna har förverkligats och för att säkerställa att de avtalsmässiga kraven uppfylls har ett antal testningar genomförts. Utvecklingen av en patientportal fortgår utifrån de förutsättningar som vårdinformationssystemet ger. Processen för att ta fram en plan för e-hälsa är under planering.

Tydligheten för ledare inom vården har utvecklats genom att den planerade omorganisationen av vårdorganisationen har förverkligats. Fokus på förändringsledning, digitalisering och projektledning har stärkts och arbetet fortgår.

Möjligheterna att påbörja BT-utbildning för läkare som ersättande modell för AT-läkare har utretts, och bedöms inte kunna ersätta AT-läkarna. Möjligheterna att införa standardiserad mätning av kontinuitet är inte utrett, organisationen avvaktar införande av det nya vårdinformationssystemet och HILMO-rapportering. Arbetet gällande patientsäkerhet pågår enligt plan. Möjligheterna att delta i nationella kvalitetsregister är utrett och nu pågår en process med att ta fram lagstiftning som underlättar upprättandet av lokala kvalitetsregister.

En första kartläggning av behovet av masterutbildning i avancerad klinisk omvårdnad är gjord. En rekryteringsplan för vårdpersonal är gjord. Lågröskelmottagningarna har utvecklats och utvärderas kontinuerligt. Tjänsten som demenskoordinator har inte inrättats, alternativ för tjänsten utreds.

En tillgänglighetskartläggning av C-huset och sjukhusets entré har gjorts, tillgänglighetsgruppens uppdrag är inte ännu fastställt.

ÅHS har deltagit aktivt i arbetet med den strategiska planen för hälso- och sjukvården fram till år 2040 som utformas av landskapsregeringen. Delar av den strategiska planen som är viktig för fastighetsutvecklingen ska vara klar inom första kvartalet 2025 och kommer att fungera som ett tidigt stöd i det politiska beslutsfattandet.

Utvecklingsområde 2. Vad ÅHS är (vår organisation)

En strategisk plan för 2025–2028 fastställdes av styrelsen i oktober. En kartläggning av ÅHS nuvarande serviceutbud har gjorts och resultatet utgör grunden för fastighetsutvecklingen och för ett flertal effektiviseringsprojekt som planeras de kommande åren. En omorganisering inom vårdorganisationen är genomförd och den uttalade ambitionen är att stärka fokus på organisationens förmåga att bedriva utvecklingsarbete. Behovet av kostnadsstävande åtgärder begränsade

möjligheterna att engagera personal i andra uppgifter än det direkta patientarbetet, vilket gjorde att målen gällande hållbarhetsarbetet inte kunde förverkligas.

Utvecklingsområde 3. Hur ÅHS samarbetar med andra (samverkan)

Arbetet med att implementera relevanta delar av innehållet i landskapsregeringens åtgärds paket 2023–2025 för att främja fysisk aktivitet och hälsosamma matvanor pågår. ÅHS har tillsammans med styrgruppen för samverkansavtal arbetat aktivt med att leda och följa upp arbetet inom de 14 utvecklingsområdena som finns identifierade i samverkansavtalen. Projektet med att ta fram en åländsk version av den svenska modellen samordnad individuell planering (Å-SIP) har genomförts. Projektet med att utreda behovet av och förutsättningarna för utvecklandet av rehabiliteringstjänster är under planering. Den nya modellen för strukturerad insamling av feedback från patientföreningarna inför verksamhetsplaneringen är utvärderad och fortsatt samverkan med Funktionsrätt Åland är planerad.

Nyckeltal

ÅHS sammandrag	Utfall 2024	Budget 2024	Budgetavvikelse	% av budget 2024
Intäkter	-10 825 502	-8 990 000	1 835 502	120,4 %
Personalkostnader	63 345 634	64 398 500	1 052 866	98,4 %
Köpta tjänster	18 169 836	16 749 000	-1 420 836	108,5 %
Intern hyra	7 848 913	7 933 000	84 087	98,9 %
Material	10 507 566	9 958 700	-548 866	105,5 %
Inventarier och anskaffningar	527 125	865 800	338 675	60,9 %
Övriga kostnader	460 245	176 000	-284 245	261,5 %
Extern vård utanför Åland	10 757 104	8 930 000	-1 827 104	120,5 %
Avskrivningar	1 458 403	1 740 000	281 597	83,8 %
Investeringsreservering	4 800 000	4 800 000	0	100,0 %
Driftskostnader	117 874 826	115 551 000	-2 323 826	102,0 %
Nettokostnader	107 049 324	106 561 000	-488 324	100,5 %

Väsentliga förändringar

Under 2024 tillkom två ändringsbudgeter. Den första ändringsbudgeten gällde en investeringsreservering för att täcka en del av de kommande avskrivningskostnaderna för vårdinformationssystemet (4,8 miljoner). Den andra ändringsbudgeten gällde fördelningen av kostnader för den sk löneharmoniseringen, vars effekt trädde i kraft under 2024 (2,1 miljoner). Dessa poster försvårar jämförelsen mellan åren.

Under 2024 godkändes ansökan att omvandla nettobudgeten för 2024 till ett ramanslag med en överskridningsrätt om 2%.

Redogörelse för den interna kontrollen

Uppnående av målen, kompetent och tillförlitlig bedömning av verksamheten

ÅHS uppgör en detaljerad verksamhetsplan där varje enhet/klinik beskriver sitt verksamhetsområde och målsättningar för året. I ÅHS verksamhetsberättelse följs verksamhetsplanen upp och beskriver ekonomiskt utfall och uppnående av målsättningar. Den ekonomiska verksamheten följer finansavdelningens direktiv och arbetssätt. Ekonomisk uppföljning mot budget redovisas löpande med stöd av systemet för budgetuppföljning och prognos. En genomgång av utfallet mot budget och en uppdaterad prognos uppgörs i samband med att målen i verksamhetsplanen följs upp varje kvartal. Uppföljningen sker i ledningsgruppen och styrelsen. Samtliga processer sköts i systemet.

Detta arbetssätt förbättrar den interna kontrollen, tillgängligheten av information och engagemanget från organisationen.

Tillsyn över anskaffning, överlåtelse och skötsel av tillgångar

ÅHS följer de lagar och anvisningar som finns för offentliga upphandlingar. I upphandlingar ställs krav på hållbarhet. Fastighetsverket har ansvar gällande fastigheter och underhåll. Det finns en ansvarsfördelning och ärendehantering mellan ÅHS och Fastighetsverket.

Avtalsverksamhet

Avtal som har stora konsekvenser för verksamheten och/eller en större ekonomisk påverkan föredras i ledningsgrupp och ÅHS styrelse.

Fakturahantering

Hantering av ÅHS:s fakturering sker inom ÅHS. Faktureringsprocesser och system kartläggs som en del av projektet för det nya vårdinformationssystemet för att kunna utvecklas och möta framtida krav. Leverantörsfakturer hanteras elektroniskt i systemet. Den ansvarige tjänstemannen har rätt att attestera fakturer enligt attestplan. Varje faktura sakgranskas och attesteras av två personer.

Intern kontroll

Under året påbörjades ett arbete med att förtydliga arbetet och ansvaret med den interna kontrollen. Arbetet innefattar dels ett direktiv för intern kontroll, dels en årlig kontrollplan.

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet

Översikt

Myndighetens uppdrag utgår från landskapslagen (2007:115) om Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet. ÅMHM:s uppdrag omfattar uppgifter som i riket sköts av flera myndigheter. Behandlingen av inkomna ärenden görs i enlighet med EU-lagstiftning, rikslagstiftning samt landskapslagstiftning och består av tillståndsprövning, förebyggande tillsyn, klagomålshantering samt informationsspridning. ÅMHM:s uppgift är att arbeta för att maten, de produkter och tillverkningsprocesser som används och de verksamheter som bedrivs varken skadar människor, djur eller miljö.

ÅMHM erbjuder veterinärvårdstjänster avseende nyttodjur till jordbrukare, fiskodlare och andra som håller djur yrkesmässigt. ÅMHM har en veterinärklinik för hund, katt och andra mindre sällskapsdjur. Vidare upprätthålls landskapets 24 timmars veterinärjour, som möjliggör akutsjukvård för samtliga djurslag under kvällar, nätter och helger, och därmed erbjuder en god grundtrygghet för alla djurägare. ÅMHM laboratoriet utför mikrobiologiska, fysikalisk-kemiska och biologiska analyser på vatten, livsmedel, jord och omgivningsprov samt vissa typer av prov från djurbesättningar. Det innebär bl.a. analys av mikrober i livsmedel, dricks- och badvatten i syfte att undvika hälsofara eller utreda förgiftningsfall, fysikalisk-kemiska analyser på vatten och avloppsvatten samt omfattande provtagning av ytvatten runt om i landskapet och näringsanalyser på jord för optimering av jordbruket. Analystjänsterna erbjuds till myndigheter, kommuner, företag och privatpersoner.

Hållbarhetsstyrning

ÅMHM bidrar till att uppnå flera av de mål som finns i Utvecklings- och hållbarhetsagendan för Åland. Genom att bedriva tillsyn, bevilja tillstånd, utföra provtagning, och analyser samt delta i beredskapsarbete, tillhandahålla information och kunskap, verkar ÅMHM för att de mål som sätts upp genom lagstiftning och regelverk kan uppfyllas.

ÅMHM leds av en styrelse och närmast under denna en myndighetschef. Styrelsen är tillsatt av landskapsregeringen och består av en ordförande och en vice ordförande samt minst tre och högst fem andra ledamöter. Myndighetschefen ansvarar inför styrelsen och ska sköta den löpande verksamheten enligt de direktiv och riktlinjer som styrelsen beslutar. Arbetet görs i samråd med ledningsgruppen. Å

MHM är organisatoriskt uppdelat i två enheter: miljö- och hälsoskyddsenheten och laboratoriet. Laboratoriechefen leder laboratoriets verksamhet och utvecklar verksamheten i samråd med myndighetschefen. Målen för hållbarhetsarbetet, och även övriga målsättningar, beskrivs i myndighetens verksamhetsplan som antas av styrelsen.

Miljötillstånd och ärenden av allmän eller principiell natur avgörs av en prövningsnämnd bestående av fem sakkunniga ledamöter inom hälsoskydd, teknik, biologi, ekonomi och juridik.

Uppföljning

Ekonomi

Organisation	Budget 2024	Utfall 2024	Återstår 2024
84810 ÅMHM, verksamhet	-2 259 000,00	-2 162 538,24	-96 461,76
84820 ÅMHM, laboratoriet	-630 000,00	-568 250,73	-61 749,27
Summa 8480 ÅMHM	-2 889 000,00	-2 730 788,97	-158 211,03

Ekonomiskt utfall för myndigheten som helhet

Räkenskapsperiodens resultat är inom ram med 158.000 euro (5,4 %) till godo.

Miljö- och hälsoskyddsenheten

Intäktsbudgeten underskreds med 0,5% motsvarande 3.800 euro. Kostnaderna underskreds med 3 % eller 100.000 euro. Räkenskapsperiodens resultat -2.162.000 euro är 97.000 euro (4 %) inom ram för budgeterade -2.259.000 euro.

De minskade kostnaderna har flera förklaringar. Bland annat har myndigheten gjort interna anpassningar inom personalresursen som konsekvens av exempelvis färre uppdrag inom förnyelsebar energi. Av samma orsak har öronmärkta medel i form av experttjänster om 50.000 euro blivit orörda. Att myndighetschefstjänsten var vakant under delar av året har också påverkat kostnadsbilden.

ÅMHM laboratorium

Intäktsbudgeten överskreds med 1% motsvarande 4.200 euro. Kostnaderna underskred budget 5 % eller 58.000 euro.

Räkenskapsperiodens resultat -568.000 euro ger 62.000 euro (9%) till godo i förhållande till budgeterade -630.000 euro. Orsaken är till stor del en analytikertjänst där det uppstod en vakans innan tillsättandet samt lägre materialkostnader än året innan med anledning av något färre analysuppdrag.

Miljö- och hälsoskyddsenheten

Sammandrag	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024
Försäljningsintäkter	274 797,50	347 782,83	281 841,54	258 713,59
Avgiftsintäkter	285 298,50	292 510,25	300 553,93	428 248,30
Övr verksamh intäkt	163,81	19 010,69	2 348,99	9 193,33
Summa Verksamhetens intäkter	560 259,81	659 303,77	584 744,46	696 155,22
Personalkostnader	-1 879 453,24	-1 923 000,59	-2 184 478,48	-2 408 240,22
Köp av tjänster	-131 334,10	-156 539,62	-137 364,69	-143 013,20
Material förnödenh	-110 677,32	-101 867,93	-113 717,28	-153 194,62
Övr verksamh kostn	-131 762,61	-130 160,68	-137 051,13	-137 398,34
Summa Verksamhetens kostnader	-2 253 227,27	-2 311 568,82	-2 572 611,58	-2 841 846,38
Summa Verksamhetsbidrag	-1 692 967,46	-1 652 265,05	-1 987 867,12	-2 145 691,16
Övr finansiella int	77,88	802,62	485,57	332,24
Övr finansiella kost	-61,66	-122,71	-84,46	-19,86
Summa Finansiella intäkter och kostnader	16,22	679,91	401,11	312,38
Summa Årsbidrag	-1 692 951,24	-1 651 585,14	-1 987 466,01	-2 145 378,78
Avskrivn enl plan				-17 159,46
Summa Av- och nedskrivningar				-17 159,46
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-1 692 951,24	-1 651 585,14	-1 987 466,01	-2 162 538,24
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-1 692 951,24	-1 651 585,14	-1 987 466,01	-2 162 538,24

Laboratoriet

Sammandrag	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024
Försäljningsintäkter	388 321,70	374 395,46	427 612,71	409 871,42
Övr verksamh intäkt	4 063,82	280,00	2 975,18	4 361,95
Summa Verksamhetens intäkter	392 385,52	374 675,46	430 587,89	414 233,37
Personalkostnader	-543 750,80	-525 909,37	-542 787,83	-555 543,13

Köp av tjänster	-131 426,56	-122 218,15	-152 433,94	-152 006,29
Material förnödenh	-118 225,78	-120 864,99	-184 062,03	-128 034,17
Övr verksamh kostn	-118 420,80	-118 597,88	-118 373,74	-119 802,55
Summa Verksamhetens kostnader	-911 823,94	-887 590,39	-997 657,54	-955 386,14
Summa Verksamhetsbidrag	-519 438,42	-512 914,93	-567 069,65	-541 152,77
Ränteintäkter	0,45			
Summa Finansiella intäkter och kostnader	0,45			
Summa Årsbidrag	-519 437,97	-512 914,93	-567 069,65	-541 152,77
Avskrivn enl plan				-27 097,96
Summa Av- och nedskrivningar				-27 097,96
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-519 437,97	-512 914,93	-567 069,65	-568 250,73
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-519 437,97	-512 914,93	-567 069,65	-568 250,73

Målsättningar

Utöver budgetmålen har ÅMHM sektionsspecifika målsättningar vilka finns beskrivna i myndighetens verksamhetsplan och årsberättelse.

Organisation: ÅMHM Rapportperiod: 31.12.2024

Budgetmål	Bedömning	Kommentar
Erbjuda kompetens och resurser för att hantera arbetsuppgifter kopplade till projekt inom förnybar energi med huvudfokus på havsbaserad vindkraft i enlighet med tillgängliga medel och givna förutsättningar		Två tillfälliga tjänster har tillsatts för att arbeta med uppgifter kopplade till förnyelsebar energi. Inskolning och uppbyggandet av kompetens har genomförts under året och myndigheten är nu bättre rustad för inkommande ärenden i området än tidigare.
Verksamhetsprocesser som motsvarar aktuell livsmedelslagstiftning		Arbetsbelastningen inom sektionen är allmänt hög och implementeringen är ännu inte genomförd fullt ut.
Verksamhetsprocesser som motsvarar planerade förändringar i lagstiftning angående tillsyns- och tillståndsansvaret gällande privat hälso- och sjukvård från och med årsskiftet 2023/2024		Ärendehanteringssystemet har anpassats och huvudprocesserna är på plats så att ärenden kan handläggas.
Ändamålsenligt organiserad verksamhet och optimal resursanvändning		Utvecklingsarbetet har varit eftersatt eftersom myndighetschefstjänsten varit vakant större delen av året. Dessutom har myndigheten saknat andra personella resurser vilket sammantaget försvårat det interna utvecklingsarbetet.

Nyckeltal

Självfinansieringsgrad	2022	2023	2024
Verksamhetens intäkter	1 033 979,23	1 015 332,35	1 110 388,59
Summa Verksamhets- och överföringsintäkter	1 033 979,23	1 015 332,35	1 110 388,59
Verksamhetens kostnader	-3 199 159,21	-3 570 269,12	-3 797 232,52
Summa Verksamhets- och överföringskostnader	-3 199 159,21	-3 570 269,12	-3 797 232,52
Summa Nettokostnader	-2 165 179,98	-2 554 936,77	-2 686 843,93
Självfinansieringsgrad	32,3%	28,4%	29,2%

Väsentliga förändringar

Ålands landskapsregering överlät genom Landskapslag (2024:29) om privat hälso- och sjukvård tillståndsprövning och tillsyn till ÅMHM och med detta utökades personalstyrkan med en social- och hälsovårdsinspektör.

Tjänsten som myndighetschef har varit vakant under delar av året.

Till myndigheten har två tjänstemän med tidsbundna avtal anställts i syfte att möta den förväntade belastningen som ärenden gällande förnyelsebar energi innebär. De externa företag som planerar att uppföra havsbaserad vindkraft har under flera år flaggat för att omfattande miljökonsekvensbedömningar ska inkomma till myndigheten, men några sådana dokument har ännu inte inkommit. I väntan på dessa har de anställda skapat nätverk till både finska och svenska myndigheter och externa prövningsinstanser i syfte att bygga upp kunskap inom området. Vidare har även omfattande handläggning skett av andra ärenden som berör förnyelsebar energi (exempelvis solcellsparker).

Inköpet av ett nytt kemiskt analysinstrument har inneburit nya möjligheter för laboratoriet som dock ännu inte slagit fullt igenom. Valideringen kräver omfattande personalresurser vilket inneburit en begränsning då myndigheten haft både en vakans och ovanligt hög frånvaro.

Risker och osäkerhetsfaktorer

Lagstiftningens delade och till vissa delar oklara behörigheter i tillstånds- och tillsynsfrågor medför utdragna och komplicerade handlägningsprocesser.

Att hålla veterinärjouren igång är en ständig orosfaktor då det inte finns några egentliga marginaler för bortfall av personal. Frånvaron på grund av till exempel sjukdomar och föräldraledigheter kan snabbt förändra förmågan att upprätthålla jouren och planeringen inom hela veterinärgruppen.

Under senare år har Åland drabbats av ett flertal smittsamma sjukdomar hos djur (IHN, VHS, varroa och fågelinfluensa). Det finns en överhängande risk att något nytt utbrott av en smittsam sjukdom drabbar djurlivet på Åland.

Laboratoriets tjänster är efterfrågade av såväl företag som myndigheter och privatpersoner och man arbetar hårt för att leverera kvalitativa analyser med en begränsad personalstyrka. Personalfrånvaro riskerar att få en betydande negativ inverkan på personalhälsan och servicen till kunderna. Personalen är specialiserad och svår att ersätta. År 2024 har tyvärr varit ett år med både personalomsättningar och annan frånvaro.

Resursfrågan är en orosfaktor. Den höga inflationen och de allt oftare störda leveranskedjorna skapar en osäkerhet. De nya förtullningsreglerna innebär fortsättningsvis en ytterligare belastning motsvarande ca två till tre veckors arbete per år då myndigheten själv utför förtullningarna av talrika leveranser. De komplicerade förtullningsreglerna skapar även plötsliga störningar i leveranserna. En annan riskfaktor är laboratoriets åldrande maskinpark. Inköp av större analysinstrument kräver en

betydande framförhållning då det kan ta många månader upp till över ett år att validera ett nytt instrument och att få metoderna ackrediterade.

Vid en lågkonjunktur finns det en risk att antalet inlämnade prov till laboratoriet minskar och därigenom att intäkterna minskar.

Redogörelse för den interna kontrollen

Myndighetens verksamhet är lagstyrd och ledningsgruppen, där myndighetsjuristerna ingår, har därför en viktig ledningsfunktion i den interna kontrollen. Ledningsgruppen har möten varannan vecka för uppföljning, planering, utvärdering och analys av verksamheten. Myndigheten har ett verksamhetssystem som stöd för myndighetsutövningen där anvisningar, rutiner och processer är samlade. Systemet möjliggör en enhetlig och effektiv hantering av ärenden. Myndigheten använder sig av ärendehanteringssystemet för uppföljning och kontroll av ärendeflöden. Miljötillståndsärenden avgörs av en prövningsnämnd med sakkunskap inom hälsoskydd, teknik, biologi, ekonomi och juridik.

Ärendeuppföljning sker kontinuerligt både på individnivå och i grupp tillsammans med närmaste chef. Myndigheten använder sig av avvikelserapportering för att upptäcka och åtgärda hinder i arbetet på ett snabbt och prestigelöst sätt så att de inte uppstår på nytt. Sjukfrånvaron följs upp kontinuerligt och samtal inleds vid upprepade eller långvarig sjukfrånvaro.

Målsättningarna i verksamhetsplanen och budgeten följs upp månatligen och rapporteras till styrelsen. ÅMHH är en underställd myndighet till landskapsregeringen och myndighetschefen deltar regelbundet i avstämningsmöten med avdelningschefen och byråchefen vid miljöbyrån.

Laboratoriet är ackrediterat enligt ISO 17025 vilket bland annat innebär att laboratoriets kvalitet och interna kontroll med 12–18 månaders intervall granskas av tre specialiserade bedömare från ackrediteringstjänsten Finas. Granskarna kontrollerar att laboratoriets strikta kvalitetssystem och detaljerade processer följs och att laboratoriet deltar i internationella provningsjämförelser med goda resultat.

Laboratoriet arbetar medvetet aktivt med ständiga förbättringar med hjälp av bland annat avvikelserapportering och ett agilt förhållningssätt. Kostnader följs upp genom bokföring av aktuella priser och kostnadsberäkningar per metod.

Laboratoriet utvecklar successivt sin riskhantering i enlighet med ackrediteringsstandarden ISO 17025. Ett dokument med tabeller för riskanalyser gällande personalen, lokalen, analysinstrumenten, kemikalier m.m. uppdateras vartefter.

Utöver dessa granskningar görs årligen enligt ISO 17025 interna auditeringar av hela verksamheten vid laboratoriet. Hela laboratoriepersonalen samt myndighetschefen är involverade i utförandet av auditeringen.

Högskolan på Åland

Översikt

Högskolan på Åland bedriver yrkesinriktad utbildning på bachelor- och masternivå, forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet samt erbjuder fortbildning och livslångt lärande som efterfrågas av och främjar det åländska arbetslivet och utvecklingen på Åland. Hållbarhet, digitalisering, internationalisering, innovation och entreprenörskap präglar verksamheten.

Under år 2024 trädde ett nytt utbildningsavtal och en förändrad finansieringsmodell i kraft. Utbildningsavtalet är treårigt och gäller fram till slutet av 2026. I januari 2024 startade Högskolan på Ålands första utbildning på masternivå. Masterprogrammet med namnet EASE har inriktningen hållbar energi- och automationsteknik, går på engelska och förverkligades under 2024 tillsammans med Arcada. Till hösten 2024 startades ett nytt distansupplägg för utbildningen i företagsekonomi som går parallellt med tidigare upplägg. I augusti trädde en ny lag för Högskolans verksamhet i kraft, Yrkehögskolelag för Åland (ÅFS 2024:50) och en ny förordning (ÅFS 2024:52). Noteras kan att Högskolan på Åland med denna lag bland annat "ska bedriva tillämpad forskningsverksamhet och utveckling- och innovations- verksamhet", "ska bidra till ett hållbart samhälle" samt att "undervisnings- och examensspråket är svenska och engelska" när det tidigare endast var svenska.

Personalen har använt friskvårdskuponger från Friskvård.ax för motion, kultur och massage. Tre arbetsolycksfall har rapporterats under året.

Hållbarhetsstyrning

År 2024 fick HÅ en hållbarhetschef som är ansvarig för hållbarhetsarbetet. Tillsammans med hållbarhetsgruppen (mandat 10/2024-10/2027) planerar, koordinerar, sammanställer och följer man upp hållbarhetsarbetet vid högskolan. Styrelsen informeras om hållbarhetsarbetet via rektors översikt på styrelsens möte. Hållbarhetsgruppen har under året bl.a. deltagit i arbetet vid Arenes hållbarhetsnätverk, gjort en sammanställning av och rapporterat högskolans CO2-utsläpp samt presenterat det för personalen, deltagit i nationella webinarier och diskussioner, bl.a. de som anordnats av Arene, ordnat ett öppet hållbarhetsseminarium med internationella föreläsare samt lanserat högskolans första hållbarhetspolicy.

Högskolans CO2-utsläpp kommer i huvudsak från fastigheterna, inköp, skolfartyget Michael Sars och tjänsteresor. Man konstaterade att en arbetsgrupp bör tillsättas för att utreda det som går under övriga inköp, vilket är en stor post.

Högskolan på Åland är medlem i nätverket Bärkraft.ax som värnar om en hållbar utveckling på Åland och sedan år 2020 medlem i Baltic University Program (BUP). BUP fokuserar på frågor om hållbar utveckling, miljöskydd och demokrati i Östersjöregionen och strävar efter att hitta nya sätt att integrera högskolor och samhälle. Programmet koordineras från Uppsala universitet och i nätverket ingår nästan 100 universitet och högskolor. BUP-kurser erbjuds högskolans anställda och studerande gratis online. Högskolan är även medlem i det nationella Climate University-nätverket som erbjuder hållbarhetsrelaterade kurser för både personal och studerande.

Hållbarhet har en stark roll i högskolans fokusområden, vilka operativt styr verksamheten fr.o.m. 2024: tillgänglig hälsa, framtidens företagsamhet och energiomställning. Som gemensamt centrum i dessa ligger utvecklingen och användningen av digitala tech-lösningar. Grunden för alla dessa är ett hållbart perspektiv. Sålunda ska hållbarhet (social, miljömässig, ekonomisk eller kulturell) ingå i alla FUI-projekt och FN:s mål för en hållbar utveckling identifieras i nya projektinitiativ.

Hållbarhetsperspektivet ska även ingå i alla högskolans program och kurser. HÅ följer även Arenes riktlinjer som närmare definierat vad som menas med de olika perspektiven på hållbar utveckling vad gäller FUI-projekt.

Under året har högskolan fokuserat på samtliga sju strategiska utvecklingsmål i utvecklings- och hållbarhetsagendan. Högskolan arbetar brett med alla de sju olika strategiska utvecklingsmålen i utvecklings- och hållbarhetsagendan och alla mål är beaktade antingen i undervisningen eller i FUI-projekt.

Mål enligt yrkeshögskolornas hållbarhetsstrategi: Hållbar, ansvarsfull och koldioxidneutral yrkeshögskola år 2030.

Förverkligat: Arbetet pågår fortlöpande. Arbetet är påbörjat med att hållbarhetschefen gått en ISO 14001-kurs gällande miljövänlig och hållbar verksamhet för eventuell certifiering. Kursen ska erbjudas flera ur personalen under 2025. Tre studerande har inom en kurs i hållbarhet vid HÅ satt igång skapandet av en utsläppsräknare gällande koldioxidutsläpp från tjänsteresor som är planerad att tas i bruk år 2025.

Uppföljning

Ekonomi

Sammandrag	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024
Försäljningsintäkter	67 907,82	82 194,37	98 234,92	72 270,65
Avgiftsintäkter	7 704 424,47	7 793 136,60	7 839 317,38	8 611 542,16
Erhållna bidrag	211 916,08	459 088,38	611 563,98	1 225 595,22
Övr verksamh intäkt	24 105,00	11 552,29	25 086,99	46 660,86
Summa Verksamhetens intäkter	8 008 353,37	8 345 971,64	8 574 203,27	9 956 068,89
Personalkostnader	-4 165 017,07	-4 551 126,54	-4 365 422,84	-4 985 506,96
Köp av tjänster	-1 568 940,53	-1 451 231,77	-1 384 944,22	-2 010 563,29
Material förnödenh	-318 284,17	-224 970,04	-283 014,00	-327 879,98
Övr verksamh kostn	-1 333 899,21	-1 331 967,19	-1 327 291,73	-1 355 401,42
Summa Verksamhetens kostnader	-7 386 140,98	-7 559 295,54	-7 360 672,79	-8 679 351,65
Övr ink o kap överf	75 136,17	129 169,67	73 855,20	106 103,09
Summa Intäkt ink o kap	75 136,17	129 169,67	73 855,20	106 103,09
Summa Intäkt ink o kap öv	75 136,17	129 169,67	73 855,20	106 103,09
Undervisn kultur idr	-14 176,26	-30 176,00	-35 559,86	-55 078,50
Soc hälsovård utsk	-26 328,47	-24 708,27	-21 807,41	-22 113,26
Övriga ink kap överf		-2 500,00		
Summa Utgift ink o kap öv	-40 504,73	-57 384,27	-57 367,27	-77 191,76
Summa Kostn ink o kap öv	-40 504,73	-57 384,27	-57 367,27	-77 191,76
Summa Verksamhetsbidrag	656 843,83	858 461,50	1 230 018,41	1 305 628,57
Övr finansiella int		-19,45		5,72
Räntekostnader	-415,11	-148,20	-6,85	
Övr finansiella kost	-483,80	-700,44	-635,84	-627,93
Summa Finansiella intäkter och kostnader	-898,91	-868,09	-642,69	-622,21
Summa Årsbidrag	655 944,92	857 593,41	1 229 375,72	1 305 006,36
Avskrivn enl plan	-34 576,74	-36 052,86	-32 307,76	-21 072,45
Summa Av- och nedskrivningar	-34 576,74	-36 052,86	-32 307,76	-21 072,45
Summa Räkenskapsperiodens resultat	621 368,18	821 540,55	1 197 067,96	1 283 933,91
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	621 368,18	821 540,55	1 197 067,96	1 283 933,91

Organisation	Budget 2024	Utfall 2024	Återstår 2024
85000 Högskolan på Åland	-2 639 608,51	1 283 933,91	-3 923 542,42
Summa 8500_7 Högskolan på Åland	-2 639 608,51	1 283 933,91	-3 923 542,42

Enligt finansieringsmodellen ansvarar Högskolan på Åland för hanteringen av både överskott och underskott. Anslaget är tvåårigt.

Det fleråriga projektet Utveckling av flerformsundervisning och digitalisering av högskolan, som finansieras med medel från EUs facilitet för återhämtning och resiliens (RFF), har under år 2024 haft sitt fjärde verksamhetsår och projektet beviljades under året förlängning med ett år på grund av förseningar i början av projektet. Under året har utrustning för moderna energilösningar införskaffats och det nya studieadministrativa systemet har implementerats för att kunna driftsättas i början av år 2025.

Totalbudgeten för det fleråriga projektet är 2,7 miljoner euro. Projektets tre delområden är:

- Utveckling av teknikutbildningar för grön energi och hållbarhet
- Digitalisering och modernisering av utbildning samt
- Digitaliseringsprogram för fortsatt lärande.

Enligt tidigare målsättning skulle avskrivning för simulatorinvesteringen påbörjas under år 2024, men det sker istället i början av år 2025 eftersom utrustning inom ramen för investeringen införskaffades till simulatorerna ännu under år 2024.

Målsättningar

Organisation: Högskolan på Åland **Rapportperiod:** 31.12.2024

Budgetmål	Bedömning	Kommentar
Fortsätta utveckla och marknadsföra öppna högskoleleden för att kunna anta studerande den vägen		Öppna högskoleleden har marknadsförts och klarare riktlinjer och direktiv utvecklats för leden. Fortfarande är det få studerande som hittar till högskolan den vägen. Under 2024 har 3 studerande studerat vid öppna högskoleleden.
Utveckling av flerformsundervisning med omfattande digitala inslag i samtliga utbildningsprogram		Högskolan har under år 2024 planerat och rekryterat studerande till en utbildning i företagsekonomi som förutom introduktionsdagarna i augusti 2024 på Åland, förverkligas helt på distans. Alla utbildningsprogram har utvecklat pedagogiken för att erbjuda flerforms alternativ inom ramen för programmen, även om utbildningarna i huvudsak är platsbundna. För detta har erhållits EU-finansiering och arbetet har utvärderats under året. Högskolan når väl upp till RFF-projektets mål. Utvecklingen pågår fortsättningsvis och öppna högskolan involveras i och med det riksomfattande Digivision2030 projektet samt europeiska krav på att erbjuda studier för att erhålla mikro-kompetenser. Högskolans medverkan i EUNICoast alliansen stöder arbetet.

Budgetmål	Bedömning	Kommentar
Omarbeta studieplanerna vid högskolans alla utbildningsprogram		Studieplanerna har omarbetats för att svara mot arbetslivets behov och följa samhällets efterfrågan på nya kompetenser. Planerna kommer att tas i bruk hösten 2025 på alla kandidatprogram.
Utarbeta enhetliga riktlinjer och kriterier för examensarbeten för högskolans alla utbildningsprogram		Examensarbetsprocessen är förenhetligad för alla högskolans kandidatprogram. Arbetet fortgår med en grupp lärare som har arbetstid för att arbeta med examensarbetsprocessen för att öka antalet beställningsarbeten samt implementer de nya arbetssätten under 2025-26.
Påbörja revision av högskolans kvalitetsledningssystem inför planerad NCU-auditering år 2026		Under år 2024 har högskolans ledningsprocesser bearbetats och setts över tillsammans med en extern konsult och förslag till ny ledningsstruktur har presenterats.
Tillgänglighetsanpassa högskolan enligt gällande lagstiftning		Målet gäller den digitala tillgängligheten. HÅ:s digitala verktyg har genomgått en utomstående granskning och förslag till handlingsplan finns. Arbetet har inte framskridit under året.
Påbörja (som pilot) en ny masterutbildning (60 sp) inom teknik (automation och förnybara energiformer) i samarbete med yrkeshögskolan Arcada (EU-medel)		Utbildningen har hållits under år 2024 i samarbete med yrkeshögskolan Arcada.
Skapa nya internationella samarbeten och FUI-projekt med offentliga och privata aktörer inom förnybara energiformer		Existerande projekt som t.ex. Sustainable Flow och E-hub har utvecklat användningen av solceller under året. Det nya projektet Kolsänkor på Åland har främst lokalt perspektiv men samarbetar med offentliga och privata aktörer i Sverige, Åland och Finland. Nya internationella nätverk har skapats inom Östersjöregionen där ett initiativ gällande samarbete kring vindkraft var aktivt under våren, men ingen ansökan gick in. Inom Baltic Energy Islands-nätverket har samarbetet fortgått med sikte på att ansöka om finansiering.
Ha en aktiv omvärldsbevakning gällande utbildningsbehov och -möjligheter för att stötta initiativ inom förnybara energiformer samt att kartera externa finansieringsmöjligheter för att kunna påbörja nya utbildningslinjer		

Nyckeltal

Självfinansieringsgrad	2022	2023	2024
Verksamhetens intäkter	8 345 971,64	8 574 203,27	9 956 068,89
Intäkt ink o kap öv	129 169,67	73 855,20	106 103,09
Summa Verksamhets- och överföringsintäkter	8 475 141,31	8 648 058,47	10 062 171,98
Verksamhetens kostnader	-7 559 295,54	-7 360 672,79	-8 679 351,65
Kostn ink o kap öv	-57 384,27	-57 367,27	-77 191,76
Summa Verksamhets- och överföringskostnader	-7 616 679,81	-7 418 040,06	-8 756 543,41
Summa Nettokostnader	858 461,50	1 230 018,41	1 305 628,57
Självfinansieringsgrad	111,3%	116,6%	114,9%

Utbildningskostnad per studerande och år	2021	2022	2023	2024
Avlagda studiepoäng (examensinriktad utb):	19 100	19 400	17 400	18 100
Helårsstudier (sp)	60	60	60	60
Beräknat antal helårsstuderande 1)	318,3	323,3	290	301,7
Kostnader för examensinriktade utbildningen inkl stab (inkl. internhyra)	4 946 279	4 622 220	4 400 370	4 086 042
Kostnader för internhyra 2)	869 525	874 906	850 073	726 362
Årlig utbildningskostnad/beräknad helårsstuderande inkl. internhyra	15 538	14 296	15 174	13 545
Årlig utbildningskostnad/beräknad helårsstuderande exkl. internhyra	12 807	11 590	12 242	11 137

1) Antal helårsstuderande har beräknats utgående från totalt antal avlagda studiepoäng vid den examensinriktade utbildningen och antal studiepoäng för heltidsstudier. 2) Kostnader för internhyra för examensinriktade utbildningen inkl stab (FUI och Öh avdraget)

Antal erbjudna nybörjarplatser er år	2022	2023	2024
Elektroteknik	20	20	20
Företagsekonomi + distans	20	20	20+20
Hospitality Management	20	20	20
Informationsteknik	20	20	20
Maskinteknik	20	20	20
Sjöfart	20	20	20
Vård	20	20	20
EASE			15 (1
Totalt	140	140	175
Antal erbjudna platser högre YH-examen per år			
EASE			15 (1

1) Tillsammans med Arcada, studiestart januari 2024

Medeltal avlagda YH-examina per år	2022	2023	2024
Elektroteknik	4	2	5
Företagsekonomi + distans	13	20	19
Hospitality Management	9	8	8

Medeltal avlagda YH-examina per år	2022	2023	2024
Informationsteknik	9	11	11
Maskinteknik	11	5	0
Sjöfart	7	5	1
Vård	16	18	17
EASE			0
Totalt	69	69	61
Medeltal avlagda högre YH-examina per år			
EASE			0

Öppna högskolan	2022	2023	2024
Antal erbjudna studiepoäng vid Öppna högskolan per år	350	342	416
Medeltal avlagda individuella studiepoäng per år vid Öppna högskolan	2 697	2 633	2 556,5

Forskning, utveckling och innovation	2022	2024	2024
Tillgängliga FUI-timmar för lärare per år	2 320	2 320	2 320
Medelantal (per år) publikationer (klasserna A-F), öppet utbildningsmaterial, publicerat AV-material och utvecklade IKT-relaterade program	6 (1	10 (1	17

**Antal artiklar i vetenskapliga tidskrifter, konferensrapporter, tekniska rapporter och slutrapporter (parameter i Utbildningsavtal 2021-2023)*

Väsentliga förändringar

Högskolan har under året för första gången erbjudit ett utbildningsprogram på masternivå, EASE. Utbildningsprogrammet förverkligades tillsammans med yrkeshögskolan Arcada. Under hösten 2024 bytte högskolan rektor, då rektors tidigare mandatperiod tog slut och en ny femårig mandatperiod började.

Risker och osäkerhetsfaktorer

Den aviserade avyttringen av skolfartyget M/S Michael Sars innebär en stor osäkerhetsfaktor för verksamheten och kan leda till en negativ effekt på att rekrytera och bibehålla studerande och personal vid sjöfartsutbildningar. Vidare finns det en stor osäkerhet kring vilka resurser den eventuella övergången till en verksamhet utan skolfartyg kräver och hur den ska finansieras.

Redogörelse för den interna kontrollen

Högskolans kvalitetsledningssystem innehåller information om högskolans nyckeltal och processer. Inom högskolan finns flertalet utbildade interna revisorer och varje år genomförs interna revisioner. Under år 2024 genomfördes fyra interna revisioner.

Verksamheten planeras utgående från beviljad budget i verksamhets- och ekonomiplanen och redovisas i kvalitetsledningssystemet samt delvis i högskolans årliga verksamhetsberättelse. En uppföljning av för finansieringsmodellen viktiga nyckeltal görs tre gånger om året. Högskolans styrelse gör kvartalsvis uppföljning av budgeten.

Ålands folkhögskola

Översikt

Ålands folkhögskola erbjuder en alternativ skolmiljö med möjlighet till fria allmänbildande studier enligt principen om livslångt lärande utanför systemet för behörighetsgivande utbildning för såväl unga som vuxna. Skolan har en studieförberedande linje, NYAlinjen och två specialiserade linjer, Hantverk (grundår med möjlighet till ett fördjupningsår) och den förberedande blåljusutbildningen samt grundskoleutbildning för andra än läropliktiga (Grundvux). Undervisningsutrymmen och internatrum hyrs ut för extern verksamhet.

Hållbarhetsstyrning

Hållbarhet är en av skolans fyra grundpelare. Hållbarhet innebär utöver miljövänligt arbete även eftertänksamhet i all planering. Folkhögskolan satsar på människan genom kreativ bildning för att främja välmående samt social och samhällelig hållbarhet.

Skolan är samarbetspartner med Folkhälsan på Åland i deras utvecklingsprojekt "hållbart på menyn Åland".

Uppföljning

Ekonomi

Sammandrag	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024
Försäljningsintäkter	16 645,97	13 235,68	12 926,11	17 705,10
Avgiftsintäkter	90 281,98	68 121,95	75 140,45	74 013,31
Övr verksamh intäkt	14 049,54	20 227,83	23 715,25	20 870,83
Summa Verksamhetens intäkter	120 977,49	101 585,46	111 781,81	112 589,24
Personalkostnader	-767 192,74	-702 792,24	-743 802,29	-777 780,10
Köp av tjänster	-70 421,60	-90 514,55	-61 432,33	-52 672,50
Material förnödenh	-58 889,03	-54 893,29	-68 247,55	-70 232,46
Övr verksamh kostn	-429 341,91	-426 511,59	-430 007,71	-433 953,70
Summa Verksamhetens kostnader	-1 325 845,28	-1 274 711,67	-1 303 489,88	-1 334 638,76
Summa Verksamhetsbidrag	-1 204 867,79	-1 173 126,21	-1 191 708,07	-1 222 049,52
Summa Årsbidrag	-1 204 867,79	-1 173 126,21	-1 191 708,07	-1 222 049,52
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-1 204 867,79	-1 173 126,21	-1 191 708,07	-1 222 049,52
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-1 204 867,79	-1 173 126,21	-1 191 708,07	-1 222 049,52

Organisation	Budget 2024	Utfall 2024	Återstår 2024
85100 Ål folkhögskola	-1 299 000,00	-1 222 049,52	-76 950,48

Utgifterna minskade med anledning av att den förberedande blåljusutbildningen inte startade på höstterminen på grund av för få sökande samt att den beräknade summan under köp av tjänster, IT-tjänster, inte behövde nyttjas som beräknat i och med att landskapsregeringens allmänna förvaltning åtog sig vissa kostnader.

Målsättningar

Organisation: Ålands folkhögskola **Rapportperiod:** 31.12.2024

Budgetmål	Bedömning	Kommentar
Långsiktigt mål - Att bli den tredje skolan under myndigheten Ålands gymnasium		En intern arbetsgrupp, tillsatt av utbildningsavdelningen, arbetar vidare med att närmare utreda hur övergången kunde genomföras utifrån den slutrapport som lämnades till landskapsregeringen i början av året.
Långsiktigt mål - Namnbyte för NYAlinjen, lämpligen i samband med ovanstående		Namnbyte för linjen sker troligen i samband med att folkhögskolan blir den tredje skolan under Ålands gymnasium.
Långsiktigt mål - Utveckla specialiserade kurser inom de kompetensområden skolans lärare besitter (behörighet)		Påbörjat utredning av vilka tjänster och specialiserade kurser som behövs framöver.
Kortsiktigt mål - Utreda en förberedande kurs för yrkesprovet hästkötarexamen		En översikt har gjorts hur utbildningen ser ut i Finland jämfört med Sverige. Resultatet är att inte ordna en förberedande kurs för yrkesprovet hästkötarexamen pga att kostnaden för utbildningsarrangemanget är för dyrt.
Kortsiktigt mål - Se över skolans lärartjänster, behörighet och behov		Arbetet är pågående och hör bland annat samman med när folkhögskolan blir den tredje skolan under myndigheten Ålands gymnasium samt att flera pensionsavgångar är på kommande.

Nyckeltal

Självfinansieringsgrad	2022	2023	2024
Verksamhetens intäkter	101 585,46	111 781,81	112 589,24
Summa Verksamhets- och överföringsintäkter	101 585,46	111 781,81	112 589,24
Verksamhetens kostnader	-1 274 711,67	-1 303 489,88	-1 334 638,76
Summa Verksamhets- och överföringskostnader	-1 274 711,67	-1 303 489,88	-1 334 638,76
Summa Nettokostnader	-1 173 126,21	-1 191 708,07	-1 222 049,52
Självfinansieringsgrad	8,0%	8,6%	8,4%

Utbildningskostnad/studerande/år	2021	2022	2023	2024
Antal studerande	46	37,4	44	46
Nettokostnad inklusive internhyra	1 205 000	1 173 000	1 192 000	1 222 000
Internhyra	420 520	420 520	420 520	420 520
Årlig utbildningskostnad inkl. internhyra/studerande	26 196	31 367	27 090	26 565
Årlig utbildningskostnad exkl. internhyra/studerande	17 054	20 123	17 534	17 424

Ålands folkhögskola	2022			2023			2024		
Studerande	K	M	Totalt	K	M	Totalt	K	M	Totalt
Antagna under året	28	27	55	46	25	71	33	32	65
Avlagda examina	24	13	37	14	14	28	21	11	32
Ej avlagda examina					1	1	4		4
Avbrutna studier	2	2	4	2	3	5		5	5
Fristående kursverksamhet, deltagarantal		4	4 (1						
Fristående kursverksamhet, kursdagar			7 (1						

1) Kortkurs, Sjöfåglar och landskap, Varanger.

Väsentliga förändringar

Uthyrning av internatrum till studerande har under några år varit obefintlig. Därav har inte nya internatet använts sedan våren på grund av att uthyrning till annan myndighet planerades.

Risker och osäkerhetsfaktorer

Att bedriva ettåriga utbildningar har i sitt upplägg många osäkerhetsfaktorer. Beslut om vilka linjer som får starta tas årligen under juni månad efter att de sökande meddelat att de antar sin studieplats. Tidigast då vet man säkert vilka lärar- och personalresurser som behövs inför läsåret.

Om planerad utbildning inte får starta ska ersättande relevanta utbildningar planeras in vilket generar hög arbetsbelastning på kansli och lärare. Viktigt är att skolan fortsättningsvis samarbetar med Ålands gymnasium, AMS och andra aktörer.

Redogörelse för den interna kontrollen

Skolan följer fastställda bestämmelser, föreskrifter och beslut som formulerats i skolans reglemente och LL (1999:53) om Ålands folkhögskola.

Den ekonomiska verksamheten följer finansavdelningens direktiv och arbetssätt för att säkerställa att verksamhetsmålen uppnås på ett resurseffektivt och lagenligt sätt. Budgetuppföljning presenteras kvartalsvis för direktionen.

En detaljerad verksamhetsberättelse uppgörs årligen och tillställs landskapsregeringen.

Ålands musikinstitut

Översikt

Ålands musikinstitut följer LL (1995:80) om Ålands musikinstitut. Utöver detta finns ett reglemente och läroplan. Beslut kring verksamheten, så som budget, anställningar och antagning av elever, fattas av rektor/direktionen för Ålands musikinstitut. En detaljerad verksamhetsberättelse uppgörs årligen. Där framkommer bland annat information om skolans verksamhet under arbetsåret, studerande, statistik och förvaltning.

Skolan förmedlar undervisning i dans och musik i åldrarna 3-6 år (Rytmis) samt 7-30 år (dans- och musikskola och institut). Verksamheten följer de anvisningar som getts av utbildningsstyrelsen kring den fördjupade lärokursen inom grundläggande konstundervisning.

Verksamheten följer landskapsregeringens direktiv för att säkerställa att ekonomin sköts på ett lagenligt sätt.

Hållbarhetsstyrning

Rektor har huvudansvar för ledning och utveckling av av verksamheten vid ÅMI. Praktiska och administrativa frågor hanteras på personalmöten med prorektor, skolekonom, IT-ansvarig och lokalvårdare. Den pedagogiska verksamheten planeras och följs upp av lärarkollegiet vid regelbundna lärarmöten.

All verksamhet präglas av ÅMI:s värdegrund, policys och ett socialt, ekonomiskt samt miljömässigt hållbarhetsperspektiv.

Ärenden som berör studerandes arbetsmiljö och trivsel, såsom regler och policys, hanteras alltid även av skolans elevråd.

ÅMI har arbetat för att stärka hållbarhetsarbetet i organisationen utgående från de strategiska hållbarhetsmålen på bl.a. följande sätt:

- Mål 1: Bredda verksamheten med flera kulturformer som satsning på workshops inom dans, musikskapande och folkmusik o.s.v.
- Mål 2: Jobba med jämställdhet och en jämnare könsmässig fördelning bland eleverna samt en översyn av antagningsprocessen och möjligheter till individualiserad studiegång. En ny jämställdhetsplan för undervisningsverksamheten har utarbetats utgående från elevenkäter.
- Mål 5: Musikinstitutet använder sig av vindkraftsproducerad el och lokalvården styr sina inköp mot miljömässigt hållbara alternativ.

Skolan satsar mycket på lärarnas och studerandes arbetsmiljö, ergonomi i arbetet samt hälsa i nära samarbete med företagshälsovården.

ACROSS-projektet kommer att ge skärgården väsentligt ökade möjligheter att delta i ÅMI:s olika verksamheter genom distansundervisning och interaktiva kulturprojekt.

Uppföljning

Ekonomi

Sammandrag	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024
Avgiftsintäkter	89 256,59	85 730,00	89 472,12	88 162,99
Erhållna bidrag			13 725,00	387 793,96
Övr verksamh intäkt	13 500,00	3 000,00	9 200,00	10 000,00
Summa Verksamhetens intäkter	102 756,59	88 730,00	112 397,12	485 956,95

Sammandrag	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024
Personalkostnader	-925 725,67	-941 425,70	-1 035 529,01	-1 050 754,86
Köp av tjänster	-102 155,28	-105 842,79	-113 528,78	-113 841,75
Material förnödenh	-174 940,82	-155 254,55	-60 959,27	-511 795,55
Övr verksamh kostn	-195 687,70	-207 963,57	-208 284,73	-226 683,00
Summa Verksamhetens kostnader	-1 398 509,47	-1 410 486,61	-1 418 301,79	-1 903 075,16
Summa Verksamhetsbidrag	-1 295 752,88	-1 321 756,61	-1 305 904,67	-1 417 118,21
Summa Årsbidrag	-1 295 752,88	-1 321 756,61	-1 305 904,67	-1 417 118,21
Summa Räkningsperiodens resultat	-1 295 752,88	-1 321 756,61	-1 305 904,67	-1 417 118,21
Summa Räkningsperiodens under- eller överskott	-1 295 752,88	-1 321 756,61	-1 305 904,67	-1 417 118,21

Organisation	Budget 2024	Utfall 2024	Återstår 2024
85200 Ål musikinstitut	-1 545 000,00	-1 417 118,21	-127 881,79

Det treåriga ACROSS-projektet med start 1.4.2024 utgör 2024 närmare 30% av ÅMI:s budget. Intäkterna i form av stöd från Central Baltic för period 1 (1.4-30.9) är periodiserade och förväntas under våren 2025.

Intäkterna är något högre än budgeterat på grund av externa stöd.

Kostnaderna är lägre än budget på grund av uppskjutna kurser och tillfälliga personalminskningar under året. Tilläggsutrymmena i form av moduler har inte levererats vilket har inneburit en inbesparing av internhyreskostnader samt att förväntade inredningskostnader för dessa utrymmen har skjutits på framtiden.

Målsättningar

Organisation: Ålands musikinstitut **Rapportperiod:** 31.12.2024

Budgetmål	Bedömning	Kommentar
Tillgängliggöra service, kultur, utbildning i skärgården		ACROSS-projektet löper enligt sin 3-årsplan efter start 1.4.2024.
Möta efterfrågan på studieplatser		De utökade studieplatserna har planenligt inneburit klara förbättringar för elever och personal. Inom dansämnet finns ännu utvecklingspotential som kräver fortsatt utredning.
Utveckling av genusarbetet		Underlag i stort sett färdiga för beslut.
Uppdatering av styrdokument		Framskjutet till 2025 då övriga mål under 2024 behövt prioriteras och krävt extra tid och resurser.
Stärka servicegraden och kvaliteten inom musik och dans		Väntar på tillgång till lokaler. Utrymmesbehovet för bl.a. distansundervisning inom ACROSS är nu akut för att säkerställa projektets fortsatta genomförande. ACROSS-projektet har prioriterats under året medan andra projekt har skjutits på framtiden på grund av personalförändringar.

Nyckeltal

Självfinansieringsgrad	2022	2023	2024
Verksamhetens intäkter	88 730,00	112 397,12	485 956,95
Summa Verksamhets- och överföringsintäkter	88 730,00	112 397,12	485 956,95
Verksamhetens kostnader	-1 410 486,61	-1 418 301,79	-1 903 075,16
Summa Verksamhets- och överföringskostnader	-1 410 486,61	-1 418 301,79	-1 903 075,16
Summa Nettokostnader	-1 321 756,61	-1 305 904,67	-1 417 118,21
Självfinansieringsgrad	6,3%	7,9%	25,5%

Studerande	Våren 2021			Våren 2022			Våren 2023			Våren 2024		
	F	P	Totalt	F	P	Totalt	F	P	Totalt	F	P	Totalt
Dans	62	2	64	67	4	71	62	6	68	74	8	82
Musik	82	82	164	71	78	149	75	80	155	73	82	155
Lekskola/ Rytmis	23	1	24	16	0	16	12	6	18	23	2	25
Totalt	167	85	252	154	82	236	149	92	241	170	92	262

Väsentliga förändringar

Central Baltic-projektet ACROSS kommer att påverka verksamheten för musikinstitutet under hela treårsperioden 1.4.2024-31.3.2027.

Risker och osäkerhetsfaktorer

Antalet studerande på dans är fortsatt lägre än förväntat och utvecklingsarbete pågår för att fortsättningsvis kunna erbjuda den stora stilbredd och höga kvalitet inom dansämnet som är musikinstitutets målsättning.

Det föreligger en viss svårighet att rekrytera behöriga timlärare i vissa ämnen. Utredning av möjligheter att kunna erbjuda heltidstjänster genom att t.ex. kombinera flera ämnen pågår.

Redogörelse för den interna kontrollen

Ålands musikinstitut följer LL (1995:80) om Ålands musikinstitut. Utöver detta finns ett reglemente och läroplaner. Beslut kring verksamheten, så som budget, anställningar och antagning av elever, fattas av rektor/direktionen för Ålands musikinstitut. En detaljerad verksamhetsberättelse uppgörs årligen. Där framkommer bland annat information om skolans verksamhet för arbetsåret, studerande, statistik och förvaltning.

Budgetansvarig har tillsyn över anskaffning och överlåtelse samt skötseln av tillgångarna upp till 20.000 euro. Direktionen beslutar i övriga frågor. En kontinuerlig uppföljning och rapportering till direktionen görs minst en gång per kvartal för att säkerställa att budgeten inte överskrids.

Ålands gymnasium

Översikt

Ålands gymnasium har i uppdrag att erbjuda allmänbildande gymnasieutbildning och grundläggande yrkesutbildning som leder till gymnasieexamen samt annan utbildning för unga och vuxna på gymnasienivå. Därutöver ordnas sysselsättningsfrämjande utbildningar samt behörighetsgivande och andra kompetenshöjande kurser för näringsliv och privatpersoner. Utbildningen bedrivs i Ålands lyceum samt Ålands yrkesgymnasium.

Hållbarhetsstyrning

I arbetet med strategi 2026 och verksamhetsmålen inom Ålands gymnasium beaktas utvecklings- och hållbarhetsagendan och framför allt strategiska utvecklingsmål 1 välmående människor vars inneboende resurser växer.

Fokusområdena är:

- utbildning och pedagogik
- omvärld och arbetsliv samt
- arbetsmiljö och välbefinnande.

Ålands gymnasium strävar till att utbildningen svarar mot arbets- och näringslivets föränderliga behov och högskolors krav samt bidrar till utveckling av ett hållbart samhälle. Såväl studerandes som anställdas välbefinnande är i fokus i de strategiska målen. Utgående från strategin görs årliga verksamhetsmål och planer för organisationens olika enheter.

Uppföljning

Ekonomi

Sammandrag	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024
Försäljningsintäkter	424 045,75	495 566,47	511 726,52	439 233,12
Avgiftsintäkter	450 877,96	364 183,55	335 227,95	338 844,45
Erhållna bidrag	221 627,68	157 069,93	324 674,57	90 364,41
Övr verksamh intäkt	6 668,86	25 685,68	61 140,49	32 771,78
Summa Verksamhetens intäkter	1 103 220,25	1 042 505,63	1 232 769,53	901 213,76
Personalkostnader	-12 685 135,28	-12 714 335,18	-13 130 095,41	-13 778 887,86
Köp av tjänster	-1 579 320,77	-1 607 713,31	-2 023 051,50	-2 210 447,09
Material förnödenh	-1 593 395,62	-1 808 148,01	-1 976 398,42	-1 806 174,77
Övr verksamh kostn	-5 811 587,28	-5 878 477,56	-5 887 318,84	-5 888 264,36
Summa Verksamhetens kostnader	-21 669 438,95	-22 008 674,06	-23 016 864,17	-23 683 774,08
Återbet av överf	-2 708,76	-8 579,40		
Summa Intäkt ink o kap	-2 708,76	-8 579,40		
Summa Intäkt ink o kap öv	-2 708,76	-8 579,40		
Soc hälsovård utsk	-1 243,25	-1 530,24	-4 038,27	-7 294,73
Summa Utgift ink o kap öv	-1 243,25	-1 530,24	-4 038,27	-7 294,73
Summa Kostn ink o kap öv	-1 243,25	-1 530,24	-4 038,27	-7 294,73
Summa Verksamhetsbidrag	-20 570 170,71	-20 976 278,07	-21 788 132,91	-22 789 855,05
Ränteintäkter				2 209,18
Räntekostnader	-232,48	-180,06	-278,73	-403,99
Övr finansiella kost	-636,86	-189,00	-286,62	-165,81

Sammandrag	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024
Summa Finansiella intäkter och kostnader	-869,34	-369,06	-565,35	1 639,38
Summa Årsbidrag	-20 571 040,05	-20 976 647,13	-21 788 698,26	-22 788 215,67
Avskrivn enl plan				-65 229,84
Summa Av- och nedskrivningar				-65 229,84
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-20 571 040,05	-20 976 647,13	-21 788 698,26	-22 853 445,51
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-20 571 040,05	-20 976 647,13	-21 788 698,26	-22 853 445,51

Organisation	Budget 2024	Utfall 2024	Återstår 2024
85500 Ål gymnasium	-22 496 000,00	-22 360 306,33	-135 693,67
85590 Vuxenutb inform o kommunikatio	-500 000,00	-493 139,18	-6 860,82
Summa 8550 Ål gymnasium	-22 996 000,00	-22 853 445,51	-142 554,49

Utfallet för Ålands gymnasium (moment 85500) har en förverkligandegrad på ca 99 % av budget. Anslaget inkluderar en internhyra på 5.740.000 euro. Intäkterna har varit högre än budgeterat, men visar ett visst underskott pga att en stor del av influtna projektmedel vid årsslutet överförts till 2025.

Även för anslaget för vuxenutbildning inom informations- och kommunikationsteknik – grit:lab (moment 85590) är utfallet ca 99 %.

Målsättningar

Organisation: Ålands gymnasium **Rapportperiod:** 31.12.2024

Budgetmål	Bedömning	Kommentar
Utveckling av utbildning och pedagogik		De planerade åtgärderna har i hög utsträckning genomförts. ESF-projektet STÖD inleddes och fortsätter till 31.5.2027. Arbetet med överföringar till det nationella datalagret för prestationer Koski samt byte av ansöknings och antagningssystem fortsätter. De dimensionerade utbildningsplatserna fylldes till 97 %. Båda skolorna fortsätter utvecklingsarbetet med studiemetodik, och lärandemetoder, läroplansimplementering samt det nya informationslandskapet med bland annat AI, källkritik och –tillit.
Utveckling gällande arbetsmiljö och välbefinnande		De planerade åtgärderna omfattande ledarskapsutbildning och studerandes välmående har genomförts till största delen. Ålands gymnasium fortsätter med dessa satsningsområden.
Utveckling av samverkan med omvärld och arbetsliv		Arbetsgruppen för utredning av samverkan eller samgång med Ålands folkhögskola är klar med sin slutrapport och arbetet fortsätter.

Nyckeltal

Självfinansieringsgrad	2022	2023	2024
Verksamhetens intäkter	1 042 505,63	1 232 769,53	901 213,76
Intäkt ink o kap öv	-8 579,40		
Summa Verksamhets- och överföringsintäkter	1 033 926,23	1 232 769,53	901 213,76
Verksamhetens kostnader	-22 008 674,06	-23 016 864,17	-23 683 774,08
Kostn ink o kap öv	-1 530,24	-4 038,27	-7 294,73
Summa Verksamhets- och överföringskostnader	-22 010 204,30	-23 020 902,44	-23 691 068,81
Summa Nettokostnader	-20 976 278,07	-21 788 132,91	-22 789 855,05
Självfinansieringsgrad	4,7%	5,4%	3,8%

Ålands gymnasium utbildningskostnader	2021	2022	2023	2024
Antal studerande 1)	1 078	1 153	1 163	1 158
Nettokostnad inkl. Internhyra	20 571 040	20 976 278	1) 21 788 132	22 789 855
Internhyra	5 705 893	5 705 893	5 709 260	5 705 893
Årlig utbildningskostnad/studerande inkl. internhyra	19 083	18 193	18 734	19 680
Årlig utbildningskostnad/studerande exkl. internhyra	13 790	13 244	13 825	14 753

1) Nettokostnaderna för år 2023 har korrigerats från fjolårets tabell då bokslutet inte var fastställt när uppgifterna sammanställdes. Antal studerande 20.9.2024 enligt ÅSUB:s statistik, innehåller även 46 studerande vid Grit:lab.

Centrala nyckeltal	Nyckeltal
Antal examensstuderande totalt (per 20.9.2024)	1 158
Antal examensstuderande Ålands lyceum	479
Antal examensstuderande Ålands yrkesgymnasium	679
Antal förstahandssökande/dimensionerade platser (gemensam ansökan)	1,19
Fyllnadsgrad gemensam antagning (antagna/dimensionerade platser)	0,97
Fyllnadsgrad annan antagning- examensutbildning (hel- och delexamen)	ca 60 %
Antal utexaminerade totalt	331
Antal utexaminerade Ålands lyceum	114
Antal utexaminerade Ålands yrkesgymnasium	217
Antal deltagare kursverksamhet 1)	ca 1 100

1) Samma person kan räknas flera gånger om denne har deltagit i flera kurser

Gemensam antagning, antagna per 20.9.2024 per utbildning läsåret 2024-2025	Dimensionering 1)	Flickor	Pojkar	Totalt
Ålands lyceum				
Allmänbildande/studieförberedande utbildning	160	95	65	160
Ålands yrkesgymnasium				
Gymn.examen, Affärsverksamhet, merkonom (ungdom)	20	14	6	20
Gymn.examen, Bilbranschen, fordonsmekaniker	14	3	11	14
Gymn.examen, Byggbranschen, husbyggare	14	0	12	12
Gymn.examen, El- och automationsteknik, elmontör	14	0	13	13

Gemensam antagning, antagna per 20.9.2024 per utbildning läsåret 2024-2025	Dimensionering 1)	Flickor	Pojkar	Totalt
Gymn.examen, Husteknik, rörmontör	14	1	13	14
Gymn.examen, Hår-och skönhetsbranschen, frisör	5	6	0	6
Gymn.examen, Informations- och kommunik.teknik, IT-stödp.	15	2	13	15
Gymn.examen, Maskin- och produktionsteknik, verkstadsmek.	0	0	0	0
Gymn.examen, Restaurang-, cateringbr., kock	15	6	5	11
Gymn.examen, Restaurang-, cateringbr., servitör	15	8	4	12
Gymn.examen, Pedagogik verksamh. och handl., barnledare	18	17	1	18
Grundexamen, Social och hälsoområdet, närvårdare (ungdom)	20	18	2	20
Grundexamen, Sjöfart	36	6	29	35
Yrkesinriktad specialundervisning				
Gymn.examen, restaurang- och cateringbranschen	6	4	2	6
Gymn.examen, rengöring och fast.service, fastighetskötare	6	1	3	4
Yrkesträningsundervisning				
Yrkesträningsprogrammet	2	1	1	2
Ålands yrkesgymnasium totalt	214	87	115	202
Totalt	374	182	180	362

1) Beslut 72 U2 6.11.2023, ÅLR 2023/6609.

Annan antagning och kursverksamhet 1.1. - 31.12.2024	Dimensionering 1)	K	M	Totalt
Grundläggande yrkesutbildning, hel eller delar av gymn.ex.				
Grundexamen inom soc- hälsov, närvårdare	25	17	1	18
Gymnasieexamen inom affärsverksamhet	20	0	0	0
Examensdel inom soc-hälsov, kognitiv svikt (demensvård)	20	4	0	4
Yrkesexamen, hel eller delar av en examen				
Yrkesexamen inom informationsteknik Gritlab	50-70	17	28	45
Delyrkesexamen, inom bageribranschen 30kp	16	8	1	9
Övriga (nya antagna under 2024)				
Läroavtal	20	0	0	0
Validander 2)		2	13	15
Kursverksamhet (antal deltagare under året) 3)	700			
Beställningskurser från arbetsgivare		123	282	405
Kurser från kurskalendern (öppna för allmänheten)		83	503	586
Grundläggande yrkeskompetens inom ÅYG (studerande)		2	11	13
Riskutbildning - halkbana i simulator		1	19	20
NTI-kurser 4)		49	24	73
Hygienpass, tentamen (ordinarie tillfälle)		73	50	123
Hygienpass, tentamen med specialarrangemang (extra tillfälle)				96
Elsäkerhetsexamen		0	3	3

Annan antagning och kursverksamhet 1.1. - 31.12.2024	Dimensionering 1)	K	M	Totalt
Sysselsättningsfrämjande kurser AMS		18	22	40

1)beslut 73 U2 6.11.2023, ÅLR 2023/8439. 2) enskilda vuxna som har antagits och är tillagda i Valideringsgruppen under kalenderåret 2024.3) Samma person kan räknas flera gånger om denne har deltagit i flera kurser 4) Antalet deltagande personer räknat endast en gång, dessa kan ha avlagt en eller flera NTI kurser.

Väsentliga förändringar

Införandet av avgiftsfri undervisning fortsatte under året. Vid höstterminens start var alla årskurser på Ålands lyceum avgiftsfria för andra året medan den andra årskursen på Ålands yrkesgymnasium blev avgiftsfri. Avgiftsfriheten kommer att vara helt införd från och med höstterminen 2025 och påverkar följaktligen Ålands gymnasiums budget.

Arbetsgruppen med uppdrag att utreda hur Ålands folkhögskolas verksamhet kunde utvecklas inom myndigheten Ålands gymnasium avlämnade sin slutrapport 31.1.2024. Arbetet fortsatte i en mindre projektgrupp hösten 2024.

Styrelsen för Ålands gymnasium anlidade under året konsulter inom pedagogiskt ledarskap för analys och utredning av ledarskapsbehov och –struktur inom Ålands yrkesgymnasium.

Ålands lyceum har antagits som medlem till Unesco-skolnätverket (Associated Schools Network, ASPnet) som har som mål att ”bygga upp fredsförsvaret” hos eleverna. Det främjar de värderingar och principer som anges i Unescos stadga och Förenta nationernas stadga. Som medlem i ASPnet har Ålands lyceum åtagit sig att stödja Unescos uppdrag och att omsätta dess globala mål i undervisning, lärande och konkreta åtgärder.

Risker och osäkerhetsfaktorer

Planeringen och förberedelserna för att Ålands gymnasium tillsammans med grundskolorna på Åland ska kunna överföra prestationer från det studieadministrativa systemet till det nationella datalagret Koski har fortgått under året. Detta är en förutsättning för att Ålands gymnasium ska kunna ansluta sig till Studieinfo som ansöknings- och antagningssystem. Det gamla antagningssystemet som Ålands gymnasium använder är föråldrat, felkänsligt och tungarbetat.

Landskapsregeringens avisering hösten 2024 om avyttringen av skolfartyget M/S Michael Sars innebär att sjöfartsutbildningens upplägg kommer att behöva planeras om samtidigt som farhågor om utbildningens framtida attraktionskraft och kvalitet väcktes.

Redogörelse för den interna kontrollen

Ålands gymnasium har ett kvalitetsledningssystem inspirerat av ISO/IEC 9001:2015 samt ett ledningssystem för informationssäkerhet enligt ISO/IEC 27001:2017.

Budgetuppföljning levereras till varje styrelsemöte och behandlas på ledningsgruppens månatliga möten. Därtill ska varje budgetansvarig kontinuerligt följa med den egna budgetens förverkligande via landskapsregeringens ekonomisystem. Ekonomichefen håller regelbundna budgetuppföljningsmöten med ansvariga.

Ålands sjösäkerhetscentrum

Översikt

Ålands sjösäkerhetscentrum verkar i enlighet med LL (2003:17) om Ålands sjösäkerhetscentrum. Ålands sjösäkerhetscentrum (ÅSC) är en självständig samordningsenhet med uppgift att planera, koordinera, organisera och marknadsföra olika typer av kurser som sjöfartsnäringen, sjöskolorna och övriga aktörer behöver. Myndigheten är uppdelad i tre enheter med olika uppdrag, ASA Safety Center (ASASC), Alandica Shipping Academy (ASA) och skolfartyget M/S Michael Sars.

Inom ASASC finns huvuduppdraget för ÅSC:s kursverksamhet som följer internationella konventioner såsom STCW som tillsammans med TRAFICOM i Finland och Transportstyrelsen i Sveriges bestämmelser anger de riktlinjer som ska följas. ASASC arbetar lyhört mot näringslivet för att leverera aktuella säkerhets- och fortbildningskurser.

Ålands Sjösäkerhetscentrum tillämpar nettobudgetering för verksamheten. Inkomsterna budgeteras således under samma budgetmoment som utgifterna.

Hållbarhetsstyrning

Ålands Sjösäkerhetscentrum har ännu inte en formaliserad hållbarhetsstyrning. Organisationen arbetar dock kontinuerligt med att förbättra hållbarheten genom små förändringar.

Ålands Sjösäkerhetscentrum erbjuder sjösäkerhetskursur såväl till erfarna som nya sjöfarare. Utbildningsutbudet motsvarar samhällets efterfrågan, vilket leder till den kompetens och utveckling som samhället behöver.

Ålands Sjösäkerhetscentrum arbetar proaktivt i sina utbildningar för att minska olyckor och tillbud. Personalen uppmanas att ständigt upprätthålla kunskap i sin yrkeskompetens och uppmanas att fortbilda sig i för verksamheten behövlig utbildning.

Uppföljning

Ekonomi

Sammandrag	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024
Försäljningsintäkter	259 828,92	302 018,52	256 089,86	161 966,10
Avgiftsintäkter	509 968,39	325 622,51	359 613,47	268 305,16
Övr verksamh intäkt				0,92
Summa Verksamhetens intäkter	769 797,31	627 641,03	615 703,33	430 272,18
Personalkostnader	-680 561,97	-839 018,92	-941 746,94	-962 048,38
Köp av tjänster	-513 932,21	-234 410,85	-216 775,96	-206 887,34
Material förnödenh	-140 807,21	-206 483,44	-179 650,45	-186 200,06
Övr verksamh kostn	-229 478,25	-234 151,19	-265 080,28	-249 495,29
Summa Verksamhetens kostnader	-1 564 779,64	-1 514 064,40	-1 603 253,63	-1 604 631,07
Summa Verksamhetsbidrag	-794 982,33	-886 423,37	-987 550,30	-1 174 358,89
Ränteintäkter		-25,00		
Summa Finansiella intäkter och kostnader		-25,00		
Summa Årsbidrag	-794 982,33	-886 448,37	-987 550,30	-1 174 358,89
Avskrivn enl plan				-136 220,11
Summa Av- och nedskrivningar				-136 220,11
Summa Räkningsperiodens resultat	-794 982,33	-886 448,37	-987 550,30	-1 310 579,00

Sammandrag	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024
Summa Räkningsperiodens under- eller överskott	-794 982,33	-886 448,37	-987 550,30	-1 310 579,00

Organisation	Budget 2024	Utfall 2024	Återstår 2024
85600 Ål Sjösäkerhetscentrum	-1 347 000,00	-1 310 579,00	-36 421,00
Summa 8560 Ål Sjösäkerhetscent	-1 347 000,00	-1 310 579,00	-36 421,00

Försäljningsintäkterna för ASASC nådde inte målet 2024, vilket till stor del beror på det nya interna debiteringssystemet. ASASC tillhandahåller även en stor mängd utbildningar för näringslivet, men kursanmälningarna uppnådde inte önskade nivåer och flertalet tillfällen har utförts med halva grupper. Kunderna bokar sina utbildningar både med kort och med lång framförhållning och att ställa in ett kurstillfälle innebär ofta att flera kunder hoppar av övriga kurser, då många utbildningar säljs i utbildningspaket om fyra kurser fördelat på tre dagar.

Budgeten vid alla tre verksamheter M/S Michael Sars, ASA och ASASC höll sig inom budgetramarna för 2024.

Målsättningar

Organisation: Ålands Sjösäkerhetscentrum **Rapportperiod:** 31.12.2024

Budgetmål	Bedömning	Kommentar
Finna nya kundgrupper inom vår närregion		Den landbaserade utbildningsverksamheten till åländskt näringsliv är i ökande trend.
Vårda och utveckla relationerna till befintliga kunder		Myndigheten arbetar i ständig dialog med kunder och samarbetsparter
Fortsätta en effektiv marknadsföring av ASA inom de skandinaviska länderna och lokalt		ASA som varumärke har under året stärkts främst utanför Åland.
Garantera en hög säkerhetsnivå vid samtliga kurser		Myndigheten arbetar aktivt och proaktivt för att säkerställa hög säkerhet både för personal och kunder.
Fortsätta arbetet med uppgradering av såväl anläggning som utrustning för att tillgodose och leva upp till gällande kvalitetsnormer och kommande krav		Både interna och externa inspektioner gällande myndighetens miljösäkrande utrustning har utförts både på fartyget samt vid övningsanläggningarna.
Stärka och synliggöra varumärket ASA och Åland som destination för sjöfartsrelaterade utbildningar och branschunderstödd verksamhet		ASA arbetar aktivt med varumärket och har goda relationer till branschen.
Utveckla brandövningsanläggningen och dess verksamhet med mål att minska klimatpåverkan		De olika reningssystemen vid brandövningsfältet har setts över för att minska miljöpåverkan och förbrukningen av miljöfarliga ämnen har reviderats.
Breda verksamheten som riktar sig till icke sjöfartsrelaterad brand- och förstahjälputbildning för åländskt näringsliv på och i anslutning till brandövningsfältet som numera ingår i ASASC organisation		Verksamheten har varit stabil under året med ökad efterfrågan under hösten 2024.

Budgetmål	Bedömning	Kommentar
Erbjuda kursverksamhet inom sjösäkerhetsområdet i enlighet med internationella och nationella krav		
Aktivt samordna och koordinera den åländska sjöfartsutbildningen inom ramen för ASA		Myndigheten deltar i arbetet med samordning och koordinering inom ramen för ASA.
Utveckla kurserna i hamn-, bassäng- och brandanläggningarna samt marknadsföra dessa lokalt och på våra närliggande marknader		Under 2024 påbörjade ASASC uppdatering av utbildningen Fast Rescue Boats FRB, med målsättning att göra teoridelen E-Learning baserad, på detta sätt skulle de populära refresher kombinationskurserna ha ett komplett och modernt system för E-Learning och kunderna får mer tid att fokusera på praktiska övningar på plats.
Personalfremjande verksamhet intensifieras och behovet av ändamålsenliga lokaler utreds		Personalen inom myndigheten är utspridd på fyra olika lokaler och i väntan på landskapsregeringens utredning av sjöfartsutbildningen har inte lokalsituationen förändrats.

Nyckeltal

Självfinansieringsgrad	2022	2023	2024
Verksamhetens intäkter	627 641,03	615 703,33	430 272,18
Summa Verksamhets- och överföringsintäkter	627 641,03	615 703,33	430 272,18
Verksamhetens kostnader	-1 514 064,40	-1 603 253,63	-1 604 631,07
Summa Verksamhets- och överföringskostnader	-1 514 064,40	-1 603 253,63	-1 604 631,07
Summa Nettokostnader	-886 423,37	-987 550,30	-1 174 358,89
Självfinansieringsgrad	41,5%	38,4%	26,8%

Väsentliga förändringar

De icke certifikatbaserade och rederianpassade sjöfartskurserna, som efter pandemin minskat, har under 2024 varit nästintill obefintliga. Den landbaserade verksamheten inom brandfältet har varit på en stabil nivå och intresset från det åländska näringslivet ökar för denna typ av utbildning. Ökningen för brandutbildningen motsvarar inte bortfallet från sjöfartssidan.

Under 2024 har ASA anställt en digital kommunikatör och marknadsföringsarbetet i ASA har därav utökats.

Risker och osäkerhetsfaktorer

Den tidigare femåriga fluktuationen i marknadens behov av säkerhetskurser, som STCW 2010 Manila genererat, har inte jämnats ut under pandemin till den grad som förutspåddes. Ökad konkurrens samt förändringar i sjöfartsnäringen har lett till färre kursdeltagare för ASASC.

Ålands insulära läge och sämre kommunikationer till Åland har medfört att det har blivit svårare för kunder att planera resor och kurser till Åland, vilket avspeglas på senaste årens minskning av kunder utanför Åland.

Det finns utmaningar i samordningen mellan ASASC och Högskolan på Åland gällande de sjöfartsrelaterade kurserna för att fungera på ett tillfredsställande sätt för externa kunder. De nya interna debiteringsmodellerna som skulle möjliggöra för skolorna att erbjuda eleverna flera specialutbildningar och fortbildningar som efterfrågas av branschen har ännu inte förverkligats.

ASASC utrustning samt brandfältets utrustning och anläggningar behöver fortlöpande underhåll och förnyelse p.g.a. stort slitage och förändrat kundbehov.

Redogörelse för den interna kontrollen

Ålands Sjösäkerhetscentrums kvalitetssystem är godkänt av både den finska myndigheten Traficom och motsvarande svenska myndigheten Transportstyrelsen. Interna revisioner görs årligen och av myndigheterna enligt intervall.

Almare Consulting fungerar som samarbetspart till Skolfartyget M/S Michael Sars och de handhar uppdragen som vice DPA och vice SCO för fartyget.

Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet

Översikt

Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighets (AMS) verksamhet regleras i landskapslagen (2006:9) om Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet.

AMS verksamhet regleras i landskapslagen (2006:8) om arbetsmarknadspolitisk verksamhet, landskapslagen (2003:71) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om utkomstskydd för arbetslösa, landskapslagen (2006:71) om studiestöd, landskapslagen (2012:74) om främjande av integration och i landskapslagen (2015:56) om sysselsättningsfrämjande utbildning. AMS utför vissa uppgifter som tillhör rikets behörighet med stöd av överenskommelseförordningar. Myndigheten handhar uppgifter eller ger service utgående från lagtingets budgetbeslut såsom verksamheten som ordnas under samlingsnamnet Åland Living och arbetspsykologtjänster.

AMS ansvarar, enligt beslut av landskapsregeringen, för landskapets deltagande i det formella nordiska samarbetet genom representation i Nordiska ministerrådets ämbetsmannakommitté för arbetsliv och i kommittén underlydande arbetsmarknadsutskottet. I beredningen av Finlands nationella ställningstagande gällande beslut som fattas inom EU följer AMS med arbetet inom beredningssektion EU29 Sysselsättning. Landskapsregeringen har utsett AMS till Euresmedlem enligt artikel 10 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/589 om ett europeiskt nätverk för arbetsförmedlingar (Eures), om arbetstagares tillgång till rörlighetstjänster och om ytterligare integration av arbetsmarknaderna.

Hållbarhetsstyrning

AMS har anammat de strategiska utvecklingsmålen 1, 2 och 5: "Välmående människor vars inneboende resurser växer", "Alla känner tillit och har verkliga möjligheter att vara delaktiga i samhället" och "Attraktionskraft för boende, besökare och företag". Förverkligandet av målen 1, 2 och 5 arbetar AMS med kontinuerligt och hör till AMS kärnverksamhet som att främja sysselsättning och kompetensutveckling, att främja en regionalt balanserad utveckling av arbetsmarknaden, att verka för kvinnors och mäns rätt till arbete på lika villkor, att motverka diskriminering på arbetsmarknaden, att underlätta för personer med svag ställning på arbetsmarknaden att få arbete och förhindra utslagning från arbetsmarknaden samt att motverka långa tider utan reguljärt arbete och trygga utkomsten vid arbetslöshet.

AMS, genom verksamheten Åland Living, arbetar särskilt med mål 5 bland annat med projektet "InfoÅland" samt storytelling- och kommunikationsprojektet "Berättelsen om Åland". Genom studiestödet bidrar AMS till att förverkliga några av delmålen under mål 1. "Genom hela livet har alla tillgång till kvalitativ utbildning. Alla ungdomar och vuxna har sysselsättning i form av studier."

Uppföljning

Ekonomi

Sammandrag	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024
Försäljningsintäkter	27 590,12	9 000,00	10 832,96	32 275,73
Övr verksamh intäkt	677,34			
Summa Verksamhetens intäkter	28 267,46	9 000,00	10 832,96	32 275,73
Personalkostnader	-1 380 644,18	-1 391 670,24	-1 398 888,50	-1 445 561,32
Köp av tjänster	-228 374,53	-247 312,89	-269 100,14	-308 878,85
Material förnödenh	-48 620,79	-55 519,57	-46 820,75	-51 197,13
Övr verksamh kostn	-167 767,95	-169 602,06	-179 751,28	-195 619,74
Summa Verksamhetens kostnader	-1 825 407,45	-1 864 104,76	-1 894 560,67	-2 001 257,04

Sammandrag	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024
Summa Verksamhetsbidrag	-1 797 139,99	-1 855 104,76	-1 883 727,71	-1 968 981,31
Övr finansiella int	205,35		4,24	
Övr finansiella kost	-17,45	-70,00	-5,80	
Summa Finansiella intäkter och kostnader	187,90	-70,00	-1,56	
Summa Årsbidrag	-1 796 952,09	-1 855 174,76	-1 883 729,27	-1 968 981,31
Avskrivn enl plan				-138 079,91
Summa Av- och nedskrivningar				-138 079,91
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-1 796 952,09	-1 855 174,76	-1 883 729,27	-2 107 061,22
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-1 796 952,09	-1 855 174,76	-1 883 729,27	-2 107 061,22

Sammandrag	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024
Personalkostnader	-457 871,16	-385 597,46	-322 494,69	-378 626,79
Köp av tjänster	-373 750,56	-411 063,67	-436 393,91	-492 223,31
Material förnödenh	-35,95			
Summa Verksamhetens kostnader	-831 657,67	-796 661,13	-758 888,60	-870 850,10
Soc hälsovård utsksk	-7 250 141,02	-5 116 296,81	-5 412 142,28	-5 256 683,27
Arbetsmarknad	-1 326 391,25	-688 651,61	-328 296,48	-306 855,43
Summa Utgift ink o kap öv	-8 576 532,27	-5 804 948,42	-5 740 438,76	-5 563 538,70
Summa Kostn ink o kap öv	-8 576 532,27	-5 804 948,42	-5 740 438,76	-5 563 538,70
Summa Verksamhetsbidrag	-9 408 189,94	-6 601 609,55	-6 499 327,36	-6 434 388,80
Summa Årsbidrag	-9 408 189,94	-6 601 609,55	-6 499 327,36	-6 434 388,80
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-9 408 189,94	-6 601 609,55	-6 499 327,36	-6 434 388,80
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-9 408 189,94	-6 601 609,55	-6 499 327,36	-6 434 388,80

Organisation	Budget 2024	Utfall 2024	Återstår 2024
86000 Arb.markn & studieservicemynd.	-2 144 000,00	-2 107 061,22	-36 938,78
86050 Sysselsättn. o arb.löshet.stöd	-6 873 000,00	-6 434 388,80	-438 611,20
Summa 8600_7 AMS	-9 017 000,00	-8 541 450,02	-475 549,98

Moment 86050 visar ett överskott om nästan 440.000 euro. Målsättningen att minst 15 arbetslösa ska få anställning med sysselsättningsstöd hos landskapet förverkligades inte och ledde till en inbesparing om drygt 150.000 euro. Slopandet av förmåner och skärpta bestämmelser inom utkomstskyddet för arbetslösa i början av år 2024 medförde lägre kostnader för arbetslöshetsersättningar än budgeterat.

Målsättningar

Organisation: AMS **Rapportperiod:** 31.12.2024

Budgetmål	Bedömning	Kommentar
Sysselsättningsanställningar hos landskapet		Endast 1 person anställdes.
Yrkesinriktad rehabiliteringsplanering eller yrkesplanering		Målet överskreds med drygt 22 %, 55 personer fick yrkesinriktad rehabiliteringsplanering eller yrkesplanering.
Minska antalet långtidsarbetslösa		I december 2024 uppgick antalet långtidsarbetslösa till 345 personer, vilket var högre än i december 2023 (287 personer). Det genomsnittliga antalet långtidsarbetslösa ökade från 289 år 2023 till 320 år 2024.
Karriärvägledning		Under året fick 164 personer karriärvägledning.
Ökad inflyttning		Antalet prenumeranter har ökat med 52, 2,3 % och öppningsgraden har ökat med 4,6 %. Statistiken som mäter besökare på webbplatsen går inte att jämföra mellan 2023 och 2024 på grund av olika mätverktyg och parametrar. Antalet intresseanmälningar för flytt till Åland via webformulär på var 183 under år 2024 och 100 under perioden augusti - december 2023.

Nyckeltal

Självfinansieringsgrad	2022	2023	2024
Verksamhetens intäkter	9 000,00	10 832,96	32 275,73
Summa Verksamhets- och överföringsintäkter	9 000,00	10 832,96	32 275,73
Verksamhetens kostnader	-2 660 765,89	-2 653 449,27	-2 872 107,14
Kostn ink o kap öv	-5 804 948,42	-5 740 438,76	-5 563 538,70
Summa Verksamhets- och överföringskostnader	-8 465 714,31	-8 393 888,03	-8 435 645,84
Summa Nettokostnader	-8 456 714,31	-8 383 055,07	-8 403 370,11
Självfinansieringsgrad	0,1%	0,1%	0,4%

Antalet studiestödstagare och stödform	2021	2022	2023	2024
Studiepenning	2 317	2 279	1 938	2 248
Tillägg för 17-åringar			51	79
Vuxenstudiepenning	268	358	368	369
Bostadsstöd	1 591	1 544	1 278	1 060
Försörjartillägg	208	259	261	247
Stödtagare, totalt	2 562	2 638	2 349	2 625

Landskapsborgen för studielån och tillägglån för terminsavgift	2021	2022	2023	2024
Studielån, antal	1 108	1 090	794	714
Tillägglån, antal	36	35	32	32

Beslut om studiestöd	2021	2022	2023	2024
Beslut om studiestöd	3 495	3 521	3 686	3 743
Avslag på ansökningar	64	27	188	193
Beslut, totalt	3 559	3 548	3 874	3 936

Arbetssökande, arbetsmarknadsstatus (årsmedeltal)	2020	2021	2022	2023	2024
sysselsättningsstöd	32	91	61	38	31
i arbete	439	592	373	220	237
arbetslös	959	824	614	605	658
permitterad	509	230	63	28	28
förkortad arbetsvecka	60	84	23	13	14
utanför arbetskraften (till exempel sjukskrivna)	141	143	143	131	122
arbetslöshetspension	0	0	0	0	0
i arbetsprövning eller i arbetspraktik	9	10	10	13	14
i sysselsättningsfrämjande utbildning	105	134	116	145	155
i deltidsarbete			321 1)	121	148
Totalt	2 255	2 108	1 434	1 314	1 406

1) Arbetsmarknadsstatusen "i deltidsarbete" började särredovisas i maj 2022, på grund av detta är årsmedeltalet något missvisande.

Utkomstskydd för arbetslösa		
År	Nya ansökningar	Beslut totalt
2016	679	1 928
2017	684	2 665 (1)
2018	739	3 739 (2)
2019	704	4 248
2020	2 033	6 462
2021	971	5 023
2022	905	8 001 (3)
2023	796	8 974
2024	910	9 317

1) AMS ska i ärenden som gäller justering av en arbetslöshetsförmån ge sökanden ett skriftligt beslut. Från och med 2017 ges sökande ett skriftligt beslut på jämkad arbetslöshetsförmån, därav den ökade mängden under "Beslut totalt" år 2017. 2) Genom ändringar i lagstiftningen om utkomstskydd för arbetslösa, bland annat införandet av aktiveringsmodellen, ökade antal beslut med drygt 40 % 2018. Därav den ökade mängden under "Beslut totalt" år 2018. 3) Från mars 2022 fattades beslut vid varje redovisning av arbetslöshetstid, även i de ärenden då till den sökande utbetalats arbetslöshetsförmåner helt enligt grundbeslutet om rätten till arbetslöshetsförmån, därav den ökade mängden under "Beslut totalt" år 2022. En ökning med nästan 60 %.

Väsentliga förändringar

Under året har det inte skett väsentliga förändringar som påverkat AMS organisation, verksamhet eller ekonomi.

Risker och osäkerhetsfaktorer

En riskbedömning gjordes år 2022 och AMS ledningsgrupp har beslutat att följande områden behöver följas upp:

- Verksamhetsprogram för arbetarskyddet
- Avvikande situationer och störningar
- Ingripande i otrygg verksamhet och risktagning
- Ensidigt arbete
- Krav på arbetets kvalitet
- Ansvar som ingår i arbetsuppgifterna
- Chefens och personalens stöd
- Samarbete och information
- Interaktionssituationer som ingår i arbetsuppgifterna samt
- Hot om våld

Redogörelse för den interna kontrollen

AMS myndighetschef leder myndighetens verksamhet och ansvarar för att fastställda mål uppnås. Alla rättelseyrkanden och besvär avgörs av myndighetschefen som i samband med detta granskar lagenligheten i de ärenden där kunden visat missnöje över beslut.

Myndighetschefen följer kontinuerligt upp att de oavslutade ärendena omfattar så få ärenden som möjligt och att budgetmoment inte överskrids eller inte nyttjas i den omfattning som avsetts.

Verksamheten planeras utgående från beviljad budget och redovisas i AMS årliga verksamhetsberättelse.

Fordonsmyndigheten

Översikt

Fordonsmyndigheten på Åland ansvarar för registrering och besiktning av fordon, utför förarprov samt upprätthåller körkortsregister. I ansvaret ingår även registreringen av vattenfarkoster.

Hållbarhetsstyrning

Arbetet omfattar en säker vägtrafik med låg miljöpåverkan på Åland. Genom besiktningsverksamhet kontrolleras att de fordon som används på vägarna uppfyller gällande miljökrav.

Uppföljning

Ekonomi

Sammandrag	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024
Försäljningsintäkter	8 640,46	8 097,65	8 306,75	9 711,01
Avgiftsintäkter	1 235 700,86	1 406 692,80	1 390 496,27	1 465 650,33
Övr verksamh intäkt	-285,00	67,00		30,00
Summa Verksamhetens intäkter	1 244 056,32	1 414 857,45	1 398 803,02	1 475 391,34
Personalkostnader	-731 447,08	-708 634,89	-828 040,91	-888 144,04
Köp av tjänster	-314 663,29	-285 253,29	-296 809,00	-292 740,45
Material förnödenh	-63 166,95	-78 138,36	-82 494,58	-73 392,93
Övr verksamh kostn	-1 951,98	-1 105,73	-8 687,31	-7 503,12
Summa Verksamhetens kostnader	-1 111 229,30	-1 073 132,27	-1 216 031,80	-1 261 780,54
Återbet av överf	-220,00			-53,07
Summa Intäkt ink o kap	-220,00			-53,07
Summa Intäkt ink o kap öv	-220,00			-53,07
Summa Verksamhetsbidrag	132 607,02	341 725,18	182 771,22	213 557,73
Räntekostnader				-5,66
Summa Finansiella intäkter och kostnader				-5,66
Summa Årsbidrag	132 607,02	341 725,18	182 771,22	213 552,07
Avskrivn enl plan				-148 054,70
Summa Av- och nedskrivningar				-148 054,70
Summa Räkenskapsperiodens resultat	132 607,02	341 725,18	182 771,22	65 497,37
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	132 607,02	341 725,18	182 771,22	65 497,37

Organisation	Budget 2024	Utfall 2024	Återstår 2024
87000 Fordonsmyndigheten	-125 000,00	65 497,37	-190 497,37

Verksamheten finansieras med avgifter och förväntas därtill generera ett överskott. För år 2024 budgeterades detta överskott till ett underskott på -125.000 euro, detta på grund av påförande av avskrivningar på myndigheten. Avskrivningarna var budgeterade till -192.000 euro och uppgick till endast 148.000 euro. Överskottsålet uppfylldes och uppgick till ca 65.000 euro. Överskottet beror på lägre verksamhetskostnader. Utöver det har besiktningsverksamheten haft rekordår under 2024 och uppnådde 19.188 besiktningar (för 2023, 18.660).

Målsättningar

Den övergripande planen är att tillhandahålla i LL (2018:8) om Landskapsregeringen angivna och av landskapsregeringen ålagda tjänster till rimlig kostnad, med en god servicenivå samt med hög kompetens och öppenhet. För att uppnå detta strävar myndigheten till att utveckla verksamheten med bland annat ny teknik och hålla nere väntetiderna för förarexamen och besiktning. Målet för året var ett högt förtroende från kunderna, fortbildning av personalen och en fortsatt god effektivitet i verksamheten.

God effektivitet i verksamheten: Myndighetens avgifter har varit i princip oförändrade under många år. I jämförelse med våra grannländer är avgifterna för förarexamen betydligt lägre på Åland och avgifterna för besiktning och registrering ungefär desamma.

Förtroende från kunderna: Ett sätt att förbättra servicenivån är att göra det möjligt för kunderna att hantera sina ärenden digitalt. Sedan tidigare kan allmänheten via myndighetens webbplats söka fordonsuppgifter, boka tider för besiktning, ställa av och på fordon, beställa registreringsbevis samt boka besiktning utan e-identifiering.

Under år 2020 gjordes mätningar av hur nöjda kunderna var med servicen, genom att de fick möjlighet att trycka på en panel med smileys. Det månatliga resultatet varierade då mellan 87–97 % nöjda kunder. Under året återupptogs mätningarna och de visar på ett förbättrat resultat hos kundtjänst och liknande resultat för besiktningsverksamheten som för år 2020.

Tillgängligheten under året har varit god. Väntetiderna för såväl förarprovning som fordonsbesiktning har generellt sett hållits under två veckor. Samtliga fordon har beretts möjlighet att besiktigas inom sitt ordinarie besiktningsintervall. I nästan samtliga fall ägde besiktningen rum på utsatt klockslag. Utöver bokningsbara tider finns även drop-in på kvällar vid behov.

Organisation: Fordonsmyndigheten Rapportperiod: 31.12.2024

Budgetmål	Bedömning	Kommentar
Tillgänglighet för alla oavsett funktionshinder, effektiviserad kundtjänstyta för flera funktioner	☐	Kundtjänsten ska byggas om men är framskjutet till den 15:e januari och kommer vara klart i mitten av april pga. ekonomiska orsaker. Fordonsmyndigheten kunde göra en inbesparing tack vare senareläggningen.
Utvecklad digitalisering av landskapsregeringens tjänster inom Fordonsmyndigheten	☐	Upphandling kommer ske under våren 2025 och kontrakt kommer skrivas på hösten 2025 för fordonsregistret däremot inte för hela plattformen.

I budgeten för år 2024 har Fordonsmyndighetens budgetmål felaktigt tagits upp inom infrastrukturavdelningens verksamhetsområde. I årsredovisningen är dessa budgetmål och rapportering flyttad till Fordonsmyndighetens avsnitt.

Nyckeltal

Självfinansieringsgrad	2022	2023	2024
Verksamhetens intäkter	1 414 857,45	1 398 803,02	1 475 391,34
Intäkt ink o kap öv			-53,07
Summa Verksamhets- och överföringsintäkter	1 414 857,45	1 398 803,02	1 475 338,27
Verksamhetens kostnader	-1 073 132,27	-1 216 031,80	-1 261 780,54
Summa Verksamhets- och överföringskostnader	-1 073 132,27	-1 216 031,80	-1 261 780,54
Summa Nettokostnader	341 725,18	182 771,22	213 557,73
Självfinansieringsgrad	131,8%	115,0%	116,9%

Väsentliga förändringar

Ombyggnad av kundtjänst och upphandling av fordonsregisterplattformen pågår.

Risker och osäkerhetsfaktorer

Svårigheten att få tag i behörig personal riskerar att leda till brist på kompetens.

Landskapsregeringen arbetar aktivt för att minska personalomsättningen.

Redogörelse för den interna kontrollen

Det pågår ett arbete som syftar till att skapa struktur bland befintliga interna anvisningar/rutinbeskrivningar, samt att komplettera med nya, där sådana idag saknas. Dessa görs successivt tillgängliga för alla anställda via intranätet. Genom dokumenterade anvisningar minskar sårbarheten och ett enhetligare arbetssätt uppnås, vilket leder till ökad effektivitet och rättssäkerhet.

Under år 2024 utförde Landskapsrevisionen en effektivitetsrevision hos Fordonsmyndigheten, vilken inte påvisade några större avvikelser.

Årsbokslut

Resultaträkning

Resultaträkning	Not	2024	2023
Verksamhetens intäkter			
Försäljningsintäkter		12 776 959,04	13 430 673,58
Avgiftsintäkter		6 625 605,24	6 190 430,92
Understöd och bidrag		5 006 475,57	2 896 830,82
Övriga verksamhetsintäkter		1 416 191,64	1 168 323,06
Summa verksamhetens intäkter		25 825 231,49	23 686 258,38
Verksamhetens kostnader			
Personalkostnader	2	-124 721 582,57	-116 962 608,74
Köp av tjänster		-68 575 456,78	-61 599 952,83
Material, förnödenheter och varor		-23 787 534,17	-23 681 453,28
Övriga verksamhetskostnader		-26 716 934,87	-26 429 528,99
Summa verksamhetens kostnader		-243 801 508,39	-228 673 543,84
Pensionsintäkter- och kostnader			
Pensionsintäkter		24 025 000,00	22 400 000,00
Pensionskostnader		-44 899 347,97	-42 107 220,35
Summa pensionsintäkter- och kostnader		-20 874 347,97	-19 707 220,35
Intäkter av inkomst- och kapitalöverföringar			
Europeiska Unionen		3 930 970,69	4 031 432,81
Återbetalningar av överföringar		60 640,24	105 580,17
Övriga intäkter av inkomst- och kapitalöverföringar		335 942,95	2 238 450,64
Summa intäkter av inkomst- och kapitalöverföringar		4 327 553,88	6 375 463,62
Kostnader för inkomst- och kapitalöverföringar			
Undervisning, kultur och idrott		-20 431 405,71	-20 823 530,20
Social- och hälsovård samt utkomststöd		-43 103 175,61	-41 527 513,30
Arbetsmarknad		-306 855,43	-328 296,48
Bostadsproduktion		-1 529 499,18	-1 215 452,15
Primärnärings		-10 428 177,87	-8 225 234,96
Övrigt näringsliv		-3 882 713,70	-5 299 619,26
Allmänna stöd		-26 120 873,71	-24 156 445,09
Övriga överföringskostnader		-8 428 192,27	-7 601 597,78
Summa kostnader för inkomst- och kapitalöverföringar		-114 230 893,48	-109 177 689,22
Verksamhetsbidrag		-348 753 964,47	-327 496 731,41

Resultaträkning	Not	2024	2023
Skatteinkomster			
Avräkningsbelopp		249 436 363,00	198 415 589,00
Skattegottgörelse			0,00
Skatteavräkning		100 394 401,00	122 550 421,00
Medieavgift		2 716 160,61	2 447 359,67
Apoteksavgifter		926 412,00	932 817,00
Summa skatteinkomster		353 473 336,61	324 346 186,67
Finansiella intäkter och kostnader	3		
Ränteintäkter		3 173 981,39	2 891 694,55
Övriga finansiella intäkter		37 176 900,86	38 415 790,27
Räntekostnader		-5 280,74	-38 562,34
Övriga finansiella kostnader		-1 292 329,08	-375 264,61
Summa finansiella intäkter och kostnader		39 053 272,43	40 893 657,87
Årsbidrag		43 772 644,57	37 743 113,13
Av- och nedskrivningar	4		
Avskrivningar enligt plan		-10 621 257,97	-11 457 686,61
Avskrivningar av engångskaraktär		-124 851,91	-650 075,57
Nedskrivningar		-1 254 173,36	0,00
Summa av- och nedskrivningar		-12 000 283,24	-12 107 762,18
Extraordinära poster	5		
Extraordinära intäkter		1 340 041,76	0,00
Extraordinära kostnader		-40 000 000,00	-13 181 491,77
Summa extraordinära poster		-38 659 958,24	-13 181 491,77
Räkenskapsperiodens resultat		-6 887 596,91	12 453 859,18
Ökning eller minskning av reserver	6	-10 320 267,00	-16 403 016,17
Räkenskapsperiodens under- eller överskott		-17 207 863,91	-3 949 156,99

Balansräkning

Aktiva	Not	2024	2023
Bestående aktiva			
Immateriella tillgångar	7		
Immateriella rättigheter		1 573 466,36	2 262 894,92
Landskapsegendom	8		
Mark- och vattenområden		0,34	0,34
Byggnader		0,34	0,34
Övrig landskapsegendom		668 186,94	641 003,75
Totalt landskapsegendom		668 187,62	641 004,43
Materiella tillgångar	9		
Byggnadsjord- och vattenområden		25 138,54	25 138,54
Byggnader		1 797 412,30	2 378 550,34
Vägar och infrastruktur		175 450 667,25	166 416 670,16
Maskiner och inventarier		16 132 707,42	14 830 140,39
Övriga materiella tillgångar		66 691,44	66 691,44
Förskottsbetalningar och pågående anskaffningar		29 200 185,62	22 505 152,53
Summa materiella tillgångar		222 672 802,57	206 222 343,40
Placeringar			
Grundkapital i Landskapets affärsverk		197 931 899,88	197 888 711,06
Aktier	10	37 709 130,22	37 588 303,58
Andelar		278 727,90	278 727,90
Summa placeringar		235 919 758,00	235 755 742,54
Förvaltade medel			
Förvaltade medel		323 277,61	0,00
Summa bestående aktiva		461 157 492,16	444 881 985,29
Rörliga aktiva			
Omsättningstillgångar			
Material och förnödenheter		1 583 530,35	1 617 878,02
Fordringar	11		
Långfristiga fordringar			
Lånefordringar (1	12	38 282 365,50	39 388 136,93
Kortfristiga fordringar			
Försäljningsfordringar		4 657 061,67	4 033 609,63
Lånefordringar (1	12	1 551 125,14	1 737 624,25
Övriga fordringar		3 063 425,16	3 745 298,17
Resultatregleringar	13	21 083 965,65	18 501 151,46
Summa kortfristiga fordringar		30 355 577,62	28 017 683,51
Summa fordringar		68 637 943,12	67 405 820,44
Finansiella värdepapper			
Aktier och andelar	14	903 885,94	903 885,94
Övriga värdepapper		13 000 000,00	58 000 000,00
Summa finansiella värdepapper		13 903 885,94	58 903 885,94
Kassa- och banktillgodohavanden			

Aktiva	Not	2024	2023
Kassa- och banktillgodohavanden		19 839 551,10	20 926 512,10
Summa rörliga aktiva		103 964 910,51	148 854 096,50
Aktiva totalt		565 122 402,67	593 736 081,79

Passiva	Not	2024	2023
Eget kapital	15		
Landskapets grundkapital		312 176 684,10	312 176 684,10
Värderingsposter	16	11 455 908,46	11 455 908,46
Fondkapital	17	89 991 062,20	84 706 998,75
Föregående räkenskapsperioders resultat		84 184 967,40	89 534 302,18
Ändring av resultat fr tidigare räkenskapsår	18	1 700 193,31	-1 400 177,79
Räkenskapsperiodens resultat		-17 207 863,91	-3 949 156,99
Summa eget kapital		482 300 951,56	492 524 558,71
Obligatoriska reserveringar			
Obligatoriska reserveringar	19	5 690 702,28	5 315 335,10
Reserveringar			
Investeringsreservering	20	7 357 490,53	7 447 216,02
Förvaltad kapital	21		
Förvaltad kapital		323 277,61	0,00
Övrigt förvaltad kapital		0,00	129 963,06
Summa förvaltad kapital		323 277,61	129 963,06
Främmande kapital			
Skuldförbindelselån		0,00	0,00
Erhållna förskott		25 932 924,60	28 323 513,80
Leverantörsskulder		14 506 776,70	19 990 909,59
Övriga skulder	22	5 371 424,48	7 933 489,45
Resultatregleringar	23	23 638 854,91	32 071 096,06
Summa främmande kapital		69 449 980,69	88 319 008,90
Passiva totalt		565 122 402,67	593 736 081,79

Noter

Not 1 - Redovisningsprinciper för landskapet Åland

Principerna för upprättande av bokslutet

Till landskapet Ålands bokslut hör balansräkning, resultaträkning, finansieringsanalys och tillhörande noter samt en budgetuppföljning. Bokslutet upprättas i enlighet med gällande lagar och bestämmelser (i huvudsak bokföringslagen och bokföringsförordningen) och ska ge riktiga och tillräckliga uppgifter om landskapets verksamhet, ekonomiska ställning och finansiering. Dock har vissa speciallösningar tillgripits emedan landskapet bedriver offentlig verksamhet som i många fall väsentligt skiljer sig från privat verksamhet och de redovisningskrav som ställs på dessa. Från och med år 2015 följer landskapet Åland, i tillämpliga delar, bokföringsnämndens kommunsektionens anvisningar vad det gäller kontoplan samt upprättande av bokslut. Stor tonvikt har lagts vid periodiseringarna i bokslutet och prestationsprincipen är tillämpad i så stor omfattning som möjligt. Förbindelseprincipen har tillämpats för bidrag som hör till EU:s målprogram samt vissa nationella företagsstöd, vilket innebär att resultaträkningen belastas då landskapsregeringen tagit ett bindande beslut.

Uppgörande av balansräkningen

Anläggningstillgångarna tas upp i balansräkningen till anskaffningspris med avskrivningar enligt plan. De planenliga avskrivningarna har beräknats enligt en på förhand uppgjord avskrivningsplan.

Aktiva sidan har klassificerats i bestående aktiva och rörliga aktiva.

Balansräkningen AKTIVA

Bestående aktiva indelas i följande huvudgrupper:

Landskapsegendom

Definitionen på landskapsegendom följer finska statens, där motsvarande egendom kallas för nationalförmögenhet. Till landskapsegendom hör kultur- och naturarv såsom t.ex. museiföremål, kulturhistoriskt värdefulla byggnader och fastigheter.

Från och med 01.01.2016 ingår merparten av landskapsegendomen i balansräkningen för Landskapets fastighetsverk (För landskapets fastighetsverks bokslut se bilaga 3). Endast ett fåtal anläggningar ingår fortsättningsvis i Landskapet Ålands balansräkning.

Förvärvad landskapsegendom före år 1998 har inte värderats men av tekniska orsaker har varje anläggning ett värde av (1 mk) 0,17 cent för att kunna behandlas tekniskt i systemen.

Immateriella rättigheter

Bland annat ingår programvaror, licenser och anslutningsavgifter.

Materiella tillgångar

Till materiella tillgångar räknas föremål och rättigheter, som kan överlåtas separat samt övriga nyttigheter, vilkas verkningstid som produktionsfaktor sträcker sig över flera än ett finansår eller som avses ge avkastning eller användas under flera finansår.

Materiella tillgångarna förvärvade före år 1998 värderades enligt det senast kända beskattningsvärdet vid ingången av år 1998 för tillgångarna (fast egendom).

Väggrunder, vägytbeläggning, broar och kajer värderades till gängse värde.

Anläggningstillgångar förvärvade före år 1998 värderades till gängse värde dock så att ifall att anläggningens gängse värde understeg (100.000 mark) 16.818,79 euro värderades inte tillgången.

Färjor förvärvade före år 1998 värderades till försäkringsvärdet.

Värdepapper som förvärvades före 1998 värderades till nominella värden.

Egendom vars anskaffningsutgift har överstigit 50.000 euro och har en ekonomisk livslängd om tre år eller längre har aktiverats.

Placeringar

Aktier och andelar bland bestående aktiva har upptagits i balansräkningen till anskaffningsutgiften.

Förvaltade medel

Anger beloppet av de medel som landskapet Åland förvaltar enligt uppdrag, såsom t.ex. donationsfonder.

Rörliga aktiva indelas i följande huvudgrupper:

Omsättningstillgångar

För omsättningstillgångar används samma definition som bokföringslagen ger, omsättningstillgångar är nyttigheter, som är avsedda att överlåtas såsom sådana eller i förädlad form eller att förbrukas.

Material och förnödenhetslager har värderats till anskaffningsutgiften.

Lagernedskrivning/uppskrivning har inte gjorts.

Fordringar

Bland annat ingår lånefordringar, försäljningsfordringar och resultatregleringar. Fordringarna upptas till nominellt värde eller till sannolikt värde om detta är lägre.

Finansiella värdepapper

Kortfristiga placeringar upptas till nominellt värde eller till sannolikt värde om detta är lägre.

Balansräkningen PASSIVA

Passiva sidan indelas i följande huvudgrupper:

Eget kapital

Förvärvade tillgångar före 1.1.1998 samt uppkomna skulder har balanserats mot eget kapital, vilket utgör en grunddel. Utöver denna grunddel består det egna kapitalet av föregående räkenskapsperioders under- och eller överskott, samt av kapital i egna fonder.

Värderingsposter

Denna grupp innehåller tidigare uppvärdering av egendom eller nedskrivningar av värdet på främmande kapital.

Fondernas kapital

Olika fonder ingår enligt specifikation i not.

Obligatoriska reserveringar

Under denna rubrik ska kommande sannolika utgifter eller förluster upptas.

Beträffande bidragshanteringen tillämpar landskapet Åland i de flesta fall den s.k. *förbindelseprincipen*. Denna princip innebär att resultaträkningen belastas redan i det skede då landskapet fattar ett bindande beslut om bidragsbeviljande (= ingår en förbindelse). Denna förbindelse bokförs samtidigt som en skuld på balansräkningen under obligatoriska reserveringar. Skulden minskar sedan i takt med att resp. bidrag utbetalas.

Följaktligen kommer resultaträkningen, till den del förbindelseprincipen används, att visa beloppet av de sammanlagda *beviljade* bidragen, medan resultaträkningen i de fall där förbindelseprincipen inte används, att visa beloppet av de sammanlagda *utbetalda* bidragen.

Förvaltad kapital

De skulder (ansvar) som landskapet Åland förvaltar enligt uppdrag.

Främmande kapital

Kortfristiga- och långfristiga skulder redovisas som en total under främmande kapital, dock specificerade i not. Semesterlöneskulden ingår under kortfristigt främmande kapital, resultatregleringar.

Principer för avskrivningar enligt plan

För tillgångar som är underkastade förslitning har en på förhand uppgjord avskrivningsplan använts.

Avskrivningarna har beräknats genom lineära avskrivningar på anskaffningsutgiften/restvärdet för tillgångarna enligt den uppskattade ekonomiska livslängden.

För anskaffningar gjorda under året har avskrivningarna beräknats månatligen på anskaffningsutgiften.

De uppskattade avskrivningstiderna för tillgångarna enligt plan har varit följande:

Avskrivningstillgångar	Avskrivningstid linjär
Immateriella tillgångar	
Datorprogram	3-10 år
Övriga immateriella tillgångar	5 år
Materiella tillgångar	
Byggnader och konstruktioner	
Lager- och övriga byggnader	15 år
Kontors-, sjukhus- och skolbyggnader	30 år
Vägar och infrastruktur	
Vägar, vägkropp	50 år
Vägar, ytbeläggning	10 år
Broar, färjefästen och kajer	50-85 år
Transportmedel	
Bilar och övriga fordon	5 år
Landskapsfärjor och övriga vattenfarkoster	10-20 år
Arbetsmaskiner	
Tunga arbetsmaskiner	7 år
Lätta arbetsmaskiner och redskap	3 år
Övriga maskiner och inventarier	
IT-utrustning	3 - 10 år
Kommunikationsutrustning	3 år
Laboratorie- och sjukhusutrustning	5 år
Möbler	5-7 år
Övriga maskiner och inventarier	3 år

Not 2 - Personalkostnader

Personalkostnader	2024	2023
Löner och arvoden	-105 713 903,10	-100 657 061,29
Pensionspremier	-17 961 250,64	-17 342 163,76
Övriga lönebikostnader	-1 456 993,63	-1 720 840,96
Personalersättningar	1 373 488,44	1 580 377,97
Personalrättelser	577 479,85	331 344,74
Periodiserad semesterlöneskuld (inkl lönebikostnader)	-1 407 886,13	174 611,16
Övriga periodiserade lönekostnader (inkl lönebikostnader)	-132 517,36	671 123,40
Summa personalkostnader	-124 721 582,57	-116 962 608,74

Not 3 - Finansiella intäkter och kostnader

Finansiella intäkter	2024	2023
Ränteintäkter från lån till utomstående	946 292,19	876 298,80
Ränteintäkter från placeringar	1 321 523,34	1 502 904,75
Övriga ränteintäkter	906 165,86	512 491,00
Summa ränteintäkter	3 173 981,39	2 891 694,55
Dividender och räntor på andelskapital	572 121,50	606 476,00
Avkastning från Landskapets Fastighetsverk	5 000 000,00	4 500 000,00
Avkastning från Ålands Penningautomatförening	31 517 619,53	33 100 000,00
Dröjsmålsräntor	12 183,75	-9 724,65
Kursvinster	107 616,63	115 938,39
Försäljningsvinst värdepapper	0,00	49 506,00
Landskapsgarantier	-32 646,27	47 545,33
Övriga finansiella intäkter	5,72	6 049,20
Summa övriga finansiella intäkter	37 176 900,86	38 415 790,27
Summa finansiella intäkter	40 350 882,25	41 307 484,82
Finansiella kostnader		
Övriga räntekostnader	-5 280,74	-38 562,34
Summa räntekostnader	-5 280,74	-38 562,34
Kursförluster	-23 284,15	-36 272,74
Kreditförluster	-96 002,29	-75 829,67
Kreditförluster, oindrivna stöd	-3 686,63	-16 324,15
Nedskrivning av lånefordringar	-850 030,56	0,00
Övriga finansiella kostnader	-319 325,45	-246 838,05
Summa övriga finansiella kostnader	-1 292 329,08	-375 264,61
Summa finansiella kostnader	-1 297 609,82	-413 826,95
Summa finansiella intäkter och kostnader	39 053 272,43	40 893 657,87

Not 4 - Av- och nedskrivningar

Av- och nedskrivningar	2024	2023
Avskrivningar enligt plan	-10 621 257,97	-11 457 686,61
Summa avskrivningar enligt plan	-10 621 257,97	-11 457 686,61
Avskrivningar av engångskaraktär		
Utrangering av Långholmsströms, Djurholmssunds, Brändöströms, Kalby bro och Bomarsundsbron	0,00	-650 075,57
Utrangering av Askörsbron	-124 851,91	0,00
Summa avskrivningar av engångskaraktär	-124 851,91	-650 075,57
Nedskrivningar		
Nedskrivning av aktier i Ålands Utvecklings Ab	-1 254 173,36	0,00
Summa nedskrivningar	-1 254 173,36	0,00
Summa av- och nedskrivningar	-12 000 283,24	-12 107 762,18

Not 5 - Extraordinära intäkter och kostnader

Specifikation av extraordinära intäkter och kostnader	2024	2023
Extraordinära intäkter		
Förlikningsavtal gällande uppsägning av avtal om trafik mellan Svinö i Lumparlands kommun och Mellanholm i Föglö kommun. Se även not 25.	1 340 041,76	0,00
Summa extraordinära intäkter	1 340 041,76	0,00
Extraordinära kostnader		
Skadeersättning enligt dom gällande uppsägning av avtal om trafik mellan Svinö i Lumparlands kommun och Mellanholm i Föglö kommun. Se även not 25.	0,00	-13 181 491,77
Extra överföring till landskapet Ålands pensionsfond	-40 000 000,00	0,00
Summa extraordinära kostnader	-40 000 000,00	-13 181 491,77

Not 6 - Reserveringar i resultaträkningen

Reserveringar	2024	2023
Investeringsreserveringar		
Investeringsreservering för vårdinformationssystem	-4 800 000,00	0,00
Upplösning av investeringsreservering	89 725,49	89 725,49
Paf-reserveringar		
Ombokning av 2020 års ej utnyttjade paf-budgetmedel	0,00	-3 128 531,23
Ombokning av 2021 års ej utnyttjade paf-budgetmedel	-1 385 392,49	0,00
Fonderas för tredje sektorn	-10 000 000,00	-10 000 000,00
Reservering/upplösning för vattenförsörjning, vattenförbättrande åtgärder, äldreomsorgsinvesteringar och e-förvaltningsprojekt	975 400,00	-3 364 210,43
Upplösning av tidigare reserverade PAF-medel enligt första ändring av Ålands budget för år 2024	4 800 000,00	0,00
Summa reserveringar	-10 320 267,00	-16 403 016,17

Not 7 - Immateriella tillgångar

Immateriella tillgångar	1.1.2024	Ökning	Minskning	31.12.2024
Immateriella rättigheter				
Anslutningsavgifter	63 331,13	0,00	0,00	63 331,13
Övriga immateriella rättigheter	1 029 072,89	339 596,30	-278 312,89	1 090 356,30
Inköpta dataprogram	1 155 131,71	117 213,11	-852 565,89	419 778,93
Egna dataprogram	15 359,19	0,00	-15 359,19	0,00
Summa immateriella rättigheter	2 262 894,92	456 809,41	-1 146 237,97	1 573 466,36

Not 8 - Landskapsegendom

Landskapsegendom	1.1.2024	Ökning	Minskning	31.12.2024
Jord- och vattenområden	0,34	0,00	0,00	0,34
Byggnader				
Muséer, slott och övriga kulturbyggnader	0,34	0,00	0,00	0,34
Övrig landskapsegendom				
Konstverk	602 977,05	27 183,19	0,00	630 160,24
Museiföremål och -samlingar, arkiv och övrig landskapsegendom	38 026,70	0,00	0,00	38 026,70
Summa landskapsegendom	641 004,43	27 183,19	0,00	668 187,62

Not 9 - Materiella tillgångar

Materiella tillgångar	1.1.2024	Ökning	Minskning	31.12.2024
Byggnadsjord och vattenområden	25 138,54	0,00	0,00	25 138,54
Byggnader				
Skolbyggnader	308 982,17	0,00	-12 196,68	296 785,49
Kontorsbyggnader	1 295 638,50	0,00	-484 561,36	811 077,14
Lagerbyggnader	75 985,07	33 210,19	-13 811,28	95 383,98
Övriga byggnader	618 464,05	0,00	-65 601,02	552 863,03
Sjukhusbyggnader	79 480,55	0,00	-38 177,89	41 302,66
Summa byggnader	2 378 550,34	33 210,19	-614 348,23	1 797 412,30
Vägar och infrastruktur				
Ytbeläggningen	11 943 694,83	2 546 799,23	-2 311 413,08	12 179 080,98
Väggrunden	77 172 021,55	2 446 538,25	-2 639 143,57	76 979 416,23
Broar	76 861 243,68	10 539 553,35	-1 712 654,03	85 688 143,00
Farleder och kanaler	95 407,84	0,00	-15 683,52	79 724,32
Övriga konstruktioner	344 302,26	274 185,56	-94 185,10	524 302,72
Summa vägar och infrastruktur	166 416 670,16	15 807 076,39	-6 773 079,30	175 450 667,25

Materiella tillgångar	1.1.2024	Ökning	Minskning	31.12.2024
Maskiner och inventarier				
Bilar och övriga landfordon	543 240,25	309 641,38	-223 050,31	629 831,32
Färjor och övriga vattenfarkoster	11 417 433,94	787 993,03	-1 304 523,07	10 900 903,90
Tunga arbetsmaskiner	280 476,73	2 116 911,61	-95 682,97	2 301 705,37
Lätta arbetsmaskiner	0,00	43 224,34	0,00	43 224,34
Möbler och inredning	0,00	503 963,84	-85 828,08	418 135,76
IT-utrustning	1 222 051,27	145 019,69	-512 912,29	854 158,67
Kontorsmaskiner och apparater	0,00	0,00	0,00	0,00
Kommunikationsutrustning	0,00	0,00	0,00	0,00
Hälso-och sjukvårdsutrustning	1 155 992,68	81 753,00	-420 821,92	816 923,76
Övriga maskiner och inventarier	210 945,52	0,00	-43 121,22	167 824,30
Summa maskiner och inventarier	14 830 140,39	3 988 506,89	-2 685 939,86	16 132 707,42
Övriga materiella tillgångar				
Värde och konstföremål	66 691,44	0,00	0,00	66 691,44
Förskottsbetalningar och pågående anskaffningar	22 505 152,53	26 687 390,53	-19 992 357,44	29 200 185,62
Summa materiella tillgångar	206 222 343,40	46 516 184,00	-30 065 724,83	222 672 802,57

Not 10 - Förteckning över landskapets aktier

Organisationer	Antal aktier	Förändr.	Antal aktier	Nom. värde	Bokföringsvärde	Landskapets
	1.1.2024	(EUR)	31.12.2024	per aktie (EUR)	(EUR)	ägarandel i %
Dotterbolag						
Fastighets Ab Buskleden (1)	268		268		2,68	100,00 %
Fastighets Ab Lappo bostäder (1)	132		132		1,32	100,00 %
Fastighets Ab Söderkåkar	135		135	383,47	51 768,45	100,00 %
Kraftnät Åland Ab	61 754	1 000 000	61 754	168,19	17 779 240,68	100,00 %
Lappo Företagarnas FAB (1)	394		394		3,94	95,40 %
Långnäs Hamn Ab	1 876		1 876	252,28	473 277,28	100,00 %
Ålands Fastighets Ab	9 185		9 185		1 634 389,39	94,61 %
Åland Post Ab	10 000		10 000		11 000 000,00	100,00 %
Ab Skärgårdsflyg	96 376		96 376		8 000,00	100,00 %
Ålands Radio & TV Ab	3 000		3 000	170	510 000,00	100,00 %
Ålands Utvecklings Ab (2)	588	-1 254 173,36	0		0,00	0,00 %
Summa dotterbolag					31 456 683,74	
Intressebolag						
Ålands skärgårdsrederi Ab	0	375 000	250		375 000,00	50,00 %
Fastighets Ab Dalnäs	5 258		5 258	84	442 145,22	40,05 %

Organisationer	Antal aktier	Förändr.	Antal aktier	Nom. värde	Bokföringsvärde	Landskapets
Fastighets Ab Godby Center	2 397		2 397		403 151,42	42,58 %
Södra Brändö Turistervice Ab	500		500	34	17 000,00	28,09 %
Åda Ab	500		500	25	1 419 500,00	50,00 %
Ålands Vatten Ab	3 117		3 117	170	529 890,00	27,69 %
Summa intressebolag					3 186 686,64	
Övriga bolag						
Elisa Oyj	300		300		150,00	0,00018 %
Flexens Oy Ab	207 144		207 144	0	20 714,50	6,90 %
Funidata Oy	350		350	190	66 624,34	0,61 %
Försäkringsbolaget Alandia Ab	4 588		4 588	616	2 828 220,00	2,36 %
Una Oy	100		100	1 500	150 000,00	5,80 %
Vakka-Suomen Puhelin Oy	3		3	17	51,00	0,005 %
Summa övriga bolag					3 065 759,84	
Summa aktier					37 709 130,22	

1) Bolagen är under likvidation. 2) Bolaget är avvecklat under året.

Not 11 - Fordringar

Specifikation över fordringarna	2024	2024	2023	2023
Lånefordringar	Långfristiga	Kortfristiga	Långfristiga	Kortfristiga
Lånefordringar PAF	3 531 119,54	455 382,86	3 188 645,69	460 462,06
Lånefordringar	35 486 501,19	1 095 742,28	37 927 663,36	1 277 162,19
Osäkra lånefordringar	-735 255,23	0,00	-1 728 172,12	0,00
Summa lånefordringar	38 282 365,50	1 551 125,14	39 388 136,93	1 737 624,25
Övriga fordringar	Långfristiga	Kortfristiga	Långfristiga	Kortfristiga
Försäljningsfordringar	0,00	4 770 678,89	0,00	4 116 765,40
Osäkra försäljningsfordringar	0,00	-113 617,22	0,00	-83 155,77
Övriga fordringar	0,00	3 063 425,16	0,00	3 745 298,17
Resultatregleringar	0,00	21 083 965,65	0,00	18 501 151,46
Summa övriga fordringar	0,00	28 804 452,48	0,00	26 280 059,26
Total summa fordringar	38 282 365,50	30 355 577,62	39 388 136,93	28 017 683,51

Not 12 - Lånefordringar

Lånets art	1.1.2024	Utgivna lån år 2024	Amorterat år 2024	31.12.2024	Ränte %
Bostadslån (enligt LL om bostadsproduktion)	37 149 735,17	0,00	-641 057,25	36 508 677,92	1,5-2,0
Produktutvecklingslån	72 465,00	0,00	0,00	72 465,00	2,00

Lånets art	1.1.2024	Utgivna lån år 2024	Amorterat år 2024	31.12.2024	Ränte %
Lån för torrlägningsarbeten	1 100,55	0,00	0,00	1 100,55	3,00
Offentligt kapitallån 1)	1 981 524,83	0,00	-1 981 524,83	0,00	0,00
Summa lån exkl paf-lån	39 204 825,55	0,00	-2 622 582,08	36 582 243,47	
Lån ur penningautomatmedel	3 649 107,75	882 000,00	-544 605,35	3 986 502,40	3,00
Summa lån inkl. paf-lån	42 853 933,30	882 000,00	-3 167 187,43	40 568 745,87	
	1.1.2024	Ökningar	Minskningar	31.12.2024	
Osäkra lånefordringar 1)	-1 728 172,12	-7 083,11	1 000 000,00	-735 255,23	
Summa samtliga lånefordringar	41 125 761,18	874 916,89	-2 167 187,43	39 833 490,64	

1) Lånet till Ålands utvecklings Ab har avskrivits då bolaget har avvecklats under året. Totalt 1.842.947,45 euro avskrevs, varav 1.000.000 euro var satt som osäkra lånefordringar

Not 13 - Resultatregleringar, fordringar

Specifikation över resultatregleringar, fordringar	Euro
Periodiserad ränta, placeringar	78 118,33
Räntefordringar lånereskontran	234 895,70
Överföring från Landskapets Pensionfond kvartal 4	4 858 757,43
Periodiserade pensioner för januari 2024	2 864 117,78
Periodiserade leverantörsfakturor	452 352,25
Intäktsreservering, EU-program	3 217 120,19
Intäktsreservering, EU:s återhämtning och resiliens	7 896 234,10
Övriga intäktsreserveringar	1 247 017,79
Utbet förskott ERUF 21-27	80 000,00
Utbetalt förskott ESF 2021-2027	124 466,00
Övriga resultatregleringar	30 886,08
Summa resultatregleringar	21 083 965,65

Not 14 - Förteckning över landskapets aktier och fonder under finansiella värdepapper

Bolag	Antal	Förändr.	Antal	Nom. värde	Bokföringsvärde
Aktier	01.01.2024	(EUR)	31.12.2024	per aktie (EUR)	(EUR)
Apetit Oyj	86		86	10,20	877,20
Ålandsbanken B	15 000		15 000	26,70	400 500,00
RederiAb Eckerö	6 000		6 000	30,00	180 000,00
Ångfartygs Ab Alfa	3		3	8 500,00	25 500,00
Fonder					
Ålandsbanken Euro Bond B	9 203,87		9 203,87	32,27	297 008,74
Summa aktier och fonder					903 885,94

Aktierna och fonderna har förvärvats genom bl.a. danaarv.

Not 15 - Eget kapital

Förändring i eget kapital	2024	2023
Landskapets eget kapital 1.1.		
Grundkapital	312 176 684,10	312 176 684,10
Värderingsposter	11 455 908,46	11 455 908,46
Fondkapital	89 991 062,20	84 706 998,75
Föregående räkenskapsperioders resultat	84 184 967,40	89 534 302,18
Ändring av resultat från tidigare räkenskapsår	1 700 193,31	-1 400 177,79
Räkenskapsårets resultat	-17 207 863,91	-3 949 156,99
Landskapets eget kapital 31.12.	482 300 951,56	492 524 558,71

Not 16 - Värderingsposter

I enlighet med affärsbokföringens principer, har landskapet möjlighet att ta in s.k. värderingsposter i balansräkningen. En värderingspost används då man behöver värdera upp egendom, eller skriva ner värdet på främmande kapital. En förutsättning för uppskrivning, är att värdeökningen är varaktig och väsentlig.

Användningen av värderingsposter följer i landskapets räkenskaper en restriktiv linje.

Värderingsposter	2024	2023
Bokföringsvärde 1.1.	11 455 908,46	11 455 908,46
Ökning/minskning	0,00	0,00
Bokföringsvärde 31.12	11 455 908,46	11 455 908,46

Not 17 - Fondernas kapital

Fonder	2024	2023
Ålands självstyrelses jubileumsfond:		
Bokföringsvärde 1.1.	1 378 846,87	1 350 785,43
Ökning/minskning	-9 564,07	28 061,44
Bokföringsvärde 31.12	1 369 282,80	1 378 846,87
Övriga donerade tillgångar		
Bokföringsvärde 1.1.	25 500,00	25 500,00
Ökning/minskning	0,00	0,00
Bokföringsvärde 31.12.	25 500,00	25 500,00
Fonder totalt	1 394 782,80	1 404 346,87
Reserverade PAF-medel:	2024	2023
Bokföringsvärde 1.1.	82 986 286,91	64 414 545,25
Ökning: Ombokning av 2020 års ej utnyttjade budgetmedel	0,00	3 128 531,23
Ökning: Ombokning av 2021 års ej utnyttjade budgetmedel	1 385 392,49	0,00
Ökning: Reservering av 2022 års PAF-medel	0,00	2 079 000,00
Ökning: Fonderas för tredje sektor	10 000 000,00	10 000 000,00
Ökning/minskning: Reservering för vattenförsörjning, vattenförbättrande åtgärder, äldreomsorgsinvesteringar och e-förvaltningsprojekt	-975 400,00	3 364 210,43
Minskning: upplösning av tidigare reserverade medel	-4 800 000,00	0,00
Bokföringsvärde 31.12	88 596 279,40	82 986 286,91
Reserverade PAF-medel totalt	88 596 279,40	82 986 286,91
Fondernas kapital totalt	89 991 062,20	84 390 633,78

De fonder som erhållits genom donation och vars disponering förknippas med villkor i ett avtal, testamente eller gåvobrev har flyttats till förvaltad kapital. Jämförelseåret 2023 har justerats så att siffrorna kan avstämmas mot år 2024.

Not 18 - Ändring av resultat från tidigare räkenskapsår

Ändring av resultat från tidigare räkenskapsår	2024
Korrigerings av semesterlöneskuld per 31.12.2023 1)	-1 700 193,32
Centrdifferens	0,01
Landskapets eget kapital 31.12.	-1 700 193,31

1) Vid uppgörande av semesterlöneskulden för år 2024 upptäcktes att det ingick lärare i 2023 års semesterlöneskuld. Detta har korrigerats och en mer korrekt kalkylerad semesterlöneskuld har beräknats per 31.12.2023. Korrigeringen bokades mot tidigare års resultat.

Not 19 - Obligatoriska reserveringar

Nationella stöd			
Näringsavdelningen, stöd som följer förbindelseprincipen (1)		2024	2023
Ingående saldo 1.1		1 374 933,06	1 098 386,91
Beviljade stöd, totalt		388 560,35	833 730,46
Återbokade stöd, totalt		-255 676,26	-110 349,59
Nettobeviljat, totalt		132 884,09	723 380,87
Utbetalningar, totalt		-786 625,38	-446 834,72
Utgående saldo 31.12		721 191,77	1 374 933,06
Program med EU-finansiering			
Europeiska regionalfonden 2014-2020	2015-2024	2024	2023
Ingående saldo 1.1	0,00	0,00	189 689,89
Beviljade stöd, totalt	3 555 546,29	0,00	0
Återbokade stöd, totalt	-67 259,13	0,00	-35 035,70
Nettobeviljat, totalt	3 488 287,16	0,00	-35 035,70
Utbetalningar, totalt	-3 488 287,16	0,00	-154 654,19
Utgående saldo 31.12	0,00	0,00	0,00
Europeiska socialfonden 2014-2020	2015-2024	2024	2023
Ingående saldo 1.1	0,00	271 023,19	736 153,38
Beviljade stöd, totalt	6 639 064,80	0,00	78 614,56
Återbokade stöd, totalt	-793 146,29	-95 224,87	-108 135,22
Nettobeviljat, totalt	5 845 918,51	175 798,32	-29 520,66
Utbetalningar, totalt	-5 845 918,51	-175 798,32	-435 609,53
Utgående saldo 31.12	0,00	0,00	271 023,19
Europeiska havs- och fiskerifonden 2014-2020	2015-2024	2024	2023
Ingående saldo 1.1	0,00	-6 315,32	1 566 952,23
Beviljade stöd, totalt	8 665 635,92	0,00	348 403,10
Återbokade stöd, totalt	-977 410,41	0,00	-675 112,03
Nettobeviljat, totalt	7 688 225,51	0,00	-326 708,93
Utbetalningar, totalt	-7 694 540,83	0,00	-1 246 558,62
Utgående saldo 31.12	-6 315,32	-6 315,32	-6 315,32

Europeiska socialfonden 2021-2027 (2)	2023-2024	2024	2023
Ingående saldo 1.1	0,00	2 190 892,00	0,00
Beviljade stöd, totalt	3 255 687,00	1 064 795,00	2 190 892,00
Återbokade stöd, totalt	0,00	0,00	0,00
Nettobeviljat, totalt	2 190 892,00	0,00	2 190 892,00
Utbetalningar, totalt	-290 681,67	-290 681,67	0,00
Utgående saldo 31.12	2 965 005,33	2 965 005,33	2 190 892,00
Europeiska regionalfonden 2021-2027 (2)	2023-2024	2024	2023
Ingående saldo 1.1	0,00	1 484 802,17	0,00
Beviljade stöd, totalt	2 038 483,56	490 928,94	1 547 554,62
Återbokade stöd, totalt	0,00	0,00	0,00
Nettobeviljat, totalt	2 038 483,56	490 928,94	1 547 554,62
Utbetalningar, totalt	-634 125,29	-571 372,84	-62 752,45
Utgående saldo 31.12	1 404 358,27	1 404 358,27	1 484 802,17
Europeiska havs-, fiskeri- o. vattenbruksfonden EHFVF 2021-2027	2023-2024	2024	2023
Ingående saldo 1.1	0,00	0,00	0,00
Beviljade stöd, totalt	709 776,69	709 776,69	0,00
Återbokade stöd, totalt	0,00	0,00	0,00
Nettobeviljat, totalt	709 776,69	709 776,69	0,00
Utbetalningar, totalt	0,00	103 314,46	0,00
Utgående saldo 31.12	606 462,23	606 462,23	0,00
Sammanlagt, obligatoriska reserveringar:	5 690 702,28	5 690 702,28	5 315 335,10

1) Budget 61000: kontona 570307 och 570310 följer förbindelseprincipen. 2) Oreglerade förskott syns inte i siffrorna för utbetalningar ovan.

Not 20 - Reserveringar

Reserver	2024	2023
Investeringsreservering:		
Bokföringsvärde 1.1.	7 447 216,02	7 536 941,51
Ökning/minskning	-89 725,49	-89 725,49
Bokföringsvärde 31.12	7 357 490,53	7 447 216,02
Reserveringar totalt	7 357 490,53	7 447 216,02

Not 21 - Förvaltad kapital

Fonder:	2024	2023
Kurt, Eva, Gustaf och Ellen Webers minnesfond		
Bokföringsvärde 1.1.	158 218,56	155 317,03
Ökning/minskning	4 705,34	2 901,53
Bokföringsvärde 31.12	162 923,90	158 218,56
President Urho Kekkonens 80-års fond:		
Bokföringsvärde 1.1.	18 267,43	17 934,27
Ökning/minskning	541,98	333,16
Bokföringsvärde 31.12	18 809,41	18 267,43
Övriga fonder totalt:	181 733,31	176 485,99
Donerade tillgångar	2024	2023
Irene och Halvdan Stenholms konstdonation:		
Bokföringsvärde 1.1.	59 803,86	59 384,49
Ökning/minskning	682,04	419,37
Bokföringsvärde 31.12.	60 485,90	59 803,86
Övriga donerade tillgångar		
Donerade tillgångar ÅHS		
Bokföringsvärde 1.1.	80 075,12	79 413,84
Ökning/minskning	983,28	661,28
Bokföringsvärde 31.12.	81 058,40	80 075,12
Donerade tillgångar totalt	141 544,30	139 878,98
Specifikation över ränteintäkter (kumulativt)		
Finansiär:	2024 1)	2023
Europeiska Regionala Utvecklingsfonden 14-20 / Räntor:	0,00	14 017,77
Europeiska Socialfonden 14-20 / Räntor:	0,00	11 289,96
Europeiska Program för landsbygdens utveckling 14-20 / Räntor	0,00	72 700,27
Europeiska Strukturprogram för fiskerisektorn 14-20 / Räntor:	0,00	28 163,06
Europeiska Regionala Utvecklingsfonden 21-27 / Räntor:	0,00	2 269,96
Europeiska Socialfonden 21-27 / Räntor:	0,00	1 522,04
Totalt ränteintäkter	0,00	129 963,06
Förvaltad kapital totalt	323 277,61	446 328,03

De fonder som erhållits genom donation och vars disponering förknippas med villkor i ett avtal, testamente eller gåvobrev har flyttats från Fondernas kapital till förvaltad kapital under år 2024. Jämförelsesiffror för år 2023 presenteras här för en bättre översikt. 1) Ränteintäkterna har fr.o.m. år 2024 bokförts in på respektive EU-programs budgetmoment

Not 22 - Övriga skulder

Övriga skulder	31.12.2024	31.12.2023
Arbetsgivaravgifter	5 007 586,75	4 726 899,06
Kortfristigt lån från fastighetsverket till 6 månaders deposition	0,00	3 000 000,00
Övriga kortfristiga skulder	363 837,73	206 590,39
Summa lån	5 371 424,48	7 933 489,45

Not 23 - Resultatregleringar, skulder

Specifikation över resultatregleringar, skulder	2024	2023
Periodiserad semesterlöneskuld	18 494 802,47	18 646 078,15
Övriga periodiserade löner	0,00	8 514,16
Investeringsreservering	4 800 000,00	0,00
Kostnadsreserveringar, leverantörsfakturor	344 052,44	235 011,98
Kostnadsreservering, skadeersättning enligt dom	0,00	13 181 491,77
Summa resultatregleringar	23 638 854,91	32 071 096,06

Not 24 - Ställda säkerheter och ansvarsförbindelser

Landskapets pensionsansvar	2024	2023
Landskapet Ålands Pensionsfond:		
Totalt pensionsansvar per 1.1 (mn €)	857,60	823,40
Ökning/minskning	8,10	34,20
Totalt pensionsansvar per 31.12 (mn €)	865,70	857,60

Utgivna ansvarsförbindelser 31.12.2023	2024	2023
Landskapsgarantier för industrier och vissa andra näringsgrenar	55 461,54	60 461,54

Landskapsgarantier för åländska företag	2024	2023
Via Finnvera, totalt garantibelopp 31.12	2 464 050,02	3 193 607,48
Övriga, totalt garantibelopp 31.12	153 846,23	254 153,88

Likviditetslån för jordbruk med landskapsborgen	2024	2023
Totalt garantibelopp 31.12	386 492,17	291 288,50

Landskapsgarantier för studielån 31.12 (enligt uppgift från respektive bank)	2024	2023
Totalt garantibelopp	32 645 961,16	32 305 140,47

Garantier beviljade med fullmakt av lagtinget	Antal	Belopp	Antal	Belopp
		31.12.2024		31.12.2023
Kraftnät Åland Ab	4	44 377 358,46	6	51 716 340,66
Totalt garantibelopp		44 377 358,46		51 716 340,66
Landskapsborgen för ägarbostadslån (1	1 945	59 139 417,56	2 033	53 203 347,00
Landskapsborgen för hyreshus	21	15 268 902,28	19	14 476 795,82
Totalt garantibelopp		74 408 319,84		67 680 142,82

1) Redovisningen av det totala sammanställda borgensåtagandet är ett estimat uträknat med hjälp av bankernas redovisningar av lånesaldon.

Not 25 - Pågående rättsprocess

Ålands tingsrätt meddelade 16.6.2022 dom i ärende L20/1157 rörande uppsägning av avtalet med ett konsortium bestående av Ansgar Ab och Finlands färjetrafik Ab om trafik mellan Svinö i Lumparlands kommun och Mellanholm i Föglö kommun. Ersättningen enligt domslutet uppgick till 10.524.568,14 euro, jämte dröjsmålsränta enligt 4 § 1 mom. räntelagen från och med 9.11.2020.

Landskapsregeringen besvärade sig mot ersättningen för utebliven vinst om 10.027.591,17 euro och betalade en ersättning för de direkta kostnaderna om 496.976,97 euro jämte dröjsmålsränta eftersom dessa kostnader inte var föremål för besvär och tingsrättens dom till denna del därmed vann laga kraft. Åbo hovrätt höll huvudförhandlingar i ärendet i november 2023 och dom gavs 24.1.2024. Landskapsregeringen har 14.2.2024 ansökt om att vid Statens ämbetsverk på Åland deponera den ersättning som landskapsregeringen enligt hovrättens dom ska betala till konsortiet men som betalningsmottagaren vägrat att ta emot innan domen vunnit laga kraft. Statens ämbetsverk biföll 27.2.2024 ansökan om deponering.

Landskapsregeringen ingick den 19.4.2024 en förlikning med konsortiet bestående av Ansgar Ab och Finlands färjetrafik Ab om en full ersättning om totalt 11.900.000 euro för utebliven vinst.

Förlikningen innebär att ersättningsbeloppet sänktes med 1.340.041,76 euro, inklusive ackumulerad ränta på det deponerade beloppet, per 27.4.2024 jämfört med om Högsta domstolen skulle ha prövat ärendet och fastställt Åbo hovrätts dom.

Ett tvistemål är anhängigt i högsta domstolen och HD har inte ännu gett besvärstillstånd i ärendet. LR har vunnit både i tingsrätten och hovrätten. Kraven på landskapsregeringen är ersättning för olägenhet 90 000 euro och dröjsmålsränta räknat från 23.2.2020, samt rättegångskostnader om 38.779 euro (samt ränta enligt 4 § 1 mom i räntelagen). Därtill kan det tillkomma rättegångskostnader i högsta domstolen.

Bilagor till bokslutet

Bilaga 1: Övriga poster - poster som saknas i balansräkningen

Landskapet Ålands pensionsansvarsskuld

Pensionsansvarsskulden upptas inte i landskapets balansräkning från och med år 2014. Landskapets approximativa, uträknat av KEVA, pensionsansvarsskuld var 865,7 miljoner euro per den 31.12.2024 (857,6 mn€ per 31.12.2023).

Marknadsvärdet på Ålands pensionsfonds placeringstillgångar, vilket utgör täckning för pensionsansvaret, var preliminärt 595,3 miljoner euro per den 31.12.2024 (värdet kommer att uppdateras i pensionsfondens eget bokslut) (524,2 miljoner euro per 31.12.2013). Detta ger en täckningsgrad på 68,8 % (61,1% för år 2023).

Landskapets Fastighetsverk

Ålands landskapsregering har, med stöd av 20 § LL (2015:110) om landskapets fastighetsverk, överfört fast egendom till Landskapets fastighetsverk (Finansavdelningens allmänna byrå, beslut 29.12.2015/Nr 68 Enskild samt beslut 20.12.2017/Nr 64 Enskild.)

Landskapets fastighetsverk är ett affärsverk underställt landskapsregeringen. Fastighetsverket tillhandahåller tjänster för landskapsregeringens allmänna förvaltning, fristående enheter som finns i anslutning till den och myndigheter som är underställda landskapsregeringen (landskapsförvaltningen) samt för lagtingets förvaltning och myndigheter som är underställda lagtinget.

Landskapets Fastighetsverk inledde sin verksamhet den 01.01.2016 och upprättar ett eget årsbokslut.

Bilaga 2: Landskapsägda affärsverk, dotterbolag samt intressebolag

Landskapsägda affärsverk			
Uppgifter per 31.12.2023	Ägarandel i %	Eget kapital mn€	Andel av eget kapital, mn€
Landskapets fastighetsverk	100	200,7	200,7

Landskapsägda dotterbolag			
Uppgifter per 31.12.2023	Ägarandel i %	Eget kapital mn€	Andel av eget kapital, mn€
Fastighets Ab Söderkåkar	100	0,1	0,1
Kraftnät Åland Ab	100	15,5	15,5
Långnäs hamn Ab	100	6,5	6,5
Åland Post Ab	100	19,9	19,9
Ab Skärgårdsflyg (2	100	0,0	0,0
Ålands Fastighets Ab	94,6	2,0	1,9
Ålands Radio & TV	100,0	0,8	0,8

2) Ab Skärgårdsflyg har ett eget kapital på 5.800 euro. Landskapet äger även LappoFöretagarnas FAB, FAB Buskleden och FAB Lappo bostäder men bolagen är under likvidation.

Landskapsägda intressebolag			
Uppgifter per 31.12.2023	Ägarandel i %	Eget kapital mn€	Andel av eget kapital, mn€
Fastighets Ab Dalnäs	40,1	1,2	0,5
Fastighets Ab Godby Center	42,6	0,9	0,4
Södra Brändä Turistervice Ab	28,1	0,2	0,1
Åda Ab	50	0,8	0,4
Ålands Vatten Ab	27,7	3,5	1,0

En fullständig förteckning över landskapets bestående aktieinnehav finns i not 10.

Bilaga 3: Resultaträkning konsoliderad

	LR	FV	Eliminering	Konsolidering
Verksamhetens intäkter				
Försäljningsintäkter	12 776 959,04	25 742 190,19	-24 100 283,40	14 418 865,83
Avgiftsintäkter	6 625 605,24	0,00	-3 296,00	6 622 309,24
Understöd och bidrag	5 006 475,57	0,00	0,00	5 006 475,57
Övriga verksamhetsintäkter	1 416 191,64	0,00	-509 530,87	906 660,77
Summa verksamhetens intäkter	25 825 231,49	25 742 190,19	-24 613 110,27	26 954 311,41
Verksamhetens kostnader				
Personalkostnader	-124 721 582,57	-2 832 474,60	0,00	-127 554 057,17
Köp av tjänster	-68 575 456,78	-6 141 084,43	295 392,82	-74 421 148,39
Material, förnödenheter och varor	-23 787 534,17	-567 363,14	283 367,76	-24 071 529,55
Övriga verksamhetskostnader	-26 716 934,87	-1 291 879,86	24 034 349,69	-3 974 465,04
Summa verksamhetens kostnader	-243 801 508,39	-10 832 802,03	24 613 110,27	-230 021 200,15
Pensionsintäkter- och kostnader				
Pensionsintäkter	24 025 000,00	0,00	0,00	24 025 000,00
Pensionskostnader	-44 899 347,97	0,00	0,00	-44 899 347,97
Summa pensionsintäkter- och kostnader	-20 874 347,97	0,00	0,00	-20 874 347,97
Intäkter av inkomst- och kapitalöverföringar				
Europeiska Unionen	3 930 970,69	0,00	0,00	3 930 970,69
Återbetalningar av överföringar	60 640,24	0,00	0,00	60 640,24
Övriga intäkter av inkomst- och kapitalöverföringar	335 942,95	0,00	0,00	335 942,95
Summa intäkter av inkomst- och kapitalöverföringar	4 327 553,88	0,00	0,00	4 327 553,88
Kostnader för inkomst- och kapitalöverföringar				
Undervisning, kultur och idrott	-20 431 405,71	0,00	0,00	-20 431 405,71
Social- och hälsovård samt utkomststöd	-43 103 175,61	0,00	0,00	-43 103 175,61
Arbetsmarknad	-306 855,43	0,00	0,00	-306 855,43
Bostadsproduktion	-1 529 499,18	0,00	0,00	-1 529 499,18
Primärnärings	-10 428 177,87	0,00	0,00	-10 428 177,87
Övrigt näringsliv	-3 882 713,70	0,00	0,00	-3 882 713,70
Allmänna stöd	-26 120 873,71	0,00	0,00	-26 120 873,71
Övriga överföringskostnader	-8 428 192,27	0,00	0,00	-8 428 192,27
Summa kostnader för inkomst- och kapitalöverföringar	-114 230 893,48	0,00	0,00	-114 230 893,48
Verksamhetsbidrag	-348 753 964,47	14 909 388,16	0,00	-333 844 576,31
Skatteinkomster				
Avräkningsbelopp	249 436 363,00	0,00	0,00	249 436 363,00
Skattegottgörelse	0,00	0,00	0,00	0,00
Skatteavräkning	100 394 401,00	0,00	0,00	100 394 401,00
Medieavgift	2 716 160,61	0,00	0,00	2 716 160,61
Apoteksavgifter	926 412,00	0,00	0,00	926 412,00
Summa skatteinkomster	353 473 336,61	0,00	0,00	353 473 336,61
Finansiella intäkter och kostnader				
Ränteintäkter	3 173 981,39	760 536,04	0,00	3 934 517,43

	LR	FV	Eliminering	Konsolidering
Övriga finansiella intäkter	37 176 900,86	0,00	-5 000 000,00	32 176 900,86
Räntekostnader	-5 280,74	-36 919,63	0,00	-42 200,37
Övriga finansiella kostnader	-1 292 329,08	0,00	0,00	-1 292 329,08
Summa finansiella intäkter och kostnader	39 053 272,43	723 616,41	-5 000 000,00	34 776 888,84
Årsbidrag	43 772 644,57	15 633 004,57	-5 000 000,00	54 405 649,14
Av- och nedskrivningar				
Avskrivningar enligt plan	-10 621 257,97	-9 994 645,37	4 681 241,96	-15 934 661,38
Avskrivningar av engångskaraktär	-124 851,91	0,00	0,00	-124 851,91
Nedskrivningar	-1 254 173,36	0,00	0,00	-1 254 173,36
Summa av- och nedskrivningar	-12 000 283,24	-9 994 645,37	4 681 241,96	-17 313 686,65
Extraordinära poster				
Extraordinära intäkter	1 340 042	0,00	0,00	1 340 042
Extraordinära kostnader	-40 000 000,00	0,00	0,00	-40 000 000,00
Summa extraordinära poster	-38 659 958,24	0,00	0,00	-38 659 958,24
Räkenskapsperiodens resultat	-6 887 596,91	5 638 359,20	-318 758,04	-1 567 995,75
Ökning eller minskning av reserver	-10 320 267,00	0,00	0,00	-10 320 267,00
Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-17 207 863,91	5 638 359,20	-318 758,04	-11 888 262,75

Inkluderar Ålands landskapsregering och Landskapets fastighetsverk

Bilaga 4: Balansräkning konsoliderad

Aktiva	LR	FV	Eliminering	Konsoliderad
Bestående aktiva				
Immateriella tillgångar				
Immateriella rättigheter	1 573 466,36	0,00	0,00	1 573 466,36
Landskapsegendom				
Mark- och vattenområden	0,34	3 032 932,19	0,00	3 032 932,53
Byggnader	0,34	2 433 348,64	0,00	2 433 348,98
Övrig landskapsegendom	668 186,94	0,00	0,00	668 186,94
Totalt landskapsegendom	668 187,62	5 466 280,83	0,00	6 134 468,45
Materiella tillgångar				
Byggnadsjord- och vattenområden	25 138,54	3 316 359,71	0,00	3 341 498,25
Byggnader	1 797 412,30	158 471 419,17	-40 824 243,57	119 444 587,90
Planteringar	0,00	129 190,08	0,00	129 190,08
Vägar och infrastruktur	175 450 667,25	0,00	0,00	175 450 667,25
Konstruktioner	16 132 707,42	272 889,65	0,00	16 405 597,07
Maskiner och inventarier	0,00	771 556,73	0,00	771 556,73
Övriga materiella tillgångar	66 691,44	0,00	0,00	66 691,44
Förskottsbetalningar och pågående anskaffningar	29 200 185,62	4 643 145,12	0,00	33 843 330,74
Summa materiella tillgångar	222 672 802,57	167 604 560,46	-40 824 243,57	349 453 119,46
Placeringar				
Grundkapital i Landskapets affärsverk	197 931 899,88	0,00	-197 931 899,88	0,00
Aktier	37 709 130,22	0,00	0,00	37 709 130,22
Andelar	278 727,90	0,00	0,00	278 727,90
Summa placeringar	235 919 758,00	0,00	-197 931 899,88	37 987 858,12
Förvaltade medel				
Förvaltade medel	323 277,61	0,00	0,00	323 277,61
Summa bestående aktiva	461 157 492,16	173 070 841,29	-238 756 143,45	395 472 190,00
Rörliga aktiva				
Omsättningstillgångar				
Material och förnödenheter	1 583 530,35	0,00	0,00	1 583 530,35
Långfristiga fordringar				
Lånefordringar	38 282 365,50	0,00	0,00	38 282 365,50
Kortfristiga fordringar				
Försäljningsfordringar	4 657 061,67	568 200,89	-269 546,47	4 955 716,09
Lånefordringar	1 551 125,14	0,00	0,00	1 551 125,14
Övriga fordringar	3 063 425,16	89 793,10	0,00	3 153 218,26
Resultatregleringar	21 083 965,65	19 337,35	0,00	21 103 303,00
Summa kortfristiga fordringar	30 355 577,62	677 331,34	-269 546,47	30 763 362,49
Summa fordringar	68 637 943,12	677 331,34	-269 546,47	69 045 727,99
Finansiella värdepapper				
Kortfristiga placeringar	13 000 000,00	0,00	0,00	13 000 000,00
Aktier	903 885,94	0,00	0,00	903 885,94
Summa finansiella värdepapper	13 903 885,94	0,00	0,00	13 903 885,94
Kassa- och banktillgodohavanden				
Kassa- och banktillgodohavanden	19 839 551,10	29 417 650,04	0,00	49 257 201,14
Summa rörliga aktiva	103 964 910,51	30 094 981,38	-269 546,47	133 790 345,42
Aktiva totalt	565 122 402,67	203 165 822,67	-239 025 689,92	529 262 535,42

Passiva	LR	FV	Eliminering	Konsoliderad
Eget kapital				
Landskapets grundkapital	312 176 684,10	193 893 205,66	-193 893 205,66	312 176 684,10
Övrigt kapital	0,00	4 271 535,56	-4 038 694,22	232 841,34
Värderingsposter	11 455 908,46	0,00	0,00	11 455 908,46
Fondkapital	89 991 062,20	0,00	0,00	89 991 062,20
Förskottsöverföring till landskapets budget	0,00	-5 000 000,00	5 000 000,00	0,00
Föregående räkenskapsperioders resultat	84 184 967,40	2 533 528,75	-45 505 485,53	41 213 010,62
Ändring av resultat fr tidigare räkenskapsår	1 700 193,31	0,00	0,00	1 700 193,31
Räkenskapsperiodens resultat	-17 207 863,91	5 638 359,20	-318 758,04	-11 888 262,75
Summa eget kapital	482 300 951,56	201 336 629,17	-238 756 143,45	444 881 437,28
Obligatoriska reserveringar				
Obligatoriska reserveringar	5 690 702,28	0,00	0,00	5 690 702,28
Reserveringar				
Investeringsreservering	7 357 490,53	0,00	0,00	7 357 490,53
Förvaltad kapital				
Förvaltad kapital	323 277,61	0,00	0,00	323 277,61
Främmande kapital				
Skuldförbindelselån	0,00	0,00	0,00	0,00
Erhållna förskott	25 932 924,60	0,00	0,00	25 932 924,60
Leverantörsskulder	14 506 776,70	1 126 030,33	-269 546,47	15 363 260,56
Övriga skulder	5 371 424,48	67 432,11	0,00	5 438 856,59
Resultatregleringar	23 638 854,91	635 731,06	0,00	24 274 585,97
Summa främmande kapital	69 449 980,69	1 829 193,50	-269 546,47	71 009 627,72
Passiva totalt	565 122 402,67	203 165 822,67	-239 025 689,92	529 262 535,42

Denna sammanställning är endast en rapport för information och inte en fullständig, officiell koncernbalansräkning.

Bilaga 5: Investeringsprojekt som överstiger 1 miljon euro

Här presenteras en sammanställning över fleråriga investeringar inom landskapsförvaltningen där enskilda investeringar överstiger 1 miljon euro. Sammanställningen inkluderar ackumulativt utfall från år 2016. Det kan finnas utfall från tidigare år för projekt som presenteras i sammanställningen, men pga byte av ekonomimodellen, ekonomisystemet och rapporteringsverktyget är det inte ändamålsenligt att integrera äldre år.

Investeringsprojekt	Ack utfall 2016-2023	Utfall 2024	Budget 2024	Totalt utfall	Uppskattad totalbudget
5047 VIS-vårdinfo.system 2018-2027	0,00 (1	-1 881 084,53 (2	-2 300 000,00	-1 881 084,53	9 400 000
6510 Nytt nödalarmsystem	-3 549 923,22	-711,36	-254 528,63	-3 550 634,58	(3
9045 Beläggningar	-11 961 405,50	-1 695 508,89	2 000 000,00	-15 867 432,70	2 milj./år
9637 Avfartsfil Godby (4	-988 641,00	-176 238,47	270 000,00	-1 173 688,33	825 000
9664 Gc väg Näfsby-Kattby	-223 217,30	-1 049 632,62	1 300 000,00	-1 272 849,92	1 700 000
9718 Ny bro Bomarsund	-8 710 171,47	-41 252,41	0,00	-8 751 423,88	8 600 000
9719 Ny bro Djurholmsströmmen	-5 241 991,49	-68 374,56	0,00	-5 310 366,05	5 300 000
9720 Utbyte bro Långholmsströmmen	-3 195 567,24	-204 273,44	0,00	-3 399 840,68	3 400 000
9721 Utbyte av Kastörsbron	-803 876,55	-2 201 928,84	1 900 000,00	-3 005 805,39	4 300 000
9722 Utbyte av Askörsbron	-3 170 300,24	-1 978 762,48	2 600 000,00	-5 149 062,72	5 800 000
9724 Åtg lastkapac Lemströms kanal	-428 655,70	-1 503 897,13	1 200 000,00	-1 932 552,83	3 300 000
9725 Färjfäste Åva-Osnäs	-7 802 700,96	-38 776,08	0,00	-7 841 477,04	9 000 000
9744 Nytt FF Kumlinge	-2 579 140,08	-5 948 620,84	2 250 000,00	-8 527 760,92	7 500 000
9746 Nytt färjfäste Enklinge	-70 066,06	-1 366 790,13	1 000 000,00	-1 436 856,19	6 300 000
9748 Ombyggnad Sottunga FF	-3 057 655,20	-1 418 500,86	1 500 000,00	-4 476 156,06	4 000 000
9952 Beg färja 2021	-3 982 042,86	-36 620,50	180 000,00	-4 018 663,36	180 000
Totalt investeringsprojekt över 1 miljon euro	-57 234 254,00	-20 129 003,65	12 445 471,37	-79 806 749,12	

1) ÅHS har intäktstfört resiliensmedel till ett belopp om 4.133.361,84 under år 2023 och beloppet påverkar utfallet så att det ackumulerade saldot är 0,00 euro. 2) ÅHS har intäktstfört resiliensmedel till ett belopp om 466.638,16 under år 2024. Kommissionens beviljande av resiliensmedel är villkorat och ifall villkoren inte är uppfyllda när projektet slutförts kan kommissionen återta stödet. 3) Projektet blev inledningsvis kraftigt försenat vilket har bidragit till att uppdateringar av mjukvara har varit nödvändigt för att systemet skulle kunna tas i drift. Den ursprungliga projektbudgeten är inte längre aktuell och på grund av pågående förhandlingar om investeringen och driften med Åda finns ännu inte en ny budget framtagen. 4) Enbart investeringsprojekt 9637, Avfartsfil Godby, med utfall fortfarande år 2024 hade utfall redan år 2016.

Finansieringsanalys

	31.12.2024	31.12.2023
Kassaflödet i verksamheten		
Internt tillförda medel: 1), 2)		
Årsbidrag	43 772 644,57	37 743 113,13
Extraordinära poster 3)	-38 659 958,24	-13 181 491,77
Korrektivposter till internt tillförda medel:		
Försäljningsvinster, -förluster	-6 328,30	-60 843,01
Obligatoriska reserveringar (Bidrag)	375 367,18	1 724 152,69
Summa kassaflöde i verksamheten	5 481 725,21	26 224 931,04
Kassaflödet för investeringarnas del		
Investeringar i anläggningstillgångar	-27 788 497,04	-22 713 025,77
Försäljningsinkomster av anläggningstillgångar	6 328,30	60 843,01
Aktier och andelar	-444 104,25	-444 232,28
Grundkapital i affärsverksamhet	-43 188,82	-301 000,00
Summa kassaflöde för investeringar	-28 269 461,81	-23 397 415,04
Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde	-22 787 736,60	2 827 516,00
Kassaflödet för finansieringens del 4)		
Förändringar av utlåningen		
ökning/minskning av utlåningen	0,00	0,00
Förändringar av lånebeståndet		
ökning/minskning av långfristiga lån	0,00	0,00
ökning/minskning av kortfristiga lån	0,00	0,00
Summa förändringar av lånebeståndet	0,00	0,00
Förändring av eget kapital		
Övriga förändringar av likviditeten		
Förändring av förvaltrade medel o förvaltad kapital	193 314,55	123 953,15
Förändring av fonder och donerade tillgångar	-325 929,04	32 376,78
Förändring av omsättningstillgångar/varor i lager	34 347,67	-159 424,85
Förändring av omsättningstillgångar/aktier	0,00	0,00
Förändring av fordringar 5)	-1 232 122,68	-12 854 081,51
Förändringar av räntefria skulder 6)	-5 859 516,92	8 055 370,68
Förändringar av övriga skulder 7)	-16 109 317,98	16 218 358,44
Summa övriga förändringar av likviditeten	-23 299 224,40	11 416 552,69
Finansieringens kassaflöde	-23 299 224,40	11 416 552,69
Förändring av likvida medel	-46 086 961,00	14 244 068,69
Likvida medel 1.1	78 926 512,10	64 682 443,41
Likvida medel 31.12	32 839 551,10	78 926 512,10
Förändring av likvida medel	-46 086 961,00	14 244 068,69

Finansieringsanalysen är uppgjord enligt handels- och industriministeriets anvisningar om upprättande av finansieringsanalys för kommuner och samkommuner. Finansieringsanalysen beskriver kassaflödena från den egna verksamheten (inkluderar överföringar från PAF samt överföringsekonomin), investeringar och finansiering. På raden

"förändring av likvida medel" anges den totala förändringen av likvida medel under året. De två sista raderna i analysen visar hur mycket likvida medel som kvarstod vid räkenskapsperiodens slut samt hur mycket medel som fanns vid början av räkenskapsperioden.

1) I den kommunala modellen presenteras de faktorer som ingår i internt tillförda medel i detalj i resultaträkningen. Därför tas bara årsbidraget, som visar överskottet i internt tillförda medel från verksamheten, samt extraordinära poster med i finansieringsanalysen. De internt tillförda medlen har därefter korrigerats med försäljningsvinster och -förluster, samt med räkenskapsperiodens förändring av balansposten obligatoriska reserveringar (bidrag).

2) Från och med 2018 har bokföringssättet av PAF-medlen ändrats. PAF reserveringen har lämnats bort ur finansieringsanalysen ovan eftersom den till största delen inte utgör ett kassaflöde.

3) Summan består av två poster: en extra pott på 40.000.000 euro överfördes till Landskapets pensionsfond under året samt en inbetalning på summan 1.340.041,76 som erhöles då förlikning om skadestånd nåddes.

4) Eftersom finansieringsanalysen upprättats enligt prestationsprincipen, så har t.ex. försäljningsinkomster och anskaffningsutgifter inte korrigerats med försäljningsfordringar eller skulder till leverantörer i årsbidraget utan dessa korrigeringar har gjorts först i finansieringens kassaflöde.

5) Förändring av fordringar: både långfristiga och kortfristiga fordringar som upptagits bland rörliga aktiva ingår i denna post.

6) Förändringar av räntefria skulder: erhållna förskott, skulder till leverantörer, övriga skulder och resultatregleringar ingår i denna post. Här har en större post av ändring av resultat från tidigare räkenskapsår eliminerats.

7) Förändringar av övriga skulder: Denna summa består bl.a. av posterna "skadeersättning enligt dom", summa 13.181.491,77 euro, samt summan 3.036.866,67 som utgör kapital och ränta för en deposition som gjordes för Landskapets fastighetsverks räkning under år 2023. Båda dessa summor fanns med i balansräkningen vid bokslutet år 2023 men har under år 2024 betalats ut.

Finansieringskalkylens nyckeltal	2024	2023
Quick ratio (Kassalikviditet)	0,91	1,20
Current ratio (Balanslikviditet)	0,94	1,22

Quick ratio = Finansieringstillgångar/(Kortfristiga skulder) Current ratio = (Omsättningstillgångar+Finansieringstillgångar)/Kortfristiga skulder. Till finansieringstillgångar har ovan räknats kortfristiga fordringar, kortfristiga placeringar och kassa- och banktillgodohavanden.

Riktvärden	Quick ratio	Current ratio
God	Över 1,0	Över 2,0
Tillfredsställande	0,5-1,0	1,0-2,0
Svag	Under 0,5	Under 1,0

Uppföljning av budget

Principer för budgetering och uppföljning

Fördelningen mellan olika kostnadsslag har i en del fall justerats under året varför fördelningen i den budgeterade resultaträkningen till vissa delar kan vara avvikande i förhållande till fördelningen enligt resultaträkningarna som ingått i budgetförslaget för år 2024 respektive ändringsbudgetförslagen. Nettokostnaderna påverkas dock inte av denna omfördelning. För budgeteringen används ett centralt system där respektive budgetansvarig matar in budgetunderlaget.

I anslagen ingår i vissa fall betydande belopp av interna transaktioner, t.ex. för vägunderhållet, linfärjetrafik, vattenövervakningen, utredningar som beställs från ÅSUB samt inköp av utbildningstjänster från Högskolan på Åland, bussavgifter och användningen av skolfartyget m/s Michael Sars. Sammanlagt eliminerades 13.676.714 euro i interna intäkter och kostnader i budgeten för år 2024. I bokslutet har totalt interna intäkter och kostnader 13.597.759,57 euro eliminerats.

Budgeteringsmetodiken anpassas successivt så att affärsbokföringens redovisningsprinciper, t.ex. gällande löneperiodiseringar, avskrivningar, investeringar och lån även tillämpas i budgeten.

Löneutgifterna i budgeten för år 2024 beräknades med beaktande av en lönejustering om 1,9 procent. Under början av år 2023 ingicks tjänstekollektivavtal för perioden 1.3.2022-30.4.2025 för de flesta yrkesgrupperna.

Vid budgeteringen beaktades att pensionspremierna och övriga sociala avgifter belastar respektive moment där lönekostnader upptas. I budgeten beaktades 18,2 procent som pensionspremie vilket i praktiken var högre än den verkliga procenten för den personal som är utförsäkrad till privat arbetspensionsbolag.

Inrättande och indragning av tjänster görs genom en behovsprövning och för de externa myndigheterna avger avtalsbyrån ett utlåtande om förslaget. Genom att landskapsregeringen inom fastställda ramar för verksamheten kan fatta beslut om tjänsteregleringar är systemet flexibelt.

Inkomst i form av dagpenningar som inflyter vid en anställds tjänsteledighet med lön på grund av sjukdom och moder-/faderskap har beaktats netto under respektive moment för personalutgifter. Nettoföringen av dagpenningar innebär samtidigt att kostnader för eventuella vikarier i nämnda fall ska belasta respektive moment för personalutgifter.

Internhyrorna som erläggs till Landskapets fastighetsverk indexjusterades inte i budgeten för år 2024.

Alla fastigheter exklusive de som hör till Möckelöområdet under infrastrukturavdelningen har överförts till Landskapets fastighetsverk. Avkastningen från Fastighetsverket upptas som en finansiell inkomst. Avkastningen intas i landskapets budget som ett förskott under pågående verksamhetsår.

Budgeten för år 2024 uppgjordes under premissen att avkastningen av Ålands Penningautomatförenings verksamhet intäktsförs endast en gång i landskapets budget. Detta i enlighet med LF (1993:56) om Ålands Penningautomatförening och dess verksamhet i den lydelse den har genom den ändring som publicerades i ÅFS 2019/4. Ofördelade medel, amorteringar på lån och reservationsanslag som lämnas outnyttjade reserveras hos landskapet på ett särskilt balanskonto. Förändringen av reserveringen visas i resultaträkningen som ökning eller minskning av reserver.

Ett komplement till den budgeterade resultaträkningen är finansieringsanalysen som visar budgetens effekter på de likvida medlen. Med beaktande av att det fortfarande finns en del fleråriga reservationsanslag är den likviditetsplan som uppgjordes i samband med budgetberedningen under hösten 2023 ett viktigt underlag. Beräkningarna visade att likviditeten skulle vara tillräcklig under år 2024.

Budgetens indelning

Inkomster och utgifter för verksamhet och överföringar slogs ihop till ett avsnitt i budgetförslaget för år 2022 och redovisades på samma sätt i budgetförslaget för år 2024.

Budgetförslaget indelas i följande avsnitt:

- Allmän motivering
- Budgeterad resultaträkning, balansposter och finansieringsanalys
- Detaljmotivering - Verksamhet och överföringar
- Detaljmotivering - Skattefinansiering, finansiella poster och resultaträkningsposter
- Detaljmotivering - Investeringar, lån och övriga finansinvesteringar
- Bilagor inklusive sifferstat

Resultatpåverkande poster

Detaljmotiveringsavsnitten är indelade så att först visas allmänna förvaltningens avdelningar, därefter myndigheter och fristående enheter.

- Inkomster och utgifter för verksamhet och överföringar visas i samma avsnitt i budgetförslaget. Av rubriken till momenten framgår om anslaget avser verksamhet eller överföringar.
- I moment för verksamhet ingår inkomster och utgifter för landskapets egen verksamhet som antingen bedrivs i egen regi eller genom upphandling av tjänster. Exempel på sådana utgifter är löner och lönebikostnader, köp av varor och tjänster samt anskaffning av maskiner och inventarier under 50.000 euro. Posterna ingår i resultaträkningen. Nytt i budgetförslaget för år 2024 var att samtliga anslag för avskrivningar upptas i detta avsnitt under respektive verksamhetsanslag som tillgången hänför sig till. I budgeten för år 2023 upptogs avskrivningar enligt plan centralt på moment 89300 förutom vad gällde ÅHS, moment 84000 respektive Högskolan på Åland, moment 85000.
- Nytt för år 2024 var även att förändring av semesterlöneskulden bokförs mot respektive moment där personalkostnaderna upptas. I budgeten för år 2023 budgeterades dessa poster centralt på moment 39050 förutom vad gällde ÅHS, moment 84000 respektive Högskolan på Åland, moment 85000. Såväl i budgetförslaget för år 2023 som år 2024 har inga belopp för förändringen beaktats.
- I moment för överföringar ingår utgifter som inte ger någon direkt motprestation, men indirekt hjälper landskapet att fullfölja sina uppgifter. Hit räknas t.ex. bidrag och överföringar till kommuner, övrig offentlig sektor, näringslivet, hushållen, allmännyttiga sammanslutningar samt bidrag från EU-fonderna. Posterna ingår i resultaträkningen.
- I avsnittet om skattefinansiering, finansiella poster och resultaträkningsposter upptas t.ex. inkomster av avräkning och skatteavräkning samt ränteintäkter och dividender. Posterna ingår i resultaträkningen.

Summan av de anslag som upptas under ovanstående avsnitt ska vara lika med det budgeterade överskottet/underskottet för respektive år.

Balansposter

I avsnittet om investeringar, lån och övriga finansinvesteringar ingår olika typer av budgetutgifter som ger landskapet tillgångar av olika slag. Förslitning underkastade tillgångar överstigande 50.000 euro upptas som en investering och aktiveras i balansräkningen och kostnadsförs genom planmässiga avskrivningar. Anslag upptas i allmänhet endast för det som ska förverkligas under året, dock så att man i planen uppger totalkostnaden för ett projekt som inleds under budgetåret och som fordrar anslag under kommande år för att kunna förverkligas. Lån och övriga finansinvesteringar används för lån som beviljas av landskapets medel samt t.ex. för inköp av aktier och värdepapper. I avsnittet ingår även inköp av eller inträngsersättning för naturskyddsområden. Posterna ingår i balansräkningen.

Summan av de anslag som upptas under detta avsnitt ska inte vara direkt resultatpåverkande. Under år 2024 ingår dock en resultatpåverkande post som har belastat anslag under detta avsnitt, sammanlagt 439,00 euro. Detta består av återföring av lån ur penningautomatmedel (moment 935010), där en resultatpåverkan om 439,00 euro bokförts som en förändring av reserveringar i resultaträkningen.

Anslagens beteckningar och bindningsnivå

I såväl detaljmotiveringen som sifferstaten betecknas förslagsanslag med (F), vanliga reservationsanslag med (R), EU-programanslag med (R-EU), tvååriga reservationsanslag med (VR) och ramanslag med (RA). Ramanslag, nytt för år 2024, infördes för några moment i ändringsbudgeter under året.

Förslagsanslag används främst för lagbundna utgifter vars omfattning är svår att bedöma. Även kreditförluster har budgeterats som förslagsanslag. De får överskridas om det är nödvändigt för att uppfylla det aktuella anslagets ändamål.

Reservationsanslag används för utgifter som sträcker sig över flera år, dock högst 4 år. Dessa får inte överskridas, men oanvänd del kan överföras till senare budgetår. Anslagstypen används främst för investeringar, lån och övriga finansinvesteringar, men även för vissa anslag för överföringsutgifter där det är av vikt att ett årsskifte inte ska vara ett hinder för verkställandet.

De bidrag som beviljats och registrerats enligt förbindelseprincipen, men som inte kommer att utbetalas, återbokas för budgetmoment som hör till EU-programmen för åren 2014 - 2020 respektive 2021 - 2027 mot det moment där bidrag beviljats. Denna återföring beskrivs inte separat under berörda moment. Ett reservationsanslag som är avsett att finansiera ett EU-program, betecknas (R-EU), kan användas till dess att programmet avslutats, samt får överskridas om det är nödvändigt för att uppfylla det aktuella anslagets ändamål.

Anslag utan beteckning är årliga och får inte överskridas eller överföras till ett senare budgetår.

Ett anslags bindningsnivå framkommer av detaljmotiveringen för respektive moment. Budgetmomentnumreringen är lika såväl för inkomster som för utgifter. Budgeten uppgörs så att den som huvudregel är bindande på bruttonivå, d.v.s. inkomster och utgifter skilt för sig. Om det finns särskild anledning kan nettobudgetering undantagsvis tillämpas. Undantaget framgår då i motiveringen med en hänvisning till finansförvaltningslagen (2012:69, 6 §).

Anslagen under momenten visas endast som totalanslag och inte uppdelade enligt olika kostnadsslag.

Budgetuppföljningen år 2024

Budgetuppföljningen består av jämförelse mot budget för resultaträkningen respektive uppföljning av enskilda budgetmoment. Budgetbeloppen presenteras enligt kolumnerna

- Grundbudget
- Ändringsbudgeterna består av ändringsbudgeterna 1 – 4.
- Tidigare års anslag. Utöver ovanstående finns reserverade anslag som varit tillgängliga från tidigare budgetår (åren 2021 – 2023).
- Summan av total budget 2024 och tidigare års anslag utgör samtliga anslag som varit tillgängliga under år 2024.

Utfallet under år 2024 jämförs mot totalt tillgängliga anslag under året. För reservationsanslag visas beloppen som överförs som tillgängliga till år 2025. För ramanslag visas beloppen som överförs till år 2025 antingen som anslagskredit eller anslagssparande. Samtliga resultatpåverkande poster bokas mot budgetanslag. Vid bokningen av överföring av kostnader för aktivering av vissa projekt används ett "hjälpmoment" som inte ingår i budgeten. Detta görs för att utfallet på såväl respektive

investeringsmoment som resultaträkningen ska visas korrekt. Även elimineringen av interna transaktioner görs via ett "hjälpmoment" som inte ingår i budgeten.

Samtliga inkomster och utgifter som budgeterats i avsnittet om investeringar, lån och övriga finansinvesteringar bokas mot budgetanslag. Reglering av kundfordringar och leverantörsskulder, förskottsinnehållning m.m. liknande poster påverkar inte budgeten.

Budgeten uppgörs i mervärdesskattehänseende netto, d.v.s. så att mervärdesskatten inom gottgörelsesystemet inte belastar respektive budgetmoment. Endast icke avdragbar mervärdesskatt så som representation, eller kostnader för uthyrningsfastigheter ska belasta budgeten.

För att tydliggöra behovet av finansiering med budgetmedel visas inkomster som positiva tal och utgifter som negativa tal.

Avsikten har varit att anslag ska vara budgeterade på jämna tusen euro. På grund av systemtekniska orsaker förekommer det vissa avrundningsdifferenser på centnivå i budgetsiffrorna.

Resultaträkning budgetutfall

	Utfall 2024	Budget 2024	Tidigare års anslag
Verksamhetens intäkter			
Försäljningsintäkter	12 776 959,04	9 908 502,00	0,00
Avgiftsintäkter	6 625 605,24	7 011 872,00	1 880,63
Understöd och bidrag	5 006 475,57	4 730 952,02	1 000 000,00
Övriga verksamhetsintäkter	1 416 191,64	635 860,00	0,00
Summa verksamhetens intäkter	25 825 231,49	22 287 186,02	1 001 880,63
Verksamhetens kostnader			
Personalkostnader	-124 721 582,57	-127 301 916,84	-273 025,00
Köp av tjänster	-68 575 456,78	-69 130 609,94	-306 995,44
Material, förnödenheter och varor	-23 787 534,17	-25 048 593,47	-5 000,00
Övriga verksamhetskostnader	-26 716 934,87	-27 317 230,77	-2 229 114,15
Summa verksamhetens kostnader	-243 801 508,39	-248 798 351,02	-2 814 134,59
Pensionsintäkter	24 025 000,00	24 025 000,00	0,00
Pensionskostnader	-44 899 347,97	-43 725 000,00	0,00
Summa pensionsintäkter och -kostnader	-20 874 347,97	-19 700 000,00	0,00
Intäkter av inkomst- och kapitalöverföringar			
Europeiska Unionen	3 930 970,69	4 459 000,00	8 057 539,58
Återbetalning av överföringar	60 640,24	80 000,00	0,00
Övriga intäkter av inkomst- och kapitalöverföringar	335 942,95	392 830,00	0,00
Summa intäkter av inkomst- och kapitalöverföringar	4 327 553,88	4 931 830,00	8 057 539,58
Kostnader för inkomst- och kapitalöverföringar			
Undervisning, kultur och idrott	-20 431 405,71	-21 024 000,00	-1 107 573,25
Social- och hälsovård samt utkomststöd	-43 103 175,61	-43 318 000,00	-1 071 680,70
Arbetsmarknad	-306 855,43	-450 000,00	0,00
Bostadsproduktion	-1 529 499,18	-1 660 000,00	0,00
Primärnärings	-10 428 177,87	-11 308 000,00	-19 006 915,90
Övrigt näringsliv	-3 882 713,70	-5 362 000,00	-5 276 569,60
Allmänna stöd	-26 120 873,71	-26 990 000,00	-1 631 051,37
Övriga överföringskostnader	-8 428 192,27	-9 610 830,00	-5 627 381,61
Summa kostnader för inkomst- och kapitalöverföringar	-114 230 893,48	-119 722 830,00	-33 721 172,43
Verksamhetsbidrag	-348 753 964,47	-361 002 165,00	-27 475 886,81
Skatteinkomster			
Avräkningsbelopp	249 436 363,00	249 443 000,00	0,00
Skatteavräkning	100 394 401,00	100 400 000,00	0,00
Medieavgift	2 716 160,61	2 710 000,00	0,00
Apoteksavgifter	926 412,00	860 000,00	0,00
Summa Skatteinkomster	353 473 336,61	353 413 000,00	0,00
Finansiella intäkter och kostnader			
Ränteintäkter	3 173 981,39	2 440 000,00	0,00

	Utfall 2024	Budget 2024	Tidigare års anslag
Övriga finansiella intäkter	37 176 900,86	38 115 000,00	0,00
Räntekostnader	-5 280,74	-12 000,00	0,00
Övriga finansiella kostnader	-1 292 329,08	-476 335,00	0,00
Summa finansiella intäkter och kostnader	39 053 272,43	40 066 665,00	0,00
Årsbidrag	43 772 644,57	32 477 500,00	-27 475 886,81
Av- och nedskrivningar			
Avskrivningar enligt plan	-10 621 257,97	-11 209 500,00	0,00
Avskrivningar av engångsnatur	-124 851,91	0,00	0,00
Nedskrivningar	-1 254 173,36	-1 255 000,00	0,00
Summa av- och nedskrivningar	-12 000 283,24	-12 464 500,00	0,00
Extraordinära poster			
Extraordinära intäkter	1 340 041,76	1 340 000,00	0,00
Extraordinära kostnader	-40 000 000,00	-40 000 000,00	0,00
Summa extraordinära poster	-38 659 958,24	-38 660 000,00	0,00
Räkenskapsperiodens resultat	-6 887 596,91	-18 647 000,00	-27 475 886,81
Ökning eller minskning av reserver	-10 320 267,00	-8 366 000,00	0,00
Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-17 207 863,91	-27 013 000,00	-27 475 886,81

Budgetanslag för verksamhet, överföringar och skattefinansiering

	Anslags- typ	Grundbudget 2024	ÄB 1-4 2024 1)	Tidigare års anslag totalt	Total budget
Lagtinget					
10100 Lagtinget, verksamhet		-2 694 000,00	0,00	0,00	-2 694 000,00
11100 Lagtinget kansli, verksamhet		-1 605 000,00	0,00	0,00	-1 605 000,00
11130 Lagtinget bibliotek, verksamhet		-39 000,00	0,00	0,00	-39 000,00
11210 BSPC, Östersjösamarbetet		-30 000,00	0,00	0,00	-30 000,00
11220 Dispositionsmedel		-110 000,00	0,00	0,00	-110 000,00
11290 Till lagt.grupp disp för kansliändamål		-255 000,00	0,00	0,00	-255 000,00
12010 Landskapsrevisionen, verksamhet		-240 000,00	0,00	0,00	-240 000,00
13010 Ålands delegation i Nordiska Rådet		-70 000,00	0,00	0,00	-70 000,00
Summa lagtinget		-5 043 000,00	0,00	0,00	-5 043 000,00
Landskapsregeringen och regeringskansliet					
20010 ÅLR, verksamhet		-953 000,00	0,00	0,00	-953 000,00
20020 ÅLR, dispositionsmedel, regeringen		-73 000,00	0,00	0,00	-73 000,00
21010 Regeringskansliet, verksamhet		-3 585 000,00	-39 000,00	0,00	-3 624 000,00
21200 Digitalisering o inform teknol		-4 866 000,00	0,00	0,00	-4 866 000,00
21500 Kommunikationsverksamhet		-76 000,00	0,00	0,00	-76 000,00
21510 Ål representation Helsingfors		-104 000,00	0,00	0,00	-104 000,00
22000 Främjande av jämförbarhet		-95 000,00	0,00	0,00	-95 000,00
22500 Främjande av integration		-79 000,00	0,00	0,00	-79 000,00
23000 Valkostnader		-6 000,00	0,00	0,00	-6 000,00
23200 Stöd till politisk verksamhet		-23 000,00	0,00	0,00	-23 000,00
24000 Brand- och räddning		-80 000,00	0,00	0,00	-80 000,00
24010 Landsk stöd materialanskaffn	R	0,00	0,00	-538 875,00	-538 875,00
25000 Utbildn,företagshälsov,arbetar		-363 000,00	0,00	0,00	-363 000,00
25210 Serviceverksamhet		-399 000,00	17 000,00	0,00	-382 000,00
26000 Regeringen övriga kostnader		-240 000,00	0,00	0,00	-240 000,00
26003 Utvecklo tillväxtp hållb Åland		-155 000,00	0,00	0,00	-155 000,00
26004 Ålandsdelegationen		-11 000,00	0,00	0,00	-11 000,00
26005 Central Baltic 2021-2027		0,00	0,00	0,00	0,00
26006 Nordiska skärgårssamarbetet		0,00	0,00	0,00	0,00

	Anslags- typ	Grundbudget 2024	ÄB 1-4 2024 1)	Tidigare års anslag totalt	Total budget
26007 Danaarv		0,00	0,00	0,00	0,00
26500 Konsumentskydd		-3 000,00	0,00	0,00	-3 000,00
27000 Radio- o TV-verksamhet	F	-2 710 000,00	0,00	0,00	-2 710 000,00
28010 Lagberedning		-1 201 000,00	0,00	0,00	-1 201 000,00
Summa regeringskansliet		-15 022 000,00	-22 000,00	-538 875,00	-15 582 875,00
Finansavdelningens förvaltningsområde					
30010 Finans, verksamhet		-2 965 000,00	-32 000,00	0,00	-2 997 000,00
33000 LR andel o stöd kommunerna	RF	-25 830 000,00	-1 000 000,00	-1 631 051,37	-28 461 051,37
35000 Penningautomatmedel	R	-4 509 000,00	0,00	-4 200 116,46	-8 709 116,46
36000 Räntestöd landskapsb privatper	RA	0,00	-50 000,00	0,00	-50 000,00
38000 Pensioner o pensionsrelat utg	F	-20 180 000,00	0,00	0,00	-20 180 000,00
39050 Bokföringsmässiga korr.	F	-1 807 000,00	1 455 999,99	0,00	-351 000,01
39099 Internhyra		-2 780 000,00	0,00	0,00	-2 780 000,00
Summa finansavdelningen		-58 071 000,00	373 999,99	-5 831 167,83	-63 528 167,84
Social- och miljöavdelningen förvaltningsområde					
40010 Soc- och miljö, verksamhet		-2 037 000,00	-362 000,00	0,00	-2 399 000,00
41000 Övriga sociala uppgifter		-215 000,00	42 000,00	0,00	-173 000,00
41010 Övr sociala uppg, överföring	F	-14 000 000,00	90 000,00	0,00	-13 910 000,00
41500 LR andel o stöd socialv omr	F	-9 807 000,00	0,00	0,00	-9 807 000,00
42000 Övrig hälso- och sjukvård		-195 000,00	0,00	0,00	-195 000,00
43000 Allmän miljövard		-112 000,00	10 000,00	0,00	-102 000,00
44000 Naturvård		-761 000,00	30 000,00	0,00	-731 000,00
44510 Paf-medel sociala sektorn	R	-3 800 000,00	0,00	-939 674,50	-4 739 674,50
44520 Paf-medel miljö sektorn	R	-620 000,00	0,00	-132 006,20	-752 006,20
45000 Vattenförsörjning- och vård	RA	-1 223 000,00	0,00	0,00	-1 223 000,00
46000 Cirkulär ekonomi	R	-37 000,00	10 000,00	-15 832,33	-42 832,33
47000 Miljöhälsovård		-98 000,00	30 000,00	0,00	-68 000,00
Summa social- och miljöavdelningen		-32 905 000,00	-150 000,00	-1 087 513,03	-34 142 513,03
Utbildnings- och kulturavdelningens förvaltningsområde					
50010 Utb och kultur, verksamhet		-4 676 000,00	-3 000,00	0,00	-4 679 000,00
50200 Studiestöd	F	-8 406 000,00	0,00	0,00	-8 406 000,00
50500 Bibliotek		-170 000,00	0,00	0,00	-170 000,00
51000 LR andel medb.insti o kulturv	F	-767 000,00	0,00	0,00	-767 000,00

	Anslags- typ	Grundbudget 2024	ÄB 1-4 2024 1)	Tidigare års anslag totalt	Total budget
51010 Ål Kulturdeleg o nord.kultursa		-43 000,00	0,00	0,00	-43 000,00
51100 Kultur o kulturmiljöförvaltn	RA	-816 000,00	0,00	0,00	-816 000,00
51500 Paf-medel ungdom och idrott	R	-2 585 000,00	0,00	-284 570,76	-2 869 570,76
51600 Paf-medel kultur	R	-2 437 000,00	-106 000,00	-633 470,31	-3 176 470,31
51700 Paf-medel fritidssedel barn	R	-1 000 000,00	0,00	0,00	-1 000 000,00
52000 Andel kommunernas utbild verk	F	-13 934 000,00	0,00	0,00	-13 934 000,00
52500 Barnomsorg o grunsk flyktingar		0,00	-1 100 000,00	0,00	-1 100 000,00
53500 Vuxen utbildning		-1 550 000,00	0,00	0,00	-1 550 000,00
53510 Utvecklingsarb inom utbildn		-555 000,00	0,00	0,00	-555 000,00
53520 Högskoleutbildning		-8 161 000,00	0,00	0,00	-8 161 000,00
54000 Ålands museum		-181 000,00	0,00	0,00	-181 000,00
Summa utbildnings- och kulturavdelningen		-45 281 000,00	-1 209 000,00	-918 041,07	-47 408 041,07
Näringsavdelningens förvaltningsområde					
60010 Näringsavdelningen, verksamhet		-2 491 000,00	-3 000,00	0,00	-2 494 000,00
61000 Näringslivets främjande	R	-1 175 000,00	-3 000,00	0,00	-1 178 000,00
61099 Återförda anslag		100 000,00	0,00	0,00	100 000,00
61100 Ålands landsbygdscentrum		-125 000,00	0,00	0,00	-125 000,00
61500 Främj av livsmedelsproduktion	R	-1 037 000,00	0,00	-1 271 411,70	-2 308 411,70
61550 Avbytar-service	F	-350 000,00	0,00	0,00	-350 000,00
62100 EU, ERUF och ESF 2014- 2020	R-EU	0,00	0,00	-640 030,07	-640 030,07
62102 EU, ERUF och ESF 2021- 2027	R-EU	-1 177 000,00	0,00	-1 412 795,55	-2 589 795,55
62300 EU, EJFLU 2014-2020	R-EU	0,00	0,00	-4 282 663,97	-4 282 663,97
62302 EU, EJFLU 2021-2027	R-EU	-5 219 000,00	0,00	-2 489 061,27	-7 708 061,27
62390 Leaderfinansiering m paf- medel	R-EU	-150 000,00	0,00	-166 919,42	-316 919,42
62500 EU, EHFF 2014-2020	R-EU	0,00	0,00	-971 959,34	-971 959,34
62502 EU, EHFVF 2021-2027	R-EU	-590 000,00	0,00	-1 770 000,00	-2 360 000,00
64000 Främjande av skogsbruket	R	-270 000,00	0,00	-463 000,00	-733 000,00
65000 Jakt- och viltvård	R	20 000,00	0,00	-129 968,12	-109 968,12
67000 Främj av fiskerinäringen		-120 000,00	0,00	0,00	-120 000,00
Summa näringsavdelningen		-12 584 000,00	-6 000,00	-13 597 809,44	-26 187 809,44
Infrastrukturavdelningens förvaltningsområde					
70010 Infrastruktur, verksamhet		-2 725 000,00	110 000,01	0,00	-2 614 999,99

	Anslags- typ	Grundbudget 2024	ÄB 1-4 2024 1)	Tidigare års anslag totalt	Total budget
71000 Planläggning- och byggnad		-60 000,00	0,00	0,00	-60 000,00
71500 Stöd byggn relaterade åtg	R	-310 000,00	0,00	0,00	-310 000,00
71510 Räntest o landsb.borgen, bost	F	-500 000,00	-800 000,00	0,00	-1 300 000,00
72000 Elsäkerhet och energi		-80 000,00	0,00	0,00	-80 000,00
72010 Främj hållbar energiomställn	RF	-900 000,00	900 000,00	-2 080 228,78	-2 080 228,78
72030 Samhällsteknikutveckling		-160 000,00	0,00	0,00	-160 000,00
72040 Havsbaserad vindkraft		0,00	-1 769 000,00	0,00	-1 769 000,00
74000 Ålandstrafiken		-499 000,00	0,00	0,00	-499 000,00
74500 Oljeskydd		-188 000,00	0,00	0,00	-188 000,00
74700 Understöd för övrig trafik	RA	-7 450 000,00	400 000,00	0,00	-7 050 000,00
75010 Upphandling av sjötrafik		-17 654 000,00	480 000,00	0,00	-17 174 000,00
75030 Upphandling av linfärjetrafik		-2 895 000,00	0,00	0,00	-2 895 000,00
75100 Varutransporter i skärgården		-335 000,00	0,00	0,00	-335 000,00
76000 Understöd kommunalvägar	R	-2 000 000,00	0,00	-782 643,15	-2 782 643,15
76010 Utg drift o underhåll vägar		-7 767 000,00	0,00	0,00	-7 767 000,00
76030 Utg underh farleder o fiskefyr		-415 000,00	0,00	0,00	-415 000,00
76050 Utg drift o underh färjfast mm		-2 479 000,00	0,00	0,00	-2 479 000,00
Summa infrastrukturavdelningen		-46 417 000,00	-678 999,99	-2 862 871,93	-49 958 871,92
Myndigheter och fristående enheter					
82000 ÅSUB	RA	-714 000,00	-4 000,00	0,00	-718 000,00
82200 Datainspektionen		-235 000,00	0,00	0,00	-235 000,00
82300 Ålands energimyndighet		0,00	0,00	0,00	0,00
82500 Ålands polismyndighet	RA	-10 697 000,00	-200 000,00	0,00	-10 897 000,00
82600 Ålands Ombudsmannamyndighet		-336 000,00	-5 000,00	0,00	-341 000,00
84000 Ålands hälso- och sjukvård	RA	-99 705 000,00	-6 856 000,00	0,00	-106 561 000,00
84810 ÅMHHM, verksamhet	RA	-2 253 000,00	-6 000,00	0,00	-2 259 000,00
84820 ÅMHHM, laboratoriet		-627 000,00	-3 000,00	0,00	-630 000,00
85000 Högskolan på Åland	VR	0,00	0,00	-2 639 608,51	-2 639 608,51
85100 Ål folkhögskola		-1 299 000,00	0,00	0,00	-1 299 000,00
85200 Ål musikinstitut		-1 532 000,00	-13 000,00	0,00	-1 545 000,00
85500 Ål gymnasium		-22 453 000,00	-43 000,00	0,00	-22 496 000,00
85590 Vuxenutb inform o kommunikatio	R	-500 000,00	0,00	0,00	-500 000,00
85600 Ål Sjösäkerhetscentrum		-1 347 000,00	0,00	0,00	-1 347 000,00
86000 Arb.markn & studieservicemynd.		-2 006 000,00	-138 000,00	0,00	-2 144 000,00

	Anslags- typ	Grundbudget 2024	ÄB 1-4 2024 1)	Tidigare års anslag totalt	Total budget
86050 Sysselsättn. o arb.löshet.stöd	F	-6 873 000,00	0,00	0,00	-6 873 000,00
86500 Ålands fiskevårdscentrum		-633 000,00	-5 000,00	0,00	-638 000,00
87000 Fordonsmyndigheten		-112 000,00	-13 000,00	0,00	-125 000,00
87200 Vägunderhållet		0,00	0,00	0,00	0,00
87300 Verkstad och lager		1 000,00	-8 000,00	0,00	-7 000,00
Summa myndigheter och fristående enheter		-151 321 000,00	-7 294 000,00	-2 639 608,51	-161 254 608,51
Skattefinansiering och finansiella poster					
89000 Skatter och liknande		318 746 000,00	34 667 000,00	0,00	353 413 000,00
89200 Finansiella poster	F	2 835 000,00	-1 525 000,00	0,00	1 310 000,00
89210 Trafikförseelseavgifter		0,00	50 000,00	0,00	50 000,00
89215 Extra överf Pensionsfonden		0,00	-40 000 000,00	0,00	-40 000 000,00
89230 Landskapets fastighetsverk		5 000 000,00	0,00	0,00	5 000 000,00
89250 Penningautomatmedel		24 044 000,00	4 800 000,00	0,00	28 844 000,00
89300 Upp- och nedskrivningar	F	0,00	0,00	0,00	0,00
Summa skattefinansiering och finansiella poster		350 625 000,00	-2 008 000,00	0,00	348 617 000,00
SUMMA budgetanslag verksamhet, överföringar och skattefinansiering 2024		-16 019 000,00	-10 994 000,00	-27 475 886,81	-54 488 886,81

ÄB=Ändringsbudget

Budgetuppföljning av verksamhet, överföringar och skattefinansiering

Verksamhet	Anslags- typ	Total budget inkl. tidigare år	Utfall i euro	Utfall i %	Överförs till budget 2025
Lagtinget					
10100 Lagtinget, verksamhet		-2 694 000,00	-2 489 674,84	92,4%	0,00
11100 Lagtingets kansli		-1 605 000,00	-1 347 332,10	83,9%	0,00
11130 Lagtingets bibl, verksamhet		-39 000,00	-9 004,70	23,1%	0,00
11210 BSPC, Östersjösamarbete		-30 000,00	-25 649,82	85,5%	0,00
11220 Dispositionsmedel, lagting		-110 000,00	-42 738,99	38,9%	0,00
11290 Till lagt.grupp disp för kansl		-255 000,00	-247 927,78	97,2%	0,00
12010 Landskapsrevision, verksamhet		-240 000,00	-171 070,25	71,3%	0,00
13010 Nordiska Rådet		-70 000,00	-56 897,41	81,3%	0,00
Summa lagtinget		-5 043 000,00	-4 390 295,89		0,00
Landskapsregeringen och regeringskansliet					
20010 ÅLR, verksamhet		-953 000,00	-1 053 465,52	110,5%	0,00
20020 ÅLR, dispositionsmedel, regeri		-73 000,00	-55 403,88	75,9%	0,00
21010 Regeringskansliet, verksamhet		-3 624 000,00	-3 568 429,29	98,5%	0,00
21200 Digitalisering o inform teknol		-4 866 000,00	-4 935 049,19	101,4%	0,00
21500 Kommunikationsverksamhet		-76 000,00	-79 991,63	105,3%	0,00
21510 Ål representation Helsingfors		-104 000,00	-50 137,34	48,2%	0,00
22000 Främjande av jämställdhet		-95 000,00	-91 822,25	96,7%	0,00
22500 Främjande av integration		-79 000,00	-43 238,78	54,7%	0,00
23000 Valkostnader		-6 000,00	-5 714,08	95,2%	0,00
23200 Stöd till politisk verksamhet		-23 000,00	-23 000,24	100,0%	0,00
24000 Brand- och räddning		-80 000,00	-79 938,07	99,9%	0,00
24010 Landsk stöd materialanskaffn	R	-538 875,00	-110 000,00	20,4%	-428 875,00
25000 Utbildn,företagshälsov,arbetar		-363 000,00	-350 288,23	96,5%	0,00
25210 Serviceverksamhet		-382 000,00	-197 677,82	51,7%	0,00
26000 Regeringen övriga kostnader		-240 000,00	-56 982,77	23,7%	0,00
26003 Utvecklo tillväxtp hållb Åland		-155 000,00	-153 988,80	99,3%	0,00
26004 Ålandsdelegationen		-11 000,00	-3 655,45	33,2%	0,00
26005 Central Baltic 2021-2027		0,00	0,00		0,00
26006 Nordiska skärgårssamarbetet		0,00	0,00		0,00
26007 Danaarv		0,00	0,00		0,00
26500 Konsumentskydd		-3 000,00	-1 601,82	53,4%	0,00
27000 Radio- o TV-verksamhet	F	-2 710 000,00	-2 692 733,44	99,4%	0,00
28010 Lagberedning		-1 201 000,00	-1 061 757,41	88,4%	0,00
Summa landskapsregeringen och regeringskansliet		-15 582 875,00	-14 614 876,01		-428 875,00
Finansavdelningens förvaltningsområde					
30010 Finans, verksamhet		-2 997 000,00	-2 654 812,64	88,6%	0,00
33000 LR andel o stöd kommunerna	RF	-28 461 051,37	-25 970 873,71	91,3%	-2 077 797,05
35000 Penningautomatmedel	R	-8 709 116,46	-5 182 825,29	59,5%	-3 526 291,17

Verksamhet	Anslags- typ	Total budget inkl. tidigare år	Utfall i euro	Utfall i %	Överförs till budget 2025
36000 Räntestöd landskapsb privatper	RA	-50 000,00	-48 061,42	96,1%	0,00
38000 Pensioner o pensionsrelat utg	F	-20 180 000,00	-21 339 352,39	105,7%	0,00
39050 Bokföringsmässiga korr.	F	-351 000,01	168 554,81	-48,0%	0,00
39099 Internhyra		-2 780 000,00	-2 776 774,20	99,9%	0,00
Summa finansavdelningens förvaltningsområde		-63 528 167,84	-57 804 144,84		-5 604 588,22
Social- och miljöavdelningens förvaltningsområde					
40010 Soc- och miljö, verksamhet		-2 399 000,00	-2 357 529,51	98,3%	0,00
41000 Övriga sociala uppgifter		-173 000,00	-35 945,30	20,8%	0,00
41010 Övr sociala uppg, överföring	F	-13 910 000,00	-13 184 425,61	94,8%	0,00
41500 LR andel o stöd socialv omr	F	-9 807 000,00	-9 833 302,79	100,3%	0,00
42000 Övrig hälso- och sjukvård		-195 000,00	-127 030,97	65,1%	0,00
43000 Allmän miljövard		-102 000,00	-100 743,24	98,8%	0,00
44000 Naturvård		-731 000,00	-703 372,28	96,2%	0,00
44510 Paf-medel sociala sektorn	R	-4 739 674,50	-3 683 924,65	77,7%	-1 055 749,85
44520 Paf-medel miljö sektorn	R	-752 006,20	-710 026,94	94,4%	-41 979,26
45000 Vattenförsörjning- och vård	RA	-1 223 000,00	-581 452,51	47,5%	-36 690,00
46000 Cirkulär ekonomi	R	-42 832,33	-25 703,93	60,0%	-17 128,40
47000 Miljöhälsovård		-68 000,00	-47 493,40	69,8%	0,00
Summa social- och miljöavdelningens förvaltningsområde		-34 142 513,03	-31 390 951,13		-1 151 547,51
Utbildnings- och kulturavdelningens förvaltningsområde					
50010 Utb och kultur, verksamhet		-4 679 000,00	-4 725 634,29	101,0%	0,00
50200 Studiestöd	F	-8 406 000,00	-8 663 673,09	103,1%	0,00
50500 Bibliotek		-170 000,00	-148 223,46	87,2%	0,00
51000 LR andel medb.insti o kulturv	F	-767 000,00	-761 285,11	99,3%	0,00
51010 Ål Kulturdeleg o nord.kultursa		-43 000,00	-40 113,01	93,3%	0,00
51100 Kultur o kulturmiljöförvaltn	RA	-816 000,00	-744 584,94	91,2%	-24 480,00
51500 Paf-medel ungdom och idrott	R	-2 869 570,76	-2 638 726,78	92,0%	-230 843,98
51600 Paf-medel kultur	R	-3 176 470,31	-2 490 339,21	78,4%	-686 131,10
51700 Paf-medel fritidssedel barn	R	-1 000 000,00	-17 619,53	1,8%	-982 380,47
52000 Andel kommunernas utbild verk	F	-13 934 000,00	-13 984 036,23	100,4%	0,00
52500 Barnomsorg o grunsk flyktingar		-1 100 000,00	-1 080 903,49	98,3%	0,00
53500 Vuxen utbildning		-1 550 000,00	-1 440 471,16	92,9%	0,00
53510 Utvecklingsarb inom utbildn		-555 000,00	-458 662,22	82,6%	0,00
53520 Högskoleutbildning		-8 161 000,00	-8 161 000,00	100,0%	0,00
54000 Ålands museum		-181 000,00	-133 703,12	73,9%	0,00
Summa utbildnings- och kulturavdelningens förvaltningsområde		-47 408 041,07	-45 488 975,64		-1 923 835,55

Verksamhet	Anslags- typ	Total budget inkl. tidigare år	Utfall i euro	Utfall i %	Överförs till budget 2025
Näringsavdelningens förvaltningsområde					
60010 Näringsavdelningen, verksamhet		-2 494 000,00	-2 018 950,27	81,0%	0,00
61000 Näringslivets främjande	R	-1 178 000,00	-871 834,74	74,0%	-306 165,26
61099 Återförda anslag		100 000,00	255 676,26	255,7%	0,00
61100 Ålands landsbygdscentrum		-125 000,00	-123 605,18	98,9%	0,00
61500 Främj av livsmedelsproduktion	R	-2 308 411,70	-891 588,60	38,6%	-1 299 489,01
61550 Avbytarservice	F	-350 000,00	-247 054,65	70,6%	0,00
62100 EU, ERUF och ESF 2014-2020	R-EU	-640 030,07	89 809,72	-14,0%	-729 839,79
62102 EU, ERUF och ESF 2021-2027	R-EU	-2 589 795,55	-925 204,41	35,7%	-1 664 591,14
62300 EU, EJFLU 2014-2020	R-EU	-4 282 663,97	-1 293 253,22	30,2%	-2 989 410,75
62302 EU, EJFLU 2021-2027	R-EU	-7 708 061,27	-3 754 158,34	48,7%	-3 953 902,93
62390 Leaderfinansiering m paf- medel	R-EU	-316 919,42	-54 732,90	17,3%	-262 186,52
62500 EU, EHFF 2014-2020	R-EU	-971 959,34	43 732,53	-4,5%	-1 015 691,87
62502 EU,EHVFV 2021-2027	R-EU	-2 360 000,00	-333 279,06	14,1%	-2 026 720,94
64000 Främjande av skogsbruket	R	-733 000,00	-307 417,44	41,9%	-180 000,00
65000 Jakt- och viltvård	R	-109 968,12	-37 430,42	34,0%	-72 537,70
67000 Främj av fiskerinäringen		-120 000,00	-100 749,53	84,0%	0,00
Summa näringsavdelningens förvaltningsområde		-26 187 809,44	-10 570 040,25		-14 500 535,91
Infrastrukturavdelningens förvaltningsområde					
70010 Infrastruktur, verksamhet		-2 614 999,99	-2 692 865,80	103,0%	0,00
71000 Planläggning- och byggnad		-60 000,00	-45 870,41	76,5%	0,00
71500 Stöd byggn relaterade åtg	R	-310 000,00	-104 321,61	33,7%	-205 678,39
71510 Räntest o landsb.borgen, bost	F	-1 300 000,00	-1 351 610,15	104,0%	0,00
72000 Elsäkerhet och energi		-80 000,00	-13 045,80	16,3%	0,00
72010 Främj hållbar energiomställn	RF	-2 080 228,78	-136 179,81	6,5%	-694 367,43
72030 Samhällsteknikutveckling		-160 000,00	-65 514,06	40,9%	0,00
72040 Havsbaserad vindkraft		-1 769 000,00	-727 998,92	41,2%	0,00
74000 Ålandstrafiken		-499 000,00	-417 993,97	83,8%	0,00
74500 Oljeskydd		-188 000,00	-184 079,54	97,9%	0,00
74700 Understöd för övrig trafik	RA	-7 050 000,00	-6 231 926,02	88,4%	-285 000,00
75010 Upphandling av sjötrafik		-17 174 000,00	-17 782 542,26	103,5%	0,00
75030 Upphandling av linfärjetrafik		-2 895 000,00	-2 318 237,22	80,1%	0,00
75100 Varutransporter i skärgården		-335 000,00	-274 541,28	82,0%	0,00
76000 Understöd kommunalvägar	R	-2 782 643,15	-1 289 610,91	46,3%	-1 493 032,24
76010 Utg drift o underhåll vägar		-7 767 000,00	-7 813 326,78	100,6%	0,00
76030 Utg underh farleder o fiskefyr		-415 000,00	-236 980,82	57,1%	0,00
76050 Utg drift o underh färjfast mm		-2 479 000,00	-2 490 499,95	100,5%	0,00
Summa infrastrukturavdelningens förvaltningsområde		-49 958 871,92	-44 177 145,31		-2 678 078,06
Myndigheter och fristående enheter					
82000 ÅSUB	RA	-718 000,00	-734 779,86	102,3%	5 722,67

Verksamhet	Anslags- typ	Total budget inkl. tidigare år	Utfall i euro	Utfall i %	Överförs till budget 2025
82200 Datainspektionen		-235 000,00	-131 561,22	56,0%	0,00
82300 Ålands energimyndighet		0,00	331 683,18		0,00
82500 Ålands polismyndighet	RA	-10 897 000,00	-10 381 086,97	95,3%	-326 910,00
82600 Ålands Ombudsmannamyndighet		-341 000,00	-277 170,59	81,3%	0,00
84000 Ålands hälso- och sjukvård	RA	-106 561 000,00	-107 049 323,47	100,5%	488 323,47
84810 ÅMHM, verksamhet	RA	-2 259 000,00	-2 162 538,24	95,7%	-67 770,00
84820 ÅMHM, laboratoriet		-630 000,00	-568 250,73	90,2%	0,00
85000 Högskolan på Åland	VR	-2 639 608,51	1 283 933,91	-48,6%	-3 923 542,42
85100 Ål folkhögskola		-1 299 000,00	-1 222 049,52	94,1%	0,00
85200 Ål musikinstitut		-1 545 000,00	-1 417 118,21	91,7%	0,00
85500 Ål gymnasium		-22 496 000,00	-22 360 306,33	99,4%	0,00
85590 Vuxenutb inform o kommunikatio	R	-500 000,00	-493 139,18	98,6%	-6 860,82
85600 Ål Sjösäkerhetscentrum		-1 347 000,00	-1 310 579,00	97,3%	0,00
86000 Arb.markn & studieservicemynd.		-2 144 000,00	-2 107 061,22	98,3%	0,00
86050 Sysselsättn. o arb.löshet.stöd	F	-6 873 000,00	-6 434 388,80	93,6%	0,00
86500 Ålands fiskevårdscentrum		-638 000,00	-664 411,85	104,1%	0,00
87000 Fordonsmyndigheten		-125 000,00	65 497,37	-52,4%	0,00
87200 Vägunderhållet		0,00	82 286,13		0,00
87300 Verkstad och lager		-7 000,00	31 951,63	-456,5%	0,00
Summa myndigheter och fristående enheter		-161 254 608,51	-155 518 412,97		-3 842 482,44
Skattefinansiering och finansiella poster					
89000 Skatter och liknande		353 413 000,00	353 473 336,61	100,0%	0,00
89200 Finansiella poster	F	1 310 000,00	2 226 295,62	169,9%	0,00
89210 Trafikförseelseavgifter		50 000,00	8 950,00	17,9%	0,00
89215 Extra överf Pensionsfonden		-40 000 000,00	-40 000 000,00	100,0%	0,00
89230 Landskapets fastighetsverk		5 000 000,00	5 000 000,00	100,0%	0,00
89250 Penningautomatmedel		28 844 000,00	27 293 019,53	94,6%	0,00
89300 Upp- o nedskrivningar	F	0,00	-1 254 184,63		0,00
Summa skattefinansiering och finansiella poster		348 617 000,00	346 747 417,13		0,00
SUMMA budgetanslag verksamhet, överföringar och skattefinansiering 2024		-54 488 886,81	-17 207 424,91		-30 129 442,69

Budgetanslag för investeringar

Investeringar	Anslags- typ	Grundbudget 2024	ÄB 1-4 2024 1)	Tidigare års anslag totalt	Total budget 2024
911150 E-demokrati - uppdatering	R	-450 000,00	0,00	0,00	-450 000,00
921200 Digitalisering o inform teknol	R	-800 000,00	0,00	-848 275,87	-1 648 275,87
921500 Kommunikationsverksamh invest.	R	-100 000,00	0,00	0,00	-100 000,00
921510 Ålands representation i H:fors, invest.	R	0,00	0,00	0,00	0,00
924000 Investering nödvattnessystem	R	0,00	0,00	0,00	0,00
925210 Serviceverksamhetsinvesteringar	R	0,00	-17 000,00	-14 674,52	-31 674,52
934000 Övriga finansinvesteringar	R	-1 000 000,00	-375 000,00	-181 897,92	-1 556 897,92
939000 It-systemanskaffningar	R	0,00	0,00	-169 000,00	-169 000,00
944000 Naturskyddsområden	R	-725 000,00	0,00	-89 817,30	-814 817,30
954000 Inköp av konst	R	-25 000,00	0,00	-16 564,37	-41 564,37
954010 Kultur o museiverksamh invest.	R	-190 000,00	0,00	-440 384,47	-630 384,47
974500 Oljeskyddsinvesteringar	R	-30 000,00	0,00	0,00	-30 000,00
975000 Fartygs- o färjinvesteringar	R	-250 000,00	-1 460 000,00	-2 765 000,00	-4 475 000,00
976000 Infrastrukturinvesteringar	R	-18 200 000,00	0,00	-6 918 253,55	-25 118 253,55
982500 Ål Polismyndigh,investeringar	R	-245 000,00	0,00	-300 348,45	-545 348,45
984510 Hälso- och sjukvårdsdirektör	R	-3 256 000,00	-2 300 000,00	-2 693 970,64	-8 249 970,64
984810 ÅMHM-investeringar	R	-50 000,00	0,00	-40 000,00	-90 000,00
984820 ÅMHM laboratorium investeringa	R	-70 000,00	0,00	-11 705,78	-81 705,78
985000 HPÅ investeringar	R	0,00	0,00	-832 363,26	-832 363,26
985200 Musikinstitutet investeringar	R	-60 000,00	0,00	0,00	-60 000,00
985500 Ål Gymnasium investeringar	R	-200 000,00	0,00	-260 000,00	-460 000,00
985600 Ål sjösäkerhets centr invest.	R	-170 000,00	0,00	0,00	-170 000,00
986000 AMS investeringar	R	-100 000,00	0,00	0,00	-100 000,00
986500 Fiskevårdscent Guttorp invest.	R	-150 000,00	0,00	0,00	-150 000,00
987000 Fordonsmyndigh invest.	R	-820 000,00	0,00	-122 572,84	-942 572,84
987300 Verkstad o lager	R	0,00	-40 000,00	0,00	-40 000,00
Summa investeringar		-26 891 000,00	-4 192 000,00	-15 704 828,97	-46 787 828,97
Budget, lån					
934080 Övriga lån	RF	1 700 000,00	0,00	-14 674 336,52	-12 974 336,52
935010 Lån ur PAF-medel	R	-890 000,00	106 000,00	-1 032 123,00	-1 816 123,00
Summa lån		810 000,00	106 000,00	-15 706 459,52	-14 790 459,52
Total summa investeringar och lån		-26 081 000,00	-4 086 000,00	-31 411 288,49	-61 578 288,49

1) ÄB=Ändringsbudget

Budgetuppföljning av investeringar

Investeringar	Anslags- typ	Total budget	Utfall i euro	% av budget	Överföres till budget 2025
911150 E-demokrati - uppdatering	R	-450 000,00	-113 148,81	25,1%	-336 851,19
921200 Digitalisering o inform teknol	R	-1 648 275,87	-897 967,76	54,5%	-750 308,11
921500 Kommunikationsverksamh invest.	R	-100 000,00	-21 571,16	21,6%	-78 428,84
921510 Ålands representation i H:fors, invest.	R	0,00	0,00		0,00
924000 Investering nödvattensystem	R	0,00	0,00		0,00
925210 Serviceverksamhetsinvesteringa	R	-31 674,52	-29 800,00	94,1%	0,00
934000 Övriga finansinvesteringar	R	-1 556 897,92	-1 375 000,00	88,3%	-161 522,26
939000 It-systemanskaffningar	R	-169 000,00	-168 321,07	99,6%	0,00
944000 Naturskyddsområden	R	-814 817,30	-339 596,30	41,7%	-475 221,00
954000 Inköp av konst	R	-41 564,37	-19 850,00	47,8%	-21 714,37
954010 Kultur o museiverksamh invest.	R	-630 384,47	-142 068,61	22,5%	-488 315,86
974500 Oljeskyddsinvesteringar	R	-30 000,00	0,00		-30 000,00
975000 Fartygs- o färjinvesteringar	R	-4 475 000,00	-324 754,44	7,3%	-4 150 245,56
976000 Infrastrukturinvesteringar	R	-25 118 253,55	-20 203 865,61	80,4%	-4 914 387,94
982500 Ål Polismyndigh,investeringar	R	-545 348,45	-165 657,69	30,4%	-379 690,76
984810 ÅMHM-investeringar	R	-90 000,00	-72 161,28	80,2%	-17 838,72
984820 ÅMHM laboratorium investeringa	R	-81 705,78	-43 224,34	52,9%	-26 775,66
985000 HPÅ investeringar	R	-832 363,26	-563 903,46	67,7%	-268 459,80
985200 Musikinstitutet investeringar	R	-60 000,00	0,00		-60 000,00
985500 Ål Gymnasium investeringar	R	-460 000,00	-94 645,16	20,6%	-365 354,84
985600 Ål sjösäkerhets centr invest.	R	-170 000,00	0,00		-170 000,00
986000 AMS investeringar	R	-100 000,00	-99 817,95	99,8%	-182,05
986500 Fiskevårdscent Guttorp invest.	R	-150 000,00	-70 832,16	47,2%	-79 167,84
987000 Fordonsmyndigh invest.	R	-942 572,84	-80 457,45	8,5%	-862 115,39
987300 Verkstad o lager	R	-40 000,00	-25 298,80	63,2%	-14 701,20
984510 Hälso- och sjukvårdsdirektör	R	-8 249 970,64	-3 101 736,61	37,6%	-5 148 234,03
Summa investeringar		-46 787 828,97	-27 953 678,66	59,7 %	-18 799 515,42
Budget, lån					
934080 Övriga lån	RF	-12 974 336,52	1 324 239,98	-10,2%	0,00
935010 Lån ur PAF-medel	R	-1 816 123,00	-882 439,00	48,6%	-933 684,00
Summa lån		-14 790 459,52	441 800,98	-3,0 %	-933 684,00
Total summa investeringar och lån		-61 578 288,49	-27 511 877,68	44,7 %	-19 733 199,42

Bilagor till förvaltningsberättelsen

Bilaga 1: Landskapets fastighetsverk

Resultaträkning och balansräkning

RESULTATRÄKNING	Not	1.1-31.12.2024	1.1-31.12.2023
OMSÄTTNING	1	25 742 190,19	25 575 095,83
Material och tjänster	2		
Material, förnödenheter och varor			
Inköp under räkenskapsperioden		-567 363,14	-517 356,84
Köpta tjänster		-6 141 084,43	-5 668 020,05
Summa material och tjänster		-6 708 447,57	-6 185 376,89
Personalkostnader	3		
Löner och arvoden		-2 358 827,28	-2 264 615,37
Lönebikostnader			
Pensionskostnader		-418 835,32	-402 928,18
Övriga lönebikostnader		-54 812,00	-61 161,34
Summa personalkostnader		-2 832 474,60	-2 728 704,89
Avskrivningar och nedskrivningar			
Avskrivningar enligt plan		-9 994 645,37	-9 763 514,68
Summa avskrivningar och nedskrivningar		-9 994 645,37	-9 763 514,68
Övriga rörelsekostnader	4	-1 291 879,86	-1 034 633,29
RÖRELSEVINST		4 914 742,79	5 862 866,08
Finansiella intäkter och kostnader			
Övriga ränteintäkter och fin. intäkter		760 536,04	500 592,80
Räntekostnader och övriga fin. kostnader		-36 919,63	-3 324,62
Summa finansiella intäkter och kostnader		723 616,41	497 268,18
VINST FÖRE BOKSLUTSDISPOSITIONER OCH SKATTER		5 638 359,20	6 360 134,26
RÄKENSKAPSPERIODENS VINST		5 638 359,20	6 360 134,26

BALANSRÄKNING	Not	31.12.2024	31.12.2023
AKTIVA			
BESTÅENDE AKTIVA			
Materiella tillgångar	5		
Särskild egendom			
Markområden		3 032 932,19	3 032 932,19
Byggnader		2 433 348,64	2 454 302,72
Summa särskild egendom		5 466 280,83	5 487 234,91
Övriga materiella tillgångar			
Markområden		3 316 359,71	3 305 862,71
Byggnader		158 471 419,17	163 286 621,95
Planteringar		129 190,08	149 042,98

BALANSRÄKNING	Not	31.12.2024	31.12.2023
Konstruktioner		272 889,65	285 694,01
Maskiner och inventarier		771 556,73	636 063,78
Pågående nyanläggningar		4 643 145,12	4 101 138,84
Materiella tillgångar totalt		167 604 560,46	171 764 424,27
Summa bestående aktiva		173 070 841,29	177 251 659,18
RÖRLIGA AKTIVA			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar	6	568 200,89	3 214 405,22
Övriga kortfristiga fordringar		89 793,10	175 697,10
Resultatregleringar		19 337,35	192 754,12
Summa kortfristiga fordringar		677 331,34	3 582 856,44
Finansiella värdepapper			
Övriga depositioner		0,00	8 000 000
Kassa och bank		29 417 650,04	14 775 437,66
Summa rörliga aktiva		30 094 981,38	26 358 294,10
SUMMA AKTIVA		203 165 822,67	203 609 953,28
PASSIVA			
EGET KAPITAL	7		
Grundkapital		193 893 205,66	193 893 205,66
Övrigt kapital		4 271 535,56	4 228 346,74
Balanserade vinstmedel		2 533 528,75	673 394,49
Förskottsöverföring till landskapets budget		-5 000 000,00	-4 500 000,00
Räkenskapsperiodens vinst		5 638 359,20	6 360 134,26
Summa eget kapital		201 336 629,17	200 655 081,15
FRÄMMANDE KAPITAL			
Kortfristigt främmande kapital			
Leverantörsskulder		1 126 030,33	1 152 620,98
Övriga skulder		67 432,11	1 184 356,87
Resultatregleringar	8	635 731,06	617 894,28
Summa kortfristigt främmande kapital		1 829 193,50	2 954 872,13
SUMMA PASSIVA		203 165 822,67	203 609 953,28

Noter till resultaträkningen

Not 1. Omsättning	2024	2023
Intäkter av fastigheter		
Interna hyresintäkter	22 869 335,52	22 867 514,04
Interna skötselanslag	852 876,44	844 876,44
Externa hyresintäkter	988 414,97	959 794,58
Övriga intäkter av fastighet	1 031 563,26	902 910,77
Omsättning totalt	25 742 190,19	25 575 095,83

Not 2. Material och tjänster	2024	2023
Inköp under räkenskapsperioden		
Material	567 363,14	517 356,84
Köpta tjänster		
Drift och underhåll	2 760 255,21	2 247 969,11
El	1 659 453,43	1 899 408,65
Värme	832 770,72	759 763,31
Fastighetsskatt	455 402,51	360 210,56
Avfallshantering	187 261,05	185 113,97
Vatten och avloppsvatten	245 941,51	215 554,45
Material och tjänster totalt	6 708 447,57	6 185 376,89

Not 3. Anställda och förtroendevalda	2024	2023
Genomsnittligt antal heltidsanställda (1	51,48	56,70
Utbetalda löner och arvoden till VD och styrelsemedlemmar, €	126 296,00	131 033,00

1) Fastighetsverket har månadsanställda och timanställda. Antalet anställda konverteras till heltidsanställda på basis av arbetstiden under räkenskapsperioden.

Not 4. Övriga rörelsekostnader	2024	2023
Övriga rörelsekostnader		
Övriga skötselkostnader	518 964,00	483 158,57
Administrationskostnader	201 338,53	103 211,32
Hyror och arrenden	224 272,15	152 285,19
Övriga personalkostnader	146 679,51	125 480,45
Köpta experttjänster	154 483,19	126 555,14
Skadeförsäkringar	46 142,48	43 942,62
Övriga rörelsekostnader totalt	1 291 879,86	1 034 633,29

Not 4.1. Revisorsarvoden	2024	2023
Revisorsarvode		
PricewaterhouseCoopers Oy	15 120,00	20 381,00
BDO Audiator Oy	8 512,50	0,00
Övriga tjänster		
PricewaterhouseCoopers Oy	2 625,00	1 890,00
Revisionsarvoden totalt	26 257,50	22 271,00

Noter till balansräkningen

Not 5. Materiella tillgångar	2024	2023
Särskild egendom, markområden		
Anskaffningsvärde 1.1	3 032 932,19	2 731 932,19
Ökning under året	0,00	301 000,00
Minskningar under året	0,00	0,00
Ack. anskaffningsvärden 31.12	3 032 932,19	3 032 932,19
Särskild egendom, byggnader		
Anskaffningsvärde 1.1	2 821 406,07	2 821 406,07
Ökning under året	62 183,57	0,00
Minskning under året	0,00	0,00
Ack. anskaffningsvärden 31.12	2 883 589,64	2 821 406,07
Ack. planavskrivningar 1.1	-367 103,35	-285 865,72
Årets planavskrivningar	-83 137,65	-81 237,63
Ack. planavskrivningar 31.12	-450 241,00	-367 103,35
Bokfört värde 31.12 särskild egendom, byggnader	2 433 348,64	2 454 302,72
Bokfört värde 31.12 särskild egendom	5 466 280,83	5 487 234,91
Materiella tillgångar, markområden		
Anskaffningsvärde 1.1	3 305 862,71	3 305 862,71
Ökning under året	10 497,00	0,00
Minskning under året	0,00	0,00
Ack. anskaffningsvärden 31.12	3 316 359,71	3 305 862,71
Materiella tillgångar, byggnader		
Anskaffningsvärde 1.1	226 478 984,61	223 804 784,55
Ökning under året	4 928 191,98	2 674 200,06
Minskningar under året	0,00	0,00
Ack. anskaffningsvärden 31.12	231 407 176,59	226 478 984,61
Ack. planavskrivningar 1.1	-63 192 362,66	-53 659 057,35
Planavskr. som gäller minskn. under året	0,00	0,00
Årets planavskrivningar	-9 743 394,76	-9 533 305,31
Ack. planavskrivningar 31.12	-72 935 757,42	-63 192 362,66
Bokfört värde 31.12 materiella tillgångar byggn.	158 471 419,17	163 286 621,95
Materiella tillgångar, planteringar		
Anskaffningsvärde 1.1	198 528,39	198 528,39
Ack. anskaffningsvärden 31.12	198 528,39	198 528,39
Ack. planavskrivningar 1.1	-49 485,41	-29 632,49
Årets planavskrivningar	-19 852,90	-19 852,92
Ack. planavskrivningar 31.12	-69 338,31	-49 485,41

Not 5. Materiella tillgångar	2024	2023
Bokfört värde 31.12 materiella tillgångar planteringar	129 190,08	149 042,98
Materiella tillgångar, konstruktioner		
Anskaffningsvärde 1.1	331 111,09	331 111,09
Ack. anskaffningsvärden 31.12	331 111,09	331 111,09
Ack. planavskrivningar 1.1	-45 417,08	-32 612,72
Årets planavskrivningar	-12 804,36	-12 804,36
Ack. planavskrivningar 31.12	-58 221,44	-45 417,08
Bokfört värde 31.12 materiella tillgångar, konstruktioner	272 889,65	285 694,01
Materiella tillgångar, maskiner och inventarier		
Anskaffningsvärde 1.1	1 023 895,73	947 406,41
Ökning under året	270 948,65	76 489,32
Minskning under året	0,00	0,00
Ack. anskaffningsvärden 31.12	1 294 844,38	1 023 895,73
Ack. planavskrivningar 1.1	-387 831,95	-271 517,49
Årets planavskrivningar	-135 455,70	-116 314,46
Ack. planavskrivningar 31.12	-523 287,65	-387 831,95
Bokfört värde 31.12 materiella tillgångar, maskiner och inventarier	771 556,73	636 063,78
Pågående projekt		
Anskaffningsvärde 1.1	4 101 138,84	1 380 399,04
Ökning under året	5 557 752,94	5 394 939,86
Överföring till tillgångskonton vid aktivering eller kostnadsföring	-5 015 746,66	-2 674 200,06
Ack. anskaffningsvärden 31.12	4 643 145,12	4 101 138,84
Bokfört värde materiella tillgångar totalt 31.12	173 070 841,29	177 251 659,18

Not 6. Kundfordringar	2024	2023
Kundfordringar hyror, Ålands landskapsregering inkl. underlydande myndigheter	5 031,42	2 400 490,04
Kundfordringar hyror, externa kunder	149 632,85	236 555,69
Kundfordringar övriga, Ålands landskapsregering inkl. underlydande myndigheter	239 700,57	112 568,77
Kundfordringar övriga, externa kunder	175 006,05	539 201,06
Osäkra kundfordringar	-1 170,00	-74 410,34
Summa kortfristiga fordringar	568 200,89	3 214 405,22

Not 7. Eget kapital	2024	2023
Grundkapital 1.1	193 893 205,66	193 893 205,66
Grundkapital 31.12	193 893 205,66	193 893 205,66

Not 7. Eget kapital	2024	2023
Övrigt eget kapital 1.1	4 228 346,74	3 927 346,74
Förändringar under året	43 188,82	301 000,00
Övrigt eget kapital 31.12	4 271 535,56	4 228 346,74
Balanserade vinstmedel 1.1	7 033 528,75	6 673 394,49
Förskottsöverföring till landskapets budget föregående räkenskapsperiod	-4 500 000,00	-6 000 000,00
Balanserade vinstmedel 31.12	2 533 528,75	673 394,49
Förskottsöverföring till landskapets budget under räkenskapsperioden	-5 000 000,00	-4 500 000,00
Räkenskapsperiodens resultat	5 638 359,20	6 360 134,26
Summa Eget kapital	201 336 629,17	200 655 081,15

Not 7.1 Utdelningsbara medel	2024	2023
Balanserade vinstmedel 31.12	2 533 528,75	673 394,49
Räkenskapsperiodens resultat	5 638 359,20	6 360 134,26
Förskottsöverföring till landskapets budget	-5 000 000,00	-4 500 000,00
Överförs till balanserade vinstmedel	3 171 887,95	2 533 528,75

Not 8. Resultatregleringar	2024	2023
Lönebikostnader	122 379,49	94 582,97
Periodiserade semesterlöner	513 351,57	523 311,31
Summa resultatregleringar	635 731,06	617 894,28

Säkerheter och ansvarsförbindelser

Not 9. Hyresansvar

Fastighetsverket hyr kontor i Sittkoffs med sex månaders uppsägningstid. Totalt ansvar uppgår till ca 30.000 euro.

Not 10. Transaktioner med närstående part

Till Landskapets fastighetsverks närståendekrets räknas landskapet som ägare och Fastighetsverkets styrelsemedlemmar, verkställande direktör samt familjemedlemmar till nämnda personer. Till närståendekretsen hör även sammanslutningar där nämnda personer innehar bestämmanderätt eller betydande inflytande.

Inga väsentliga inköp har gjorts av närståendekretsen under räkenskapsperioden. Av Fastighetsverkets omsättning konstateras 23,7 (23,7) miljoner euro vara närstående intäkter från landskapet. Utestående fordringar till landskapsregeringen presenteras under not 6.

LANDSKAPSREVISIONEN

Datum
23.04.2025

Nr
10/2025

Till Ålands landskapsregering

REVISIONSBERÄTTELSE

Landskapsrevisionen avger härmed till landskapsregeringen sin i 7 § 2 mom. landskapslagen om Landskapsrevisionen avsedda revisionsberättelse för finansåret 2024.

Mariehamn, den 23 april 2025

Kenneth Åkergård
Landskapsrevisor

INNEHÅLL

1.	Bakgrund	3
2.	Bokslutet	3
2.1.	Analys av resultaträkningen.....	3
2.2.	Analys av balansräkningen.....	4
2.3.	Övriga iakttagelser	5
3.	Budgetuppföljningen	8
4.	Förvaltningsberättelsen	9

1. Bakgrund

Landskapsrevisionens granskning sker i form av årlig revision och effektivitetsrevision. Den årliga revisionen ska ske i enlighet med god revisionssed och ha till syfte att bedöma om redovisningen är tillförlitlig och bokslutet ger en rättvisande bild samt om ledning och förvaltning följer tillämpliga föreskrifter och beslut.

Enligt 7 § 2 mom. landskapslagen om Landskapsrevisionen ska Landskapsrevisionen lämna en revisionsberättelse med resultaten från den årliga revisionen till landskapsregeringen inom en månad efter att landskapsregeringen har fastställt årsredovisningen.

2. Bokslutet

Bokslutet är uppgjort enligt bokföringslagen och bokföringsnämndens kommunsektions anvisningar i tillämpliga delar.

2.1. Analys av resultaträkningen

Årsbidraget år 2024 blev 43,8 MEUR (37,7 MEUR år 2023). Det goda årsbidraget kan till stor del tillskrivas den ökade avräkningen av skatteinkomster och specifikt slutregleringen för de två föregående åren vilken uppgick till exceptionellt höga 44,4 MEUR. Verksamhetsbidraget utföll 21 MEUR sämre än år 2023 och finansieras i sin helhet av ökade skatteinkomster.

Resultaträkningen uppvisar ett underskott om 17,2 MEUR medan underskottet 2023 var 3,9 MEUR. Förklaringen till det försämrade resultatet är dels att verksamhetskostnaderna ökat med ca. 15 MEUR i jfr. med föregående år samt dels att en överföring bokfört som extraordinär kostnad på 40 MEUR till pensionsfonden gjordes under året. Den sistnämnda överföringen, vilken gjordes för att tryggas framtida pensionsutbetalningar till pensionsfonden, kunde dock ha periodiserats till flera år via balansräkningen då överföringens allokering till framtida pensionsutbetalningar även hänför sig till flera år. Om överföringen skulle periodiserats/delats upp till flera år istället för att tas upp som en extraordinär stor engångskostnad som nu har gjorts så skulle överföringen ha haft en mindre resultatpåverkande effekt. Den totala pensionskostnaden år 2024 är 45 MEUR och att överföringen av 40 MEUR i sin helhet belastar resultatet år 2024 innebär att den totala pensionskostnaden istället blir 85 MEUR, vilket innebär att pensionskostnaden blir alltför stor för bokslutsåret 2024. Den stora engångsöverföringen på 40 MEUR till pensionsfonden medför nu att en rättvisande bild inte ges av landskapsregeringens resultat.

Det kanske viktigaste ekonomiska nyckeltalet i resultaträkningen vilket bör framhåvas och vilket motiverar rambudgetens sparkrav är verksamhetskostnaderna och deras utveckling, detta år + 15 MEUR. Verksamhetskostnaderna ökade redan år 2023 med 6,5 MEUR, vilket visar på en snabbt växande kostnadsbörda.

Avskrivningarna tillsammans med nedskrivningarna har för år 2024 ökat med ca 1,3 MEUR jämfört med 2023 vilket till största delen beror på en nedskrivning av landskapets aktier i det avvecklade bolaget Ålands Utvecklings Ab med 1,4 MEUR.

Skatteinkomsterna inklusive medieavgift och apoteksavgifter ökade med ca 29,1 MEUR jämfört med år 2023. Skatteavräkningen innehåller en slutreglering från de två föregående åren om -6,3 MEUR.

Kommunerna har kompenserats i enlighet med Landskapslagen om kompensation till kommunerna för sänkta samfundsskatteintäkter med 11,25 % av den andel av den debiterade samfundsskatten som för respektive skatteår återförs till Åland i form av skatteavräkning. Kompensationen 2024 var ca. 3,9 MEUR. Kompensationen till kommunerna p.g.a. bortfallet av skatteintäkter som orsakades av grundavdraget och resekostnadsavdraget skatteåret 2024 beräknades till ca 5 MEUR.

	2024	2023	2022	2021	2020
Avräkningsbelopp	249 436 363	198.415.589	202.195.000	194.916.832	219.540.717
Skattegottgörelse			7.791.184	13.602.918	7.293.092
Skatteavräkning	100 394 401	122.550.421	84.800.000	79.600.000	
	349 830 764	320.996.010	294.786.184	288.119.750	226.833.809

Verksamhetskostnaderna har ökat med ca. 15 MEUR eller drygt 6 %. Det är främst personalkostnaderna och köp av tjänster som har ökat jämfört med år 2023. En del av ökningen av personalkostnaderna beror på löneharmonisering som innebar att grundlönerna höjdes och ålderstilläggen slopades och i stället infördes tre erfarenhetstillägg. Förändringen beräknades kosta landskapet ca 2,4 MEUR.

Verksamhetsintäkterna uppgick till 25,8 MEUR år 2024, en uppgång med ca. 2 MEUR i jfr. med år 2023.

Posten Finansiella intäkter och kostnader var på samma nivå som föregående år (ca. 40 MEUR) med avkastningen från Penningautomatföreningen som den enskilt klart största finansiella intäktsposten (31,5 MEUR).

Avkastningen från fastighetsverket ökade med 0,5 MEUR medan ränteinkomsterna från placeringar var på liknande nivå som 2023 och uppgick till ca. 1,3 MEUR.

2.2. Analys av balansräkningen

Likviditeten

Likviditeten försämrades väsentligt under året då den sjönk med 46,1 MEUR och uppgick 31.12.2024 till 32,8 MEUR. Fastighetsverkets likviditet uppgår till ca 29,4 MEUR. Den totala likviditeten per 31.12.2024 uppgår således till 62,2 MEUR. Landskapet har inga externa lån per 31.12.2024.

	2024	2023
Kortfristiga placeringar	13 000 000,00	58.000.000,00
Kassa- och banktillgodohavanden	19 839 551,10	20.926.512,10
Totalt	32 839 551,10	78.926.512,10

I takt med att likviditeten sjunker betonas de i rambudgeten ingående sparåtgärderna ännu mer.

Användningen av PAF-medel samt landskapsregeringens fortsatta likviditetsmässiga beroende (och eventuellt utökat beroende) av dessa medel är här en viktig fråga inför framtiden.

Förverkligande av relativt stora infrastrukturella investeringar de kommande åren fordrar en noggrann likviditetsplanering då dessa investeringar komma att sätta landskapsregeringens likviditet på prov.

PAF-medel

Hanteringen av PAF-medel i landskapets bokslut styrs av reglerna i landskapsförordningen om Ålands Penningautomatförening (1993:56), vilken ändrades inför bokslut 2018. Där bestäms vad som årligen ska överföras till reserverade PAF-medel under posten fondkapital i balansräkningen.

PAF-medel som budgeterats för utgifter står till förfogande i fyra år. Detta betyder att PAF-medel i budget 2021 som inte utnyttjats (1,4 MEUR) ska överföras till reserven i bokslut 2024. Därutöver har i bokslutet 2024 PAF-medel om knappt 1 MEUR reserverats samt 10 MEUR fonderats för den tredje sektorn i enlighet med budgetbeslut 2024.

Reserverade PAF-medel uppgår i bokslutet till ca. 90 MEUR. PAF har betalat 31,5 MEUR totalt i avkastning 2024. Landskapets likviditet vid bokslutet 2024 var 32,8 MEUR. Likviditeten beror med andra ord till stor del på uttag från PAF under åren.

2.3. Övriga iakttagelser

Pensionsansvarsskulden

Landskapsregeringen anlitar Keva för beräkning av det pensionsansvar som orsakats av arbetspensionerna och ledamotspensionerna. Pensionsansvarsskulden har utvecklats enligt tabellen nedan.

2024	2023	2022	2021
865.700.000	857.600.000	823.400.000	817.000.000

Marknadsvärdet på Ålands pensionsfonds fondkapital, vilket utgör täckning för pensionsansvaret, uppgick per den 31.12.2024 till 595,3 MEUR, en ökning från 524,2 MEUR ett år tidigare. Täckningsgraden har ökat från 61,1 % till 68,8 %.

Landskapet har en pensionsansvarsskuld för arbetsförhållanden och ledamöter med anställning före den 1.1.2008, inräknat fortgående anställningar som inleddes vid ingången av år 2008 (ÅFS 1995:71 1 kap. 1a §). Med syfte att trygga betalningen av framtida pensioner inom ramen för detta pensionssystem finns Ålands pensionsfond (ÅFS 1995:71 1 kap. 1 §), vars placeringstillgångar utgör täckning av ansvarsskulden.

Ansvarsskulden har under de senaste fem åren växt med 7,73 %, från 803,6 MEUR till 865,7 MEUR. Pensionsfonden är planerad att avvecklas inom 30–40 år, vilket aktualiserar frågan om den ökande ansvarsskuldens täckning.

Med beaktande av landskapets begränsade förmåga att täcka upp resterande andel av ansvarsskulden, vilken per 31.12.2024 uppgår till 270,4 MEUR, rekommenderas att införa ett krav på täckningsgraden med målsättningen att pensionssystemet på relativt kort sikt självständigt täcks av tillgångarna i tillhörande pensionsfond.

Täckningsgradens betydelse accentueras av att fondens inkomster är begränsade då fonden utgörs av en större andel historiska arbetsavtal, vilka inte längre genererar inkomster. Under räkenskapsperioden har 40 MEUR förts över för att täcka kommande, årliga kostnader som överstiger fondens inkomster.

För anställningar som uppstått fr.o.m. den 1.1.2008 tecknas motsvarande försäkring i en privat arbetspensionsförsäkringsanstalt.

Landskapsägda bolag och intressebolag

Landskapsägda bolag och intressebolag

Landskapet äger per 31.12.2024 ett affärsverk, tio dotterbolag och sex intressebolag. Under perioden har dotterbolaget Ålands Utvecklings Ab avvecklats. Ett kapitaltillskott om 1 MEUR har tilldelats dotterbolaget Kraftnät Åland Ab. En investering har gjorts i det tillkomna intressebolaget Ålands skärgårdsrederi Ab om 0,4 MEUR. Tre dotterbolag är under likvidation, vilka alla är fastighetsaktiebolag med oväsentlig inverkan.

Landskapets andel av dotter- och intressebolagens egna kapital per 31.12.2023 uppgick till 47,1 MEUR, medan anskaffningsutgiften i bokföringen uppgick till 34,6 MEUR. Se bilaga 2 till bokslutet.

Totalkalkyl över landskapets finanser

En aktuell och informativ helhetsuppfattning av landskapets tillgångar och åtaganden är en förutsättning för ett sunt beslutsfattande och därigenom en sund ekonomisk förvaltning.

Affärsverket, vars grundkapital per 31.12.2024 uppgick till 197,9 MEUR, är konsoliderat i en informativ kalkyl under bilaga 3 till bokslutet. Utöver affärsverket, bedöms tre av dotterbolagen var för sig utgöra väsentlig inverkan på landskapets finanser. Dessa är Åland Post Ab, Kraftnät Åland Ab och Långnäs Hamn Ab, för vilka ägarandelen utgör 100 %. Därtill har landskapet omfattande ansvars- och borgenärsåtaganden, främst genom Ålands Pensionsfond.

Genom att upprätta en totalkalkyl åskådliggörs väsentliga innehav och åtaganden, vilka också bör upptas till värdet vid räkenskapsperiodens utgång. Idag förekommer ett års eftersläp för dotterbolagen i bilaga 2.

En sådan totalkalkyl kunde påvisa huruvida nyttan överväger kostnader för att upprätta koncernbokslut, vilket fortsättningsvis bedöms vara en förutsättning för att ge en rättvisande bild av landskapets finansiella läge.

Enskilda observationer

- Lagerkontot visar fel värde i huvudboken och överensstämmer inte med verkstadens lagersystem. Arbete med införande av nya rutiner pågår fortsättningsvis och man kan enligt uppgift nu göra avstämningar mera regelbundet vilket i framtiden kan borga för att överensstämmelse mellan lagersaldona kommer att uppnås.
- Inget systemstöd finns för beredning och uppföljning av externa medel likt EU-finansiering eller PAF-medel. Manuell uppföljning innebär alltid en ökad risk för fel, framförallt vid personbyten. Utvecklandet av ett system för beredning och uppföljning av ovan nämnda medel planeras att inledas år 2026. Att få ett systemstöd på plats är särskilt viktigt med beaktande av krav på hantering av risker för bedrägeri, penningtvätt och sanktioner.
- Kreditförlusterna för landskapsregeringen och ÅHS uppgår till ca. 123 000 euro i bokslutet 2024.
- Fakturerings- och indrivningsprocesserna bör ses över och effektiviseras både för landskapsregeringen och ÅHS.
- Ett offentligt kapitallån på totalt 1,84 MEUR avskrevs, varav 1 MEUR var satt som osäker lånefordran.
- Överföringar av budgeterade investeringsmedel till nästa års budget görs årligen och i många fall till mycket låga andelar/summor (t.o.m. < 25 %) av en investering.
- Investeringsanslagen budgeteras samt redovisas även på en hög nivå i årsredovisningen. Detta tillsammans med att outnyttjade budgetanslag ständigt överförs kan det bli svårt för beslutsfattare och allmänhet att få en översiktlig bild över hur dessa anslag budgeteras och används.

Rekommenderas att icke förverkligade investeringar budgeteras på nytt för varje budget för att göra investeringsbudgeten och dess uppföljning mer översiktlig och undvika osäkra budgeteringar av investeringar vilka kanske inte förverkligas under budgetåret.

Budgeten samt även årsredovisningen kunde utökas med specifikation över mer väsentliga investeringar inklusive tidsåtgången för deras förverkligande. Information om kända, väsentliga kommande investeringar kunde även läggas till i budgeten. Ovan nämnda rekommendationer är viktiga aspekter för att tydlighet ska uppnås gällande planering och förverkligande av speciellt större investeringar.

- Med hänvisning till omfattningen av årsredovisningen och dess syfte som beslutsunderlag, föreligger ett behov av att göra innehållet mer överskådligt för beslutsfattare. Föreslås att vidareutveckla layouten med visuella verktyg såsom diagram, samt inledningsvis presentera en helhet och ange specifikationer i bilagor. För lagtingets och regeringens arbete föreslås dessutom att vidareutveckla innehållet, med en tydlig koppling mellan arbetet som utförts under året och politikområden, för att påvisa förverkligandet av politiken.

3. Budgetuppföljningen

Budgetuppföljningen för år 2024 består av jämförelse mot budget för resultaträkningen respektive uppföljning av enskilda budgetmoment. Budgetanslagen består av en grundbudget. Tilläggsbudgeterna består av ändringsbudgeterna 1 – 4. Utöver detta finns reserverade anslag som varit tillgängliga från tidigare budgetår (åren 2021 – 2023). Summan av total budget 2024 och tidigare års anslag utgör samtliga anslag som varit tillgängliga under år 2024.

Budgeten är som huvudregel bindande på bruttonivå, d.v.s. inkomster och utgifter skilt för sig. Om det finns särskild anledning kan nettobudgetering undantagsvis tillämpas. Undantaget ska i sådana fall framgå i motiveringen med en hänvisning till finansförvaltningslagen (2012:69, 6 §).

Ett fåtal mindre *budgetöverskridningar* kan noteras:

Anslaget för studiestöd överskrider med ca. 260 000 euro p.g.a. en felprognostisering.

För landskapsregeringens (ministrarna) del uppkom en budgetöverskridning om ca. 100 000 euro vad gäller anslaget 20010 verksamhet men detta gällde enbart att den justering av landskapsregeringens arvoden som skedde 1.11.2023 inte beaktades i budgeten för 2024.

Ålands Hälso- och sjukvård hade negativa budgetavvikelser för extern vård utanför Åland om -1,8 MEUR där den största orsaken till den stora avvikelserna står att finna i större prisökningar hos vårdleverantörerna. Vidare blev ÅHS köpta tjänster 1,4 MEUR dyrare än budgeterat vilket beror på vakanta läkartjänster som lett till höga kostnader för köpta tjänster för läkarvikarier. Materialkostnaderna överskred budgeten med 0,5 MEUR. De totala nettokostnaderna för ÅHS år 2024 uppgår till 107,0 MEUR, budget 2024 ligger på 106,6 MEUR och den totala budgetavvikelsen uppgår därmed till -0,5 MEUR.

Näringsavdelningen har underskridit sin budget med i runda slängar 15 MEUR vilket relaterar till att EU-programmen och deras förverkligande långt ifrån alltid går i takt med landskapsregeringens budget. En längre tidshorisont än ett år behövs för att kunna stämma av EU-programmens förverkligande mot budget på ett relevant sätt.

På infrastrukturavdelningen finns en överskridning vilken sammanhänger med en konkurs hos ett rederi som bedrev skärgårdstrafik varvid anlitandet av ett annat rederi genom temporärt avtal ledde till en budgetöverskridning med ca. 600 000 euro.

Investeringar

Investeringarnas förverkligande var 28 MEUR. Budgeterade investeringar var 47 MEUR, vilket ger en budgetförverkligandegrad på 59,7 %, en något högre grad av förverkligande än år 2023 men ännu dock ett relativt lågt förverkligande.

19 MEUR av investeringarna överförs till budget 2025. Återkommande överföringar av investeringsanslag till därpå följande års budget kan leda till en lång period mellan beslut och förverkligande vilket i sin tur kan leda till att budgeten blir svåröverskådlig för beslutsfattarna då budgeten innehåller gamla budgetanslag som överförts i några år.

Lagtinget ser genom eftersläpningen och överföringarna av budgetanslagen inte heller sina beslut genomföras på det sätt och i den tid man förväntat vid beslutsfattandet. Se även rekommendation under *Enskilda observationer*.

Investeringarna har finansierats med befintlig likviditet.

Väsentlig satsning på digitalisering

Ett budgetförverkligande av väsentlig karaktär för förvaltningen i stort var den aktiva satsningen på digitalisering och informationsteknologi. Kostnaderna för digitalisering och informationsteknologi ökade med anledning av denna satsning med ca. 1,05 MEUR.

4. Förvaltningsberättelsen

Årsredovisningen innehåller en förvaltningsberättelse samt årsbokslutet. Målsättningen med förvaltningsberättelsen är att genom kortare texter öka tillgängligheten till informationen.

För varje avdelning finns en redogörelse där verksamheten, målsättningarna och budgetens utfall presenteras.

Förverkligande av målsättningar

Landskapsregeringen ansvarar för att förverkligandet av utvecklings- och hållbarhetsagendan "Alla kan blomstra i ett bärkraftigt samhälle på fredens öar" och de sju strategiska utvecklingsmålen som ingår i denna agenda uppnås senast år 2030. I avsnittet "strategisk samhällsutveckling" i förvaltningsberättelsen behandlas målutfallet närmare. Varje strategiskt utvecklingsmål i utvecklings- och hållbarhetsagendan har ett antal huvudindikatorer, vars uppgifter är att mäta nuläget och ger en indikation huruvida det åländska samhället utvecklas i önskad riktning. Statusen för indikatorerna följs kontinuerligt upp och levereras av Ålands statistik- och utredningsbyrå.

Den sjätte statusrapporten för utvecklings- och hållbarhetsagendan analyserar målens och delmålen nuläge utgående från de 25 huvudindikatorerna kompletterat med delindikatorer och bedömning av sakkunniga. Det huvudsakliga budskapet från statusrapporten är att mycket görs men inte tillräckligt för att nå mål och delmål 2030 med befintliga åtgärder.

Enligt statusrapporten har dock framsteg mot de sju strategiska utvecklingsmålen kunnat identifieras och som exempel på detta nämns bl.a. antagande av folkhälsostrategi 2023 och projektet Rent vatten 2030 med åtgärder.

Den sjätte statusrapporten lyfter specifikt fram bl.a. följande områden där Åland behöver arbeta hårdare:

- Inkomstskillnaderna ökar och andelen barn som lever i hushåll med risk för fattigdom har ökat de senaste åren.
- Våld i nära relationer är ett stort problem.

- Åland har ännu inte lyckats sluta kretsloppen av näringsämnen för att begränsa näringsförlusterna till vattendragen.
- Utsläppen är generellt sett höga, och i synnerhet är Åland inte på rätt väg när det gäller att minska utsläppen från vägtrafiken. Antalet fordon har fördubblats sedan år 2000.

Myndigheterna och de olika avdelningarna redovisar egna årsöversikter och redovisningar över budget- och måloppfyllnad. I uppföljningen ingår även redovisning av nyckeltal samt antal inkomna och behandlade ärenden. Redovisningarna och utformningen av dessa har varierande grader av kvalitet och sätt att presentera verksamheten.

Målmätarna presenteras inte längre såsom tidigare i löpande text utan i tabellform vilket förtydligar målstyrningen och ökar tillgängligheten till informationen.

Förvaltningsberättelsen ger ingen sammanfattande bild över hur och om avdelningarnas och myndigheternas målsättningar har uppnåtts vilket gör det svårare att få en *helhetsuppfattning* om verksamheten har ordnats i enlighet med principerna om sparsamhet, effektivitet och ändamålsenlighet.

Det är fortsättningsvis viktigt att i årsredovisningen fokusera på tydliga, relevanta och mätbara mål samt bra verktyg för att kunna mäta uppfyllelsen av dessa mål. Under *Enskilda observationer* ovan finns fler noteringar om hur utformningen och presentationen av årsredovisningen kunde förbättras med utgångspunkt från årsberättelsens roll som underlag och redskap för beslutsfattande.

Antal öppna ärenden

I förvaltningsberättelsen för år 2024 redovisas alla öppna ärenden och ärenden äldre än 3 månader. Antal öppna ärenden äldre än 3 månader uppgår till 554 stycken, en klar nedgång från år 2023 (985 st.) men inte en lika tydlig nedgång jämfört med de fem föregående åren där medelnivån legat på ca. 700 ärenden äldre än 3 månader.

Förvaltningsärenden

I årsredovisningen framhålls den väsentliga förändring i form av effektivisering för hela landskapsregeringens allmänna förvaltning som upp uppkommit genom fortsatta ändringar av landskapsregeringens delegeringsbeslut samt genom digitalisering av främst interna processer. Genom dessa åtgärder har antalet förvaltningsärenden minskat med ytterligare 13,5 procent från 7 095 ärenden under 2023 till 6 136 ärenden under 2024.